Bundel van de Raadsvergadering van 7 november 2019

Agenda bijlagen

Getekende besluitenlijst Raadsvergadering 7 november 2019.pdf

Concept_Besluitenlijst_Raadsvergadering_7_november_2019.docx

1 opening en mededelingen

De burgemeester nodigt u uit tot het bijwonen van een openbare vergadering van de gemeenteraad die gehouden wordt op donderdag 7 november 2019, aanvang 19.30 uur in de raadszaal van het raadhuis van Landerd, Pastoor van Winkelstraat 5 te Schaijk.
De agenda en alle bijbehorende stukken zijn door raads- en collegeleden digitaal in te zien via iBabs. Het publiek kan de stukken inzien via www.landerd.nl/bestuur-en-organisatie/gemeenteraad.

2 spreekrecht voor het publiek

Inwoners mogen inspreken over onderwerpen die de raad aangaan. De maximale spreektijd is 5 minuten.

3 trekking stemmingscijfer

4 vaststelling agenda

Agenda_Raadsvergadering_7_november_2019.docx

5 BESPREEKSTUKKEN

Door het Presidium zijn onderstaande raadsvoorstellen geagendeerd voor bespreking.

5.a een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst

Er is al heel veel moois gerealiseerd in De Maashorst. De Stichting Maashorst in Uitvoering heeft de afgelopen jaren met veel energie de nodige projecten gerealiseerd en zaken georganiseerd waarmee De Maashorst op de kaart staat als uniek natuurgebied met allerlei activiteiten zoals het Maashorst OER-festival.
Een nieuwe governance voor De Maashorst is dringend nodig. Iedereen die bij De Maashorst betrokken is, ziet dat er, na jaren van projecten van Landschappen van Allure, een nieuwe fase is aangebroken. Een fase waarin de focus verlegd wordt van het realiseren van projecten met veel subsidie naar samen met de community De Maashorst door ontwikkelen en beheren. De 4 gemeenten, Staatsbosbeheer, de gebiedseigenaren en het Waterschap (in een adviesrol) willen samen de taken voor De Maashorst gezamenlijk uitvoeren. Ze willen De Maashorst één loket geven waar iedereen terecht kan. Ze willen niet alleen dat de schitterende natuurwaarde van De Maashorst groeit, maar ook de economische en sociale waarde.
De raad wordt gevraagd om het college (en in het verlengde daarvan het bestuurlijk regie team) opdracht te geven, om conform de uitgangspunten in “Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst” de organisatie verder vorm te geven in de meest passende rechtsvorm.

Door CDA is een amendement over de rol van de raad aangekondigd.

Getekend raadsbesluit Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst.pdf

Raadsvoorstel een nieuwe besturing voor De Maashorst oktober 2019.docx

Raadsbesluit een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst oktober 2019.docx

Bijlage 1 Een nieuwe governance voor De Maashorst versie 2.8 10 september 2019.pdf

20191107 amendement CDA, LZ over rol raad in governance Maashorst.pdf

20191107 Getekend amendement CDA en LZ over rol raad in de governance Maashorst_AANGENOMEN.pdf

5.b programmabegroting 2020

Het college van Landerd biedt de gemeenteraad een gezonde begroting aan voor 2020. We kunnen ook komend jaar onze belangrijkste beleidsvoornemens oppakken en uitvoeren. Daarmee bereiken we wat we willen bereiken: 'Krachtige kernen in de Maashorst'! Dorpen met een eigen karakter, met goede voorzieningen en waar het van jong tot oud fijn wonen is. Een gemeente die goed voorbereid is om in 2022 als nieuwe gemeente Maashorst de toekomst in te gaan.
Op 4 juli 2019 heeft de gemeenteraad opiniërend gesproken over de financiële verwachtingen voor 2020-2023. Het leek onoverkomelijk dat er pijnlijke keuzes gemaakt moesten worden, omdat er onvoldoende geld was om alle plannen uit te voeren. Dat betekende kritisch kijken naar bestaand beleid of het laten vervallen van nieuwe wensen. Gelukkig hebben we door een positieve meicirculaire enkele voorgenomen bezuinigingen terug kunnen draaien.
Dit heeft geresulteerd in een begroting 2020 die er mag zijn. Alle jaren zijn structureel sluitend met een saldo dat ook ruimte biedt voor nieuw beleid in de kadernota 2021. Naast deze ombuigingen zijn er diverse andere ontwikkelingen geweest die in de begroting 2020 zijn verwerkt.
Dit totaalpakket is aan de raad aangeboden en op 12 september, opnieuw opiniërend, met de raad besproken en door het college op onderdelen nog aangepast. De uitkomst daarvan is deze begroting 2020. Een uitgebreide specificatie van de verschillen tussen de eerste stand van 4 juli met de uiteindelijke begroting 2020 is opgenomen in bijlage 1 van deze begroting.
U wordt gevraagd de programmabegroting 2020 vast te stellen.

Door RPP is een amendement over verlagen OZB aangekondigd.
Door DS97 zijn amendementen aangekondigd over duurzaamheidssubsidie, consultatiebureau, sporthal De Eeght.

Getekend raadsbesluit Programmabegroting 2020.pdf

Raadsvoorstel begroting 2020.docx

Raadsbesluit begroting 2020.docx

Programmabegroting 2020.pdf

20191022 Antwoord op ingediende vragen fracties Programmabegroting 2020.pdf

2 nov AB - MV Beschouwingen Programmabegroting 2020.docx

2 nov AB - PL Beschouwingen Programmabegroting 2020.docx

2 nov AB - RPP Beschouwingen Programmabegroting 2020.docx

2 nov AB - LZ Beschouwingen Programmabegroting 2020.doc

2 nov AB - CDA Beschouwing CDA Landerd.docx

2 nov AB - VVD Beschouwingen Programmabegroting 2020.docx

DS97 Beschouwing begroting 2020.docx

4. 20191107 Amendement RPP over verlagen OZB.pdf

3. 20191107 Amendement DS97 duurzaamheidssubsidie 2020.pdf

2. 20191107 Amendement DS97 consultatiebureau 2020.pdf

1. 20191107 Amendement DS97 sporthal de Eeght 2020.pdf

20191107 Getekend amendement 4 RPP over verlagen OZB_AANGENOMEN.pdf

20191107 Getekend amendent 3 DS97 over duurzaamheidssubsidie 2020_INGETROKKEN.pdf

20191107 Getekend amendement 2 DS97 over Schrappen bezuiniging consultatiebureau_VERWORPEN.pdf

20191107 Getekende motie 1 DS97 over sporthal de Eeght 2020_AANGENOMEN.pdf

6 HAMERSTUKKEN

Er zijn geen hamerstukken geagendeerd.

7 ALGEMENE STUKKEN

Vanavond zijn alleen de raadsinformatiebrieven geagendeerd.

7.c raadsinformatiebrieven

Via raadsinformatiebrieven informeert het college de gemeenteraad over de voortgang van bepaalde dossier.
De volgende raadsinformatiebrieven zijn aangemeld voor bespreking:
- PL over R6 Terugdringen gebruik Glyfosaat
- CDA over R5 Informatie brief Aldi
- DS97 over R9 Vitale en toekomstbestendige recreatieparken

20191007 Overzicht RIB RV 24 oktober - definitief.pdf

R1 Voortgang Transformatieopgaven Jeugdhulp.pdf

R2 Bestuurlijke opdracht en samenwerking IBN vanaf 2021.pdf

R2 bijlage DEF BO Partnership gemeenten en IBN 2021 3 juli 2019 gecomprimeerd.pdf

R3 Vuurwerkevenement Reek Explodeert.pdf

R4 Bestuurlijke samenwerking en regionale energiestrategie.pdf

R4 Bijlage Informatiebrief RES NOB.pdf

R5 Informatie uitwisseling inzake Aldi Reek.pdf

R5 Informatie brief Aldi.pdf

R5 bijlage Aldi Best BV - filiaal Reek - brief informatieavond Reek.pdf

R6 Terugdringen gebruik Glyfosaat.pdf

R7 Ontwerp Bestemmingsplan perceel tussen P.v.Winkelstr 106 en 108 Schaijk.pdf

R7 bijlage Collegevoorstel Bestemmingsplanwijz tussen P. van Winkelstr 106 en 108 Schaijk.pdf

R8 Brief ter kennisname Uitvoeringsplan vergunningverlening 2019 en evaluatie vergunningsverlening 2018.pdf

R8 Bijlage Uitvoeringsplan 2019 en evaluatie 2018 vergunningverlening.pdf

R9 Vitale en toekomstbestendige recreatieparken.pdf

R9 Bijlage Vitale en toekomstbestendige recreatieparken in Landerd.eindversie01-10.pdf

Bijdrage DS97 over RIB 9 betreffende Vitale en toekomstbestendige recreatieparken.docx

8 rondvraag

Raadsleden hebben tijdens de rondvraag gelegenheid vragen aan elkaar te stellen.

PL vraagt naar voortgang amendement realisatie dorpshuis Zeeland.

9 motie vreemd aan de orde Notitie Reikwijdte Detailniveau mestbewerkingslocaties

Door RPP is een motie aangekondigd over Notitie Reikwijdte Detailniveau mestbewerkingslocaties.

20191107 Motie Vreemd RPP over Notitie Reikwijdte.docx

R1 20191017 Notitie Reikwijdte en detailniveau mestbewerkingslocatie (lijst RV 12 december 2019).pdf

10 sluiting

Gemeenteraad
Landerd

Besluitenlijst Raadsvergadering

Datum	07-11-2019
Tijd	19:30 - 23:15
Locatie	Raadhuis Landerd, Pastoor van Winkelstraat 5 Schaijk
Voorzitter	M.C. Bakermans
Toelichting	Aanwezig: M. Bakermans (voorzitter), Mw. E. Weijenberg (griffier), N.de Jong, A. de Kleijn, Mw. C. Henst, J. Zwaans (DS97), H. van Tiel (LZ), A. de Louw, H. van den Broek, R. Müller (RPP), J. van den Heuvel, R. Steemers, T. van den Berg (MV), Mw. M. Hoek (VVD), Mw. M. Slegers, J. Pijnappels, G. Benneker (PL), S. Reitsma, PH Jonkergouw (CDA), en de wethouders M. Böhmer, H.Vereijken. Afwezig met kennisgeving: wethouder B.Brands.

De agenda en alle bijbehorende stukken zijn digitaal in te zien via iBabs en de website, www.landerd.nl/bestuur-en-organisatie/gemeenteraad
De tv-opname van de raadsvergadering is terug te zien op de site van Landerd TV.
De geluidsfragmenten staan op de website van de gemeente Landerd.

Per agendapunt wordt het besluit van de raad aangegeven. Ook de stemverhouding wordt vermeld. De (getekende) besluiten en moties zijn te raadplegen via iBabs en de website (bij het desbetreffende agendapunt).

Tevens worden eventuele afspraken en toezeggingen vermeld (inclusief een ▶ "teken" in de kantlijn).

1 **opening en mededelingen**

De voorzitter opent de vergadering om 19.34 uur.

Vanwege de uitzending door LanderdTV start de vergadering iets later.

2 **spreekrecht voor het publiek**

Inwoners mogen inspreken over onderwerpen die de raad aangaan. De maximale spreektijd is 5 minuten.

Er zijn geen insprekers.

3 **trekking stemmingscijfer**

De naam van mw. Hoek wordt getrokken. Stemming en beraadslaging begint bij VVD.

4 **vaststelling agenda**

Besluit

De agenda van de raadsvergadering van 7 november 2019 wordt vastgesteld.

5 **BESPREEKSTUKKEN**

Door het Presidium zijn onderstaande raadsvoorstellen geagendeerd voor bespreking.

5.a **een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst**

Er is al heel veel moois gerealiseerd in De Maashorst. De Stichting Maashorst in Uitvoering heeft de afgelopen jaren met veel energie de nodige projecten gerealiseerd en zaken georganiseerd waarmee De Maashorst op de kaart staat als uniek natuurgebied met allerlei activiteiten zoals het Maashorst OER-festival.

Een nieuwe governance voor De Maashorst is dringend nodig. Iedereen die bij De Maashorst betrokken is, ziet dat er, na jaren van projecten van Landschappen van Allure, een nieuwe fase is aangebroken. Een fase waarin de focus verlegd wordt van het realiseren van projecten met veel subsidie naar samen met de community De Maashorst door ontwikkelen en beheren. De 4 gemeenten, Staatsbosbeheer, de gebiedseigenaren en het Waterschap (in een adviesrol) willen samen de taken voor De Maashorst gezamenlijk uitvoeren. Ze willen De Maashorst één loket geven waar iedereen terecht kan. Ze willen niet alleen dat de schitterende natuurwaarde van De Maashorst groeit, maar ook de economische en sociale waarde.

De raad wordt gevraagd om het college (en in het verlengde daarvan het bestuurlijk regie team) opdracht te geven, om conform de uitgangspunten in "Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst" de organisatie verder vorm te geven in de meest passende rechtsvorm.

Door CDA is een amendement over de rol van de raad aangekondigd.

Besluit

Het gewijzigde besluit in amendement 1 luidt: Het college (en in het verlengde daarvan het Bestuurlijk Regie Team De Maashorst) opdracht te geven om: 1. bovengenoemde overwegingen toe te voegen aan de uitgangspunten van "Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst" 2. conform de aangevulde uitgangspunten in "Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst" de organisatie verder vorm te geven in de meest passende

rechtsvorm, de besluitvorming daarbinnen en de relatie met de betrokken gemeenteraden.

Toelichting

Het college ondersteunt het amendement. De raad besluit amendement 1 van CDA, LZ over positie van de raad in de governance in de Maashorst aan te nemen. Het besluit is unaniem.

Besluit

De raad besluit de nieuwe besturing voor de samenwerking in de Maashorst gewijzigd vast te stellen.

Toelichting

Het besluit is unaniem.

5.b programmabegroting 2020

Het college van Landerd biedt de gemeenteraad een gezonde begroting aan voor 2020. We kunnen ook komend jaar onze belangrijkste beleidsvoornemens oppakken en uitvoeren. Daarmee bereiken we wat we willen bereiken: 'Krachtige kernen in de Maashorst'! Dorpen met een eigen karakter, met goede voorzieningen en waar het van jong tot oud fijn wonen is. Een gemeente die goed voorbereid is om in 2022 als nieuwe gemeente Maashorst de toekomst in te gaan.

Op 4 juli 2019 heeft de gemeenteraad opiniërend gesproken over de financiële verwachtingen voor 2020-2023. Het leek onoverkomelijk dat er pijnlijke keuzes gemaakt moesten worden, omdat er onvoldoende geld was om alle plannen uit te voeren. Dat betekende kritisch kijken naar bestaand beleid of het laten vervallen van nieuwe wensen. Gelukkig hebben we door een positieve meicirculaire enkele voorgenomen bezuinigingen terug kunnen draaien.

Dit heeft geresulteerd in een begroting 2020 die er mag zijn. Alle jaren zijn structureel sluitend met een saldo dat ook ruimte biedt voor nieuw beleid in de kadernota 2021. Naast deze ombuigingen zijn er diverse andere ontwikkelingen geweest die in de begroting 2020 zijn verwerkt.

Dit totaalpakket is aan de raad aangeboden en op 12 september, opnieuw opiniërend, met de raad besproken en door het college op onderdelen nog aangepast. De uitkomst daarvan is deze begroting 2020.

Een uitgebreide specificatie van de verschillen tussen de eerste stand van 4 juli met de uiteindelijke begroting 2020 is opgenomen in bijlage 1 van deze begroting.

U wordt gevraagd de programmabegroting 2020 vast te stellen.

Door RPP is een amendement over verlagen OZB aangekondigd.
Door DS97 zijn amendementen aangekondigd over duurzaamheidssubsidie, consultatiebureau, sporthal De Eeght.

Toelichting
Amendement 1 van DS97 over verhogen renovatiebudget sporthal De Eeght wordt omgezet in een motie.

Besluit
Amendement 2 over schrappen bezuiniging consultatiebureau wordt verworpen.

Toelichting
Over amendement 2 wordt hoofdelijke stemming gevraagd. Amendement 2 van DS97 over schrappen bezuiniging consultatiebureau wordt verworpen met 8 stemmen voor (de leden Slegers, Reitsma, Jonkergouw, de Jong, de Klein, Henst, Zwaans, van Tiel) en 9 stemmen (de leden Hoek, Pijnappels, Benneker, de Louw, van den Broek, Müller, van den Heuvel, Steemers, van den Berg) tegen. De heer van den Broek geeft een stemverklaring dat de toezegging van de wethouder om over een half jaar terug te komen zwaarwegend is.

Wethouder Böhmer zegt toe de GGD te vragen om de effecten in teruglopende bezoekersaantallen en ontevredenheid over mogelijke afstand bij de sluiting van een consultatiebureau vast te leggen in een rapport en dit rapport over een half jaar te delen met de raad.

Toelichting
Amendement 3 van DS97 over schrappen bezuiniging duurzaamheidssubsidie voor verenigingen met buiten (sport) accommodaties wordt vanwege te weinig draagvlak ingetrokken en niet in stemming gebracht.

Besluit
Amendement 5 over verlagen OZB is verworpen.

Toelichting
Amendement 5 van het CDA over verlagen van de OZB naar 1,5 % wordt als meest verregaande amendement over de OZB eerst in stemming gebracht. Het amendement wordt verworpen met 3 stemmen voor (CDA, LZ) en 14 stemmen

tegen (overige fracties). De heer van Tiel (LZ) geeft een stemverklaring dat hij dit amendement nu steunt omdat er door de raad geen relatie is gelegd met de instandhouding van het consultatiebureau (namelijk door de kosten instandhouding consultatiebureau te dekken uit een kleinere ozb verlaging).

Besluit

De raad besluit in amendement 4 de OZB voor 2020 eenmalig niet te verhogen met 4% maar met 3%.

Toelichting

Amendement 4 van RPP over verlagen OZB wordt aangenomen. Het besluit is unaniem.

Besluit

De raad besluit in motie 1 dat als uit de inventarisatie blijkt dat extra budget nodig is voor renovatie van sporthal de Eeght het college een voorstel tot ophoging van het krediet zal voorleggen aan de raad.

Toelichting

Motie 1 van DS97 over verhogen renovatiebudget sporthal De Eeght wordt unaniem aangenomen.

Besluit

De raad besluit de gewijzigde programmabegroting 2020 vast te stellen.

Toelichting

Het besluit is unaniem.

Wethouder Vereijken zegt toe

- terug te komen over de mogelijkheden voor (oriëntatie) verlichting op het Straatsven.
- de afspraken over verharding van onverharde wegen met betrokken bewoners van 'Oventje' na te vragen.
- de raad een technisch antwoord te sturen op de vraag over de gemiddelde woningwaarde.

6 **HAMERSTUKKEN**

Er zijn geen hamerstukken geagendeerd.

7 **ALGEMENE STUKKEN**

Vanavond zijn alleen de raadsinformatiebrieven geagendeerd.

7.c **raadsinformatiebrieven**

Via raadsinformatiebrieven informeert het college de gemeenteraad over de voortgang van bepaalde dossier.

De volgende raadsinformatiebrieven zijn aangemeld voor bespreking:

- PL over R6 Terugdringen gebruik Glyfosaat
- CDA over R5 Informatie brief Aldi
- DS97 over R9 Vitale en toekomstbestendige recreatieparken

▶ De portefeuillehouder stelt voor een aparte avond over het onderwerp recreatieparken te organiseren.

8 **rondvraag**

Raadsleden hebben tijdens de rondvraag gelegenheid vragen aan elkaar te stellen.

PL vraagt naar voortgang amendement realisatie dorpshuis Zeeland

Het contract met de ontwikkelaar komt bij de raad terug volgens de afspraken.

9 **motie vreemd aan de orde Notitie Reikwijdte Detailniveau mestbewerkingslocaties**

Door RPP is een motie aangekondigd over Notitie Reikwijdte Detailniveau mestbewerkingslocaties.

Besluit

De raad besluit de notitie te agenderen voor de raadscyclus van 12 december en het college op te dragen op 8 november een pro-forma zienswijze bij de provincie in te dienen.

Toelichting

De motie van RPP, MV, VVD, PL, LZ over behandeling concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau mestbewerkingslocaties wordt aangenomen. Het besluit is unaniem.

10 **sluiting**

De voorzitter sluit de vergadering om 23.15 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Landerd, gehouden op 12 december 2019.

de griffier, de voorzitter,

Gemeente Landerd

Besluitenlijst Raadsvergadering

Datum	07-11-2019
Tijd	19:30 - 23:15
Locatie	Raadhuis Landerd, Pastoor van Winkelstraat 5 Schaijk
Voorzitter	M.C. Bakermans
Toelichting	Aanwezig: M. Bakermans (voorzitter), Mw. E. Weijenberg (griffier), N.de Jong, A. de Kleijn, Mw. C. Henst, J. Zwaans (DS97), H. van Tiel (LZ), A. de Louw, H. van den Broek, R. Müller (RPP), J. van den Heuvel, R. Steemers, T. van den Berg (MV), Mw. M. Hoek (VVD), Mw. M. Slegers, J. Pijnappels, G. Benneker (PL), S. Reitsma, PH Jonkergouw (CDA), en de wethouders M. Böhmer, H.Vereijken. Afwezig met kennisgeving: wethouder B.Brands.

De agenda en alle bijbehorende stukken zijn digitaal in te zien via iBabs en de website, www.landerd.nl/bestuur-en-organisatie/gemeenteraad
De tv-opname van de raadsvergadering is terug te zien op de site van Landerd TV. De geluidsfragmenten staan op de website van de gemeente Landerd.

Per agendapunt wordt het besluit van de raad aangegeven. Ook de stemverhouding wordt vermeld. De (getekende) besluiten en moties zijn te raadplegen via iBabs en de website (bij het desbetreffende agendapunt).

Tevens worden eventuele afspraken en toezeggingen vermeld (inclusief een "teken" in de kantlijn).

1 opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 19.34 uur.

Vanwege de uitzending door LanderdTV start de vergadering iets later.

2 spreekrecht voor het publiek

Inwoners mogen inspreken over onderwerpen die de raad aangaan. De maximale spreektijd is 5 minuten.

Er zijn geen insprekers.

3 trekking stemmingscijfer

De naam van mw. Hoek wordt getrokken. Stemming en beraadslaging begint bij VVD.

4 **vaststelling agenda**

Besluit

De agenda van de raadsvergadering van 7 november 2019 wordt vastgesteld.

5 **BESPREEKSTUKKEN**

Door het Presidium zijn onderstaande raadsvoorstellen geagendeerd voor bespreking.

5.a **een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst**

Er is al heel veel moois gerealiseerd in De Maashorst. De Stichting Maashorst in Uitvoering heeft de afgelopen jaren met veel energie de nodige projecten gerealiseerd en zaken georganiseerd waarmee De Maashorst op de kaart staat als uniek natuurgebied met allerlei activiteiten zoals het Maashorst OER-festival.

Een nieuwe governance voor De Maashorst is dringend nodig. Iedereen die bij De Maashorst betrokken is, ziet dat er, na jaren van projecten van Landschappen van Allure, een nieuwe fase is aangebroken. Een fase waarin de focus verlegd wordt van het realiseren van projecten met veel subsidie naar samen met de community De Maashorst door ontwikkelen en beheren. De 4 gemeenten, Staatsbosbeheer, de gebiedseigenaren en het Waterschap (in een adviesrol) willen samen de taken voor De Maashorst gezamenlijk uitvoeren. Ze willen De Maashorst één loket geven waar iedereen terecht kan. Ze willen niet alleen dat de schitterende natuurwaarde van De Maashorst groeit, maar ook de economische en sociale waarde.

De raad wordt gevraagd om het college (en in het verlengde daarvan het bestuurlijk regie team) opdracht te geven, om conform de uitgangspunten in “Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst” de organisatie verder vorm te geven in de meest passende rechtsvorm.

Door CDA is een amendement over de rol van de raad aangekondigd.

Besluit

Het gewijzigde besluit in amendement 1 luidt: Het college (en in het verlengde daarvan het Bestuurlijk Regie Team De Maashorst) opdracht te geven om: 1. bovengenoemde overwegingen toe te voegen aan de uitgangspunten van "Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst" 2. conform de aangevulde uitgangspunten in "Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst" de organisatie verder vorm te geven in de meest passende

rechtsvorm, de besluitvorming daarbinnen en de relatie met de betrokken gemeenteraden.

Toelichting

Het college ondersteunt het amendement. De raad besluit amendement 1 van CDA, LZ over positie van de raad in de governance in de Maashorst aan te nemen. Het besluit is unaniem.

Besluit

De raad besluit de nieuwe besturing voor de samenwerking in de Maashorst gewijzigd vast te stellen.

Toelichting

Het besluit is unaniem.

5.b programmabegroting 2020

Het college van Landerd biedt de gemeenteraad een gezonde begroting aan voor 2020. We kunnen ook komend jaar onze belangrijkste beleidsvoornemens oppakken en uitvoeren. Daarmee bereiken we wat we willen bereiken: 'Krachtige kernen in de Maashorst'! Dorpen met een eigen karakter, met goede voorzieningen en waar het van jong tot oud fijn wonen is. Een gemeente die goed voorbereid is om in 2022 als nieuwe gemeente Maashorst de toekomst in te gaan.

Op 4 juli 2019 heeft de gemeenteraad opiniërend gesproken over de financiële verwachtingen voor 2020-2023. Het leek onoverkomelijk dat er pijnlijke keuzes gemaakt moesten worden, omdat er onvoldoende geld was om alle plannen uit te voeren. Dat betekende kritisch kijken naar bestaand beleid of het laten vervallen van nieuwe wensen. Gelukkig hebben we door een positieve meicirculaire enkele voorgenomen bezuinigingen terug kunnen draaien.

Dit heeft geresulteerd in een begroting 2020 die er mag zijn. Alle jaren zijn structureel sluitend met een saldo dat ook ruimte biedt voor nieuw beleid in de kadernota 2021. Naast deze ombuigingen zijn er diverse andere ontwikkelingen geweest die in de begroting 2020 zijn verwerkt.

Dit totaalpakket is aan de raad aangeboden en op 12 september, opnieuw opiniërend, met de raad besproken en door het college op onderdelen nog aangepast. De uitkomst daarvan is deze begroting 2020.

Een uitgebreide specificatie van de verschillen tussen de eerste stand van 4 juli met de uiteindelijke begroting 2020 is opgenomen in bijlage 1 van deze begroting.

U wordt gevraagd de programmabegroting 2020 vast te stellen.

Door RPP is een amendement over verlagen OZB aangekondigd.
Door DS97 zijn amendementen aangekondigd over duurzaamheidssubsidie, consultatiebureau, sporthal De Eeght.

Toelichting
Amendement 1 van DS97 over verhogen renovatiebudget sporthal De Eeght wordt omgezet in een motie.

Besluit
Amendement 2 over schrappen bezuiniging consultatiebureau wordt verworpen.

Toelichting
Over amendement 2 wordt hoofdelijke stemming gevraagd. Amendement 2 van DS97 over schrappen bezuiniging consultatiebureau wordt verworpen met 8 stemmen voor (de leden Slegers, Reitsma, Jonkergouw, de Jong, de Klein, Henst, Zwaans, van Tiel) en 9 stemmen (de leden Hoek, Pijnappels, Benneker, de Louw, van den Broek, Müller, van den Heuvel, Steemers, van den Berg) tegen. De heer van den Broek geeft een stemverklaring dat de toezegging van de wethouder om over een half jaar terug te komen zwaarwegend is.

Wethouder Böhmer zegt toe de GGD te vragen om de effecten in teruglopende bezoekersaantallen en ontevredenheid over mogelijke afstand bij de sluiting van een consultatiebureau vast te leggen in een rapport en dit rapport over een half jaar te delen met de raad.

Toelichting
Amendement 3 van DS97 over schrappen bezuiniging duurzaamheidssubsidie voor verenigingen met buiten (sport) accommodaties wordt vanwege te weinig draagvlak ingetrokken en niet in stemming gebracht.

Besluit
Amendement 5 over verlagen OZB is verworpen.

Toelichting
Amendement 5 van het CDA over verlagen van de OZB naar 1,5 % wordt als meest verregaande amendement over de OZB eerst in stemming gebracht. Het amendement wordt verworpen met 3 stemmen voor (CDA, LZ) en 14 stemmen

tegen (overige fracties). De heer van Tiel (LZ) geeft een stemverklaring dat hij dit amendement nu steunt omdat er door de raad geen relatie is gelegd met de instandhouding van het consultatiebureau (namelijk door de kosten instandhouding consultatiebureau te dekken uit een kleinere ozb verlaging).

Besluit

De raad besluit in amendement 4 de OZB voor 2020 eenmalig niet te verhogen met 4% maar met 3%.

Toelichting

Amendement 4 van RPP over verlagen OZB wordt aangenomen. Het besluit is unaniem.

Besluit

De raad besluit in motie 1 dat als uit de inventarisatie blijkt dat extra budget nodig is voor renovatie van sporthal de Eeght het college een voorstel tot ophoging van het krediet zal voorleggen aan de raad.

Toelichting

Motie 1 van DS97 over verhogen renovatiebudget sporthal De Eeght wordt unaniem aangenomen.

Besluit

De raad besluit de gewijzigde programmabegroting 2020 vast te stellen.

Toelichting

Het besluit is unaniem.

Wethouder Vereijken zegt toe

- terug te komen over de mogelijkheden voor (oriëntatie) verlichting op het Straatsven.
- de afspraken over verharding van onverharde wegen met betrokken bewoners van 'Oventje' na te vragen.
- de raad een technisch antwoord te sturen op de vraag over de gemiddelde woningwaarde.

6 HAMERSTUKKEN

Er zijn geen hamerstukken geagendeerd.

7 ALGEMENE STUKKEN

Vanavond zijn alleen de raadsinformatiebrieven geagendeerd.

7.c raadsinformatiebrieven

Via raadsinformatiebrieven informeert het college de gemeenteraad over de voortgang van bepaalde dossier.

De volgende raadsinformatiebrieven zijn aangemeld voor bespreking:

- PL over R6 Terugdringen gebruik Glyfosaat
- CDA over R5 Informatie brief Aldi
- DS97 over R9 Vitale en toekomstbestendige recreatieparken

▶ De portefeuillehouder stelt voor een aparte avond over het onderwerp recreatieparken te organiseren.

8 rondvraag

Raadsleden hebben tijdens de rondvraag gelegenheid vragen aan elkaar te stellen.

PL vraagt naar voortgang amendement realisatie dorpshuis Zeeland

Het contract met de ontwikkelaar komt bij de raad terug volgens de afspraken.

9 motie vreemd aan de orde Notitie Reikwijdte Detailniveau mestbewerkingslocaties

Door RPP is een motie aangekondigd over Notitie Reikwijdte Detailniveau mestbewerkingslocaties.

Besluit

De raad besluit de notitie te agenderen voor de raadscyclus van 12 december en het college op te dragen op 8 november een pro-forma zienswijze bij de provincie in te dienen.

Toelichting

De motie van RPP, MV, VVD, PL, LZ over behandeling concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau mestbewerkingslocaties wordt aangenomen. Het besluit is unaniem.

10 sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 23.15 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Landerd, gehouden op 12 december 2019.

de griffier, de voorzitter,

Gemeente Landerd

Agenda Raadsvergadering

Datum	07-11-2019
Tijd	19:30 - 22:30
Locatie	Raadhuis Landerd, Pastoor van Winkelstraat 5 Schaijk
Voorzitter	M.C. Bakermans
Omschrijving	De voorlopige agenda is door het presidium vastgesteld en aangevuld in de raadsvergadering van 24 oktober.

1 opening en mededelingen

De burgemeester nodigt u uit tot het bijwonen van een openbare vergadering van de gemeenteraad die gehouden wordt op donderdag 7 november 2019, aanvang 19.30 uur in de raadszaal van het raadhuis van Landerd, Pastoor van Winkelstraat 5 te Schaijk.

De agenda en alle bijbehorende stukken zijn door raads- en collegeleden digitaal in te zien via iBabs. Het publiek kan de stukken inzien via www.landerd.nl/bestuur-en-organisatie/gemeenteraad.

2 spreekrecht voor het publiek

Inwoners mogen inspreken over onderwerpen die de raad aangaan. De maximale spreektijd is 5 minuten.

3 trekking stemmingscijfer

4 vaststelling agenda

5 BESPREEKSTUKKEN

Door het Presidium zijn onderstaande raadsvoorstellen geagendeerd voor bespreking.

5.a een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst

Er is al heel veel moois gerealiseerd in De Maashorst. De Stichting Maashorst in Uitvoering heeft de afgelopen jaren met veel energie de nodige projecten gerealiseerd en zaken georganiseerd waarmee De Maashorst op de kaart staat als uniek natuurgebied met allerlei activiteiten zoals het Maashorst OER-festival.

Een nieuwe governance voor De Maashorst is dringend nodig. Iedereen die bij

De Maashorst betrokken is, ziet dat er, na jaren van projecten van Landschappen van Allure, een nieuwe fase is aangebroken. Een fase waarin de focus verlegd wordt van het realiseren van projecten met veel subsidie naar samen met de community De Maashorst door ontwikkelen en beheren. De 4 gemeenten, Staatsbosbeheer, de gebiedseigenaren en het Waterschap (in een adviesrol) willen samen de taken voor De Maashorst gezamenlijk uitvoeren. Ze willen De Maashorst één loket geven waar iedereen terecht kan. Ze willen niet alleen dat de schitterende natuurwaarde van De Maashorst groeit, maar ook de economische en sociale waarde.

De raad wordt gevraagd om het college (en in het verlengde daarvan het bestuurlijk regie team) opdracht te geven, om conform de uitgangspunten in "Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst" de organisatie verder vorm te geven in de meest passende rechtsvorm.

Door CDA is een amendement over de rol van de raad aangekondigd.

5.b programmabegroting 2020

Het college van Landerd biedt de gemeenteraad een gezonde begroting aan voor 2020. We kunnen ook komend jaar onze belangrijkste beleidsvoornemens oppakken en uitvoeren. Daarmee bereiken we wat we willen bereiken: 'Krachtige kernen in de Maashorst'! Dorpen met een eigen karakter, met goede voorzieningen en waar het van jong tot oud fijn wonen is. Een gemeente die goed voorbereid is om in 2022 als nieuwe gemeente Maashorst de toekomst in te gaan.

Op 4 juli 2019 heeft de gemeenteraad opiniërend gesproken over de financiële verwachtingen voor 2020-2023. Het leek onoverkomelijk dat er pijnlijke keuzes gemaakt moesten worden, omdat er onvoldoende geld was om alle plannen uit te voeren. Dat betekende kritisch kijken naar bestaand beleid of het laten vervallen van nieuwe wensen. Gelukkig hebben we door een positieve meicirculaire enkele voorgenomen bezuinigingen terug kunnen draaien.

Dit heeft geresulteerd in een begroting 2020 die er mag zijn. Alle jaren zijn structureel sluitend met een saldo dat ook ruimte biedt voor nieuw beleid in de kadernota 2021. Naast deze ombuigingen zijn er diverse andere ontwikkelingen geweest die in de begroting 2020 zijn verwerkt.

Dit totaalpakket is aan de raad aangeboden en op 12 september, opnieuw opiniërend, met de raad besproken en door het college op onderdelen nog aangepast. De uitkomst daarvan is deze begroting 2020.

Een uitgebreide specificatie van de verschillen tussen de eerste stand van 4 juli met de uiteindelijke begroting 2020 is opgenomen in bijlage 1 van deze

begroting.

U wordt gevraagd de programmabegroting 2020 vast te stellen.

Door RPP is een amendement over verlagen OZB aangekondigd.

Door DS97 zijn amendementen aangekondigd over duurzaamheidssubsidie, consultatiebureau, sporthal De Eeght.

6 HAMERSTUKKEN

Er zijn geen hamerstukken geagendeerd.

7 ALGEMENE STUKKEN

Er zijn geen algemene stukken geagendeerd.

7.c raadsinformatiebrieven

Via raadsinformatiebrieven informeert het college de gemeenteraad over de voortgang van bepaalde dossier.

De volgende raadsinformatiebrieven zijn aangemeld voor bespreking:

- PL over R6 Terugdringen gebruik Glyfosaat
- CDA over R5 Informatie brief Aldi
- DS97 over R9 Vitale en toekomstbestendige recreatieparken

8 rondvraag

Raadsleden hebben tijdens de rondvraag gelegenheid vragen aan elkaar te stellen.

PL vraagt naar voortgang amendement realisatie dorpshuis Zeeland.

9 motie vreemd aan de orde Notitie Reikwijdte Detailniveau mestbewerkingslocaties

Door RPP is een motie aangekondigd over Notitie Reikwijdte Detailniveau mestbewerkingslocaties.

10 sluiting

Gemeenteraad
Landerd

RAADSBESLUIT

Zaaknummer: 714-2019

Agendapunt: Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst

De raad van de gemeente Landerd;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Landerd d.d. 17 september 2019;

overwegende dat:

1. de gemeenteraad van Landerd op hoofdlijnen de regie wil houden over
   a. het ontwikkelen en vaststellen van de visie en strategie van de Maashorst en de daarbij behorende financiering,
   b. alsmede over de op basis van de evaluatie nieuw vast te stellen uitgangspunten van het IBeP dat zal lopen vanaf 2020;
2. gedurende het uitvoering geven aan de vastgestelde visie en strategie door de nieuw op te richten organisatie, gewaarborgd dient te zijn dat de raad tijdig haar toezichthoudende en controlerende taken inzake de uitvoering kan uitoefenen;

B E S L U I T:

het college (en in het verlengde daarvan het Bestuurlijk Regie Team De Maashorst) opdracht te geven om:

1. bovengenoemde overwegingen toe te voegen aan de uitgangspunten van "Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst"
2. conform de aangevulde uitgangspunten in "Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst" de organisatie verder vorm te geven in de meest passende rechtsvorm, de besluitvorming daarbinnen en de relatie met de betrokken gemeenteraden.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Landerd
van 7 november 2019.

De raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

E.E. Weijenberg M.C. Bakermans

Gemeente Landerd, bezoekadres Kerkstraat 39 5411 EA in Zeeland
Postadres Postbus 35 5410 AA Zeeland
tel. 0486-458111 fax: 0486-458222 e-mail: info@landerd.nl internet: www.landerd.nl
IBAN rekeningnummer: NL29 BNGH 0285 0606 19

Agendapunt:
Beleidsprogramma: Sport, cultuur, recreatie en natuur
Portefeuillehouder: Wethouder J.H. Vereijken
Zaaknummer: 714-2019:653804 - 2019

Aan de Raad.

Onderwerp
Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst

Advies
Uw raad wordt gevraagd:
1. Om het college (en in het verlengde daarvan het bestuurlijk regie team) opdracht te geven, om conform de uitgangspunten in *"Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst"* de organisatie verder vorm te geven in de meest passende rechtsvorm.

Inleiding
Er is al heel veel moois gerealiseerd in De Maashorst. De Stichting Maashorst in Uitvoering heeft de afgelopen jaren met veel energie de nodige projecten gerealiseerd en zaken georganiseerd waarmee De Maashorst op de kaart staat als uniek natuurgebied met allerlei activiteiten zoals het Maashorst OER-festival.

Een nieuwe governance voor De Maashorst is dringend nodig. Iedereen die bij De Maashorst betrokken is, ziet dat er, na jaren van projecten van Landschappen van Allure, een nieuwe fase is aangebroken. Een fase waarin de focus verlegd wordt van het realiseren van projecten met veel subsidie naar samen met de community De Maashorst door ontwikkelen en beheren. De 4 gemeenten, Staatsbosbeheer, de gebiedseigenaren en het Waterschap (in een adviesrol) willen samen de taken voor De Maashorst gezamenlijk uitvoeren. Ze willen De Maashorst één loket geven waar iedereen terecht kan. Ze willen niet alleen dat de schitterende natuurwaarde van De Maashorst groeit, maar ook de economische en sociale waarde.

Governance
De meerwaarde van de samenwerking is dat de gezamenlijke ambities sneller en beter bereikt kunnen worden. Gezamenlijke taken kun je dan ook effectiever en efficiënter samen uitvoeren. Eenvoudig en eenduidig besturen van de uitvoering van die taken is dan een vereiste.

Een groot aantal gezamenlijke uitvoerende taken vallen nu onder regie van De Stichting Maashorst In Uitvoering met een Programmabureau. De Stichting Natuurcentrum Maashorst voert taken uit op het gebied van educatie en informatie. De Raad van Advies adviseert de Stichting Maashorst in Uitvoering en in de Gebruikersraad zijn partijen betrokken die hun activiteiten en wensen op elkaar af stemmen. Dan hebben gemeenten ook nog hun eigen (publieke) verantwoordelijkheden. Het is niet altijd duidelijk wie nu waar verantwoordelijk voor is en wie de gezamenlijke koers bewaakt.

Om tot een helder en eenvoudig bestuur en een slagvaardige uitvoering te komen wordt in de nota *"Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst"* (bijlage 1) geadviseerd naar EEN bestuur en EEN uitvoeringsorganisatie te gaan: Het Maashorst Bestuur en een Maashorst Team dat nauw samenwerkt met de Maashorst Community. De Stichting Maashorst In Uitvoering houdt hiermee op te bestaan. Dat geldt ook voor de stichting Natuurcentrum Maashorst. Die taken worden overgenomen door de nieuwe uitvoeringsorganisatie: Het Team Maashorst.

In de nieuwe situatie zet het Maashorst Bestuur de kaders uit. Het nieuwe Team Maashorst met de Maashorst Manager als boegbeeld is hét aanspreekpunt met voldoende mandaat om met alle belanghebbenden aan de slag te gaan bij het bepalen van wat we samen in de Maashorst willen bereiken, wat daarvoor moet worden gedaan en wat dat mag kosten. Zij zijn de schakel naar de colleges en gemeenteraden.

Voor de samenwerking van de 4 gemeenten en Staatsbosbeheer in De Maashorst wordt gekeken naar de beste rechtsvorm. Een nieuwe stichting uit de samenvoeging van de huidige stichting Maashorst in Uitvoering en de stichting Natuurcentrum Maashorst past het beste bij de publiek- en privaatrechtelijke verantwoordelijkheden die de gemeenten samen met Staatsbosbeheer (en het Waterschap als adviseur) gaan uitvoeren.

Het Team Maashorst gaat nog actiever samenwerken met alle belanghebbenden in De Maashorst en stimuleert via community building de initiatieven en onderlinge samenwerking. De rol van De Maashorst Community is dan: mee denken, mee praten en vooral ook mee doen. Dat past in de ontwikkeling dat bewoners en bedrijven meer participeren in lokale vraagstukken en mee werken aan het zoeken naar oplossingen.

In de Raad van Advies en in de Gebruikersraad zijn betrokken organisaties vertegenwoordigd. Zij laten het geluid uit de Maashorst Community horen. Die gaan gezamenlijk De Maashorst Adviesraad vormen. De meeste betrokken organisaties adviseren en werken samen met het Team Maashorst. Het Maashorst Bestuur zal hen ook om advies vragen bij beleidsaangelegenheden.

Het besturen wordt hiermee veel eenvoudiger: geen aparte stichtingsbesturen meer die over deelbelangen besluiten en moeten afstemmen. Je weet in De Maashorst waar je moet zijn. Een krachtige uitvoeringsorganisatie met mandaat die slagvaardig kan opereren samen met de Maashorst Community.

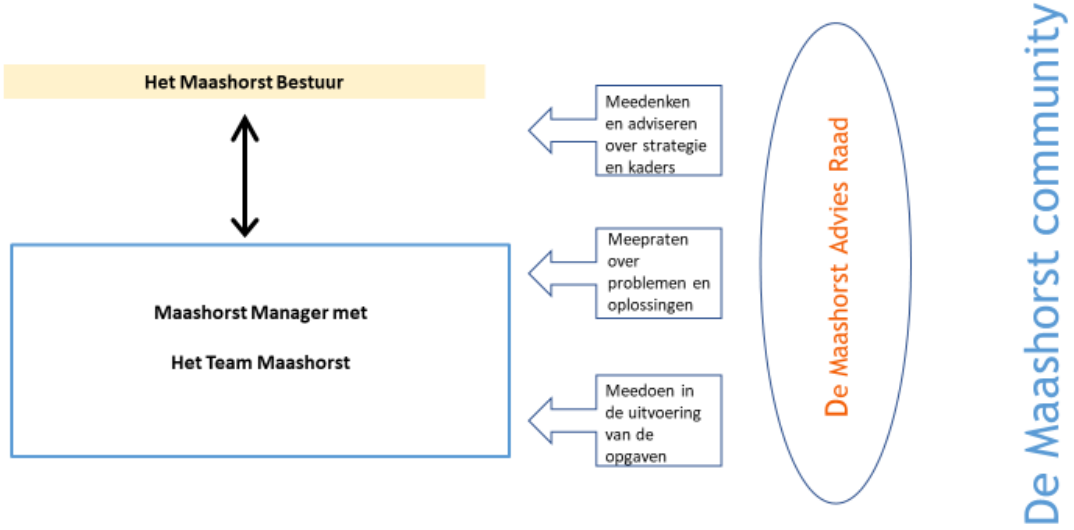

Afbeelding: Voorstel nieuwe organisatiemodel

Inhoudelijke koers
Eind 2019 houden de 5 gebiedseigenaren de inhoudelijke ambities tegen het licht en samen met alle betrokken partijen wordt een vernieuwde inhoudelijke koers voorgesteld voor 2021 t/m 2024. Deze zal als leidraad dienen voor alles wat er de komende jaren in De Maashorst wordt ondernomen. Dat zal een streefbeeld zijn waarbij de 5 gebiedseigenaren de gebiedseigen kenmerken van de verschillende delen van De Maashorst willen gebruiken. Want ieder deel van De Maashorst heeft zijn eigen kwaliteiten en maken op hun eigen manier verbinding met de aanliggende gebieden zoals de Maasmeander, het Groene Woud en de Peelrandbreuk. Beheer, verdere ontwikkeling en gebruik hoeft dan ook niet in de hele Maashorst hetzelfde te zijn. De uitstraling, promotie en branding van De Maashorst als het OER-gebied in Brabant dient krachtig en eenduidig te zijn.

Beoogd effect
Een helder en eenvoudig besturingsmodel voor De Maashorst dat leidt tot een slagvaardige uitvoering.

Argumenten
1.1 Het besturen van De Maashorst wordt eenvoudiger binnen een voor iedereen begrijpelijke structuur.
Na succesvolle afronding van de projecten binnen de provinciale regeling Landschappen van Allure komt de Maashorst in een nieuwe fase. De nieuwe fase kenmerkt zich door minder concrete projectopgaven (met vaststaand eindresultaat) en meer opgave- en gebiedsgerichte opgave en meer beheer). Het nieuwe besturingsmodel (ook conform behoefte uit evaluatie van het IBeP biedt een heldere besturing en meer regie op alle activiteiten in De Maashorst. Door de gezamenlijke taken van de 5 gebiedseigenaren bijeen te brengen onder één aansturing wordt overleg en besluitvorming directer en minder stroperig. Door ook via deze uitvoeringsorganisatie de informatie- en educatie- activiteiten van het Natuurcentrum Maashorst uit te voeren, ontstaat eenheid en regie op alle activiteiten in De Maashorst. Met de uitwerking en implementatie wordt het besturen van De Maashorst eenvoudiger binnen een voor iedereen begrijpelijke structuur.

Kanttekeningen
1.1 Het nieuwe besturingsmodel kan de indruk geven dat het BRT de macht naar zich toetrekt
Er zijn veel oprecht betrokkenen en dus veel meningen over wie sturing zou moeten geven aan de ontwikkeling en de toekomst van De Maashorst. Door als gebiedseigenaren een duidelijke richting te kiezen voor de nieuwe governance, kan het verwijt klinken dat het huidige Bestuurlijke Regie Team de ‘macht’ naar zich toe trekt en dat er te weinig is geluisterd naar de Maashorst Community. Uit de reacties van alle betrokken partijen blijkt echter hoe eensgezind de mening is over de nieuwe eenvoudige besturing. Door duidelijk meer verantwoordelijkheid bij de samenwerkende partijen in de uitvoering te leggen beperkt het bestuur zich tot het stellen van inhoudelijke en financiële kaders.

1.2 De notitie is nog niet concreet uitgewerkt
Met name de werkwijze, rollen en verantwoordelijkheden, maar ook een aantal juridische en financiële aspecten dienen nog verder uitgewerkt te worden. Het voorstel is juist om ‘werkende weg’ die invulling te gaan geven, samen met betrokken partijen.

1.3 Breek niet af wat er is opgebouwd
Bij de invoering van de nieuwe besturing dient er voldoende aandacht te zijn voor wat er afgelopen jaren zorgvuldig is opgebouwd. Met name de kwaliteiten die via de Stichting Natuurcentrum Maashorst zijn opgebouwd dienen in het vervolg nauwlettend te worden bewaakt. Maar ook de succesvolle uitvoering van alle projecten in het kader van Landschap van Allure is een waarde die afgelopen jaren is opgebouwd en heel goed gebruikt kan worden.

Financiën
Het financiële kader voor De Maashorst voor 2020 wordt gelijkgesteld aan het kader van 2019. Dat betekent dat de 5 gebiedseigenaren in 2020 dezelfde middelen uittrekken voor De Maashorst en dat de bijdrage aan de Stichting Maashorst in Uitvoering (en het programmabureau) en de subsidie aan het Natuurcentrum in 2020 ook gelijk blijven aan 2019. De taken die in 2019 werden uitgevoerd, zoals beschreven in de nota, zullen ook in 2020 op delfde voet worden doorgezet.

Op basis van het voorstel voor een vernieuwde inhoudelijke koers zal voor 2021 t/m 2024 een nieuwe integrale meerjarenbegroting voor De Maashorst worden opgesteld.

Communicatie
In april en mei van dit jaar is met alle betrokken partijen gesproken over de nieuwe besturing van De Maashorst. Daar zijn veel reacties op gekomen. Die zijn verwerkt in het definitieve voorstel dat hiermee aan de gemeenteraden wordt aangeboden. Belangrijk is dat vrijwel alle partijen graag betrokken willen worden bij de uitwerking en detaillering van deze meer eenvoudige wijze van besturing. In juni zijn alle betrokken partijen geïnformeerd over de nieuwe besturing en is een eerste aanzet gemaakt van de onderwerpen de partijen uit de Maashorst Community met het Maashorst Bestuur zouden willen bespreken. Dat wordt eind 2019 uitgewerkt.

Door het Maashorst Team wordt, na een positief besluit in de vier gemeenteraden, een persbericht uitgezet.

Uitvoering
Nadat de nieuwe besturing voor de Maashorst is voorgelegd aan de gemeenteraden zal er in materiele zin gewerkt worden volgens deze werkwijze. Eind 2019 zal dan gebruikt worden om deze nieuwe werkwijze uit te werken en te detailleren.
Eind 2019 zal ook samen met de betrokken partijen in de Maashorst Community gewerkt worden aan het opstellen van een nieuw inhoudelijk kader voor de doorontwikkeling van de Maashorst. Dit nieuwe inhoudelijke kader zal dan ook een financiële vertaling krijgen in een meerjarenbegroting 2021 -2024. Die wordt begin 2020 aan de gemeenteraden aangeboden, tijdig voor de behandeling van de voorjaarsnota 2021.

Het college neemt - over de nadere uitwerking van *“Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst”* en de vernieuwde inhoudelijke koers en bijbehorende meerjarenbegroting - geen besluit (en de nieuwe stichting wordt niet geïmplementeerd) dan nadat de raad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

Bijlage(n)
1. ‘*Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst’* versie 2.8

Zeeland,
Burgemeester en wethouders van Landerd,

de secretaris,	de burgemeester,
C.C. Boode	M.C. Bakermans

RAADSBESLUIT

Zaaknummer: 714-2019

Agendapunt: Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst

De raad van de gemeente Landerd;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Landerd d.d. 17 september 2019;

B E S L U I T:

1. Het college (en in het verlengde daarvan het bestuurlijk regie team) opdracht te geven, om conform de uitgangspunten in *"Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst"* de organisatie verder vorm te geven in de meest passende rechtsvorm.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Landerd
van 24 oktober 2019.

De raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

E.E. Weijenberg M.C. Bakermans

Gemeente Landerd, bezoekadres Kerkstraat 39 5411 EA in Zeeland
Postadres Postbus 35 5410 AA Zeeland
tel. 0486-458111 fax: 0486-458222 e-mail: info@landerd.nl internet: www.landerd.nl
IBAN rekeningnummer: NL29 BNGH 0285 0606 19

Een nieuwe besturing
Voor de samenwerking in De Maashorst

Versie 2.8

Nota voor besluitvorming
Van: Kwartiermaker Harry van der Burgt

De Maashorst vraagt om regie, een heldere en eenvoudige besturing en een slagvaardige uitvoeringsorganisatie.

Wij willen dat er één soepel opererend bestuur voor de Maashorst komt dat de regie heeft in De Maashorst in een eenvoudige en voor iedereen begrijpelijke structuur.

We willen een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie als het ene aanspreekpunt voor alles wat er in De Maashorst speelt en die daadkrachtig en met gezag de gezamenlijke taken kan uitvoeren.

We willen een enthousiaste community van inwoners, gebruikers, organisaties en ondernemers, die meedenkt, meepraat en vooral meedoet in het beheer, de verdere ontwikkeling en promotie van De Maashorst als OER-gebied van Brabant.

En natuurlijk willen we een effectieve en efficiënte inzet van mensen en middelen die we als gemeenten ter beschikking stellen.

Het Bestuurlijk Regie Team voor De Maashorst,

Hans Vereijken, wethouder gemeente Landerd
Franko van Lankvelt, wethouder gemeente Uden
Johan van der Schoot, wethouder gemeente Oss
Peter van Boekel, wethouder gemeente Bernheze
Marc de Wit, hoofd Staatsbosbeheer Noord-Brabant
Ernest de Groot, bestuurder Waterschap Aa en Maas

Inhoud

Samenvatting **4**

1. Een nieuwe governance is nodig **6**

2. Waar wordt aan gewerkt in De Maashorst **8**
2.1. Bestaande ambities
2.2. Specifieke ambities

3. Gezamenlijke opgaven in uitvoering **11**

4. De organisatie voor de uitvoering **13**
4.1. De taken
4.2. De inrichting
4.3. Het financiële kader

5. Het besturen van De Maashorst **16**
5.1. Het Maashorst Bestuur
5.2. Directeur en Het Maashorst Team
5.3. Maashorst Advies Raad
5.4. Een passende rechtsvorm

6. Meedenken, meepraten en meedoen **18**
6.1. De Maashorst Manifestatie
6.2. De Maashorst Oploop
6.3. De Maashorst Community doet mee

Bijlagen:
- Actief voor De Maashorst
- Overzichtskaart van De Maashorst

Samenvatting

Een nieuwe governance voor De Maashorst is dringend nodig. Er is al heel veel moois gerealiseerd. De Stichting Maashorst in Uitvoering heeft de afgelopen jaren met veel energie de nodige projecten gerealiseerd en zaken georganiseerd waarmee De Maashorst op de kaart staat als uniek natuurgebied met allerlei activiteiten zoals het Maashorst OER-festival.

Iedereen die bij De Maashorst betrokken is, ziet dat er, na jaren van projecten van Landschap van Allure, een nieuwe fase is aangebroken. Een fase waarin de focus verlegd wordt van het realiseren van projecten met veel subsidie naar samen met de community De Maashorst door ontwikkelen en beheren. De 4 gemeenten en Staatsbosbeheer, de gebiedseigenaren, willen de taken voor De Maashorst gezamenlijk uitvoeren. Ze willen De Maashorst één loket geven waar iedereen terecht kan. Ze willen niet alleen dat de schitterende natuurwaarde van De Maashorst groeit, maar ook de economische en sociale waarde.

De meerwaarde van de samenwerking is dat de gezamenlijke ambities sneller en beter bereikt kunnen worden. Gezamenlijke taken kun je dan ook effectiever en efficiënter samen uitvoeren. Eenvoudig en eenduidig besturen van de uitvoering van die taken is dan een vereiste. Want daar ontbreekt het volgens velen aan.

Een groot aantal gezamenlijke uitvoerende taken vallen nu onder regie van De Stichting Maashorst In Uitvoering met een Programmabureau. De Stichting Natuurcentrum Maashorst voert taken uit op het gebied van educatie en informatie. De Raad van Advies adviseert de Stichting Maashorst in Uitvoering en in de Gebruikersraad zijn partijen betrokken die hun activiteiten en wensen op elkaar af stemmen. Dan hebben gemeenten ook nog hun eigen (publieke) verantwoordelijkheden. Het is niet altijd duidelijk wie nu waar verantwoordelijk voor is en wie de gezamenlijke koers bewaakt.

Om tot een helder en eenvoudig bestuur en een slagvaardige uitvoering te komen wordt in de nota "*Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst*" geadviseerd naar EEN bestuur en EEN uitvoeringsorganisatie te gaan: Het Maashorst Bestuur en een Maashorst Team dat nauw samenwerkt met de Maashorst Community. De Stichting Maashorst In Uitvoering houdt hiermee op te bestaan. Dat geldt ook voor de stichting Natuurcentrum Maashorst. Die taken worden overgenomen door de nieuwe uitvoeringsorganisatie: Het Team Maashorst.

In de nieuwe situatie zet het Maashorst Bestuur de kaders uit. Het nieuwe Team Maashorst met de Maashorst Manager als boegbeeld is HET aanspreekpunt met voldoende mandaat om met alle belanghebbenden aan de slag te gaan bij het bepalen van wat we samen in de Maashorst willen bereiken, wat daarvoor moet worden gedaan en wat dat mag kosten. Zij zijn de schakel naar de colleges en gemeenteraden.

Voor de samenwerking van de 4 gemeenten en Staatsbosbeheer in De Maashorst wordt gekeken naar de beste rechtsvorm. Een nieuwe stichting uit de samenvoeging van de huidige stichting Maashorst in Uitvoering en de stichting Natuurcentrum Maashorst past het beste

bij de publiek- en privaatrechtelijke verantwoordelijkheden die de gemeenten samen met Staatsbosbeheer gaan uitvoeren.

Het Team Maashorst gaat nog actiever samenwerken met alle belanghebbenden in De Maashorst en stimuleert via community building de initiatieven en onderlinge samenwerking. De rol van De Maashorst Community is dan: mee denken, mee praten en vooral ook mee doen. Dat past in de ontwikkeling dat bewoners en bedrijven meer participeren in lokale vraagstukken en mee werken aan het zoeken naar oplossingen.

In de Raad van Advies en in de Gebruikersraad zijn betrokken organisaties vertegenwoordigd. Zij laten het geluid uit de Maashorst Community horen. Die gaan gezamenlijk De Maashorst Adviesraad vormen. De meeste betrokken organisaties adviseren en werken samen met het Team Maashorst. Het Maashorst Bestuur zal hen ook om advies vragen bij beleidsaangelegenheden.

Het besturen wordt hiermee veel eenvoudiger: geen aparte stichtingsbesturen meer die over deelbelangen besluiten en moeten afstemmen. Je weet in De Maashorst waar je moet zijn. Een krachtige uitvoeringsorganisatie met mandaat die slagvaardig kan opereren samen met de Maashorst Community.

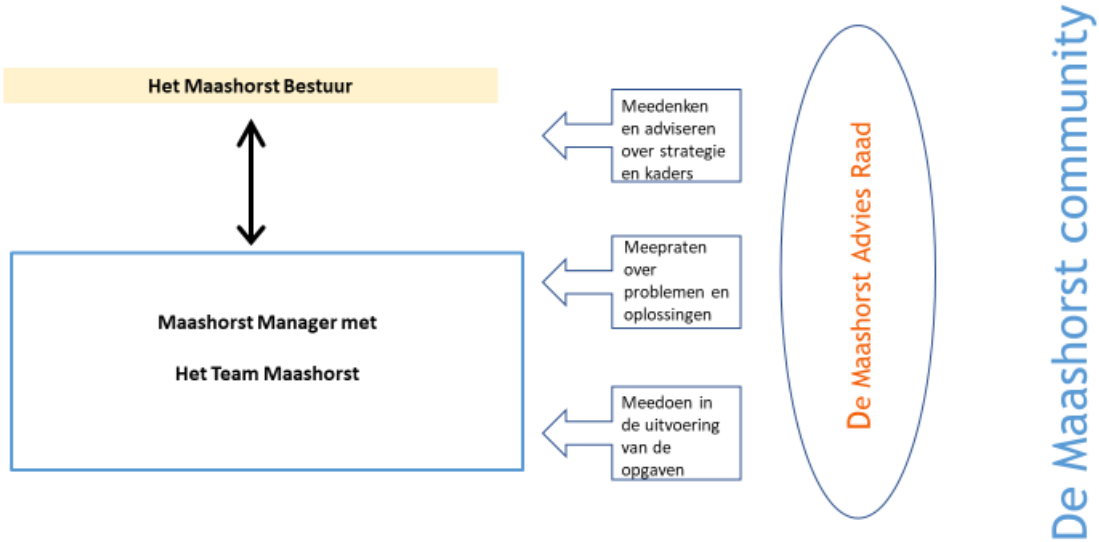

1. Een nieuwe governance is nodig

Al geruime tijd was het voor alle betrokkenen bij De Maashorst duidelijk dat er een nieuwe governance moest komen. Overzicht en één aanspreekpunt voor alle activiteiten die in De Maashorst plaatsvinden, ontbreekt. Duidelijke regie op de bestuurlijke besluitvorming en uitvoering van de programmadoelen wordt met node gemist. Dat stond in de tussenevaluatie van het Inrichting en Beheerplan (het IBeP). Tijdens de bespreking ervan in gemeenteraden is opnieuw de noodzaak voor een betere governance onderstreept.

"De besturing van De Maashorst is een punt van aandacht. De uitvoering van het IBeP is belegd bij acht partijen en de Stichting Maashorst in Uitvoering en het programmabureau zorgen voor de coördinatie en voortgang. Zij hebben echter geen mandaat om hier actief op te sturen. De bijbehorende overlegstructuren komen niet goed tot hun recht. Het gevolg is een gevoel van stroperigheid in besluitvorming, terugkomen op beslissingen en veelvuldig overleg. Tegelijkertijd is er enorm veel gedaan aan uitvoeringsmaatregelen en projecten, waarvoor partijen niet altijd de waardering krijgen die ze verdienen." (Kernconclusie uit tussenevaluatie IBeP)

In juni van 2018 heeft het Bestuurlijk Regie Team (BRT) een advies gevraagd aan 'Tien organisatieadvies' over de structuur en inrichting van De Maashorst.

Daaruit bleek dat De Maashorst voor alle partijen belangrijk is. Het – indirecte – rendement is hoog, men is trots op het tot nu toe bereikte resultaat en draagvlak en betrokkenheid zijn groot en men is ervan overtuigd dat 'het geheel meer is dan de som der delen'. Samenwerking blijkt dè doorslaggevende succesfactor te zijn geweest en dat zal ook in de toekomst zo blijven, is de algemene overtuiging. Maar De Maashorst is nooit af, ontwikkeling en beheer zal de gemeenschap ook in de toekomst bezighouden. De individuele belangen van betrokken partijen lopen niet altijd volledig samen, dus bruggen moeten worden gebouwd en keuzes moeten worden gemaakt. De Maashorst ligt en zal ook in de toekomst onder een politiek en publicitair vergrootglas blijven liggen.

Op basis van dit advies heeft het BRT een kwartiermaker aangesteld om de samenwerking in De Maashorst te beoordelen en een nieuwe governance voor De Maashorst voor te stellen en in te richten.

Definitie: Governance is het waarborgen van de onderlinge samenhang in de wijze van besturen, beheersen en toezichthouden op de uitvoering van gezamenlijke taken, gericht op een efficiënte en effectieve realisatie van beleidsdoelstellingen, alsmede het daarover op een open wijze communiceren en verantwoording afleggen ten behoeve van belanghebbenden.

Obstakels in de samenwerking

Kijkend naar de samenwerking in De Maashorst zijn niet alleen de verantwoordelijkheden niet voor iedereen duidelijk ('wie beslist waarover?') ook is er sprake van instabiele relaties en is er te weinig vertrouwen in een eenduidig en aanspreekbaar bestuur en in de effectiviteit van de samenwerking. De volhardende belangentegenstellingen, zoals bij realiseren van de natuurkern en bij keuzes over evenementen, zorgen voor stagnatie in het proces om samen doelen te realiseren.

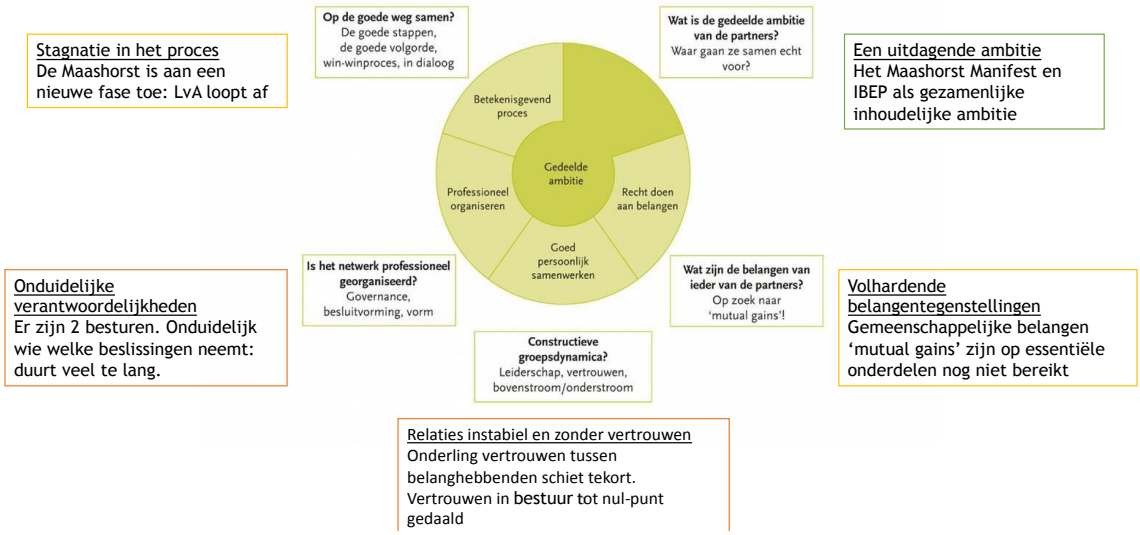

De opdracht aan de kwartiermaker
Om tot een nieuwe besturing te komen is een traject uitgezet om via 5 sporen te werken aan een nieuwe governance voor De Maashorst.

1. De inhoudelijke gezamenlijke ambitie: wat willen de 5 gebiedseigenaren in De Maashorst bereiken en welke taken willen ze samen uitvoeren?
2. Wat heb je dan nodig aan mensen en middelen en hoe richt je dan zo'n uitvoeringsorganisatie in?
3. Hoe besturen we De Maashorst: hoe sturen we op belangen, doelen en middelen, wie gaat waarover?
4. Hoe kunnen alle belanghebbenden en betrokkenen van de Maashorst Community meedenken, meepraten en meedoen in De Maashorst?
5. Hoe kan De Maashorst in de regio gepositioneerd worden om kansen te benutten in de regionale en bovenregionale samenwerking?

Duidelijk is dat een goed werkbare oplossing voor een effectief bestuur niet alleen een nieuw ingerichte governance is, zeker zo belangrijk is de 'bestuurscultuur'. Ongeacht de uiteindelijke keuze van de structuur is het meer dan ooit noodzakelijk dat alle bestuurders genomen besluiten ook echt helpen uitvoeren en met één mond spreken en daarop ook aanspreekbaar te zijn. Permanent aandacht verdient de communicatie met alle belanghebbende partijen, zowel bij het maken van (beleids-) keuzes als tijdens het uitvoeringsproces.

De gedeelde ambitie is leidend voor de samenwerking: wat willen we samen bereiken? Maar zeker zo belangrijk zijn de verschillen in belangen die de deelnemers in de samenwerking hebben. Het onderkennen daarvan en openlijk daarover met elkaar te spreken houdt de 'hygiëne' in de samenwerking.

2. Waar wordt aan gewerkt in De Maashorst

2.1 Bestaande ambities

In het Maashorst-manifest is het doel aangegeven dat de gebiedseigenaren samen willen bereiken in De Maashorst: een aaneengesloten natuurgebied van ca 3500 ha waar de natuurlijke processen de ontwikkeling bepalen en dat ontsloten is voor recreatie en beleving. De Maashorst bestaat uit een natuurkern (ca 1500 ha) met daaromheen een natuurschil (onderdeel van het Natuur Netwerk Brabant). Daaromheen een zone met (kleinschalig) agrarisch landschap. De ambitie van de ondertekenaars van het Maashorstmanifest is het realiseren van de daarin genoemde streefbeelden voor het jaar 2020. Zij willen de waarde van De Maashorst voor de omgeving vergroten.

Hoe dat gerealiseerd kan worden is uitgewerkt in het Inrichtings- en Beheerplan (IBeP 2015) voor De Maashorst. In 2017 is dat tussentijds geëvalueerd. Het BRT heeft de tussenevaluatie met een aantal voorstellen voor bijstelling voorgelegd aan de 4 gemeenteraden. Die hebben kennisgenomen van de tussenevaluatie en ingestemd met de bijstelling.

De waarde van het gebied zit in de unieke natuur in samenhang met gebruik en beleving door bewoners van de omliggende steden en dorpen, bezoekers van recreatieve en toeristische voorzieningen en de kansen die er liggen voor het versterken van de sociaaleconomische vitaliteit in de directe omgeving.

Het unieke natuurgebied is onderdeel van het natuurnetwerk Brabant, dat is de bovenregionale kracht van De Maashorst. De Maashorst bestaat uit samenhangende gebiedsdelen die ieder hun eigen kwaliteiten hebben en de verbinding kunnen maken met aanliggende gebieden aan de Maas, het Groene Woud en de Peelrandbreuk met het unieke wijst-verschijnsel. De Maashorst is geen universeel natuurgebied, maar kent verschillen tussen de gebiedsdelen. Die gebiedseigen kenmerken willen de eigenaren behouden en de verbindingen met de omgeving versterken.

Natuurwaarde en watersystemen versterken
Nog steeds zijn maatregelen nodig om het natuurlijk watersysteem te verbeteren met natuurlijke afwatering en inzijging. Vergroting van de grondwatervoorraad en behoud en herstel van typische wijst-verschijnselen. Via omvorming wordt gestreefd naar procesnatuur, dat wil zeggen beheer via natuurlijke processen en met steeds minder ingrijpen van de mens.

Gebruiks- en belevingswaarde vergroten
Natuur is niet alleen een ‘museum’ om naar te kijken, maar ook om te gebruiken en te beleven. En dat geldt met name voor iedereen uit de buurt. Het is op de eerste plaats hun woon- en leefgebied, een aantrekkelijk uitloopgebied om van te genieten.

De economische waarde benutten
De Maashorst zorgt jaarlijks voor ca 7,4 miljoen aan bestedingen in de vrijetijdssector en naar schatting 770 banen. En dat is groeiende. Daarmee is De Maashorst van grote economische waarde voor de regio en die kan verder benut worden.

Van sociale waarde
De Maashorst biedt meer dan alleen unieke natuur voor gebruik en beleving en is niet alleen van economische waarde, ook de voorlichting, educatie aan schoolkinderen en volwassenen de intensieve betrokkenheid van organisaties, vrijwilligers en gebruikers biedt kansen om de sociale vitaliteit van de regio te versterken.

Er is al veel geïnvesteerd
De afgelopen jaren zijn miljoenen geïnvesteerd in De Maashorst. De kracht van De Maashorst zit mede in de brede en duurzame samenwerking tussen partijen met een veelheid aan belangen. Dat heeft geleid tot stevige standpunten en discussies. De betrokkenheid van de omgeving en de bereidheid bij bewoners, recreanten, ondernemers, bezoekers, vrijwilligers en belangenorganisaties in de Maashorst Community om met elkaar oplossingen te vinden is energie die alle partijen onderkennen en willen versterken.

2.2 Specifieke ambities

De 4 gemeenten, Staatsbosbeheer en het Waterschap hebben gezamenlijke, maar ook specifieke ambities die elkaar overlappen voor de verschillende gebiedsdelen van De Maashorst. Partners vinden het belangrijk dat er lokaal een andere inkleuring kan worden gegeven.

Zo heeft Oss er belang bij dat, met name Herperduin, recreatief goed te gebruiken is voor de inwoners van Oss. Het natuurgebied vergroot de waarde van de woon- en leefomgeving. Daarnaast wil Oss de verbinding van De Maashorst met de Maas ook de nodige aandacht geven. Oss werkt samen met andere gemeenten en partijen verder aan de branding van het buitengebied van Oss aan de Maas.

Uden wil in De Maashorst de recreatieve en economische mogelijkheden ten noorden van de kern Uden verder benutten. In het kader van 'Meer Maashorst, een gezond Landschap' is het gebied aantrekkelijker ingericht voor gebruik en beleving, waarbij tevens de natuur wordt versterkt.

Voor Landerd is het beheer van het natuurgebied De Maashorst een hoge prioriteit in het coalitieprogramma "Krachtige Kernen in de Maashorst" en het versterken van het toerisme. Natuurgebied De Maashorst is daarbij de grootste trekker. De toegankelijkheid vanuit de kernen naar en in het natuurgebied is voor Landerd van groot belang.

Bernheze ziet toerisme en recreatie als een steeds belangrijkere economische drager en wil komende jaren, samen met de sector, uitvoering geven aan de visie Toerisme en Recreatie. Daarnaast wil Bernheze blijven investeren in het duurzaam en integraal beheer van de Maashorst, en dat gezamenlijk met andere gebiedseigenaren en vanuit de één loketgedachte.

De gronden van Staatsbosbeheer (850 ha) liggen vooral in de natuurkern. De landschappelijke taak van Staatsbosbeheer in De Maashorst is het behoud en de ontwikkeling van de aanwezige landschappen en objecten van nationale betekenis. Het grootste belang dat Staatsbosbeheer heeft bij de deelname in De Maashorst is de realisatie van de natuurkern en het excellente beheer en verantwoord gebruik ervan. De natuurkern als onderdeel van het Nationaal Natuur Netwerk.

De Peelrandbreuk die van Roermond tot Heesch loopt is uniek in Europa en kan uitgroeien tot een UNESCO Geopark. In ieder geval vanuit het waterschap, maar ook vanuit Bernheze, Landerd, Uden en Oss is de ambitie om de bijzondere breuklijn, die medebepalend is voor het gebruik en beeld van het landschap, op de kaart te zetten. De Geopark ontwikkeling wordt nadrukkelijk gekoppeld aan De Maashorst. Wijst is immers een van de unieke kenmerken van De Maashorst.

3. Gezamenlijke opgaven in uitvoering

De gezamenlijke opgaven die in de uitvoering door het Team Maashorst worden opgepakt zijn nog steeds in het verlengde van de doelen zoals die verwoord zijn in het Maashorst Manifest, uitgewerkt in het IBeP. Die lopen tot 2020. Eind 2019 zullen opnieuw de gezamenlijke ambities voor de komende jaren worden bepaald. In een op te stellen (meerjaren) programmaplan voor de Maashorst wordt inzichtelijk gemaakt wat de gezamenlijke partners willen bereiken, wat daarvoor gedaan moet worden en wat dat mag kosten. De concrete opgaven zullen nog samen met de Maashorst Community worden benoemd en uitgewerkt. Kijkend naar de nieuwe gewenste governance gaat het over onderstaande 8 thema's en daaronder genoemde accenten. Bij de herijking van de ambities krijgen deze nog nader uitwerking.

1. *Het natuurgebied versterken en watersystemen herstellen*

Een belangrijke opgave om het natuurgebied te versterken is het herstel van het watersysteem. De aanwezige landbouw in het natuurkerngebied vraagt om een zorgvuldige afweging van belangen van de grondeigenaren en de te bereiken natuurdoelstellingen. Met de uitkomsten van het MGA-traject moet verder gezocht worden naar win-win-oplossingen om vergroting van de natuurkern en omvorming naar procesnatuur te versterken. In 2019 ligt die taak nog bij ARK nu de overeenkomst in afstemming met de provinciale subsidie met een jaar is verlengd. De nieuwe uitvoeringsorganisatie zal dat, in afstemming met het Groen Ontwikkelfonds Brabant, overnemen om de gezamenlijke doelen te realiseren.

2. *Integraal beheer van bos, flora, fauna en kudde*

Voor het integraal beheer en onderhoud van het bos, flora, fauna en kuddes en voor de recreatieve voorzieningen en paden wordt jaarlijks een gemeenschappelijk werkplan opgesteld. Dat is leidend voor het integrale beheer, onderhoud en handhaving en wordt onder regie van het Team Maashorst uitgevoerd. Feitelijk doen dat de beheerders van de terreineigenaren en de uitvoerende instanties. De inzet van mensen en middelen in De Maashorst wordt zo door het Team Maashorst op elkaar afgestemd en geoptimaliseerd waarover zij aan de gezamenlijke eigenaren verantwoorden.

3. *Versterken van de recreatieve structuur en voorzieningen*

De economische waarde van de toeristisch-recreatieve sector in De Maashorst kan ook worden vergroot. Naast een grotere bekendheid in de regio en landelijk dient de Maashorst nadrukkelijk ook recreatief interessant te blijven voor de inwoners van de Maashorstgemeenten. De recreatieve infrastructuur kent nog enkele hiaten. Een belangrijk project dat de komende tijd gerealiseerd wordt is de multifunctionele recreatieve poort en bezoekerscentrum bij de Palmstraat. Die gaat een belangrijke functie krijgen als centrale informatie, educatie en ontmoetingsplek voor de hele Maashorst.

4. *Versterken sociaaleconomische vitaliteit*

Tot 2019 liep nog het investeringsprogramma Meer Maashorst vanuit het provinciale programma voor natuur- en landschapsprojecten: Landschappen van Allure. Dat is nu afgerond. De opgave vanaf nu is het natuurgebied De Maashorst is een motor te laten zijn voor sociaaleconomische activiteiten in de directe omgeving. Niet alleen de toeristisch-recreatieve bedrijven hebben baat bij het groeiend aantal bezoekers, maar ook

evenementen trekken naast de eigen inwoners uit de steden en dorpen in het gebied ook bezoekers uit de wijdere omgeving naar De Maashorst. De lokale ondernemers, verenigd in het platform Maashorst Ondernemers spelen in op deze groeiende trend en werken samen met de uitvoeringsorganisatie om samen het 'merk' Maashorst nog bruikbaarder voor hen te maken. De Maashorstboeren leggen zich expliciet toe op verbrede landbouw en organiseren activiteiten en evenementen en profileren zich met De Maashorst. Die energie en betrokkenheid van de Maashorst Community kan verder benut worden. Het ondersteunen, activeren, uitdragen en een aanspreekpunt zijn in de vorm van het 'Maashorst-loket' is een rol voor de uitvoeringsorganisatie.

5. *Promotie en branding*

Het doel is meer mensen van De Maashorst te laten genieten. De waarde van De Maashorst moet dan ook luid en duidelijk uitgedragen worden en aan de verschillende doelgroepen duidelijk gemaakt worden. Het Team Maashorst gaat samen met de VVV promotieactiviteiten opzetten. De beste ambassadeurs van het gebied zijn uiteraard de bewoners en vooral de ondernemers van het gebied zelf. De uitvoeringsorganisatie is ervoor om die betrokkenheid te vergroten (community building) en te koppelen aan branding van het merk Maashorst.

6. *Voorlichting en gastheerschap*

Bezoekers, gebruikers en mensen die meer willen weten over wat De Maashorst te bieden heeft moeten hun informatie op een centrale en makkelijk toegankelijke plek kunnen halen. Via een website, social media en ook gewoon bij de verschillende Maashorst-startpunten die gastheerschap bieden voor de bezoekers en geïnteresseerden. De uitvoeringsorganisatie is er verantwoordelijk voor dat er eenduidigheid is in de manier waarop het merk Maashorst als OER-gebied van Brabant wordt uitgedragen. Voorlichting en informatie over De Maashorst wordt door het Team Maashorst ook actief uitgedragen naar de bewoners in en in de directe nabijheid van het gebied.

7. *Natuur- en milieueducatie*

Een bijzondere doelgroep die bij De Maashorst betrokken wordt zijn de leerlingen van de scholen in de 4 gemeenten. Meer dan 12.600 mensen (leerlingen, leerkrachten en ouders) bezochten de activiteiten op het gebied van natuur- en milieueducatie die nu door het Natuurcentrum worden aangeboden. De gemeenten geven daar subsidie voor. Hier ligt een belangrijke maatschappelijke opgave voor het Team Maashorst om in gezamenlijkheid deze taak uit te voeren en te koppelen aan alle andere taken in De Maashorst.

8. Besturen van De Maashorst

Om de Maashorst goed te besturen zijn adviezen nodig en moeten besluiten met de juiste bedoeling worden uitgevoerd. Dat is een taak die door het Team Maashorst wordt uitgevoerd. De Maashorst Manager stemt intensief af met alle betrokken organisaties en partijen in De Maashorst en brengt de verschillende belangen in beeld.

4. De organisatie voor de uitvoering: Het Team Maashorst

De gezamenlijke taken van de gebiedseigenaren worden uitgevoerd door slagvaardige uitvoeringsorganisatie: het Team Maashorst. Dat team vormt de motor voor de ontwikkeling van de Maashorst. Aan het hoofd van het Team Maashorst staat de Maashorst Manager. Die is de adviseur en opdrachtnemer van het bestuur en werkt daarbij nauw samen met de organisaties, belanghebbenden en gebruikers uit de Maashorst Community.

4.1. De taken van het Team Maashorst

Het Team Maashorst is de spil en aanjager van alles wat er in De Maashorst gebeurt. Dit team voert taken uit om alle partijen te enthousiasmeren om zichzelf in te zetten om het beste met de Maashorst te doen.

1. Communicatie organiseren

De belangrijkste taak van het Team Maashorst is zorgen voor een goede onderlinge communicatie over alles wat er in De Maashorst gebeurt en waar alle betrokken partners mee bezig zijn. De behoefte aan te weten wat er speelt en daar een centraal punt voor hebben is groot. Het Team Maashorst treedt naar buiten met de Maashorst Manager als boegbeeld, maar ook intern naar de organisaties van de gebiedseigenaren.

2. Opgaven en projecten uitvoeren

Lopende en nieuwe projecten initiëren en de uitvoering en financiering ervan organiseren. Niet alleen het betrekken van belanghebbenden bij het meedenken, meepraten en meedoen, maar ook uitdragen en promoten.

3. Gezamenlijk en integraal beheer organiseren.

Alle werkzaamheden worden opgenomen in een jaarlijks op te stellen werkplan. Het bewaken van de samenhang en begeleiden van de uitvoering gebeurt door het Team Maashorst.

4. EEN loket en EEN aanspreekpunt zijn voor De Maashorst.

Het Team Maashorst vormt het centrale punt voor bezoekers, bewoners, initiatiefnemers voor evenementen en bedrijven die iets willen organiseren. Maar is ook een centraal punt voor alle informatie over De Maashorst die de 5 gebiedseigenaren willen delen met bezoekers en geïnteresseerden.

5. Promotie en branding van De Maashorst

Het Team Maashorst zorgt voor promotie en branding van het ene merk: De Maashorst, het OER-gebied in Brabant. Dat doen ze samen met ondernemers en bewoners.

6. Natuur- en milieueducatie

Natuur en milieueducatie onder de noemer van De Maashorst en ten behoeve van de leerlingen van de verschillende scholen. Op verschillende plekken in De Maashorst en gekoppeld aan informatievoorzieningen (startpunten). Dat kan door samenvoeging van de activiteiten van het Natuur Centrum met het Maashorst Team.

7. Community Building

Community Building is een voorwaarde voor de betrokkenheid van bewoners, bedrijven, vrijwilligers en belangenorganisaties. Dat vereist inzet van trekkers en initiatiefnemers in het Maashorst Team die bewust een strategie uitzetten en via communicatie- en samenwerkingsprojecten.

4.2 De inrichting van het Team Maashorst

Het Team Maashorst als uitvoeringsorganisatie moet allesbehalve een traditionele ambtelijke organisatie zijn. De bedoeling van dit team is dat het als voorhoede optreedt om een grotere beweging van betrokkenheid en activiteiten op gang te brengen in de Maashorst Community. De kwaliteit van de bezetting is belangrijker dan de kwantiteit.

Het Team Maashorst gaat opgavegericht werken. Dat betekent dat het integraal oplossen van vraagstukken centraal staat. De opgave die voor De Maashorst voorligt is leidend voor wie er mee aan de slag gaat. Een opgaveteam wordt gevormd door betrokkenen die aan de oplossing een toegevoegde waarde kunnen leveren. Dat zijn niet alleen intern betrokkenen, maar juist ook betrokken externe partners. Verantwoordelijkheid en eigenaarschap ligt niet alleen bij de 5 gebiedseigenaren en dus niet alleen bij het Team Maashorst.

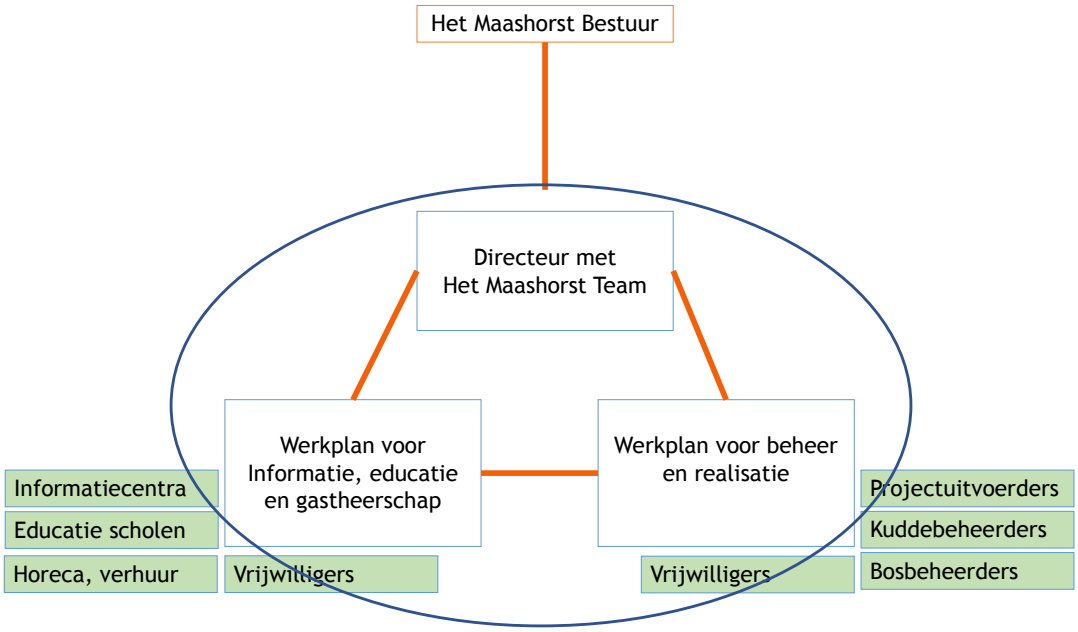

Onder leiding van de Maashorst Manager is het Team Maashorst de centrale werkeenheid en aanspreekbaar voor alles wat er in De Maashorst speelt. Dit team dient zich ook te presenteren naar alle betrokkenen in de Maashorst Community en naar buiten. Het Team Maashorst richt het centrale loket voor De Maashorst in. In de communicatie, presentatie moet de identiteit van dit team overal bekend zijn. De Maashorst Manager heeft de

uitvoeringsverantwoordelijkheid en het mandaat van het Maashorst Bestuur. Die onderhoudt het netwerk van alle betrokken organisaties, werkt nauw samen met de Maashorst Advies Raad en adviseert samen met hen het Maashorst Bestuur.

De uitvoerende beheertaken en de opdrachtverstrekking voor bosbeheer, fauna en kuddebeheer worden afgesproken via een jaarlijks op te stellen werkplan voor Beheer en Realisatie. Daarin is alle inzet van mensen en geld opgenomen die nodig is voor een adequaat beheer van De Maashorst. De gebiedseigenaren geven de Maashorst Manager en het Team Maashorst het mandaat om het werkplan te kunnen coördineren en de inzet van middelen te optimaliseren. Die legt er verantwoording over af bij het bestuur.

De taken op het gebied van informatie, educatie en gastheerschap van De Maashorst worden ook opgenomen in een jaarlijks op te stellen werkplan. Ook voor deze taken geldt dat de Maashorst Manager met het Team Maashorst die taken op elkaar afstemt zodat die gecoördineerd worden uitgevoerd.

4.3 Het financiële kader

Al vanaf 2015 hebben de gebiedseigenaren middelen voor De Maashorst uitgetrokken voor een klein team in het programmabureau van de Stichting De Maashorst. Ook geven de 4 gemeenten subsidie aan het Natuurcentrum De Maashorst, met name voor natuureducatie. Daarnaast wordt er door de 5 gebiedseigenaren mensen en middelen ingezet voor het beheer en onderhoud van natuurgebied en recreatieve voorzieningen. Daarvoor worden ook weer de nodige subsidies ontvangen.

Bij de kosten is uitgegaan van een nieuw Team Maashorst als samenvoeging van de stichting Maashorst in Uitvoering en de Stichting Natuurcentrum. Daarbij is nog niet uitgegaan van mogelijke besparingen omdat samenwerking efficiënter kan zijn. Die mogelijke besparing zal bij de uitwerking blijken.
De integrale kosten voor natuurbeheer zijn berekend op basis van normkosten per hectare om te kunnen voldoen aan de uitgangspunten zoals die in het IBeP zijn bepaald. In 2020 zijn de kosten voor beheer en onderhoud lager dan de normkosten gehouden. Om aan de normen te kunnen voldoen zullen er meer middelen nodig zijn. Onder meer door het onderhoud dat er extra bij komt als gevolg van de aangelegde voorzieningen. In de eerste jaren zijn de onderhoudskosten van die voorzieningen nog lager gehouden omdat die in de beginjaren nog weinig onderhoud vragen.
Voor wat betreft de inbreng vanuit de gebiedseigenaren, is uitgegaan van een bijdrage in 2020 die gelijk is aan de bijdrage die voor 2019 is gedaan. Met dien verstande dat bij de inbreng voor natuurbeheer en onderhoud van recreatieve voorzieningen, een voorstel is gedaan voor verdeling van de kosten over de gebiedseigenaren. In de meerjarenbegroting die eind 2019 wordt opgesteld voor 2021-2024 zal een verdeelsleutel worden afgesproken.

5. Het besturen van De Maashorst

Voor alles wat er in de Maashorst gebeurt is een soepele besturing nodig: zo veel mogelijk overlaten aan de Maashorst Community in samenwerking met een slagvaardige uitvoeringsorganisatie: het Team Maashorst.

5.1 Het Maashorst Bestuur

Het Maashorst Bestuur heeft de focus op het Maashorst Manifest en zet de gezamenlijke strategische koers uit en bepaalt welke beleidsdoelen voor De Maashorst bereikt dienen te worden en welke middelen daarvoor worden ingezet. Daarvoor wordt jaarlijks een meerjarige Programmabegroting vastgesteld: wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat mag dat kosten? Eind 2019 wordt dat voor 2020 en verder opgesteld.

Het Maashorst Bestuur wordt in de basis gevormd door de portefeuillehouders van de 4 gemeenten en de directie van Staatsbosbeheer: de gebiedseigenaren. Dit bestuur wordt aangevuld met een bestuurder van het Waterschap AA en Maas. Het Maashorst Bestuur heeft niet alleen het Team Maashorst als adviseur, maar kan desgewenst ook partijen uit de Maashorst Advies Raad vragen voor strategische besluiten. Daarmee is het nieuwe Maashorst Bestuur bijna gelijk aan het huidige BRT met dien verstande dat het Maashorst Bestuur meer verantwoordelijkheid wil overdragen aan het Team Maashorst in nauwe samenwerking met de Maashorst Advies Raad en goed afgestemd met de Maashorst Community.

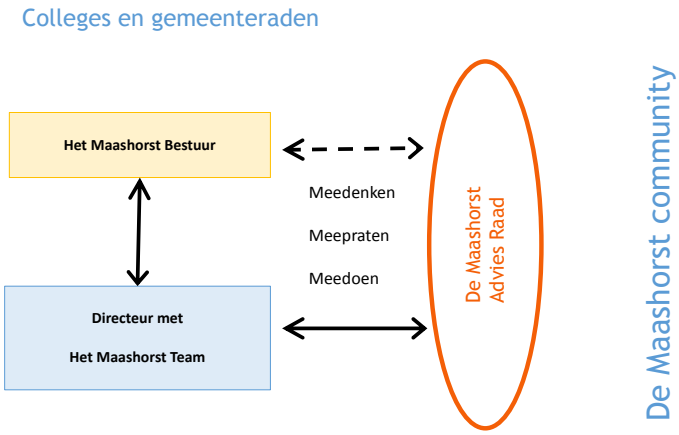

Het Maashorst Bestuur legt aan de gemeenteraden verantwoording af over wat we met De Maashorst willen bereiken, wat daar op hoofdlijnen voor gedaan moet worden, wat dat mag kosten en wie dat gaat betalen. Jaarlijks wordt in mei een Maashorst Manifestatie georganiseerd, waar niet alleen verantwoording wordt afgelegd over wat er het jaar daarvoor is bereikt, maar ook wordt het integrale Programmaplan voor De Maashorst voor de komende jaren gepresenteerd. Deze wordt dan in juni aan de gemeenteraden aangeboden.

5.2 De Maashorst Manager en het Team Maashorst

De Maashorst Manager is verantwoordelijk voor de aansturing van de uitvoering. Die kijkt, samen met de Maashorst Advies Raad welke maatschappelijke opgave in de samenwerking worden aangepakt, formuleert de opdrachten en kijkt welke middelen daarvoor nodig zijn. Uiteraard binnen de door het Maashorst Bestuur gegeven inhoudelijke en financiële kaders die in het Programmaplan zijn afgesproken.

De Maashorst Manager krijgt een grote verantwoordelijkheid van het Maashorst Bestuur. Dat stelt ook eisen aan de invulling van de rol. De verantwoordelijkheid om namens De Maashorst te kunnen optreden en handelen, naar de gemeenschap, media, politiek, medewerkers en toeleveranciers. Dit stelt specifieke eisen aan zijn/haar mandaat en aan het niveau van functioneren.

5.3 De Maashorst Advies Raad

De Maashorst Advies Raad gaat nauw samenwerken met het Team Maashorst. De Maashorst Manager en het Team Maashorst hebben de volledige uitvoeringsverantwoordelijkheid van het bestuur gekregen. Daar kunnen betrokken organisaties en belanghebbenden meedenken over de toekomst van De Maashorst over de opgaven en oplossingen die uitgevoerd moeten worden en hun eigen verantwoordelijkheden afstemmen met anderen.

In de Maashorst Advies Raad bestaat dan uit de organisaties en belanghebbenden die nu in de Raad van Advies en in de Gebruikersraad zitten (zie bijlage). Er moet wel effectiever vergaderd worden. Bij de verschillende thema's en vraagstukken die aan de orde zijn kunnen die organisaties meedenken, meepraten of mee doen waar ze ook het meeste belang bij hebben of ook het beste over kunnen meepraten. Zo zullen er ook vraagstukken en problemen aan de orde komen waar niet iedereen bij betrokken hoeft te zijn.

5.4 Een stichting als best passende rechtsvorm

Voor de samenwerking van de 4 gemeenten en Staatsbosbeheer in De Maashorst is ook gekeken naar de beste rechtsvorm. De samenwerking in de Maashorst is voornamelijk gericht op 'beheer en inrichting' van gezamenlijke eigendom van een natuurgebied. Dat doen de gemeenten hoofdzakelijk als gebiedseigenaren en niet voor de uitvoering van publieke taken. Om effectief te kunnen handelen, ook bij privaatrechtelijke taken, sluiten de gebiedseigenaren met een nieuw te vormen stichting een dienstverleningsovereenkomst, waarbij de stichting zaken realiseert zoals de gemeente dat graag uitgevoerd wil zien. Een nieuwe stichting uit de samenvoeging van de stichting Maashorst in Uitvoering en de stichting Natuurcentrum biedt daarbij de beste mogelijkheden.
De uitvoerende taken voor natuur en faunabeheer worden via een van de gebiedseigenaren aanbesteed en het Team Maashorst voert via het beheerdersoverleg de regie op de uitvoering en de samenwerking en afstemming met de Maashorst Community.

6. Meedenken, meepraten en meedoen

In De Maashorst wordt de energie van de grote betrokkenheid van de Maashorst Community gewaardeerd en benut. En dat betekent actieve deelname van alle betrokkenen in De Maashorst. De 4 gemeenten willen in hun beleid ruimte bieden aan experimenten en nieuwe samenwerkingsvormen van doe-democratie, waarin *doen* centraal staat. Op die manier kan zowel de gemeente als inwoners of ondernemers een actieve bijdrage leveren aan onze samenleving. Voor de 4 gemeenten is dat natuurlijk hun officiële taak, voor burgers en bedrijven is het een belangrijke mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de wereld om hen heen. Bovendien zorgt de inbreng van burgers ervoor dat het beleid van de gemeenten beter op de praktijk aansluit en er minder publieke kosten worden gemaakt. Dat past ook volledig in de nieuwe Omgevingswet, waarbij geregeld wordt dat bij plannen belanghebbenden in een vroegtijdig stadium worden betrokken en er vrijheid is om keuzes te maken over de inrichting van het participatietraject.

Voor De Maashorst gaan we naar een manier van werken waarbij burgers, individueel of georganiseerd, direct of indirect de kans krijgen invloed uit te oefenen op de ontwikkeling, uitvoering en/of evaluatie van beleid in De Maashorst. Het gaat om meedenken, meepraten en meedoen.

6.1 De Maashorst Manifestatie

Alle betrokkenen in de Maashorst Community worden jaarlijks in het voorjaar uitgenodigd voor de Maashorst Manifestatie. Daar staat de ambities van het Maashorstmanifest centraal: wat willen we gezamenlijk bereiken in de Maashorst en wat gaan we daar allemaal voor doen? In de organisatie moet het zo zijn dat er maximaal uitwisseling en interactie is over ideeën en wensen. Er gebeurt zoveel in De Maashorst dat het samenbrengen er van, nieuwe verbindingen oplevert.

Successen worden gevierd en de plannen die nog uitgevoerd moeten worden kunnen bijgesteld worden. Die plannen zijn opgenomen in een integraal Programmaplan voor De Maashorst. Een 4 jarige vooruitblik op wat we in De Maashorst willen bereiken, wat we daar voor gaan doen en wat dat mag kosten. Dat wordt eind 2019 voor de eerste keer gemaakt. In dit Programmaplan worden dan ook de financiële kaders vastgelegd. In het Programmaplan leggen de 4 gemeenten en Staatsbosbeheer, de gebiedseigenaren, vast wat zij aan middelen willen bijdragen de komende jaren in De Maashorst.

6.2 De Maashorst Oploop

Gedurende het jaar loopt iedereen die zijn plannen aan het uitvoeren is, tegen dilemma's aan en vraagstukken die om besluitvorming vragen. Dat wordt nu getrapt en met langdurige procedures door het BRT gedaan. Dat moet sneller. Een aantal keren per jaar wordt er door de Maashorst Manager en het Team Maashorst een Maashorst Oploop georganiseerd.

Bij zo'n oploop is er een podium waar vraagstukken en opgaven worden gepresenteerd die om besluitvorming vragen. Belanghebbenden uit de Maashorst Community, al dan niet vertegenwoordigd in de Maashorst Advies Raad, kunnen hun standpunten inbrengen en

uitwisselen. Onafhankelijke voorzitters leiden de discussie en formuleren de conclusies van de samenspraak. De Maashorst Manager neemt, met advies van de Maashorst Advies Raad het uitvoeringsbesluit binnen het gegeven mandaat. Als dat buiten het mandaat valt, schakelt hij/zij met het Maashorst Bestuur. En bij grotere bestuurlijke afwegingen wordt het ingebracht in de vergadering van het Maashorst Bestuur.

Daarmee kan de doorlooptijd van besluitvorming sterk verkort worden. De directe uitwisseling van ideeën en duidelijk maken van elkaars belangen, vergroot de interactie en samenwerking in De Maashorst Community die nu door iedereen zo wordt gewaardeerd. Daarmee blijven inhoudelijke uitvoeringszaken ook buiten de politieke arena's.

6.3 De Maashorst Community doet mee

Het Team Maashorst gaat 'opgaven-gericht' werken. Dat betekent dat er voor iedere opgave die aan de orde komt in De Maashorst een opgaveteam wordt geformeerd. Voor dat opgaveteam worden die partijen uitgenodigd die daar een toegevoegde waarde aan kunnen of willen leveren. Voorwaarde om mee te doen is altijd dat er een toegevoegde waarde aan de oplossing van het probleem geleverd kan worden, dan doe je mee. En dat betekent in sommige gevallen ook dat je mee betaalt. De regisseurs van het Team Maashorst stimuleren vooral dat er naar win-win-oplossingen wordt gezocht. Zij signaleren ook als er besluitvorming nodig is als het proces stagneert. Daar wordt dan via de Maashorst Oploop een besluit over genomen.

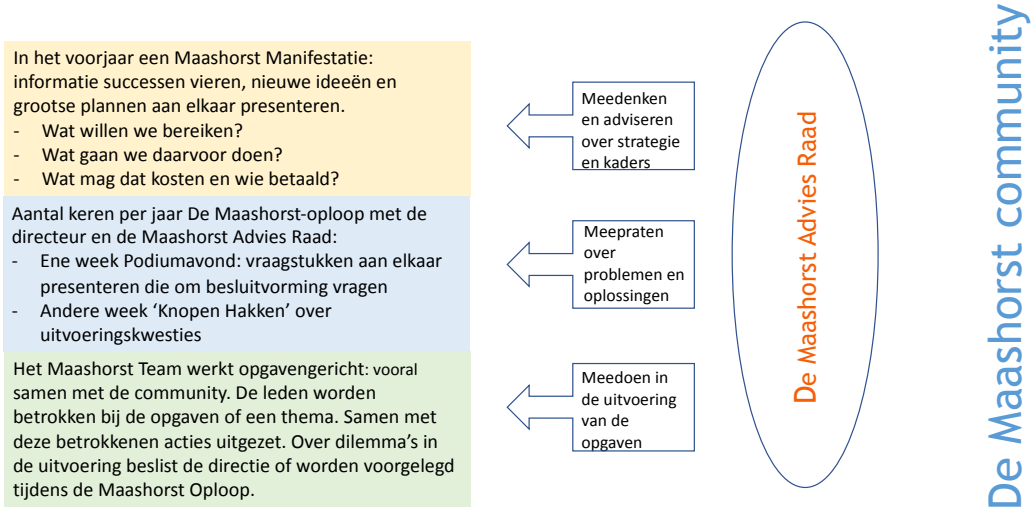

Actief voor De Maashorst

Cultuurhistorie Heemkunde (RvA)

Dorpsraad Berghem (Gr)

Dorpsraad Herpen (Gr)

Dorpsraad Nistelrode (Gr)

Fietsforum Uden, ttv Uden, NTFU (Gr)

Gebiedsplatform Uden Buiten (Dorpsraad Uden) (Gr)

Gehandicapten platform Drempels weg, Uden (Gr)

Vertegenwoordigers van hondenbezitters (Gr)

IVN Uden, Oss, Bernheze (Gr)

Maashorst Natuurvrienden (Gr)

Maashorst Ondernemers (RvA)

Maashorst Veldtoer Tochten Overleg (TGCC Oss en TWC Volkel) (Gr)

Maashorstboeren (RvA)

Natuurcentrum Maashorst (RvA)

Natuurverenigingen in de Maashorst (RvA)

Scouting Heesch, Nistelrode (Gr)

Stichting Ruiters en Menners (Gr)

VVV NO-Brabant (RvA)

Wildbeheer eenheid (Wbe) (RvA)

WSV De Osse Maaskant (Gr)

Zuidelijke land- en tuinbouworganisatie ZLTO (RvA)

RvA Raad van Advies
Gr Gebruikersraad

Overzichtskaart Maashorst

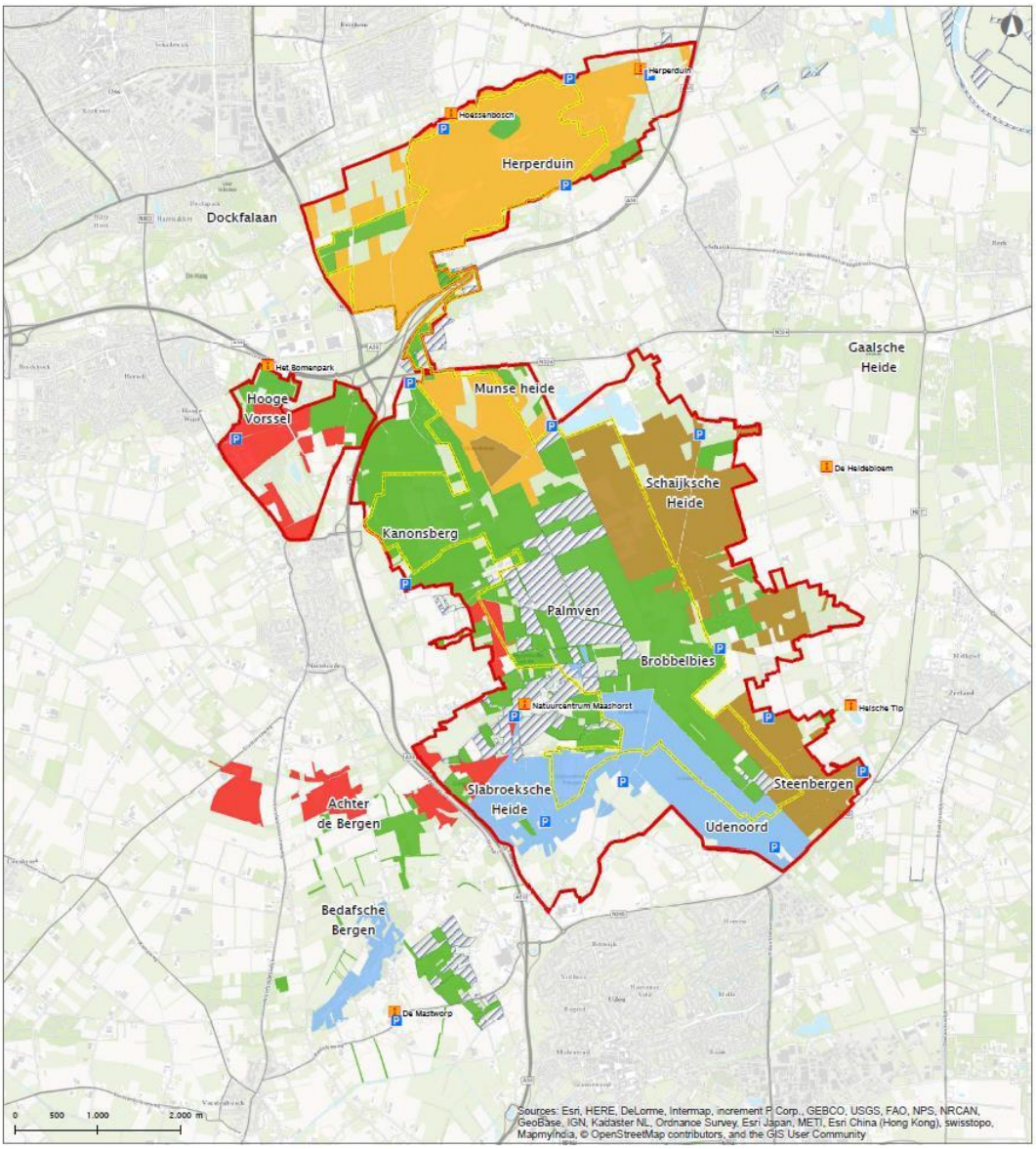

Legenda

- Recreatie entree
- Parkeerplaats
- Begrenzing natuurkern
- Grens natuurgebied De Maashorst
- Nieuwe natuur – Nog te verwerven en nog in te richten
- Staatsbosbeheer
- Oss
- Uden
- Bernheze
- Landerd

Titel:	Overzichtskaart Maashorst
Datum afdruk:	27 oktober 2016
Formaat:	A3
Auteur:	MM
Projectnr.:	Maashorst WP
Status:	Definitief
Kaartnr.:	1 van 1
Schaal:	1:45.000
Projectie:	Rijksdriehoekstelsel (EPSG 28992)
Ondergrond:	Basisregistratie Topografie, CC-BY Kadaster, 2016

AMENDEMENT

Artikel 28 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

Agendapunt: 5a een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst

Onderwerp: positie van de raad in de governance van de Maashorst

De raad van de gemeente Landerd in vergadering bijeen op donderdag 7 november 2019

gelezen het raadsvoorstel van burgemeester en wethouders van 17 september 2019

constaterende dat:
in het raadsvoorstel niet duidelijk beschreven wordt wanneer, hoe en in welke mate de raad haar rol als kadersteller en toezichthouder kan uitoefenen,

overwegende dat:

1. de gemeenteraad van Landerd op hoofdlijnen de regie wil houden over
    a. het ontwikkelen en vaststellen van de visie en strategie van de Maashorst en de daarbij behorende financiering,
    b. alsmede over de op basis van de evaluatie nieuw vast te stellen uitgangspunten van het IBeP dat zal lopen vanaf 2020;
2. gedurende het uitvoering geven aan de vastgestelde visie en strategie door de nieuw op te richten organisatie, gewaarborgd dient te zijn dat de raad tijdig haar toezichthoudende en controlerende taken inzake de uitvoering kan uitoefenen;
3. voor het besturen van de Maashorst ook een slagvaardig toezicht noodzakelijk is;
4. dit slagvaardig toezicht bereikt zou kunnen worden door in plaats van alle betrokken gemeenteraden dit door een kleine vertegenwoordiging uit de raden te laten uitoefenen,

Besluit tot wijziging:

Het college (en in het verlengde daarvan het Bestuurlijk Regie Team De Maashorst) opdracht te geven om:

1. bovengenoemde overwegingen toe te voegen aan de uitgangspunten van "Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst"
2. conform de aangevulde uitgangspunten in "Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst" de organisatie verder vorm te geven in de meest passende rechtsvorm, de besluitvorming daarbinnen en de relatie met de betrokken gemeenteraden

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening:

Indieners:
Piet Hein Jonkergouw, fractie CDA, Harry van Tiel, fractie Lijst Zeeland

Dit (sub-) amendement is **aangenomen/verworpen** in de raadsvergadering van 7 november 2019
E.E. Weijenberg, raadsgriffier

Gemeenteraad Landerd

AMENDEMENT

Artikel 28 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

Agendapunt: 5a een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst

Onderwerp: positie van de raad in de governance van de Maashorst

De raad van de gemeente Landerd in vergadering bijeen op donderdag 7 november 2019

gelezen het raadsvoorstel van burgemeester en wethouders van 17 september 2019

constaterende dat:
in het raadsvoorstel niet duidelijk beschreven wordt wanneer, hoe en in welke mate de raad haar rol als kadersteller en toezichthouder kan uitoefenen,

overwegende dat:

1. de gemeenteraad van Landerd op hoofdlijnen de regie wil houden over
   a. het ontwikkelen en vaststellen van de visie en strategie van de Maashorst en de daarbij behorende financiering,
   b. alsmede over de op basis van de evaluatie nieuw vast te stellen uitgangspunten van het IBeP dat zal lopen vanaf 2020;
2. gedurende het uitvoering geven aan de vastgestelde visie en strategie door de nieuw op te richten organisatie, gewaarborgd dient te zijn dat de raad tijdig haar toezichthoudende en controlerende taken inzake de uitvoering kan uitoefenen;

Besluit tot wijziging:

Het college (en in het verlengde daarvan het Bestuurlijk Regie Team De Maashorst) opdracht te geven om:

1. bovengenoemde overwegingen toe te voegen aan de uitgangspunten van "Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst"
2. conform de aangevulde uitgangspunten in "Een nieuwe besturing voor de samenwerking in De Maashorst" de organisatie verder vorm te geven in de meest passende rechtsvorm, de besluitvorming daarbinnen en de relatie met de betrokken gemeenteraden

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening:

Indieners:
Piet Hein Jonkergouw, fractie CDA, Harry van Tiel, fractie Lijst Zeeland

Dit (sub-) amendement is **aangenomen/verworpen** in de raadsvergadering van 7 november 2019
E.E. Weijenberg, raadsgriffier

Gemeenteraad
Landerd

RAADSBESLUIT

Zaaknummer: 226-2019

Agendapunt: Programmabegroting 2020

De raad van de gemeente Landerd;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Landerd d.d. 24 september 2019;

B E S L U I T:

1. De programmabegroting voor het dienstjaar 2020 vast te stellen.
2. De investeringskredieten voor 2020 beschikbaar te stellen zoals deze zijn opgenomen in de jaarschijf 2020 van bijlage 4, "investeringen periode 2019 – 2023", voor zover deze niet al eerder via aparte kredietbesluiten beschikbaar zijn gesteld.
3. De OZB voor 2020 te verhogen met 3%.
4. De OZB voor de jaren 2021, 2022 en 2023 te verhogen met 4%.
5. Het tekort voor 2020 ad € 69.774 te dekken uit de behoedzaamheidsreserve.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Landerd
van 7 november 2019.

De raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

E.E. Weijenberg M.C. Bakermans

Gemeente Landerd, bezoekadres Kerkstraat 39 5411 EA in Zeeland
Postadres Postbus 35 5410 AA Zeeland
tel. 0486-458111 fax: 0486-458222 e-mail: info@landerd.nl internet: www.landerd.nl
IBAN rekeningnummer: NL29 BNGH 0285 0606 19

Agendapunt:
Beleidsprogramma: Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder: Wethouder J.H. Vereijken
Zaaknummer: 226-2019-2019

Aan de Raad.

Onderwerp
Vaststellen programmabegroting 2020

Advies
Geadviseerd wordt:
1. De programmabegroting voor het dienstjaar 2020 vast te stellen.
2. De investeringskredieten voor 2020 beschikbaar te stellen zoals deze zijn opgenomen in de jaarschijf 2020 van bijlage 4, “investeringen periode 2019 – 2023”, voor zover deze niet al eerder via aparte kredietbesluiten beschikbaar zijn gesteld.
3. Het tekort voor 2020 ad € 36.924 te dekken uit de behoedzaamheidsreserve.
4. De OZB voor de jaren 2020, 2021, 2022 en 2023 te verhogen met 4%.

Inleiding
Het college van Landerd biedt de gemeenteraad een gezonde begroting aan voor 2020. We kunnen ook komend jaar onze belangrijkste beleidsvoornemens oppakken en uitvoeren. Daarmee bereiken we wat we willen bereiken: ‘Krachtige kernen in de Maashorst’! Dorpen met een eigen karakter, met goede voorzieningen en waar het van jong tot oud fijn wonen is. Een gemeente die goed voorbereid is om in 2022 als nieuwe gemeente Maashorst de toekomst in te gaan.
Op 4 juli 2019 heeft de gemeenteraad opiniërend gesproken over de financiële verwachtingen voor 2020-2023. Het leek onoverkomelijk dat er pijnlijke keuzes gemaakt moesten worden, omdat er onvoldoende geld was om alle plannen uit te voeren. Dat betekende kritisch kijken naar bestaand beleid of het laten vervallen van nieuwe wensen. Gelukkig hebben we door een positieve meicirculaire enkele voorgenomen bezuinigingen terug kunnen draaien.
Dit heeft geresulteerd in een begroting 2020 die er mag zijn. Alle jaren zijn structureel sluitend met een saldo dat ook ruimte biedt voor nieuw beleid in de kadernota 2021. Naast deze ombuigingen zijn er diverse andere ontwikkelingen geweest die in de begroting 2020 zijn verwerkt.
Dit totaalpakket is aan de raad aangeboden en op 12 september, opnieuw opiniërend, met de raad besproken en door het college op onderdelen nog aangepast. De uitkomst daarvan is deze begroting 2020.
Een uitgebreide specificatie van de verschillen tussen de eerste stand van 4 juli met de uiteindelijke begroting 2020 is opgenomen in bijlage 1 van deze begroting.

Beoogd effect
Een structureel sluitende begroting vast te stellen waarbij middelen aan het college beschikbaar worden gesteld om de beoogde beleidsdoelen te bereiken.

Argumenten
1.1 Door het vaststellen wordt het college de ruimte geboden het door de raad vastgestelde beleid uit te voeren.
De programmabegroting 2020 maakt deel uit van de planning & control cyclus. De raad kan de programmabegroting inzetten als instrument van planning & control om de uitvoering van programma’s te sturen en te controleren. De uitvoering van de speerpunten en prioriteiten van de gemeente Landerd staan centraal in deze begroting. Het coalitieprogramma is een belangrijk stuk in dit proces.

2.1 Het college kan dan in 2020 direct aan de slag met de uitvoering van de nieuwe investeringen.
Met de uitvoering van de kredieten Fietspad Maashorst, MFA Reek sport en spel, Centrumplan Zeeland (restant) en de renovatie van Sporthal de Eeght kan pas gestart worden nadat hiervoor een apart raadsvoorstel aan de raad is voorgelegd.
3.1 In de behoedzaamheidsreserve is voldoende ruimte om dit tekort te dekken.
De behoedzaamheidsreserve kent per 1-1-2020 een saldo van € 8,3 miljoen.
4.1 Conform de kaderbrief 2020 wordt de OZB jaarlijks met 4% verhoogd
Deze verhoging zorgt voor financiële ruimte voor de komende jaren. Er is dan ruimte voor nieuw beleid in onze gemeente en voor de toekomstige gemeente Maashorst.

Kanttekeningen
N.v.t.

Financiën
Deze gevolgen zijn in de desbetreffende programma's en paragrafen beschreven.
De uitkomsten van de begroting 2020 zijn:

-/- = voordelig

SALDI BEGROTING 2020	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
structureel saldo	-567.714	-682.812	-242.572	-190.913
incidenteel saldo	604.638	-69.823	84.217	23.041
totaal saldo	36.924	-752.635	-158.355	-167.872

Alle jaren van de begroting zijn structureel sluitend.

De OZB stijgt met 4%. De tarieven voor de rioolheffing stijgen met 4,3%. De afvalstoffenheffing stijgt met 4,5%. De lastendruk voor een gemiddeld gezin stijgt hierdoor met 4,3%.

Communicatie
Via persberichten, de lokale media en op de gemeentelijke website worden de hoofdpunten uit de begroting 2020 gepubliceerd.

Uitvoering
Het in de begroting vastgestelde beleid voor het jaar 2020 wordt met de daarvoor beschikbaar gestelde budgetten in 2020 uitgevoerd.
De investeringen Fietspad Maashorst, MFA Reek sport en spel, Centrumplan Zeeland (restant) en de renovatie van Sporthal de Eeght worden op een later tijdstip nog apart aan de raad voorgelegd.

Bijlage(n)
Programmabegroting 2020

Zeeland, 7 november 2019
Burgemeester en wethouders van Landerd,
de secretaris, de burgemeester,

C.C. Boode M.C. Bakermans

RAADSBESLUIT

Zaaknummer: 226-2019

Agendapunt: Programmabegroting 2020

De raad van de gemeente Landerd;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Landerd d.d. 24 september 2019;

B E S L U I T:

1. De programmabegroting voor het dienstjaar 2020 vast te stellen.
2. De investeringskredieten voor 2020 beschikbaar te stellen zoals deze zijn opgenomen in de jaarschijf 2020 van bijlage 4, “investeringen periode 2019 – 2023”, voor zover deze niet al eerder via aparte kredietbesluiten beschikbaar zijn gesteld.
3. Het tekort voor 2020 ad € 36.924 te dekken uit de behoedzaamheidsreserve.
4. De OZB voor de jaren 2020, 2021, 2022 en 2023 te verhogen met 4%.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Landerd
van 7 november 2019.

De raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

E.E. Weijenberg M.C. Bakermans

Gemeente Landerd, bezoekadres Kerkstraat 39 5411 EA in Zeeland
Postadres Postbus 35 5410 AA Zeeland
tel. 0486-458111 fax: 0486-458222 e-mail: info@landerd.nl internet: www.landerd.nl
IBAN rekeningnummer: NL29 BNGH 0285 0606 19

Programmabegroting 2020

GEMEENTE LANDERD
Adres: Kerkstraat 39, 5411 EA Zeeland
Postadres: Postbus 35, 5410 AA Zeeland
Telefoon: 0486-458111
Fax: 0486-458222
e-mail: info@landerd.nl
Internet: www.landerd.nl

Agendapunt:
Beleidsprogramma: Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder: Wethouder J.H. Vereijken
Zaaknummer: 226-2019-2019

Aan de Raad.

Onderwerp
Vaststellen programmabegroting 2020

Advies
Geadviseerd wordt:
1. De programmabegroting voor het dienstjaar 2020 vast te stellen.
2. De investeringskredieten voor 2020 beschikbaar te stellen zoals deze zijn opgenomen in de jaarschijf 2020 van bijlage 4, “investeringen periode 2019 – 2023”, voor zover deze niet al eerder via aparte kredietbesluiten beschikbaar zijn gesteld.
3. Het tekort voor 2020 ad € 36.924 te dekken uit de behoedzaamheidsreserve.
4. De OZB voor de jaren 2020, 2021, 2022 en 2023 te verhogen met 4%.

Inleiding
Het college van Landerd biedt de gemeenteraad een gezonde begroting aan voor 2020. We kunnen ook komend jaar onze belangrijkste beleidsvoornemens oppakken en uitvoeren. Daarmee bereiken we wat we willen bereiken: ‘Krachtige kernen in de Maashorst’! Dorpen met een eigen karakter, met goede voorzieningen en waar het van jong tot oud fijn wonen is. Een gemeente die goed voorbereid is om in 2022 als nieuwe gemeente Maashorst de toekomst in te gaan.
Op 4 juli 2019 heeft de gemeenteraad opiniërend gesproken over de financiële verwachtingen voor 2020-2023. Het leek onoverkomelijk dat er pijnlijke keuzes gemaakt moesten worden, omdat er onvoldoende geld was om alle plannen uit te voeren. Dat betekende kritisch kijken naar bestaand beleid of het laten vervallen van nieuwe wensen. Gelukkig hebben we door een positieve meicirculaire enkele voorgenomen bezuinigingen terug kunnen draaien.
Dit heeft geresulteerd in een begroting 2020 die er mag zijn. Alle jaren zijn structureel sluitend met een saldo dat ook ruimte biedt voor nieuw beleid in de kadernota 2021. Naast deze ombuigingen zijn er diverse andere ontwikkelingen geweest die in de begroting 2020 zijn verwerkt.
Dit totaalpakket is aan de raad aangeboden en op 12 september, opnieuw opiniërend, met de raad besproken en door het college op onderdelen nog aangepast. De uitkomst daarvan is deze begroting 2020.
Een uitgebreide specificatie van de verschillen tussen de eerste stand van 4 juli met de uiteindelijke begroting 2020 is opgenomen in bijlage 1 van deze begroting.

Beoogd effect
Een structureel sluitende begroting vast te stellen waarbij middelen aan het college beschikbaar worden gesteld om de beoogde beleidsdoelen te bereiken.

Argumenten
1.1 Door het vaststellen wordt het college de ruimte geboden het door de raad vastgestelde beleid uit te voeren.
De programmabegroting 2020 maakt deel uit van de planning & control cyclus. De raad kan de programmabegroting inzetten als instrument van planning & control om de uitvoering van programma’s te sturen en te controleren. De uitvoering van de speerpunten en prioriteiten van de gemeente Landerd staan centraal in deze begroting. Het coalitieprogramma is een belangrijk stuk in dit proces.

2.1 Het college kan dan in 2020 direct aan de slag met de uitvoering van de nieuwe investeringen.
Met de uitvoering van de kredieten Fietspad Maashorst, MFA Reek sport en spel, Centrumplan Zeeland (restant) en de renovatie van Sporthal de Eeght kan pas gestart worden nadat hiervoor een apart raadsvoorstel aan de raad is voorgelegd.
3.1 In de behoedzaamheidsreserve is voldoende ruimte om dit tekort te dekken.
De behoedzaamheidsreserve kent per 1-1-2020 een saldo van € 8,3 miljoen.
4.1 Conform de kaderbrief 2020 wordt de OZB jaarlijks met 4% verhoogd
Deze verhoging zorgt voor financiële ruimte voor de komende jaren. Er is dan ruimte voor nieuw beleid in onze gemeente en voor de toekomstige gemeente Maashorst.

Kanttekeningen
N.v.t.

Financiën
Deze gevolgen zijn in de desbetreffende programma's en paragrafen beschreven.
De uitkomsten van de begroting 2020 zijn:

-/- = voordelig

SALDI BEGROTING 2020	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
structureel saldo	-567.714	-682.812	-242.572	-190.913
incidenteel saldo	604.638	-69.823	84.217	23.041
totaal saldo	36.924	-752.635	-158.355	-167.872

Alle jaren van de begroting zijn structureel sluitend.

De OZB stijgt met 4%. De tarieven voor de rioolheffing stijgen met 4,3%. De afvalstoffenheffing stijgt met 4,5%. De lastendruk voor een gemiddeld gezin stijgt hierdoor met 4,3%.

Communicatie
Via persberichten, de lokale media en op de gemeentelijke website worden de hoofdpunten uit de begroting 2020 gepubliceerd.

Uitvoering
Het in de begroting vastgestelde beleid voor het jaar 2020 wordt met de daarvoor beschikbaar gestelde budgetten in 2020 uitgevoerd.
De investeringen Fietspad Maashorst, MFA Reek sport en spel, Centrumplan Zeeland (restant) en de renovatie van Sporthal de Eeght worden op een later tijdstip nog apart aan de raad voorgelegd.

Bijlage(n)
Programmabegroting 2020

Zeeland, 7 november 2019
Burgemeester en wethouders van Landerd,
de secretaris, de burgemeester,

C.C. Boode M.C. Bakermans

Inhoud

Inhoud	1
Deel 1: De programmabegroting	3
Bestuurlijk voorwoord	5
Inleiding programma's	9
1. Veiligheid	15
2. Verkeer en vervoer	19
3. Economie en toerisme	23
4. Onderwijs	27
5. Sport, cultuur, recreatie en natuur	29
6. Sociaal domein	33
7. Volksgezondheid en milieu	39
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	43
9. Bestuur en ondersteuning	47
Deel 2: paragrafen	59
Inleiding paragrafen	60
A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	61
B. Onderhoud kapitaalgoederen	77
C. Financiering	83
D. Bedrijfsvoering	87
E. Verbonden partijen	91
F. Grondbeleid	103
G. Lokale heffingen	117
Bijlagen	127
Bijlage 1 Overzicht van stand 4 juli naar programmabegroting 2020	129
Bijlage 2 Staat van reserves 2019 tot en met 2023	135
Bijlage 3 Staat van voorzieningen 2019 tot en met 2023	139
Bijlage 4 Investeringen periode 2019 - 2023	141
Bijlage 5 Incidentele baten en lasten begroting 2020 tot en met 2023	143
Bijlage 6 Beleidsnota's programma's	147
Vaststelling van de programmabegroting 2020	151

Deel 1: De programmabegroting

Bestuurlijk voorwoord

Begroting 2020: Landerd met gezonde begroting klaar voor de toekomst

Het college van Landerd biedt de gemeenteraad een gezonde begroting aan voor 2020. We kunnen ook komend jaar onze belangrijkste beleidsvoornemens oppakken en uitvoeren. Daarmee bereiken we wat we willen bereiken: 'Krachtige kernen in de Maashorst'! Dorpen met een eigen karakter, met goede voorzieningen en waar het van jong tot oud fijn wonen is. Een gemeente die goed voorbereid is om in 2022 als nieuwe gemeente Maashorst de toekomst in te gaan.

Samen investeren
Er is de afgelopen jaren al veel gebeurd in de dorpskernen. Het vernieuwde centrum van Schaijk is hiervan een mooi voorbeeld. Na vele jaren werk en samen investeren plukken we nu de vruchten van het resultaat. Andere grote projecten die nu samen met inwoners worden voorbereid, zijn de realisatie van een nieuw dorpshuis in Zeeland en Sport en Spel Reek. Betrokken inwoners spelen hierin een belangrijke rol. Inwoners en gemeente staan samen aan de lat. We zijn dan ook trots op de samenwerking met inwoners, ondernemers en organisaties. Verder zijn er stappen gezet voor de komst van de Aldi naar Reek in 2020.

Naast het investeren in gebouwen is er ook aandacht voor sport en gezondheid. De BuurtSportCoach blijft actief in de dorpen, we gaan natuurgrasvelden renoveren, een kunstgrasveld vervangen en investeren in Sport en Spel Reek. Verder blijven we ondersteuning bieden aan mensen die niet als vanzelfsprekend mee kunnen doen.

Landerd heeft met natuurgebied de Maashorst een prachtige trekpleister voor zowel inwoners als toeristen. We hebben de ambitie om recreatie en toerisme nog verder te ontwikkelen. Dat biedt ook economisch kansen. Samen met ondernemers werken we aan het toekomstbestendig maken van de recreatieparken.

Positieve meicirculaire
Eerder dit jaar bleek het onoverkomelijk dat we pijnlijke keuzes moesten maken omdat er onvoldoende geld was om alle plannen uit te voeren. Dat betekent kritisch kijken naar bestaand beleid of het laten vervallen van nieuwe wensen. Samen met de gemeenteraad hebben we gekeken naar mogelijke kostenbesparingen. Gelukkig hebben we door een positieve meicirculaire enkele voorgenomen bezuinigingen terug kunnen draaien. Zo kunnen bijvoorbeeld Samen Landerd Samen Beter, de huldiging van Sportkampioenen en de vrijdagmiddag openstelling van het gemeentehuis behouden blijven.

Lasten
De woonlasten stijgen dit jaar in totaal gemiddeld met 4,3%. Dit is opgebouwd uit 4% stijging OZB, 4,3% stijging rioolheffing en afvalstoffenheffing 4,5% (meerpersoonshuishouden).
De kosten voor afval stijgen in 2020 fors. Er is voor gekozen dit in drie stappen (2020 t/m 2022) in het tarief op te nemen. Daarmee kan de stijging in 2020 beperkt worden tot 4,5%. Een van de grootste kostenstijgingen is de rijksbelasting op restafval. In 2020 wordt onderzocht of er binnen dit taakveld besparingen mogelijk zijn.

Belangrijke projecten in 2020
Prioriteiten voor 2020 zijn onder andere:

- Bouw nieuw Dorpshuis Zeeland
- Vervanging kunstgrasveld DAW
- Realisatie Aldi Reek

- Sport en Spel Reek
- Vervolg renovatie natuurgrasvelden Festilent
- Continueren BuurtSportCoach
- Nieuwe toegang jeugd
- Bewustwording normalisering alcoholgebruik/drugsgebruik
- Ontwikkelen Maashorst
- Vitaliteit recreatieparken
- Overdragen eigendom kazernes
- Nieuwbouw en renovatie van de gebouwen van de Veiligheidsregio
- Realisatie nieuwe brug Boterbloem
- Uitvoering geven aan het kunstwerkenbeheerplan
- Toegankelijkheid stembureaus verbeteren
- Renovatie sporthal De Eeght, bedrag gereserveerd

Begroting biedt ook komende jaren ruimte
Onze begroting is structureel op orde en de geplande investeringen zijn in evenwicht met een gezonde financiële positie. Dit betekent dat er ook voor volgende begrotingen nog middelen beschikbaar zijn voor nieuwe plannen. Bij de behandeling van de kadernota 2021 (medio 2020) kan daar invulling aan worden gegeven. Dat is het moment waarop afwegingen worden gemaakt voor nieuw beleid of nieuwe investeringen.

De financiële situatie
Reservepositie
De reservepositie van de gemeente Landerd is goed. De hoogte van de behoedzaamheidsreserve (inclusief grondexploitatie) wordt per 1 januari 2020 geraamd op € 8,3 miljoen. De belangrijkste reden om deze reserve in stand te houden is het feit dat er risico's worden gelopen in de bedrijfsvoering (zie paragraaf A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing). Deze reserve wordt ook regelmatig ingezet om eenmalige uitgaven en projecten te dekken. De reserve is ook daarna nog steeds voldoende groot om de risico's op te vangen. De weerstandsratio is, mede door de ombuigingen maar ook door afnemende risico's, ten opzichte van de begroting 2019 met 0,34 gestegen naar 2,13.

In totaal bedragen de reserves van de gemeente Landerd per 1-1-2020 ca. € 19,2 miljoen (zie blz. 135). Deze reserves zijn niet vrij te besteden. Aan bijna alle reserves kleven beperkingen waardoor we daarover niet vrij kunnen beschikken. De bestemmingsreserves zijn ingesteld voor bepaalde, omschreven doelen, zoals bijvoorbeeld de reserve openbare verlichting. De verwachting is dat de reserves eind 2023 ca. € 17,3 miljoen bedragen.

Landerd op weg naar nieuwe gemeente Maashorst
Samen met de gemeente Uden is Landerd de herindeling aan het voorbereiden. Hierin zijn grote stappen gezet. Het plan van aanpak is vastgesteld, de toekomstvisie is klaar en het herindelingsontwerp wordt voorbereid. Inwoners, ondernemers en organisaties zijn intensief betrokken bij het maken van de toekomstvisie voor de nieuwe gemeente. Op 24 oktober nemen de beide gemeenteraden een besluit over het herindelingsontwerp. Hierna volgt een zienswijzeprocedure waarbij iedereen mag reageren op het herindelingsontwerp. In maart 2020 besluiten de gemeenteraden over het definitieve herindelingsadvies. Vervolgstappen waaronder huisvesting en ICT zullen dan verder worden uitgewerkt.

In juni dit jaar heeft de Provincie met een herindelingsscan vastgesteld dat de nieuwe gemeente Maashorst financieel gezond is. Deze scan geeft een beeld van de financiële positie van de nieuw te vormen gemeente en de belangrijkste financiële effecten van de herindeling.

De behandeling van de begroting gaat vanaf 2020 iets anders verlopen. Na het besluit van de gemeenteraden op 24 oktober, bepaalt de wet Arhi dat er provinciaal toezicht komt. Dat betekent dat Landerd dan nog steeds zelf de begroting vaststelt, maar dat Uden en Landerd nieuwe uitgaven met elkaar afstemmen. De provincie let er op dat de begrotingen tot aan de herindeling en voor de nieuwe gemeente sluitend zijn.

Conclusie
Onze financiële positie is goed. De begroting is op orde en met onze reserves kunnen we eventuele tegenvallers opvangen. We hebben al veel geïnvesteerd in de dorpen en we gaan hier de komende jaren nog mee door. Landerd kan met deze gezonde begroting, sterke financiële positie en positieve herindelingsscan vol vertrouwen verder met het herindelingsproces.

Inleiding programma's

De programma's zijn in belangrijke mate een uitwerking van de (meerjaren)begroting 2020, het coalitieprogramma "Krachtige kernen in de Maashorst" en de diverse beleidsprogramma's die de raad heeft vastgesteld. Daarnaast is er in de voorfase twee maal opiniërend met de raad gesproken over de financiële verwachtingen vanaf 2020. Deze gesprekken gaven ook aanleiding tot bijstelling van de cijfers.
De programmabegroting 2020 geeft daarmee ook een uitwerking en een stand van zaken van deze gesprekken weer.

Opzet programma's

De programma's zijn wat de opzet betreft ongewijzigd.
In elk programma staat een tabel met daarin de voornemens voor het begrotingsjaar.
Naast elkaar staan dan:
- Wat willen we bereiken in 2020
- Wat doen wij daarvoor in 2020
- Effecten.

Zoals eerder met de auditcommissie is afgesproken komen in deze tabel geen lange teksten voor. In de kolom "wat doen wij daarvoor" wordt alleen met bullets gewerkt, dus kort en krachtig. Hierdoor is in één oogopslag te zien wat we willen, hoe we dat willen bereiken en wat het beoogde effect is.

Op basis van de BBV zijn er vijf kengetallen verplicht opgenomen in paragraaf A, Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Ook zijn er door de BBV 39 beleidsindicatoren verplicht voorgeschreven. Deze zijn opgenomen in de desbetreffende programma's.

De financiële analyse per programma heeft alleen betrekking op de grotere verschillen per taakveld van de begroting 2020 t/m 2023.

In de bijlagen van de programmabegroting is (per programma) de stand van zaken weergegeven van:

1. Overzicht van financiële stand 4 juli naar begroting 2020 (bijlage 1)
2. Reserves (bijlage 2)
3. Voorzieningen (bijlage 3)
4. Investeringslijst (bijlage 4)
5. Incidentele baten en lasten (bijlage 5)
6. Beleidsnotities (bijlage 6)

Uitgangspunten begroting 2020-2023

De uitgangspunten van deze begroting zijn:

- Interne rekenrente voor kapitaallasten is 0,5%*. De financieringsrente is 0,5% en de rente voor de GREX is 0,69% (conform herziening GREX per 1-1-2019)
- De algemene uitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2019
- De begroting is samengesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
- Het inflatiepercentage 2020 bedraagt 1,5% en de loonstijging is conform de cao-afspraken c.q. de verwachte loonstijgingspercentages uit de meicirculaire 2019.
- De geraamde belastingopbrengsten zijn gebaseerd op een inflatieverhoging van 1,5% tenzij anders is aangegeven.
- De raadsbesluiten tot en met juli 2019 zijn verwerkt.
- De subsidies, inclusief de regionale instellingen, zijn geïndexeerd met 1,5% (meicirculaire 2019).

- De post onvoorzien bedraagt structureel € 20.000
- De toeristenbelasting is in 2019 verhoogd met € 0,10 per overnachting. De gebruikelijke systematiek is om dit periodiek te verhogen, zodra de inflatie van enkele jaren samen weer € 0,05. Op basis van de percentages uit de septembercirculaire 2018 (2020 t/m 2022) is dit in 2022 weer van toepassing. Het tarief wordt daarom in 2022 verhoogd met € 0,05 per overnachting.
- De OZB wordt voor de jaren 2020 t/m 2023 verhoogd met 4%.

Provinciaal begrotingstoezicht

De gemeente Landerd komt in aanmerking voor het reguliere “repressieve toezicht”, omdat deze begroting in het laatste jaar reëel en structureel in evenwicht is. Wij verschaffen de provincie inzicht door het saldo van de begroting te splitsen in een structureel en een incidenteel saldo (zie bijlage 5, blz.143). Taakstellingen en stelposten voor bezuinigingen worden door de provincie op hardheid beoordeeld. Dat wil zeggen dat een taakstelling alleen opgenomen mag worden in het structurele begrotingssaldo als deze voldoende concreet en haalbaar is en dat ze gebaseerd is op raadsbesluiten.
In haar jaarlijkse begrotingsbrief neemt de provincie diverse aanbevelingen en richtlijnen op over diverse onderwerpen. Die hebben wij in onze begroting verwerkt.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Bij de programma’s worden de desbetreffende lasten en baten aangegeven.
Van veel programma’s zijn de baten lager dan de lasten. De programmatekorten worden bekostigd uit de algemene dekkingsmiddelen, waarvan de uitkering uit het gemeentefonds, integratie-uitkeringen sociaal domein en de OZB de belangrijkste zijn. De algemene dekkingsmiddelen worden in programma 9, Bestuur en ondersteuning, weergegeven. In dit hoofdstuk worden ook de incidentele en structurele begrotingssaldi vermeld.

Autorisatie

De budgetten worden door de raad geautoriseerd op programmaniveau.
Voor het inzicht in het verloop van de lasten en baten op taakveldniveau zijn de tabellen in de programma’s wel op taakveldniveau gehandhaafd.

Met het vaststellen van de programmabegroting 2020 worden de beleidskaders, de budgetten voor de programma’s (inclusief dekkingsmiddelen) en de investeringen van 2020 beschikbaar gesteld. Voor de opgenomen subsidies maken we een voorbehoud. Aan deze bedragen kunnen derden geen rechten ontlenen omdat de subsidies nog exact worden berekend op basis van de geldende subsidieverordeningen.

De autorisatie van de investeringsbudgetten geschiedt aan de hand van de investeringslijst 2019 t/m 2023 (bijlage 4). In deze bijlage zijn een aantal investeringen opgenomen die wel in de begroting zijn verwerkt maar die nog niet beschikbaar worden gesteld. Daarvoor wordt een apart voorstel aan de raad voorgelegd.
Het gaat om Fietspad Maashorst, MFA Reek sport en spel, Centrumplan Zeeland en de renovatie van Sporthal de Eeght.

Beschikken over bestemmingsreserves en onvoorzien.

Het college en de raad hebben afspraken gemaakt zodat het college kan beschikken over de bestemmingsreserves. Deze afspraken zijn vastgelegd in de Financiële Verordening gemeente Landerd 2018. Ze zijn als volgt:

- Bij de vaststelling van de jaarrekening worden bedragen die in de reserve bestemde budgetten worden gestort, direct weer beschikbaar gesteld.
- De raad machtigt het college om tot een bedrag van € 50.000 per jaar uitgaven te doen die ten laste van een bestemmingsreserve komen. De desbetreffende reserves worden expliciet genoemd in de begroting (zie lijst van bestemmingsreserves

hieronder). Bestemmingsreserves die aan meerdere zaken uitgegeven kunnen worden, zijn niet in deze lijst opgenomen.
- De uitgaven moeten een direct verband hebben met het doel waarvoor de reserve is opgebouwd.
- In de eerstvolgende Burap neemt het college deze uitgaven op en vraagt de raad het desbetreffende budget formeel beschikbaar te stellen ten laste van de desbetreffende bestemmingsreserve.
- De raad stemt dus op voorhand in met deze procedure en formaliseert de uitgaven achteraf.

De lijst van bestemmingsreserves waarvoor dit in 2020 geldt is:

• Reserve Afvalstoffenheffing
• Reserve Openbare verlichting
• Reserve Speeltoestellen
• Reserve Bomen
• Reserve Groen

Voor onvoorziene uitgaven geldt hetzelfde als voor de bestemmingsreserves. De voorwaarden en werkwijze zijn als volgt:
- De raad machtigt het college om (per geval) tot een bedrag van € 25.000 incidentele uitgaven te doen die ten laste van de post onvoorziene uitgaven of het begrotingssaldo komen.
- In de eerstvolgende Burap neemt het college deze uitgaven op en vraagt de raad het desbetreffende budget formeel beschikbaar te stellen ten laste van onvoorzien of het begrotingssaldo.
- De raad stemt dus op voorhand in met deze procedure en formaliseert de uitgaven achteraf.

Ook deze afspraken zijn vastgelegd in de “Financiële Verordening gemeente Landerd 2018”.

Tot slot is bij de vaststelling van de jaarrekening 2015 het volgende afgesproken over het naar voren halen van binnen de GREX geraamde budgetten:
- De budgetten worden beschikbaar gesteld volgens de eerste jaarschijf, net als in het verleden
- Budgetten mogen naar voren worden gehaald zonder voorafgaande toestemming van de raad als:
    - De uitgaven geraamd zijn binnen het complex
    - Er door het naar voren halen geen tekorten optreden binnen die totale uitgaven van het complex (hele looptijd complex)
    - Het college hierover de raad achteraf informeert bij een Burap of in de jaarrekening

Ook deze afspraken zijn vastgelegd in de “Financiële Verordening gemeente Landerd 2018”.

Verloop baten en lasten 2019 – 2020

In onderstaande grafieken worden de lasten en baten over de jaren 2019 en 2020 procentueel weergegeven.

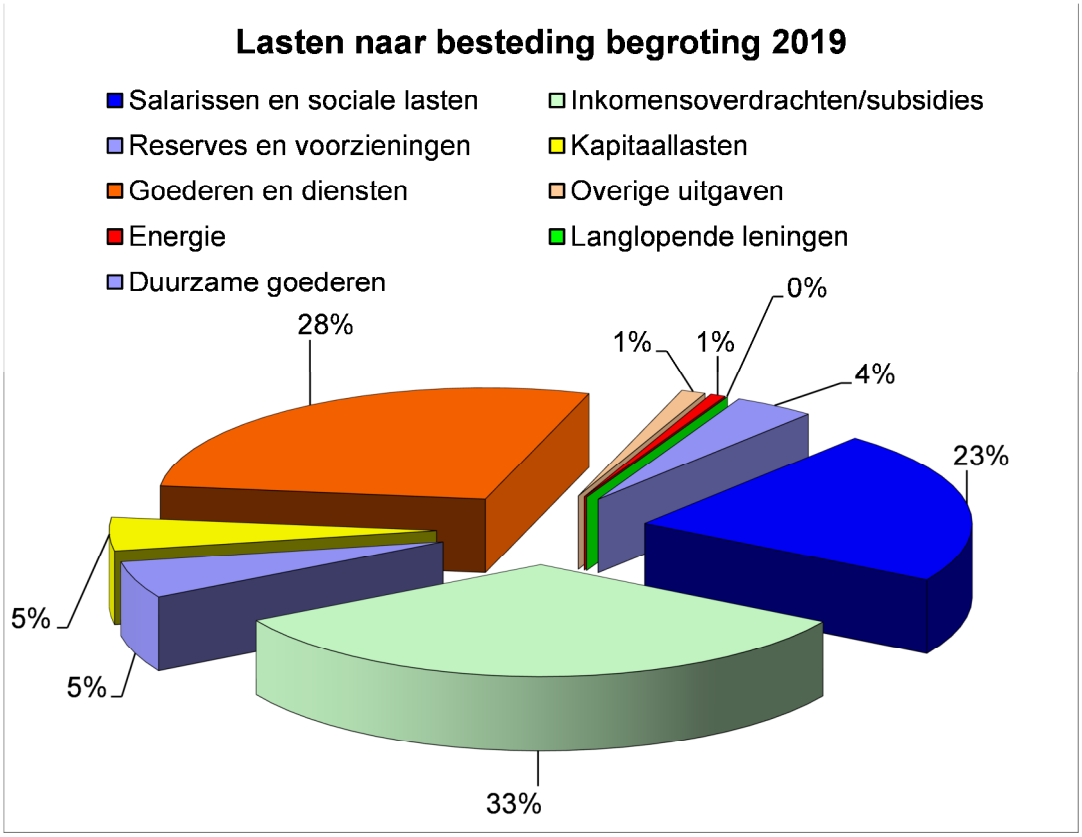

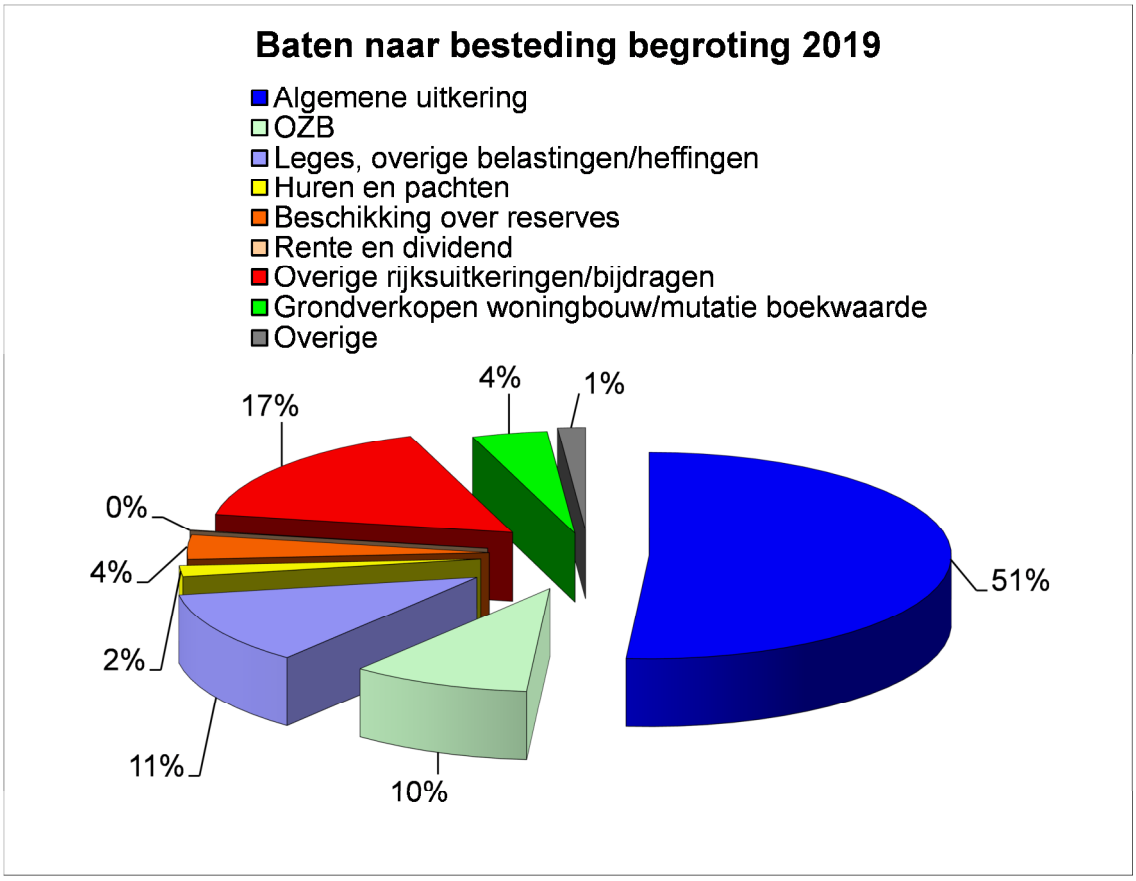
Baten naar besteding begroting 2019
Algemene uitkering
OZB
Leges, overige belastingen/heffingen
Huren en pachten
Beschikking over reserves
Rente en dividend
Overige rijksuitkeringen/bijdragen
Grondverkopen woningbouw/mutatie boekwaarde
Overige
17%
4%
1%
0%
4%
2%
11%
10%
51%

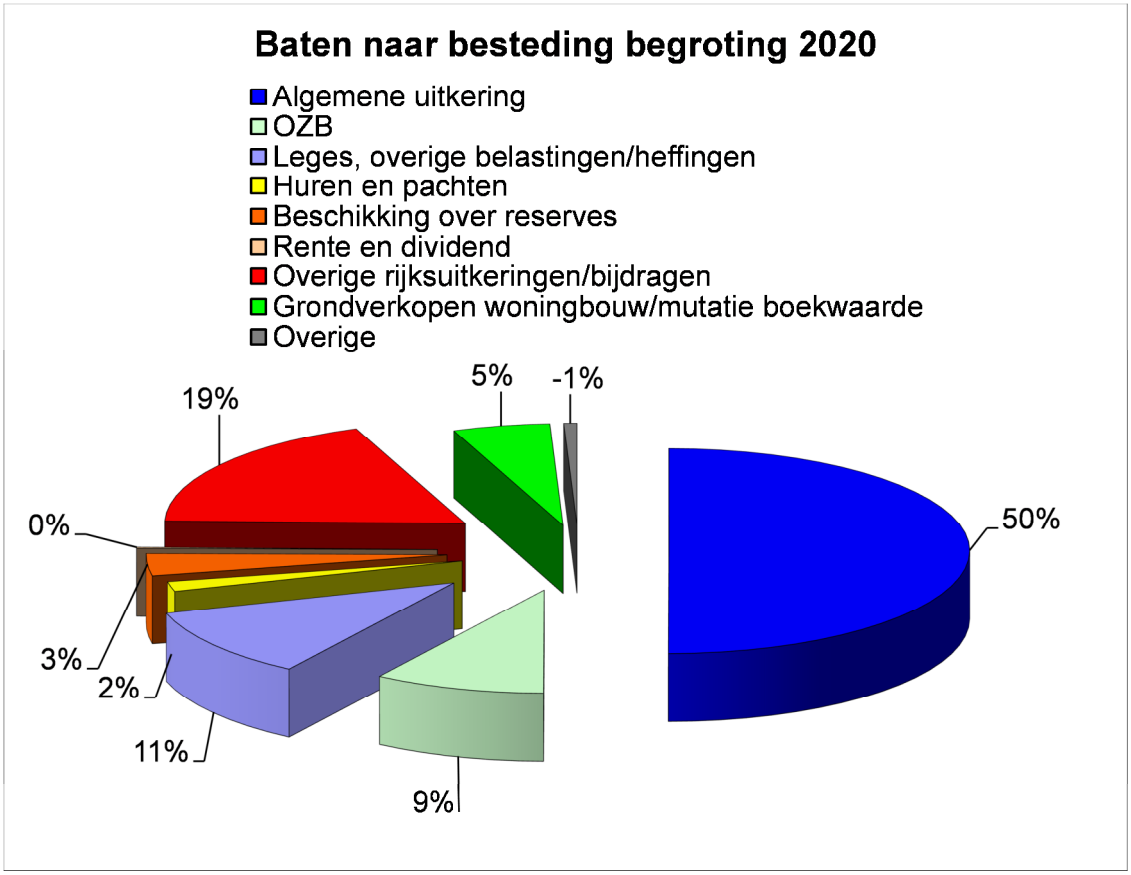
Baten naar besteding begroting 2020
Algemene uitkering
OZB
Leges, overige belastingen/heffingen
Huren en pachten
Beschikking over reserves
Rente en dividend
Overige rijksuitkeringen/bijdragen
Grondverkopen woningbouw/mutatie boekwaarde
Overige
19%
5%
-1%
0%
3%
2%
11%
9%
50%

Overige

Vanaf 2004 schrijft het Rijk een zevental paragrafen als verplicht voor. Dit is in de nieuwe BBV gehandhaafd. Deze paragrafen zijn in deze begroting opgenomen. Deze paragrafen zijn:

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
B. Onderhoud kapitaalgoederen
C. Financiering
D. Bedrijfsvoering
E. Verbonden partijen
F. Grondbeleid
G. Lokale heffingen

1. Veiligheid

Burgemeester Bakermans

Waar gaat dit programma over?

Het programma omvat openbare orde, veiligheid en crisisbeheersing, het verbeteren van de sociale veiligheid en de vermindering van criminaliteit en overlast.

Wat willen wij bereiken in 2020?	**Wat doen wij daarvoor in 2020?**	**Effecten / prestaties**
1. Centralisatie van de kantoorhuisvesting, werkplaatsen en logistieke processen	Wij leveren onze bijdrage aan de regio door inzet van middelen en mensen. Daarnaast denken wij mee in het proces van realiseren van een dependance in Landerd	Goede bereikbaarheid van de vele vrijwilligers die actief zijn binnen het veiligheidsdomein.
2. Nieuwbouw en renovatie van de Veiligheidsregio gebouwen	De gemeente Landerd zet in op de huisvesting van een dependance van de veiligheidsregio	Landerd wordt naast de hoofdvestiging in Den Bosch de vestigingsplaats van de Veiligheidsregio
3. Eigendom van de kazernes wordt overgedragen aan de Veiligheidsregio.	Afronden van het proces van overdracht	Eigendomsoverdracht aan veiligheidsregio
4. Acteren op signalen uit de samenleving die duiden op een gevoel van onveiligheid	Actief in gesprek gaan en blijven met inwoners en instanties die onveiligheid ervaren en/of constateren In acties ook duidelijk maken dat het thema “Veiligheid” als serieus onderwerp op de agenda van de gemeente staat	Bevorderen van het veiligheidsgevoel van de inwoners.
5. De integriteit van het openbaar bestuur beter waarborgen	Bij de uitvoering van beleid invulling geven aan de wet BIBOB	In een vroegtijdig stadium risico’s onderkennen bij de vergunningverlening
6.Dekkend netwerk buurtpreventie	Nader invulling geven aan de appgroep buurtpreventie en daar waar nodig inwoners activeren	Bevorderen van het veiligheidsgevoel van inwoners

Beleidsindicatoren 2020

				Begroting 2018		Begroting 2019		Begroting 2020	
	Naam indicator	**Eenheid**	**Bron**	**Jaar**	**Waarde**	**Jaar**	**Waarde**	**Jaar**	**Waarde**
1.	Verwijzingen Halt	Per 10.000 inwoners 12-17 jaar	Bureau Halt	2016	72,1 jongeren	2017	107 jongeren	2018	93 jongeren
2.	Harde kern jongeren	Per 10.000 inwoners 12-24 jaar	KLPD	2014	0 personen	2014	0 personen	2014	0 personen
3.	Winkeldiefstallen	Per 1.000 inwoners	CBS	2016	0,3 diefstallen	2017	0 diefstallen	2018	0 diefstallen
4.	Geweldsmisdrijven	Per 1.000 inwoners	CBS	2016	3,3, geweldsmisdrijven	2017	2,6 geweldsmisdrijven	2018	5,5 geweldsmisdrijven
5.	Diefstallen uit woningen	Per 1.000 inwoners	CBS	2016	2,3 diefstallen woningen	2017	2 diefstallen woningen	2018	3,9 diefstallen woningen
6.	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Per 1.000 inwoners	CBS	2016	3,3 vernielingen	2017	4,6 vernielingen	2018	2 vernielingen

Wat mag het kosten?

In tabel 1.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

In de bijlagen van de programmabegroting 2020 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2019 t/m 2023 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2019 t/m 2023 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2019 t/m 2023 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2020 t/m 2023 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Baten en lasten Veiligheid

Tabel 1.1		Baten en lasten Veiligheid					
		(bedragen in duizenden euro's)					
		Rekening	Begroting				
Lasten		**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Taakveld:							
1.1	Crisisbeheersing	905	945	1.101	940	974	974
1.2	Openbare orde en veiligheid	230	306	336	269	272	275
Totaal lasten		1.134	1.251	1.437	1.209	1.246	1.249
Baten							
1.1	Crisisbeheersing	-5	-7	-547	-7	-7	-7
1.2	Openbare orde en veiligheid	-14	-15	-15	-15	-15	-15
Totaal baten		-19	-21	-562	-21	-22	-22
Saldo voor bestemming		1.115	1.230	875	1.188	1.224	1.228
Reserves:							
Onttrekkingen		-9	-9	-111	0	0	0
Stortingen		0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming		1.106	1.220	764	1.188	1.224	1.228

Financiële analyse 2019 → 2020

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing
De bijdrage voor de veiligheidsregio stijgt met € 45.000 doordat de veiligheidsregio de brandweerkazernes heeft overgenomen. Daardoor vervallen de vaste lasten voor de brandweerkazernes (€ 33.000). De verkoop van de brandweerkazernes levert een opbrengst van € 541.000 op. De boekwaarde van kazerne ad € 127.000 wordt afgeboekt.

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid
Er is een toename van € 30.000 door hogere toerekening van interne uren.

2. Verkeer en vervoer

Wethouder Vereijken

Waar gaat dit programma over?

Het programma verkeer en vervoer omvat de aanleg en onderhoud van wegen en de openbare verlichting, de zorg voor veilige wegen en verkeersvoorzieningen, voldoende parkeergelegenheid in de kernen en een goed en toegankelijk openbaar vervoer.

Wat willen wij bereiken in 2020?	**Wat doen wij daarvoor in 2020?**	**Effecten / prestaties**
1. Realiseren nieuwe brug Boterbloem	Vervanging bestaande brug	Continuering toegankelijkheid Boterbloem
2. Functionele en veilige civieltechnische kunstwerken	Op basis van het kunstwerkenbeheerplan (2020-2030) wordt het jaarplan dagelijks en groot onderhoud uitgevoerd. Dit aan de hand van de uitgevoerde inspectie en opgestelde investeringsplanning in 2019.	Onderhoudsmaatregelen en vervangingen tijdig uitvoeren waardoor toegankelijkheid en veiligheid worden gewaarborgd.
3. Uitvoering jaarplan wegen	In 2019 is er een weginspectie van het totale areaal uitgevoerd om inzicht te krijgen in de huidige kwaliteit van het areaal. Dit vormt de input voor het opstellen van een actuele meerjarenplanning (10 jaar) voor groot onderhoud en vervanging (reconstructies). Op moment van schrijven is het nieuwe wegbeheerplan (2020-2024) nog niet afgerond. Op basis van het wegbeheerplan (2020-2024) wordt het jaarplan 2020 groot onderhoud wegen uitgevoerd.	Verbetering van de kwaliteit verhardingen en verhoging van het gebruikscomfort.
4. Functionele en veilige wegen	Uitvoering groot onderhoud en vervanging asfaltverhardingen werkplanning 2019-2020	Onderhoudsmaatregelen worden toegepast waardoor de levensduur van de verharding wordt verlengd. Toegankelijkheid en veiligheid worden gewaarborgd.
5. Schrappen investering € 25.000 laadpunten elektrisch vervoer	Niet meer bekostigen van laadpunten. Realisatie door private partijen. Gemeente verleent alleen vergunning	Voor de realisatie van elektrische laadpunten heeft het geen gevolg. Het effect is een ombuiging in de investeringsplanning.
6. Snelheidsbeperking autoverkeer op wegen in het buitengebied	Samen met de politie acties uitzetten om de snelheid van het autoverkeer te perken door enerzijds campagnes in de verschillende media en anderzijds het uitvoeren van gerichte snelheidscontroles	Meer veiligheid binnen het verkeer en specifiek voor de schoolgaande jeugd.

Beleidsindicatoren 2020

				Begroting 2018		Begroting 2019		Begroting 2020	
	Naam indicator	**Eenheid**	**Bron**	**Jaar**	**Waarde**	**Jaar**	**Waarde**	**Jaar**	**Waarde**
1.	Ziekenhuisopname na verkeersongeval	Percentage	VeiligheidNL	2015	7% van de ongevallen	2015	7% van de ongevallen	2016	11,3% van de ongevallen
2.	Ziekenhuisopname n.a.v. vervoersongeval met een fietser	Percentage	VeiligheidNL	2015	13% van de ongevallen	2015	13% van de ongevallen	2015	13% van de ongevallen

Wat mag het kosten?

In tabel 2.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

In de bijlagen van de programmabegroting 2020 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2019 t/m 2023 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2019 t/m 2023 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2019 t/m 2023 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2020 t/m 2023 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Baten en lasten Verkeer en vervoer

Tabel 2.1	**Baten en lasten Verkeer en vervoer**						
	(bedragen in duizenden euro's)						
Lasten		**Rekening**	**Begroting**				
		2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Taakveld:							
2.1	Verkeer en vervoer	1.442	1.992	1.762	1.761	1.777	1.786
2.2	Parkeren	0	0	0	0	0	0
2.3	Recreatieve havens	0	0	0	0	0	0
2.4	Economische havens & waterwegen	0	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	1	10	10	10	10	10
Totaal lasten		1.443	2.003	1.773	1.771	1.787	1.797
Baten							
2.1	Verkeer en vervoer	-80	-67	-34	-34	-34	-34
2.2	Parkeren	0	0	0	0	0	0
2.3	Recreatieve havens	0	0	0	0	0	0
2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
Totaal baten		-80	-67	-34	-34	-34	-34
Saldo voor bestemming		1.364	1.936	1.739	1.737	1.753	1.763
Reserves:							
Onttrekkingen		-16	-16	-47	-29	-16	-16
Stortingen		21	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming		1.369	1.920	1.692	1.709	1.738	1.747

Financiële analyse 2019 → 2020

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer
De daling van de lasten in 2020 van € 230.000 heeft onder andere te maken met:

- Daling afschrijving Centrumplan Zeeland. Deze raming is in 2020 € 166.000 lager dan in 2019.
- Incidentele uitgaven die wel in 2019, maar niet in 2020 voor de vervanging van de brug Melkpad/Vogelwikke ad € 46.000
- In 2019 is er eenmalig een bedrag ad € 30.000 geraamd voor verkeerskundige onderzoeken.

De daling van de baten ad € 33.000 ten opzichte van 2019 heeft te maken met inhuur in 2019. In 2019 wordt er inhuur gedekt uit het wegenbeheerplan. Deze inhuur brengt de uitgevoerde wegeninspectie in beeld voor het opstellen van het nieuwe wegenbeheerplan. In 2020 is dit niet van toepassing.

3. Economie en toerisme

Wethouder Vereijken

Waar gaat dit programma over?
Het programma omvat het bevorderen van een evenwichtige veelzijdige economische en toeristisch-recreatieve structuur en werkgelegenheid.

Wat willen wij bereiken in 2020?	Wat doen wij daarvoor in 2020?	Effecten / prestaties
1 Ontwikkelingen Maashorst	We nemen deel aan de overlegstructuren binnen de Maashorst en daar waar nodig c.q. mogelijk brengen wij de belangen van de gemeente Landerd voor het voetlicht. Bestuurlijk leveren we onze bijdrage door een vertegenwoordiger af te vaardigen in het bestuur van de Maashorst	Continuïteit in het beheer en de ontwikkeling van de Maashorst
2. Ondersteuning PTL	Met het Platform Toerisme Landerd (PTL) sluiten wij een nieuwe overeenkomst die vanaf het jaar 2020 invulling geeft aan de samenwerkingsrelatie tussen de gemeente en PTL. We onderhouden op ambtelijk niveau intensief contact met de aanjager van PTL over lopende zaken en actuele ontwikkelingen die relevant zijn om de ambities van de gemeente en PTL waar te maken	Bevorderen van de betrokkenheid van ondernemers en inwoners bij de ontwikkeling van de toeristische functie van Landerd
3. Budget toerisme	Het budget voor toerisme heeft in het kader van de ombuigingen in 2019 onder druk gestaan. Gelet op de ambities die Landerd heeft op het gebied van toerisme waken we voor de instandhouding van het beschikbare budget. In toenemende mate werpt het beleid ook zijn vruchten af	Instandhouding van het Platform Toerisme en het uitbouwen van de toeristische waarde van Landerd
4. Vitaliteit recreatieparken	Op basis van een plan van aanpak wordt er stevig ingezet op de vitaliteit en toekomstbestendigheid van de recreatieparken. Samen met de ondernemers wordt invulling gegeven aan het plan van aanpak om te komen tot hoogwaardige en toekomstbestendige recreatieterrein	Uitnodigende gemeente zijn van mensen die gebruik maken van de recreatieve voorzieningen binnen Landerd
5. Subsidierelatie VVV	Continueren van de subsidierelatie.	Uitbouwen van de toeristische bekendheid van de regio in zijn algemeen en die van Landerd in het bijzonder

Beleidsindicatoren 2020

				Begroting 2018		Begroting 2019		Begroting 2020	
	Naam indicator	**Eenheid**	**Bron**	**Jaar**	**Waarde**	**Jaar**	**Waarde**	**Jaar**	**Waarde**
1.	Functiemenging	Percentage	LISA	2016	48,4%	2017	49,1%	2018	50,0%
2.	Vestigingen (van bedrijven)	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	LISA	2016	122,1 bedrijven	2017	129,5 bedrijven	2018	113,9 bedrijven

Toelichting:
Ad. 1: De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Wat mag het kosten?

In tabel 3.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.
In de bijlagen van de programmabegroting 2020 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2019 t/m 2023 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2019 t/m 2023 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2019 t/m 2023 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2020 t/m 2023 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Baten en lasten Economie en toerisme

Tabel 3.1		Baten en lasten Economie en toerisme					
		(bedragen in duizenden euro's)					
Lasten		**Rekening**	**Begroting**				
		2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Taakveld:							
3.1	Economische ontwikkeling	82	93	52	50	51	51
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.315	723	192	151	69	40
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregeling	29	20	32	32	33	33
3.4	Economische promotie	258	390	197	205	212	219
Totaal lasten		2.683	1.226	473	438	364	343
Baten							
3.1	Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.670	-741	-198	-157	-82	-53
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregeling	-6	-9	-8	-7	-7	-7
3.4	Economische promotie	-244	-387	-405	-419	-419	-419
Totaal baten		-2.920	-1.136	-610	-583	-508	-479
Af:	Baten via algemene dekkingsmiddelen	232	373	391	405	405	405
	Baten exclusief algemene dekkingmiddelen	-2.687	-764	-220	-178	-103	-74
Saldo voor bestemming		-4	462	253	261	261	269
Reserves:							
Onttrekkingen		-94	0	0	0	0	0
Stortingen		0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming		-98	462	253	261	261	269

Financiële analyse 2019 → 2020

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling
De lasten van taakveld 3.1 Economische ontwikkeling nemen ten opzichte van 2020 met € 41.000 af in 2020. Dit komt doordat in 2019 een eenmalige last zit van € 10.000 voor aanleg drinkwater punten en een eenmalige last ad € 10.000 economische stimulering. Tevens is er in 2020 minder inhuur personeel geraamd dan in 2020 ad € 20.000.

Taakveld 3.4 Economische promotie
De lasten op dit taakveld dalen met € 193.000. Dit heeft onder andere te maken met de incidentele overheveling van de jaarrekening 2018 naar 2019. Dit betreft een restant incidenteel budget toerisme ad € 133.000 wat voor 2019 beschikbaar is.
Tevens is er een lage toerekening van de interne uren ad € 27.000 en minder doorbelasting inhuur personeel ad € 40.000.

4. Onderwijs

Wethouder Böhmer

Waar gaat dit programma over?

Het programma onderwijs omvat de zorg voor de onderwijshuisvesting voor alle scholen en daarnaast de zorg voor het openbaar onderwijs, het ontwikkelen van lokaal onderwijsbeleid, het arrangement ‘’spelen en ontwikkelen’’ en voorschoolse educatie.

Wat willen wij bereiken in 2020?	Wat doen wij daarvoor in 2020?	Effecten / prestaties
1. Uitbreiding Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) per 1 augustus 2020	Uitvoering geven aan de afspraken zoals opgesteld in de uitvoeringsnotitie rondom de herinrichting van VVE per augustus 2020	Kwalitatief hoogwaardige VVE wordt in iedere kern uitgebreid van 10 naar 16 uur per week

Beleidsindicatoren 2020

				Begroting 2018		Begroting 2019		Begroting 2020	
	Naam indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde	Jaar	Waarde
1.	Absoluut verzuim	Per 1.000 leerlingen	Ingrado	2016	0,41 leerlingen	2017	3,35 leerlingen	2017	3,35 leerlingen
2.	Relatief verzuim	Per 1.000 leerlingen	Ingrado	2016	9,81 leerlingen	2017	8,80 leerlingen	2017	8,80 leerlingen
3.	Voortijdse schoolverlaters	Percentage deelnemers aan VO en MBO onderwijs	DUO	2015	1,1% van de leerlingen	2016	1,2% van de leerlingen	2017	1,2% van de leerlingen

Toelichting:
Ad. 1: Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen leeftijd 5-18 jaar.
Ad. 2: Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen leeftijd 5-18 jaar .
Ad. 3: Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Wat mag het kosten?

In tabel 4.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.
In de bijlagen van de programmabegroting 2020 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2019 t/m 2023 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2019 t/m 2023 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2019 t/m 2023 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2019 t/m 2023 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma’s (bijlage 6)

Baten en lasten Onderwijs

Tabel 4.1		Baten en lasten Onderwijs					
		(bedragen in duizenden euro's)					
Lasten		**Rekening**	**Begroting**				
		2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Taakveld:							
4.1	Openbaar onderwijs	0	0	0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	700	697	693	686	684	682
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	402	487	437	435	435	436
Totaal lasten		1.102	1.184	1.130	1.121	1.120	1.118
Baten							
4.1	Openbaar onderwijs	0	0	0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	-203	-205	-200	-203	-205	-207
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-52	-149	-111	-111	-111	-111
Totaal baten		-255	-354	-312	-314	-316	-319
Saldo voor bestemming		847	830	818	807	803	799
Reserves:							
Onttrekkingen		-186	-185	-186	-186	-186	-186
Stortingen		0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming		660	645	632	621	617	613

Financiële analyse 2019 → 2020

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerling zaken
De verwachte verhoging van de specifieke uitkering gemeentelijk onderwijsachterstanden-beleid vanuit het Rijk is € 40.000 minder dan begroot. Deze bedraagt in 2020 € 108.400. De uitgaven van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid zijn met hetzelfde bedrag verlaagd.

5. Sport, cultuur, recreatie en natuur

Wethouder Böhmer
Wethouder Vereijken (accommodaties, recreatie en natuur)
Burgemeester Bakermans (Landerdse omroepstichting)

Waar gaat dit programma over?

Dit programma omvat het initiëren en in stand houden van voorzieningen op de gebieden kunst, cultuur, sport en het beschermen van een aantal cultuurhistorische gebouwen. Tevens omvat het alle groene onderdelen van het gemeentelijke takenpakket waaronder beleid, aanleg, beheer en onderhoud van openbaar groen, speeltuinen en dierenparken, landschap en bossen. Ook het taakveld natuur hoort bij dit programma.

Wat willen wij bereiken in 2020?	**Wat doen wij daarvoor in 2020?**	**Effecten / prestaties**
1. Vervanging kunstgrasveld DAW	De vervanging van het kunstgrasveld DAW een jaar naar voren halen (van 2021 naar 2020) zodat gedeeltelijke vervanging niet meer nodig is	Voor de bespeelbaarheid van het kunstgrasveld heeft het geen gevolgen. Het effect is een ombuiging in de investeringsplanning
2. Accommodaties buitensport	Vervolg renovatie natuurgrasvelden Festilent (fasegewijs 2019/2020) Afronding project toekomstbestendigheid buitensport. Borgen van behoud vitale buitensportverenigingen	Optimale natuurgrasvelden Toekomstbestendige buitensportverenigingen
3. Landschap Maashorst	Continueren organisatie de Maashorst. Realisatie van projecten en plannen zoals Natuurplan, Ibep en recreatie visie	Vergroten van aantrekkelijkheid van de Maashorst voor natuur, toerisme en recreatie
4. Sport en spel Reek	In het proces om te komen tot nieuwbouw wordt verder gewerkt in definitiefase dwz: definitief maken exploitatiebegroting, oprichting beheerstichting, bestemmingsplanprocedure en bouwprocedure	Indien alles verloopt volgens planning kan voor eind 2020 gestart worden met realisatie
5. BuurtSportCoach	Continueren Landerd SpoRtZO/inzet buurtsportcoaches volgens projectplan 2019-2022	Meer inwoners in beweging. Plezier in bewegen verhogen Verbinding sporten en bewegen met andere sectoren. Met sport en bewegen bijdragen aan leefbaarheid in de kernen
6. Temporiseren ombuiging gebouwenbeheerplan	Realisatie van de ombuiging temporiseren a.d.h.v. keuzemomenten afstoten van maatschappelijk vastgoed	Afstoten maatschappelijk vastgoed op basis van beleidsontwikkelingen. Het gevolg is het efficiënter gebruiken van bestaand

		maatschappelijk vastgoed. Het effect is een ombuiging in het gebouwenbeheerplan.
7. Landschapsbeleidsplan	Continueren stimulering landschapsinrichting op particulier eigendom d.m.v. Groen Blauw Stimuleringskader en aanhaken op projecten van o.a. Brabants Landschap gericht op biodiversiteit. Continueren proef schapenbegrazing van natuurterreinen. Inrichten perceel tussen Trentse bossen en Peelweg	Vergroten van kwaliteit van landschap en natuur.
8. Renovatie Sporthal de Eeght	Wij hebben in de begroting 2020 een bedrag geraamd om de sporthal bouwkundig en qua beleving te verbeteren. Afhankelijk van de uitkomst van het bouwkundig onderzoek zal blijken of dit bedrag een correcte inschatting is	Een bouwkundig goede en qua beleving aantrekkelijkere sporthal.

Beleidsindicatoren 2020

				Begroting 2018		Begroting 2019		Begroting 2020	
	Naam indicator	**Eenheid**	**Bron**	**Jaar**	**Waarde**	**Jaar**	**Waarde**	**Jaar**	**Waarde**
1.	Niet-sporters	Percentage	RIVM en CBS	2014	46% van de inwoners	2016	43,4% van de inwoners	2016	43,4% van de inwoners

Toelichting:
Ad. 1: Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.

Wat mag het kosten?

In tabel 5.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.
In de bijlagen van de programmabegroting 2020 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2019 t/m 2023 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2019 t/m 2023 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2019 t/m 2023 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2020 t/m 2023 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Baten en lasten Sport, cultuur, recreatie en natuur

Tabel 5.1		Baten en lasten Sport, cultuur, recreatie en natuur					
		(bedragen in duizenden euro's)					
Lasten		**Rekening**	**Begroting**				
		2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Taakveld:							
5.1	Sportbeleid en activering	131	571	148	248	238	239
5.2	Sportaccomodaties	732	941	913	906	793	794
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductieen cultuurparticipatie	135	142	150	135	135	135
5.4	Musea	15	15	15	15	15	15
5.5	Cultureel erfgoed	73	70	79	80	80	80
5.6	Media	418	403	397	397	397	397
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.335	1.771	1.418	1.437	1.413	1.413
Totaal lasten		2.839	3.912	3.120	3.217	3.072	3.074
Baten							
5.1	Sportbeleid en activering	0	-49	-32	-32	-38	-32
5.2	Sportaccomodaties	-141	-117	-115	-117	-118	-120
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductieen cultuurparticipatie	-8	-8	-8	0	0	0
5.4	Musea	0	0	0	0	0	0
5.5	Cultureel erfgoed	-7	-7	-7	-7	-7	-7
5.6	Media	0	0	0	0	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-91	-35	-35	-35	-35	-35
Totaal baten		-246	-216	-197	-190	-198	-194
Saldo voor bestemming		2.593	3.697	2.924	3.027	2.874	2.881
Reserves:							
Onttrekkingen		-160	-697	-148	-163	-95	-74
Stortingen		72	152	102	34	26	26
Saldo na bestemming		2.505	3.151	2.877	2.899	2.805	2.832

Financiële analyse 2019 → 2020

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering
De daling van de lasten in 2020 bestaat in grote lijnen uit:

- Door verlaging van het uurtarief en de urenbesteding is de doorbelasting van de directe salarislasten verlaagd met circa € 33.000
- In 2019 worden eenmalige subsidies uit het Stimuleringsbudget van € 376.000 toegekend

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties
De daling van de lasten in 2020 op dit taakveld ad € 29.000 heeft voornamelijk te maken met:

- In 2019 wordt de Korfbalaccommodatie Schaijk overgedragen. Hierdoor vervallen de uitgaven en inkomsten voor deze accommodatie in 2020.
- Voor Sporthal de Eeght wordt in 2019 een inventarisatie voor renovatie van deze sporthal uitgevoerd (€ 5.000). Daarnaast wordt geïnvesteerd in een mobiele tribune (€ 6.000).

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
De daling van de lasten ad € 353.000 in 2020 bestaat in grote lijnen uit:

- Minder lasten voor verrekening met investering Landschapsbeleidsplan ad € 177.000. Het uitvoeringsplan liep in 2018 af. In 2019 is nog het restant van de jaarrekening 2018 geraamd. In 2020 zit hiervoor nog geen raming opgenomen. Ook zit hier de verrekening van de investering Meer Maashorst in ad € 54.000. Dit project is in 2019 definitief afgerond.
- In 2019 staat het incidentele restant budget van 2018 geraamd ad € 109.000 voor inhuur Meer Maashorst.
- Voor de toegankelijkheid mindervaliden in de Maashorst ad € 12.500 opgenomen als incidenteel budget in 2019.

6. Sociaal domein

Wethouder Böhmer
Wethouder Vereijken (accommodaties)

Waar gaat dit programma over?
Het programma gaat over de gemeentelijke taken in het brede sociaal domein. Met name de door het rijk overgedragen taken vormen hiervan het hart, maar ook de beleidsterreinen die hiermee directe raakvlakken hebben zijn in dit programma opgenomen.

Wat willen wij bereiken in 2020?	**Wat doen wij daarvoor in 2020?**	**Effecten / prestaties**
1. Consultatiebureaus jeugdgezondheidszorg	Sluiten van 1 van de 2 consultatiebureaus binnen de gemeente	Voldoen aan de Huisvestingsnota van de GGD (max 10 km reizen). Het exploiteren van 1 consultatiebureau is efficiënter, daarnaast besparing op huisvestingskosten
2. Nieuwe toegang jeugd	Eerste aanspreekpunt voor inwoners voor vragen over opvoeden / opgroeien en het beantwoorden van enkelvoudige vragen. Daarnaast zetten de preventiewerkers jeugd zich in voor community building en collectieve preventie	Verminderen van professionele zorg. Een gemeenschap creëren waar iedereen kan mee doen, meetelt en gelooft in zijn mogelijkheden
3. Inkoop WMO, beschermd wonen	Regionaal wordt een palet aan specialistische opvang- en ondersteuningsvarianten voor inwoners met psychische kwetsbaarheid georganiseerd. Voor deze voorzieningen wordt een regionale toegang en expertiseteam ingericht.	Komen tot regionale afspraken over een integrale aanpak op het medisch-, sociaal- en veiligheidsdomein voor mensen met een psychische kwetsbaarheid en hier gezamenlijk uitvoering aan geven
4. Samen Landerd Samen Beter	Verdere uitwerking doelstellingen en implementatie activiteiten programma op de gekozen thema's	Preventieve activiteiten op de 4 thema's 1. Drugsgebruik 2. Stress als gevolg van mantelzorg 3. Stress als gevolg van opvoeding 4. Eenzaamheid
5. Wet verplichte ggz	Implementatie en uitvoering van de Wvggz. Deze wet regelt de rechten van mensen met een psychische stoornis die te maken krijgen met verplichte zorg. Het betreft het inrichten van de structuur rondom een *zorgmachtiging* en de *crisismaatregel.* Hiervoor wordt nadrukkelijk verbinding gemaakt tussen het Sociaal Domein en domein Veiligheid.	Inrichten van een regionaal meldpunt (melding verwerken, uitvoeren onderzoek, verzoekschrift zorgmachtiging opstellen) Zoveel mogelijk voorkomen van verplichte zorg. Inrichten en aansluiten van processen in de lokale toegang op het regionaal meldpunt.

Beleidsindicatoren 2020

				Begroting 2018		Begroting 2019		Begroting 2020	
	Naam indicator	**Eenheid**	**Bron**	**Jaar**	**Waarde**	**Jaar**	**Waarde**	**Jaar**	**Waarde**
1.	Banen	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	LISA	2016	575,6 banen	2017	603,5 banen	2018	613 banen
2.	Jongeren met een delict voor de rechter	Percentage 12-21 jarigen	Verwey Jonker Inst.	2015	0,51% van de jongeren	2015	0,51 van de jongeren	2015	0,51 van de jongeren
3.	Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Inst.	2015	2,15 van de kinderen	2015	2,15 van de kinderen	2015	2,15 van de kinderen
4.	Netto arbeidsparticipatie	Percentage van werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking	CBS	2016	68,9% werkzaam	2017	68,5 werkzaam	2018	69,6 werkzaam
5.	Werkloze jongeren	Percentage 16-22 jarigen	Verwey Jonker Inst.	2015	0,45% van de jongeren	2015	0,45 van de jongeren	2018	0 van de jongeren
6.	Personen met een bijstandsuitkering	Per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder	CBS	2016	13,2 personen	2017	16,4 personen	2018	16,3 personen
7.	Lopende re-integratie voorzieningen	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	CBS	2016	9,2 re-integratievoorzieningen	2017	23,6 re-integratievoorzieningen	2018	12,9 re-integratievoorzieningen
8.	Jongeren met jeugdhulp	Percentage van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2016	13,6% van de jongeren	2017	12,8% van de jongeren	2018	11,5% van de jongeren
9.	Jongeren met jeugdbescherming	Percentage van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2016	1% van de jongeren	2017	1% van de jongeren	2018	1,3% van de jongeren
10.	Jongeren met jeugdreclassering	Percentage van alle jongeren 12-23 jaar	CBS	2016	Gegevens niet beschikbaar	2017	Gegevens niet beschikbaar	2018	Gegevens niet beschikbaar
11.	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Per 10.000 inwoners	GMSD	2016	Gegevens niet beschikbaar	2017	Gegevens niet beschikbaar	2018	Gegevens niet beschikbaar

Toelichting:
Ad. 4: Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.

Wat mag het kosten?

In tabel 6.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

In de bijlagen van de programmabegroting 2020 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2019 t/m 2023 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2019 t/m 2023 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2019 t/m 2023 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2020 t/m 2023 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Baten en lasten Sociaal domein

Tabel 6.1		Baten en lasten Sociaal Domein					
		(bedragen in duizenden euro's)					
Lasten		**Rekening**	**Begroting**				
		2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Taakveld:							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.035	2.364	2.216	2.155	2.566	2.534
6.2	Wijkteams	1.226	1.258	515	519	522	526
6.3	Inkomensregelingen	2.795	2.734	2.692	2.698	2.698	2.700
6.4	Begeleide participatie	2.159	1.884	1.894	1.751	1.640	1.520
6.5	Arbeidsparticipatie	387	243	201	207	207	208
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	188	252	295	297	298	299
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1.762	1.964	2.049	2.053	2.056	2.060
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	3.162	3.894	3.475	3.476	3.445	3.446
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	240	241	242	242
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	621	621	621	621
Totaal lasten		13.714	14.592	14.200	14.018	14.295	14.156
Af:	Lasten via algemene dekkingsmiddelen	-47	-38	-38	-38	-38	-38
	Lasten exclusief algemene dekkingsmiddelen	13.667	14.554	14.162	13.980	14.257	14.118
Baten							
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-259	-276	-282	-287	-1.460	-428
6.2	Wijkteams	0	0	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	-1.914	-2.148	-2.123	-2.118	-2.113	-2.113
6.4	Begeleide participatie	-13	-10	-10	-10	-10	-10
6.5	Arbeidsparticipatie	-23	0	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-10	0	0	0	0	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-152	-31	-50	-50	-50	-50
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-33	-32	-32	-32	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
Totaal baten		-2.403	-2.496	-2.496	-2.496	-3.633	-2.601
Saldo voor bestemming		11.264	12.058	11.665	11.484	10.625	11.517
Reserves:							
Onttrekkingen		0	0	0	0	-63	-25
Stortingen		0	0	0	0	1.036	0
Saldo na bestemming		11.264	12.058	11.665	11.484	11.597	11.492

Financiële analyse 2019 → 2020

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
De daling van de lasten in 2020 van € 148.000 heeft onder andere te maken met:

- In 2020 zijn middelen € 18.000 geraamd t.b.v. verhoging taalniveau statushouders. Deze zijn door het Rijk bij de meicirculaire 2019 beschikbaar gesteld.
- In 2019 zijn incidentele budgetten beschikbaar gesteld voor Veilig Thuis € 31.000.
- De vervoersvoorziening collectief vervoer stijgen met € 25.000.
- In 2019 is een bedrag beschikbaar gesteld t.b.v. het eenmalig op orde brengen van Ons Welzijn € 30.000.
- In 2020 is voor gevelherstel Ambianz een bedrag geraamd € 53.000.
- Ten behoeve van de opknap van de Muziekzaal Wapen van Reek is in 2019 een bedrag van € 20.000 beschikbaar gesteld.
- De schade en reparatie van het dak van Jeugdcentrum De Piramide is in 2019 begroot op € 135.000.
- Er zijn in 2020 € 45.000 minder incidentele middelen voor burgerparticipatie beschikbaar omdat er minder initiatieven zijn dan verwacht.
- De kosten voor het opstellen van een dorpsontwikkelingsplan ad € 12.500 is geraamd in 2019. Dit is een incidentele budget en niet meer benodigd in 2020.
- Structurele kosten voor dorpsontwikkeling zijn met € 16.000 naar beneden bijgesteld.
- De doorbelasting van de directe salarislasten is op dit taakveld verhoogd met circa € 44.000.

Taakveld 6.2 Wijkteams(toegang jeugd)
De oorzaak van de daling van de lasten in 2020 van € 743.000 is:

- Door de nieuwe inrichting toegang jeugd worden werkzaamheden niet meer door Ons Welzijn uitgevoerd maar door de gemeente zelf. Hierdoor vindt er een verschuiving plaats van het reguliere budget naar de directe salarislasten. Aanvankelijk is in eerste instantie gerekend met een lagere formatie. Deze is gecorrigeerd via een stelpost geraamd op het taakveld 0.4 Overhead. Mede hierdoor is een sprake van een voordeel op dit taakveld. In de begroting 2020 is nu alles technisch goed verwerkt.
- De kosten van geëscaleerde zorg 18- (maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18-) zijn tot 2019 op taakveld 6.2 wijkteams verantwoord. Deze vallen onder taakveld 6.82. Dit leidt tot een onderlinge verschuiving van de kosten tussen de taakvelden 6.2 (voordeel € 650.000), 6.72 (nadeel € 29.000) en 6.82 (nadeel € 621.000).
- De doorbelasting van de directe salarislasten is op het dit taakveld (dorpsnetwerk) verhoogd met circa € 27.000.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen
De daling van de lasten in 2020 van € 42.000 heeft onder andere te maken met:

- Door actualisatie van de budgetten hebben de volgende mutaties plaatsgevonden: loonkostensubsidie nadeel € 85.000, participatiewet voordeel € 175.000, IOAW nadeel € 10.000, Sociale Werkvoorziening nadeel € 11.000.
- De doorbelasting van de directe salarislasten is op dit taakveld verhoogd met circa € 23.000.

De verlaging van de baten heeft te maken een lagere raming aflossing leenbijstand.

Taakveld 6.4 Begeleide participatie
Als gevolg van een hogere uitkering voor Sociale Werkvoorziening wordt er ook meer doorbetaald aan het Werkvoorzieningsschap.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie
In 2019 zijn extra middelen t.b.v. re-integratie beschikbaar gesteld € 27.000.
Verder is de doorbelasting van de directe salarislasten op dit taakveld met circa € 15.000 verlaagd.

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
In 2020 zijn de ramingen naar boven bijgesteld van de rolstoelvoorziening met € 21.000 en vervoersvoorziening met € 19.000.

Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
De stijging van de lasten in 2020 van € 85.000 heeft onder andere te maken met:

- De budgetten met betrekking tot Zorg in Natura € 33.000 voordelig , Huishoudelijke verzorging € 97.000 nadelig en PersoonsGebonden Budget huishoudelijke verzorging € 15.000 voordelig zijn aangepast.
- De doorbelasting van de directe salarislasten is op dit taakveld verhoogd met circa € 36.000.

De stijging van de baten heeft te maken een hogere eigen bijdrage Wmo ad € 19.000.

Taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
De daling van de lasten in 2020 van € 419.000 heeft onder andere te maken met:

- Op basis van ervaringscijfers van de laatste jaren kan de raming van het PersoonsGebonden Budget jeugd in 2020 met € 100.000 worden verlaagd naar € 200.000.
- In 2019 is ten behoeve van de transformatie-opgaven jeugd en transformatiefonds Sociaal Domein een bedrag geraamd van € 313.000.
- In de 1e Burap 2019 zijn de budgettaire kaders van de jeugdhulp 2019 en 2020 naar boven bijgesteld met € 27.000.
- In 2019 zijn er extra kosten van € 14.000 gemaakt t.b.v. de uitvoeringskosten Den Bosch voor het inhuren van advisering voor de inkoopopdracht
- Verder is de doorbelasting van de directe salarislasten op dit taakveld in 2020 verlaagd met circa € 47.000.
- De kosten van geëscaleerde zorg 18- (maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18-) zijn tot 2019 op taakveld 6.2 wijkteams verantwoord. Deze vallen onder taakveld 6.82. Dit leidt tot een onderlinge verschuiving van de kosten tussen de taakvelden 6.2 (voordeel € 650.000), 6.72 (nadeel € 29.000) en 6.82 (nadeel € 621.000).

Taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
De kosten voor beschermd wonen worden met ingang van 2020 geraamd op € 210.000.
Verder zijn in 2020 middelen ad € 18.000 geraamd t.b.v. uitvoering van de Wvggz (Wet verplichte ggz). Deze zijn door het Rijk bij de meicirculaire 2019 beschikbaar gesteld.
De doorbelasting van de directe salarislasten is op dit taakveld verhoogd met circa € 12.000.

Taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

- De kosten van geëscaleerde zorg 18- (maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18-) zijn tot 2019 op taakveld 6.2 wijkteams verantwoord. Deze vallen onder taakveld 6.82. Dit leidt tot een onderlinge verschuiving van de kosten tussen de taakvelden 6.2 (voordeel € 650.000), 6.72 (nadeel € 29.000) en 6.82 (nadeel € 621.000).

7. Volksgezondheid en milieu

Wethouder Böhmer
Wethouder Vereijken (onderhoud begraafplaatsen, riolering, water, handhaving)
Wethouder Brands (duurzaamheid, milieu en afval)

Waar gaat dit programma over?

Het programma omvat de zorg voor de openbare volksgezondheid en lijkbezorging en de zorg voor milieu, afvalstoffenverwijdering, duurzaamheid en riolering. Ook maakt de integrale preventieagenda onderdeel uit van dit programma.

Wat willen wij bereiken in 2020?	Wat doen wij daarvoor in 2020?	Effecten / prestaties
1. Bijstellen afvalbeleid	Volgen van de actuele ontwikkelingen rondom de inzameling van afval	Bevorderen van de bewustwording van inwoners als het gaat om de productie van afval
2. Aanvaardbaar tarief afvalinzameling	Minder snel laten stijgen van het tarief naar 100% kostendekkendheid	Meer bewustwording en creëren van draagvlak
3. Bewustwording normalisering alcohol/drugsgebruik	Samen met jongeren (vanuit hun behoeften) een prototype (door)ontwikkelen waarmee jongeren verleid worden tot gezond gedrag	Bewustwording normalisering alcohol/drugsgebruik. Jongeren gezondere keuzes laten maken
3. Bijdragen aan het voortbestaan van de Voedselbank Oss	Naast het verlenen van een waarderingssubsidie, zal een hulptraject worden opgesteld voor inwoners die gebruik maken van ondersteuning door de voedselbank.	• Bijdragen aan het voortbestaan van de Voedselbank • Met het opstellen van een hulptraject en tijdelijke ondersteuning moet getracht worden de (kwetsbare) inwoner zelfredzaam te maken.

Beleidsindicatoren 2020

				Begroting 2018		Begroting 2019		Begroting 2020	
	Naam indicator	**Eenheid**	**Bron**	**Jaar**	**Waarde**	**Jaar**	**Waarde**	**Jaar**	**Waarde**
1.	Omvang huishoudelijk afval	Kg/inwoner	CBS	2015	202 kg per inwoner	2016	206 kg per inwoner	2017	207 kg per inwoner
2.	Hernieuwbare elektriciteit	Percentage	RWS	2015	2,8% van de elektriciteit	2016	3,6% van de elektriciteit	2017	5,8% van de elektriciteit

Toelichting:
Ad. 2: Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Wat mag het kosten?

In tabel 7.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

In de bijlagen van de programmabegroting 2020 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2019 t/m 2023 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2019 t/m 2023 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2019 t/m 2023 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2020 t/m 2023 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Baten en lasten Volksgezondheid en milieu

Tabel 7.1	**Baten en lasten Volksgezondheid en milieu**						
		(bedragen in duizenden euro's)					
Lasten		**Rekening**	**Begroting**				
		2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Taakveld:							
7.1	Volksgezondheid	859	838	823	762	710	701
7.2	Riolering	751	802	797	859	898	934
7.3	Afval	1.346	1.432	1.488	1.490	1.497	1.474
7.4	Milieubeheer	517	1.225	762	756	754	761
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	58	42	45	45	45	45
Totaal lasten		3.531	4.340	3.915	3.913	3.904	3.914
Baten							
7.1	Volksgezondheid	-23	-5	-8	-8	-8	-8
7.2	Riolering	-1.022	-1.102	-1.113	-1.176	-1.255	-1.299
7.3	Afval	-1.541	-1.579	-1.615	-1.752	-1.883	-1.856
7.4	Milieubeheer	-71	0	0	0	0	0
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-36	-30	-33	-36	-38	-38
Totaal baten		-2.694	-2.716	-2.770	-2.971	-3.183	-3.200
Saldo voor bestemming		837	1.624	1.145	942	720	714
Reserves:							
Onttrekkingen		-187	-644	-83	-31	0	0
Stortingen		10	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming		661	980	1.063	911	720	714

Financiële analyse 2019 → 2020

Taakveld 7.3 Afval
De lasten stijgen met € 56.000, door de stijging van de inzamel- en verwerkingskosten en de afvalstoffenbelasting van het Rijk.

De baten in 2020 stijgen met € 36.000, door stijging inkomsten afvalstoffenheffing met € 87.000 en dalen o.a. door minder inkomsten oud papier ad € 30.000 en een lagere rijksbijdrage ad € 23.000.

Taakveld 7.4 Milieubeheer
De lasten op dit taakveld dalen met het bedrag van € 463.000. Dit komt o.a. door:

- Verrekening investeringen/exploitatie in 2019 voor duurzaamheid buitengebied € 353.000 (komt in 2020 niet voor)
- Diverse incidentele uitgaven in 2019 ad € 153.000 (komt in 2020 niet voor)
- Stijging van toegerekende interne uren ad € 65.000

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Wethouder Brands (incl. centrumplannen Zeeland en Schaijk)
Wethouder Vereijken (handhaving)

Waar gaat dit programma over?

Het programma omvat het ontwikkelen van ruimtelijk- en volkshuisvestingsbeleid, het maken van bestemmingsplannen, de realisatie van bouwlocaties en het handhaven van bestaand beleid.

Wat willen wij bereiken in 2020?	Wat doen wij daarvoor in 2020?	Effecten / prestaties
1. Invulling locatie Kerkstraat-Oost	Opstarten van de bestemmingsplanprocedure	Realisatie invulling plangebied en ruimte voor woningbouw creëren
2. Invulling locatie Repelakker III Zeeland	Opstarten van de opstelling van een bestemmingplan voor het gebied	Ontwikkeling Repelakker III
3. Invulling locatie Voederheil II	Opstarten van de opstelling van een bestemmingplan voor het gebied en het creëren van extra ruimte voor bedrijfslocaties (waaronder een dependance van de Veiligheidsregio)	Ontwikkeling Voederheil II
4. Invulling Akkerwinde III Schaijk	Opstarten van de opstelling van een bestemmingplan voor het gebied	Realisatie invulling plangebied en ruimte voor woningbouw creëren
5. Omgevingsvisie buitengebied vaststellen	Het voeren van een omgevingsdialoog met inwoners en ondernemers	Draagvlak voor de toekomstige inrichting van het buitengebied
6. Opstarten opstelling omgevingsplan buitengebied	Op basis van de omgevingsvisie invulling geven aan het omgevingsplan	Beleidsregels vastleggen voor het buitengebied en helderheid creëren over de toekomstige inrichting van het buitengebied
7. Herziening beleid arbeidsmigranten	Actualiseren van de regels die gelden ten aanzien van de huisvesting van arbeidsmigranten	Spelregels vastleggen voor de huisvesting van arbeidsmigranten en wantoestanden voorkomen dan wel tegen gaan
8. Transitie veehouderij	In samenspraak met ondernemers en de partners binnen AgrifoodCapital invulling geven aan de verandering van de veehouderij en daarmee het gebruik van het buitengebied	Een andere inrichting van het buitengebied
9. Implementatie Omgevingswet	De organisatie zodanig inrichten dat invulling kan worden gegeven aan de regelgeving die gaat gelden na de invoering van de omgevingswet	Het inrichten van overlegtafels en het realiseren van een organisatie die is voorbereid.

10. Uitvoeren van de woonvisie	Het realiseren van woningbouwplannen en het toetsen van woningbouwplannen aan de kaders van de woonvisie	Woningbouwontwikkeling die aansluit bij de woonwensen van de inwoners en het realiseren van een toekomstbestendige woningvoorraad

Beleidsindicatoren 2020

				Begroting 2018		Begroting 2019		Begroting 2020	
	Naam indicator	**Eenheid**	**Bron**	**Jaar**	**Waarde**	**Jaar**	**Waarde**	**Jaar**	**Waarde**
1.	Gemiddelde WOZ-waarde	Duizend euro	CBS	2016	268 gemiddeld per woning x 1.000	2017	277 gemiddeld per woning x 1.000	2018	288 gemiddeld per woning x 1.000
2.	Nieuwe gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	ABF	2014	7,9 nieuwe woningen	2015	5,4 nieuwe woningen	2016	5,0 nieuwe woningen
3.	Demografische druk	Percentage	CBS	2017	76,9% jonger dan 20 of ouder dan 65	2018	77,8% jonger dan 20 of ouder dan 65	2018	77,8% jonger dan 20 of ouder dan 65
4.	Gemeentelijke Woonlasten eenpersoonshuis-houden	Euro	COELO	2017	570 per eenpersoons-huishouden	2018	573 per eenpersoons-huishouden	2019	590 per eenpersoons-huishouden
5.	Gemeentelijke Woonlasten meer-persoonshuishouden	Euro	COELO	2017	716 per meerpersoons-huishouden	2018	715 per meerpersoons-huishouden	2019	734 per meerpersoons-huishouden

Toelichting:
Ad. 3: De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar (2017 andere leeftijdsgrens t.o.v. 2016 toen was het ‘’de som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.’’)

Wat mag het kosten?

In tabel 8.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

In de bijlagen van de programmabegroting 2020 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2019 t/m 2023 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2019 t/m 2023 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2019 t/m 2023 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2020 t/m 2023 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma’s (bijlage 6)

Baten en lasten Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Tabel 8.1		Baten en lasten Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (bedragen in duizenden euro's)					
Lasten		**Rekening**	**Begroting**				
		2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Taakveld:							
8.1	Ruimelijke ordening	402	520	427	317	322	327
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	7.530	1.387	1.145	292	290	121
8.3	Wonen en bouwen	2.079	2.196	1.465	1.376	1.036	1.057
Totaal lasten		10.011	4.104	3.037	1.985	1.647	1.504
Baten							
8.1	Ruimelijke ordening	-54	-136	-172	-175	-177	-180
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-7.285	-1.387	-1.145	-292	-290	-121
8.3	Wonen en bouwen	-1.023	-931	-785	-799	-812	-825
Totaal baten		-8.362	-2.454	-2.102	-1.265	-1.279	-1.126
Saldo voor bestemming		1.649	1.650	935	720	368	378
Reserves:							
Onttrekkingen		-814	-1.303	-106	-60	-60	-60
Stortingen		219	213	2	0	0	0
Saldo na bestemming		1.055	559	831	660	308	318

Financiële analyse 2019 → 2020

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening
De daling van lasten ad € 93.000 bestaat in grote lijnen uit:

- Minder uitgaven Bestemmingsplan Buitengebied € 90.000
- Minder lasten voor planschadevergoedingen € 18.000
- Meer lasten interne uren en salarissen € 24.000

De baten stijgen met € 36.000 voor secretariaatsleges en rechten burgerlijke stand (verhoging leges bestemmingsplannen).

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
De daling van lasten en baten is gelijk € 242.000. Dit zijn de verschillen in de jaarschijven van de GREX in 2019 en 2020. Deze GREX is vastgesteld in de raad van 27 juni 2019.

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen
De lasten dalen met € 731.000 door:

- Lagere verrekening investeringen/exploitatie circa € 450.000 (o.a. CP Schaijk, vindt in 2020 niet meer plaats)
- Minder doorbelasting aan interne uren en salarissen € 160.000
- Minder inhuur personeel circa € 50.000
- Minder uitbestede werkzaamheden incidenteel circa € 100.000

De baten dalen met € 146.000, dit bestaat grotendeels uit verrekening investeringen/ exploitatie (CP Schaijk, vindt in 2020 niet meer plaats)

9. Bestuur en ondersteuning

Burgemeester Bakermans (bestuur en vormen Maashorstgemeente)
Wethouder Vereijken
Wethouder Brands (overige gebouwen en gronden en vormen Maashorstgemeente)
Wethouder Böhmer (doe-democratie)

Waar gaat dit programma over?
Het programma gaat over de interne en externe dienstverlening van de gemeentelijke organisatie, de wijze waarop de gemeente omgaat met initiatieven van inwoners en over de ondersteuning van het bestuur. Tevens worden in dit programma ook de algemene dekkingsmiddelen weergegeven. Vanaf de begroting 2017 wordt algemene dekkingsmiddelen niet meer als apart programma opgenomen. De regelgeving van de BBV schrijft echter wel voor dat de algemene dekkingsmiddelen apart weergegeven moeten worden. Dit wordt als apart onderdeel (9.2) opgenomen in dit programma.

9.1 Bestuur en ondersteuning

Wat willen wij bereiken in 2020?	**Wat doen wij daarvoor in 2020?**	**Effecten / prestaties**
1. Bezuiniging op dienstverlening	- Stoppen met de Tafel van Landerd - Werkbudget voor communicatie verlagen	- Minder dienstverlening voor inwoners - Sluitende begroting
2. Voorbereiden herindeling	- Opstellen herindelingsadvies - Opstellen en uitvoeren plan van aanpak fase 3	- Herindeling 1-1-2022
3. Verhogen inkomsten	- Extra stijging OZB - Toeristenbelasting wordt dit jaar niet verhoogd	- Lasten voor inwoners stijgen - Meer inkomsten - Sluitende begroting
4. Uitbreiding formatie	- Tijdelijke vacatures op gebied van RO invullen - Formatie administratie, Jeugd/WMO en communicatie beperkt uitbreiden	- Tijdige afhandeling van verzoeken RO en vergunningaanvragen - Voldoende dienstverlening
5. Bezuiniging op ondersteuningsbudget gemeenteraad	- Bestuurlijke vernieuwing faseren en temporiseren - Uitbreiding van ondersteuning gemeenteraad wordt beperkt	- Raad draagt bij aan bezuinigingsopdracht - Sluitende begroting
6. Betere toegankelijkheid van de stembureaus mogelijk maken.	Aanpassingen stemlokalen	Laagdrempelige toegang

Beleidsindicatoren 2020

				Begroting 2018		Begroting 2019		Begroting 2020	
	Naam indicator	**Eenheid**	**Bron**	**Jaar**	**Waarde**	**Jaar**	**Waarde**	**Jaar**	**Waarde**
1.	Formatie, fte's organisatie geraamd	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2018	6,7 fte per 1.000 inwoners	2019	6,6 fte per 1.000 inwoners	2020	6,8
2.	Formaties fte's organisatie werkelijk	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2017	5,9 fte per 1.000 inwoners	2018	6,2 fte per 1.000 inwoners	2019	6,2
3.	Apparaatskosten organisatie	Kosten per inwoner	Eigen begroting	2018	562 euro per inwoner	2019	599 euro per inwoner	2020	608
4.	Externe inhuur	Kosten als percentage van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2018	3% van de totale loonsom	2019	3,21% van de totale loonsom is € 253.467	2020	2,24%
5.	Overhead	Percentage van totale lasten	Eigen begroting	2018	14,52%	2019	14,34%	2020	13,95%

Toelichting:
Ad. 3: Apparaatskosten zijn alle personele en materiele kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
Ad. 5: Dit is het percentage van de overhead t.o.v. de totale lasten van de begroting exclusief stortingen in reserves (zie ook toelichting in paragraaf D, bedrijfsvoering).

Wat mag het kosten?

In tabel 9.1 zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

In de bijlagen van de programmabegroting 2020 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2019 t/m 2023 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2019 t/m 2023 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2019 t/m 2023 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2020 t/m 2023 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma's (bijlage 6)

Baten en lasten Bestuur en ondersteuning

Tabel 9.1		Baten en lasten Bestuur en ondersteuning					
		(bedragen in duizenden euro's)					
Lasten		**Rekening**	**Begroting**				
		2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Taakveld:							
0.1	Bestuur	1.795	1.777	1.741	1.763	1.272	1.290
0.2	Burgerzaken	444	453	397	478	429	422
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	208	333	68	69	70	71
0.4	Overhead	4.527	5.285	5.233	5.136	5.206	5.275
0.5	Treasury	-68	-181	-116	-117	-128	-137
0.61	OZB woningen	152	163	171	172	173	175
0.62	OZB niet-woningen	42	46	48	49	49	49
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0
0.64	Belastingen overig	1	1	1	1	1	1
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	-74	-2.589	23	300	921	1.488
0.9	Vennootschapsbelasting (VPB)	102	50	10	10	10	10
0.10	Mutaties reserves	322	364	104	34	1.062	26
0.11	Resultaat van de rekening van de baten en lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten		7.452	5.705	7.680	7.895	9.063	8.671
Af:	Lasten via algemene dekkingsmiddelen	-5.005	-3.141	-5.474	-5.584	-7.292	-6.888
	Lasten exclusief algemene dekkingsmiddelen	2.447	2.564	2.206	2.311	1.772	1.783
Baten							
0.1	Bestuur	-29	-31	-31	-31	-31	-31
0.2	Burgerzaken	-306	-160	-165	-190	-153	-123
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-494	-96	-16	-16	-16	-16
0.4	Overhead	-84	-55	-51	-51	-51	-51
0.5	Treasury	-75	-83	-63	-63	-63	-63
0.61	OZB woningen	-1.736	-1.817	-1.929	-2.021	-2.114	-2.208
0.62	OZB niet-woningen	-1.318	-1.436	-1.504	-1.575	-1.647	-1.722
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0
0.64	Belastingen overig	-6	-7	-7	-7	-7	-7
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-19.984	-21.048	-22.549	-23.471	-22.923	-23.379
0.8	Overige baten en lasten	-84	-33	-41	-20	-36	-36
0.9	Vennootschapsbelasting (VPB)	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	-2.482	-4.217	-1.290	-1.000	-444	-385
0.11	Resultaat van de rekening van de baten en lasten	-335	0	0	0	0	0
Totaal baten		-26.932	-28.982	-27.646	-28.445	-27.484	-28.019
Af:	Baten via algemene dekkingsmiddelen	-26.103	-28.696	-27.434	-28.208	-27.285	-27.849
	Lasten exclusief algemene dekkingsmiddelen	-829	-287	-212	-238	-200	-170
Saldo voor bestemming		1.618	2.277	1.994	2.073	1.572	1.613
Reserves:							
Onttrekkingen		-1.015	-1.363	-609	-532	-24	-24
Stortingen		0	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming		602	914	1.386	1.541	1.548	1.589

Financiële analyse 2019 → 2020

Taakveld 0.1 Bestuur
De lasten zijn ten opzichte van 2020 met € 36.000 gedaald. De oorzaak is:

- Er wordt in 2020 € 22.000 meer uitgegeven aan salarissen voor de bestuurders en griffie. Bij de griffie is extra ondersteuning. Bij de bestuurders wordt dit veroorzaakt door indexering van de salarissen.
- De bijdrage aan de VNG is gecorrigeerd met € 30.000.
- In 2019 waren er incidentele middelen opgenomen voor 25 jaar Landerd en Operation Market Garden, in totaal € 45.000. Deze incidentele middelen zijn niet nodig in 2020.
- De begrote kosten voor de herindeling zijn in 2020 € 37.000 lager dan in 2019.
- De doorbelasting van de interne uren is € 11.000 lager.

Taakveld 0.2 Burgerzaken
De lasten zijn gedaald met € 56.000, Dit komt dat er In 2020 zijn er geen verkiezingen zijn.
Daardoor zijn de lasten voor de verkiezingen € 39.000 lager.
De doorbelasting van de interne uren is € 22.000 lager.

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
De lasten dalen met € 299.000 omdat Kerkstraat-West niet wordt ontwikkeld.
De baten zijn in 2020 gedaald omdat er in 2019 een incidentele verkoop van € 80.000 geraamd is.

Taakveld 0.4 Overhead
Er hebben diverse mutaties plaatsgevonden in de kostenplaatsen. Voornamelijk wijzigingen op het gebied van salarissen (indexering) en op het gebied van ICT. De incidentele middelen voor ICT zijn flink gedaald ten opzichte van 2019.
Er is een daling van € 52.000 op het taakveld Overhead.

Taakveld 0.5 Treasury
Er ontstaat een voordeel op de rente voor langlopende geldleningen van € 10.000 doordat de lening jaarlijks met het aflossingsbedrag afneemt.
De rente op kortlopende geldleningen stijgt met circa € 50.000 in 2020, omdat we meer moeten lenen..

Taakveld 0.61 OZB woningen
Zie algemene dekkingsmiddelen

Taakveld 0.62 OZB niet woningen
Zie algemene dekkingsmiddelen

Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
Zie algemene dekkingsmiddelen

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten
Bij de lasten op dit taakveld wordt het begrotingssaldo opgenomen. Voor 2020 is dit saldo nog niet opgenomen vandaar de forse afwijking van de lasten ad € 2.612.000

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting
De lasten zijn gedaald met € 40.000.
Bijna alle gronden binnen de grondexploitaties zijn verkocht. De verwachte winst wordt daardoor lager. Als gevolg van de winstdaling hoeven we minder vennootschapsbelasting te betalen.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves
Voor een nadere specificatie van de aanwendingen van en stortingen in de reserves wordt verwezen naar bijlage 2: Staat van reserves

9.2 Algemene dekkingsmiddelen

In dit onderdeel van de begroting wordt een overzicht gegeven van het saldo van de programma's, evenals het bedrag van de algemene dekkingsmiddelen. De algemene dekkingsmiddelen kennen vooraf geen bepaald bestedingsdoel. Het betreft met name de OZB, de rente- en dividendinkomsten en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De andere inkomsten zijn direct toe te wijzen aan bepaalde programma's, zodat zij geraamd zijn onder de programmabaten. In deze paragraaf wordt een inzicht gegeven in het saldo van de programma's. Daarna wordt aandacht besteed aan de algemene dekkingsmiddelen, de post onvoorzien en vervolgens wordt de financiële positie toegelicht.

Onderstaande tabel geeft voor alle jaren een negatief saldo. Dit saldo wordt gedekt uit de algemene dekkingsmiddelen.

		Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en financiële positie					
		(bedragen in duizenden euro's)					
		Rekening	**Begroting**				
Programma		**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Overzicht saldi							
1	Veiligheid	1.115	1.230	875	1.188	1.224	1.228
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	1.364	1.936	1.739	1.737	1.753	1.763
3	Economie en toerisme	-4	462	253	261	261	269
4	Onderwijs	847	830	818	807	803	799
5	Sport, cultuur, recreatie en natuur	2.593	3.697	2.924	3.027	2.874	2.881
6	Sociaal Domein	11.264	12.058	11.665	11.484	10.625	11.517
7	Volksgezondheid en milieu	837	1.624	1.145	942	720	714
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.649	1.650	935	720	368	378
9	Bestuur en ondersteuning	1.618	2.277	1.994	2.073	1.572	1.613
Negatief saldo		*21.283*	*25.764*	*22.349*	*22.237*	*20.201*	*21.160*
Bij:	Stelpost afschrijving	0	-13	-22	-2	-15	-17
Bij:	Stelpost rente	0	-2	-1	-0	-2	-1
Bij:	Bestuurlijke boetes	-2	0	0	0	0	0
Bij:	Oninbare posten	-78	0	0	0	0	0
Bij:	Diverse kosten	-77	-18	-18	-18	-18	-18
Af:	Onvoorziene uitgaven	0	-5	23	18	13	8
Af:	Prijscompensatie	0	0	0	282	908	1.481
Af:	Overhead	4.443	5.230	5.182	5.085	5.155	5.224
Af:	Vennootschapsbelasting	102	50	10	10	10	10
		4.387	*5.242*	*5.174*	*5.374*	*6.049*	*6.686*
Totale lasten programma's		25.671	31.006	27.523	27.611	26.250	27.846

	Rekening	**Begroting**				
Reserves:	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Onttrekkingen Programma's 1 t/m 9	-2.481	-4.217	-1.290	-1.000	-444	-385
Stortingen Programma's 1 t/m 9	322	364	104	34	1.062	26
	-2.159	*-3.853*	*-1.187*	*-966*	*618*	*-359*
Saldo programma's na bestemming	23.512	27.153	26.337	26.646	26.868	27.487

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen voor de jaren 2019 t/m 2024.

	Algemene dekkingsmiddelen					
	(bedragen in duizenden euro's)					
	Rekening	Begroting				
Algemene dekkings-middelen	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Onroerende zaakbelasting woningen	-1.716	-1.801	-1.913	-2.005	-2.098	-2.192
Onroerende zaakbelasting niet woningen	-1.318	-1.436	-1.504	-1.575	-1.647	-1.722
Forensenbelasting	-25	-32	-32	-32	-32	-32
Toeristenbelasting	-208	-341	-359	-373	-373	-373
Precariobelasting	-6	-7	-7	-7	-7	-7
Uitkering gemeentefonds	-12.446	-17.581	-18.717	-19.778	-19.327	-19.891
Integratie uitkering sociaal domein	-7.538	-3.467	-3.832	-3.693	-3.595	-3.488
Beleggingen	-74	-83	-63	-63	-63	-63
Rente baten	-144	0	0	0	0	0
Baten heffing WOZ/belastingen	-20	-16	-16	-16	-16	-16
Algemene baten en lasten	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	-23.494	-24.763	-26.442	-27.541	-27.158	-27.783
Af: Kwijtschelding belastingen	47	38	38	38	38	38
Af: Kosten heffing WOZ/belastingen	196	211	220	222	223	226
Af: Kosten beleggingen	0	0	0	0	0	0
Af: Rente lasten	75	-181	-116	-118	-129	-137
Af: Kosten algemene uitkering	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	318	68	142	143	132	127
Totaal netto opbrengsten	-23.176	-24.695	-26.300	-27.399	-27.026	-27.655

Uit de eerste tabel blijken de lasten van de programma's. Deze lasten worden gedekt door de algemene dekkingsmiddelen zie tabel hierboven. Het saldo van deze twee tabellen (overschot/tekort) wordt in onderstaande tabel cijfermatig weergegeven.

	Saldi begroting					
	(bedragen in duizenden euro's)					
	(-/- = voordelig)					
Omschrijving	Rekening	Begroting				
	2018	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Totaal programma's	23.512	27.153	26.337	26.646	26.868	27.487
Totaal dekkingsmiddelen	-23.176	-24.695	-26.300	-27.399	-27.026	-27.655
	335	*2.458*	*37*	*-753*	*-158*	*-168*

Naast deze begrotingstekorten en –overschotten is op de post ''onvoorziene uitgaven'' voor de jaren 2019-2024 € 20.000 beschikbaar.

De incidentele en structurele begrotingssaldi 2020-2023
Het begrotingssaldo wordt gesplitst in een incidenteel en een structureel bedrag. Voor de meerjarenbegroting 2020-2023 zijn dit de volgende bedragen:

-/- = voordelig

SALDI BEGROTING 2020	2020	2021	2022	2023
structureel saldo	-567.714	-682.812	-242.522	-190.813
incidenteel saldo	604.638	-69.823	84.217	23.041
totaal saldo	36.924	-752.635	-158.355	-167.872

Toelichting algemene dekkingsmiddelen

Gemeentefonds (algemene uitkering gemeentefonds)
De algemene uitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2019.
De belangrijkste mutaties zijn:

- Bijstelling accres
- Jeugdhulp
- Loon- en prijsbijstelling sociaal domein
- Verhoging raadsledenvergoeding kleine gemeenten
- WOZ herwaardering
- Prijscompensatie
- Voogdij 18+
- WSW
- Hoeveelheidsverschillen/overige kleine mutaties

Bij het berekenen van de algemene uitkering voor onze gemeente spelen allerlei factoren een rol. Jaarlijks vindt er een volledige actualisatie van de basisgegevens plaats die gebruikt worden bij het bepalen van de algemene uitkering, zoals inwoners, woonruimten, WOZ-waarde, uitkeringsgerechtigde etc.

In de meicirculaire 2019 is voor lonen en salarissen rekening gehouden met circa 2% vanaf 2020. Daarna zijn er cao-afspraken gemaakt voor gemeenteambtenaren met andere percentages. Met die meer actuele percentages is rekening gehouden in de begroting 2020 (salarissen).

De grootste wijziging is extra middelen voor de jeugdzorg. Deze middelen zijn beschikbaar gesteld voor de jaren 2019, 2020 en 2021 en vooral bedoeld ter ondersteuning van de gemeente om de transitie te maken en te faciliteren om de regierol te pakken.

Voor Voogdij 18+ is het budget vanuit het Rijk verhoogd. Dit budget is gebaseerd op nieuwe gegevens voor 2020.

Stijging OZB Begroting 2020
De stijgingspercentages OZB bedragen voor de jaren 2020 tot en met 2023 4%. De stijging blijft nodig ter dekking van de incidentele en structurele uitgaven. Samen met deze stijging van de OZB en de stijging van de afvalstoffen- en rioolheffing zijn de gevolgen voor een gemiddeld Landerds gezin en bedrijf dat de kosten stijgen (zie paragraaf G. Lokale heffingen, onderdeel lastendruk).

Vermogenspositie

De prognose van de balansen, overeenkomstig de ramingen in de meerjarenbegroting 2020 – 2023 zijn als volgt:

Raming balansbedragen op 1-1-2020 (bedragen in duizenden euro's):

Debet		Credit	
Boekwaarde investeringen	34.057	Vaste algemene reserve	8.288
Voorraden grond	4.315	Bestemmings- en dekkingsreserve	8.326
Vlottende activa	6.802	Voorzieningen	6.810
		Langlopende schulden	14.000
		Financieringsmiddelen/vlottende passiva	7.750
	45.174		45.174
	=====		=====

Raming balansbedragen op 1-1-2021 (bedragen in duizenden euro's):

Debet		Credit	
Boekwaarde investeringen	37.201	Vaste algemene reserve	7.706
Voorraden grond	2.241	Bestemmings- en dekkingsreserve	7.730
Vlottende activa	6.802	Voorzieningen	5.614
		Langlopende schulden	15.200
		Financieringsmiddelen/vlottende passiva	9.994
	46.244		46.244
	=====		=====

Raming balansbedragen op 1-1-2022 (bedragen in duizenden euro's):

Debet		Credit	
Boekwaarde investeringen	36.188	Vaste algemene reserve	7.190
Voorraden grond	1.891	Bestemmings- en dekkingsreserve	8.033
Vlottende activa	6.802	Voorzieningen	5.106
		Langlopende schulden	14.400
		Financieringsmiddelen/vlottende passiva	10.152
	44.881		44.881
	=====		=====

Raming balansbedragen op 1-1-2023 (bedragen in duizenden euro's):

Debet		Credit	
Boekwaarde investeringen	35.024	Vaste algemene reserve	7.182
Voorraden grond	1.190	Bestemmings- en dekkingsreserve	8.817
Vlottende activa	6.802	Voorzieningen	5.547
		Langlopende schulden	13.600
		Financieringsmiddelen/vlottende passiva	7.870
	43.016		43.016
	=====		=====

Raming balansbedragen op 1-1-2024 (bedragen in duizenden euro's):

Debet		Credit	
Boekwaarde investeringen	33.595	Vaste algemene reserve	7.174
Voorraden grond	1.075	Bestemmings- en dekkingsreserve	8.634
Vlottende activa	6.802	Voorzieningen	5.574
		Langlopende schulden	12.800
		Financieringsmiddelen/vlottende passiva	7.290
	41.472		41.472
	=====		=====

Toelichting

Over de periode 2020 t/m 2023 daalt de boekwaarde van de investering met ruim € 0,4 miljoen vanwege de toename van nieuwe investeringen en de afschrijvingen.
De stand van de boekwaarde van de grondvoorraden daalt tot eind 2023 met € 3,2 miljoen. Voor nadere informatie verwijzen we u naar de paragraaf F Grondbeleid.

De bestemmings- en dekkingsreserves stijgen met ruim 0,3 miljoen. Tegenover de onttrekkingen i.v.m. dekking van kapitaallasten (DKU's) staan de positieve begroting saldo's van de begroting 2020 - 2023.
De voorzieningen dalen met ruim € 1,2 miljoen. Met name door het groot onderhoud c.q. de verbetering van de riolering, de wegen en de gebouwen zijn over de periode 2020 t/m 2023 de onttrekkingen hoger dan de stortingen.

Reservepositie
In deze begroting stellen we u op de hoogte van het verloop van de behoedzaamheidsreserve.

verloop Behoedzaamheidsreserve	
Stand 01-01	**Bedrag (afgerond op duizendtallen)**
2003	4.942.000
2004	5.346.000
2005	5.346.000
2006	6.266.000
2007	6.266.000
2008 *	14.133.000
2009 **	11.820.000
2010	11.700.000
2011	11.355.000
2012	9.264.000
2013	10.240.000
2014	9.401.000
2015	8.509.000
2016 ***	8.939.000
2017 ****	10.644.000
2018 ****	10.139.000
2019 begroot	8.288.000
2020 begroot	7.706.000
2021 begroot	7.190.000
2022 begroot	7.182.000
2023 begroot	7.174.000

* bijgestort i.v.m. verkoop aandelen Obragas
** naar reserve GREX en DKU nieuwbouw scholen Zeeland
*** per 2016 inclusief vrije aanwendbare algemene reserve
**** inclusief herziening mjp GREX

In de bijlagen van de programmabegroting 2020 treft u per programma de stand van zaken aan van:

1. Reserves 2019 t/m 2023 (bijlage 2)
2. Voorzieningen 2019 t/m 2023 (bijlage 3)
3. Investeringslijst 2019 t/m 2023 (bijlage 4)
4. Incidentele baten en lasten begroting 2020 t/m 2023 (bijlage 5)
5. Beleidsnotities programma’s (bijlage 6)

Overzicht van baten en lasten
Voor de volledigheid wordt nog een overzicht gegeven van de baten en lasten van de programma's per begrotingsjaar gegeven. Ook de jaartotalen zijn in de tabellen verwerkt.

		2020	2020	2020
	Programma	**Uitgaven**	**Inkomsten**	**Saldo**
1.	Veiligheid	1.437	-562	875
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat	1.773	-34	1.739
3.	Economie en toerisme	473	-220	253
4.	Onderwijs	1.130	-312	818
5.	Sport, cultuur, recreatie en natuur	3.120	-197	2.924
6.	Sociaal Domein	14.162	-2.496	11.665
7.	Volksgezondheid en milieu	3.915	-2.770	1.145
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.037	-2.102	935
9.	Bestuur en ondersteuning	2.206	-212	1.994
	Saldo stelposten en raming onvoorziene uitgaven	5.174	0	5.174
	Totaal uitgaven	**36.427**	**-8.904**	**27.523**
	Algemene dekkingsmiddelen	0	-26.300	-26.300
	Saldo begroting voor bestemming	**36.427**	**-35.203**	**1.223**
	Reserves	104	-1.290	-1.187
	Saldo begroting na bestemming	**36.531**	**-36.494**	**37**

		2021	2021	2021
	Programma	**Uitgaven**	**Inkomsten**	**Saldo**
1.	Veiligheid	1.209	-21	1.188
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat	1.771	-34	1.737
3.	Economie en toerisme	438	-178	261
4.	Onderwijs	1.121	-314	807
5.	Sport, cultuur, recreatie en natuur	3.217	-190	3.027
6.	Sociaal Domein	13.980	-2.496	11.484
7.	Volksgezondheid en milieu	3.913	-2.971	942
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.985	-1.265	720
9.	Bestuur en ondersteuning	2.311	-238	2.073
	Saldo stelposten en raming onvoorziene uitgaven	5.374	0	5.374
	Totaal uitgaven	**35.320**	**-7.708**	**27.611**
	Algemene dekkingsmiddelen	0	-27.399	-27.399
	Saldo begroting voor bestemming	**35.320**	**-35.107**	**213**
	Reserves	34	-1.000	-966
	Saldo begroting na bestemming	**35.354**	**-36.107**	**-753**

		2022	2022	2022
	Programma	**Uitgaven**	**Inkomsten**	**Saldo**
1.	Veiligheid	1.246	-22	1.224
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat	1.787	-34	1.753
3.	Economie en toerisme	364	-103	261
4.	Onderwijs	1.120	-316	803
5.	Sport, cultuur, recreatie en natuur	3.072	-198	2.874
6.	Sociaal Domein	14.257	-3.633	10.625
7.	Volksgezondheid en milieu	3.904	-3.183	720
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.647	-1.279	368
9.	Bestuur en ondersteuning	1.772	-200	1.572
	Saldo stelposten en raming onvoorziene uitgaven	6.049	0	6.049
	Totaal uitgaven	**35.218**	**-8.968**	**26.250**
	Algemene dekkingsmiddelen	0	-27.026	-27.026
	Saldo begroting voor bestemming	**35.218**	**-35.994**	**-776**
	Reserves	1.062	-444	618
	Saldo begroting na bestemming	**36.279**	**-36.438**	**-158**

		2023	2023	2023
	Programma	**Uitgaven**	**Inkomsten**	**Saldo**
1.	Veiligheid	1.249	-22	1.228
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat	1.797	-34	1.763
3.	Economie en toerisme	343	-74	269
4.	Onderwijs	1.118	-319	799
5.	Sport, cultuur, recreatie en natuur	3.074	-194	2.881
6.	Sociaal Domein	14.118	-2.601	11.517
7.	Volksgezondheid en milieu	3.914	-3.200	714
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.504	-1.126	378
9.	Bestuur en ondersteuning	1.783	-170	1.613
	Saldo stelposten en raming onvoorziene uitgaven	6.686	0	6.686
	Totaal uitgaven	**35.586**	**-7.740**	**27.846**
	Algemene dekkingsmiddelen	0	-27.655	-27.655
	Saldo begroting voor bestemming	**35.586**	**-35.395**	**191**
	Reserves	26	-385	-359
	Saldo begroting na bestemming	**35.612**	**-35.780**	**-168**

Deel 2: De paragrafen

Inleiding paragrafen

De paragrafen handelen met name over een aantal belangrijke beheersmatige onderwerpen. Ze gaan voor die onderwerpen in de op de kaders voor het beheer in relatie tot de uitvoering van de beleidsnota's voor zover die voor de onderwerpen zijn opgesteld.

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Wethouder Vereijken

Wat is weerstandsvermogen?

Een risico is een kans op een nadelige gebeurtenis die geld kost. Om risico's op te kunnen vangen heeft de gemeente geld nodig. Het weerstandsvermogen is een getal dat aangeeft of de gemeente hiervoor genoeg geld beschikbaar heeft.

De gemeente Landerd wil op een gestructureerde wijze risico's beheersen. De wijze waarop dat gebeurt, is vastgelegd in de notitie Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2019). De raad schept het kader voor het risicomanagement. En ook de uitgangspunten die gebruikt worden voor de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Voor de berekening van het weerstandsvermogen zijn twee kengetallen nodig:

1. De beschikbare weerstandscapaciteit

Dit is het geld dat beschikbaar is om deze onverwachte kosten op te vangen.

	Rekening 2018	begroting 2019	begroting 2020	Str of Inc
weerstandscapaciteit exploitatie				
Onbenutte belastingcapaciteit				
- OZB	1.369	1.327	1.090	
- rioolrecht	0	0	n.v.t.	
- afvalstoffenheffing	0	0	n.v.t.	
- leges en andere heffingen	1.159	703	809	
Totaal onbenutte belastingcapacitieit	2.528	2.030	1.899	
Structureel saldo rekening / begroting	61	8	441	
Weerstandsvermogen exploitatie	**2.589**	**2.038**	**2.340**	structureel
Weerstandscapaciteit vermogen				
Behoedzaamheidsreserves	7.130	8.495	6.237	
Stille reserves gemeentelijke bezittingen	296	296	274	
Incidenteel saldo rekening / begroting	-335	-1.700	-605	
Weerstandscapaciteit vermogen	**7.091**	**7.091**	**5.906**	incidenteel
Totale weerstandscapaciteit	**9.680**	**9.129**	**8.246**	
Waarvan structureel	**2.589**	**2.038**	**2.340**	
Waarvan incidenteel	**7.091**	**7.091**	**5.906**	

2. De benodigde weerstandscapaciteit

We hebben alle actuele risico's geïnventariseerd. Van de totale lijst met risico's is er een kansberekening gemaakt van de mogelijke financiële gevolgen die deze risico's hebben. Uit deze berekening blijkt dat het totale risico € 3.875.970 groot is. Rekening houdende met een gewenste ratio van 1,4 is de benodigde weerstandscapaciteit € 5.426.358.

Tabel met de risico's, de beheersmaatregelen en de financiële effecten

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2019 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2020	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2019 geactualiseerd
Algemene uitkering gemeentefonds	*Fluctuaties/aantallen* De gemeentelijke inkomsten bestaan voor een groot gedeelte uit de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Door maatregelen van het rijk (bezuinigingen), herverdeeleffecten, aanpassing verdeelmaatstaven etc. lopen we het risico dat de uitkering lager wordt dan geraamd. Omdat het Sociaal Domein vanaf 2019 grotendeels aan de uitkering is toegevoegd op basis van verdeelmaatstaven, stijgt het risico (en daalt bij Sociaal Domein).	De gevolgen van de circulaires worden steeds zo snel mogelijk in beeld gebracht. Ook wordt geanticipeerd op verwachte dalingen of stijgingen als daarvoor sterke aanwijzingen zijn.	€ 4.969.709	€ 5.669.555	Klasse 1, 10%	€ 566.955
Gemeenschappelijke regelingen	De gemeente Landerd heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. Deze partijen voeren beleid uit voor/namens de gemeente. Naast de beleidsmatige verantwoordelijkheid hebben we als gemeente Landerd ook een financiële verantwoordelijkheid ten aanzien van deze partijen.	We volgen instellingen en verenigingen via hun begrotingen en jaarrekeningen. Die worden jaarlijks aan ons voorgelegd en wij kunnen als deelnemer daarover meepraten c.q. reageren op voorstellen. Een aantal regelingen heeft zelf vermogen voor risico's afgezonderd. Voor die regelingen nemen we geen risico op.	€ 828.043	€ 886.736	Klasse 1, 10%	€ 88.674

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2019 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2020	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2019 geactualiseerd
Gewaarborgde geldleningen	Onze gemeente heeft zich in het verleden garant gesteld voor een aantal geldleningen. De meeste garantstellingen zijn overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Bij problemen wordt dit fonds als eerste aangesproken. Onze gemeentelijke verantwoordelijkheid betreft de zogenaamde achtervang. Hierbij is het risico aanzienlijk gereduceerd. Op dit moment bedraagt het saldo van de gegarandeerde leningen ca. € 40 miljoen. Hiervan is het overgrote deel overgegaan naar het waarborgfonds. Daarnaast is er een garantie afgegeven voor een sportvereniging voor een lening van € 350.000 waarvan wij voor 50% garant staan.	We volgen instellingen en verenigingen via hun begrotingen en jaarrekeningen. Bij lokale verenigingen wordt eventueel in gesprek gegaan als er betalingsproblemen blijken uit hun jaarstukken.	€ 175.000	€ 175.000	Klasse 1, 10%	€ 17.500
Ombuigingen	Het realiseren van ingeboekte bezuinigingen is een risico tot het moment waarop ze zijn gerealiseerd. Aannames kunnen anders uitpakken dan verwacht. Dat kan betekenen dat opgenomen bezuinigingen afgeboekt moeten worden t.l.v. het begrotingssaldo in de begroting 2020 en volgende	Er worden alleen concrete bezuinigingsvoorstellen opgenomen. Op voorhand moet duidelijk zijn binnen welk taakgebied de bezuiniging ingevuld moet worden. Het voorstel wordt zo concreet mogelijk benoemd. Algemene bezuinigingsopdrachten worden zoveel als mogelijk vermeden. Uitgangspunt is en blijft dat	€ 374.650	€ 124.312	Klasse 1, 10%	€ 12.431

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2019 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2020	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2019 geactualiseerd
	jaren. Het risico wordt gelopen over ombuigingen die vanaf 2020 in de begroting zijn verwerkt. Dit zijn meestal verlagingen van ramingen of dekking van nieuwe uitgaven uit al bestaande budgetten. In 2020 is dat een bedrag van € 62.252 dat oploopt tot € 124.312 in 2023.	opgenomen bezuinigingsbedragen ook daadwerkelijk ingevuld worden. Afboeken vindt alleen in het uiterste geval plaats.				
Voorziening voor wethouders-pensioenen	De berekening van de voorziening wethouders-pensioenen is o.a. afhankelijk van de rente waarmee gerekend wordt. Als de rente daalt, moet er bijgestort worden om het benodigde bedrag te bereiken.	Het bedrag dat jaarlijks wordt bijgestort proberen zo nauwkeurig mogelijk te bepalen zodat er incidenteel zo weinig mogelijk onverwacht bijgestort moet worden. In de begroting 2019 is de structurele storting in de voorziening verhoogd.	€ 202.134	€ 202.134	10%	€ 20.214
Planschade	Het vergoeden van geleden planschade is wettelijk verplicht. De hoogte van het planschadebedrag wordt vastgesteld door een onafhankelijk en deskundig adviesbureau. Elimineren en reduceren is daarmee nauwelijks mogelijk. Door het planschaderisico waar mogelijk bij particulieren neer te leggen (zie onder beheersmaatregel) kunnen we het planschaderisico wel deels overdragen. Voor het overige	Het risico voor planschade en advieskosten voor externe adviseurs wordt in het geval van particuliere ontwikkelingen al bij de initiatiefnemer neergelegd. Hiermee komt planschade die het gevolg is van een particulier plan niet voor rekening van de gemeente. Voor het overige zullen we het risico op planschade moeten accepteren.	€ 10.500	€ 15.000	Klasse 3, 70%	€ 10.500

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2019 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2020	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2019 geactualiseerd
	zullen we het risico op planschade moeten accepteren. Dat geldt in het bijzonder voor planschade die is veroorzaakt door ruimtelijke plannen waarbij wij als gemeente zelf de initiatiefnemer zijn, zoals het bestemmingsplan voor het realiseren van een Natuurpoort aan de Palmstraat in Schaijk. Door het sluiten van een overeenkomst met een toekomstige uitbater van de natuurpoort kunnen wij dit planschaderisico in de toekomst overdragen, maar totdat een dergelijke overeenkomst gesloten is staan wij als gemeente zelf aan de lat voor planschade die is veroorzaakt door het in werking treden van dit bestemmingsplan.					
Rente	In onze financieringsrente 2020 houden wij rekening met een rentepercentage van 0,5% (meerjarig). Dit percentage is gebaseerd op de nu geldende percentages voor langlopende leningen (Bron BNG). Op basis van onze geplande investeringen moeten wij de komende jaren meer leningen afsluiten. Indien de rente gaat	Wij volgen de renteontwikkelingen en passen het rentepercentage aan als we verwachten dat de rente gaat stijgen.	€ 77.904	€ 61.052	Klasse 2, 30%	€ 18.316

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2019 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2020	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2019 geactualiseerd
	stijgen, betekent dit dat mogelijk niet voor 0,5% geleend kan worden.					
Verzekering bestuurders	Op het gebied van eventuele arbeidsongeschiktheid van de leden van het college van burgemeester en wethouders, evenals de voormalige bestuurders met een APPA-uitkering heeft de gemeente Landerd geen verzekering afgesloten. Bij blijvende arbeidsongeschiktheid is de gemeente verplicht om direct een voorziening op te nemen ter grootte van de verplichtingen tot aan de pensioengerechtigde leeftijd.	Het is mogelijk om een verzekering af te sluiten. De keuze is gemaakt om dat niet te doen.	€ 500.196	€ 470.781	Klasse 1, 10%	€ 47.078
Wet Dwangsom	In het kader van de Wet Dwangsom kunnen wij gehouden zijn aan het betalen van een vergoeding als niet tijdig beschikkingen worden genomen.	In processen opnemen en bewaken dat beschikkingen binnen de daarvoor gestelde termijnen worden genomen.	€ 1.000	€ 1.000	Klasse 4, 70%	€ 700
Wegenbeheerplan	In 2019 is er een weginspectie van het totale wegenareaal uitgevoerd om inzicht te krijgen in de huidige kwaliteit van het areaal. Aan de hand van de inspectieresultaten, volgens het principe risico gestuurd beheer, wordt een juiste afweging gemaakt in de te nemen onderhoudsmaatregel en het moment van uitvoering.	Door het opnemen van extra budget in de begroting 2020 is het risico vervallen.	€ 551.909	€ 0	n.v.t.	€ 0

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2019 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2020	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2019 geactualiseerd
	Om het achterstallig onderhoud asfalt werkplanning 2019 weg te werken is extra structureel budget opgenomen (€ 50.000) in de begroting.					
Bijstand Besluit Zelfstandigen (verstrekken leningen)	25% van de verstrekte leningen komt voor onze rekening, 75% voor rekening van het rijk. Als een ondernemer niet aflost blijft deze 25% voor onze rekening.	Bij het verstrekken van een lening is onderzocht of een ondernemer in staat is af te lossen. Voor 2020 worden op voorhand geen nieuwe leningen voorzien.	€ 0	€ 0	Klasse 1, 10%	€ 0
Jeugdhulp	Per 2021 wordt het woonplaatsbeginsel gewijzigd. Bij verblijf is de gemeente van herkomst verantwoordelijk voor het kind. In hoeverre dit leidt tot lagere kosten voor onze gemeente is niet bekend. Zorgvraag blijft stijgen Toenemende juridisering in de jeugdhulp. Toename van het meer- en maatwerk Verschuiving van zwaardere jeugdzorg naar lichte jeugdzorg nog niet optimaal (functioneren Basisteam Jeugd en Gezin/transformatie). Wachtlijsten bij Basisteam Jeugd en Gezin en jeugdhulpaanbieders. Beperkte invloed directe doorverwijzing o.a. huisartsen	Acties naar aanleiding van regionale bijeenkomsten en centrumgemeente.	€ 4.274.215	€ 5.576.588	Klasse 2, 10%	€ 557.659

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2019 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2020	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2019 geactualiseerd
	naar Landelijk Transitiearrangement (LTA). Voogdijkinderen die verblijven bij Stichting Maashorst te Reek Het niet halen van het inverdieneffect van de transformatieopgaven					
Participatiewet	Onvoldoende middelen uitvoering Participatiewet als gevolg van toename aantallen die gebruik maken van deze voorzieningen. Naar verwachting is er voor het jaar 2020 geen aanvullende Rijksbijdrage mogelijk. Dit heeft te maken dat de Rijksbijdrage BUIG vanaf 2019 is verhoogd.	Aandacht voor instroombeleid en uitstroombeleid. Zie ook raadsvoorstel dat in mei 2019 aan de raad wordt voorgelegd.	€ 0	€ 0	n.v.t.	€ 0
Re-integratie Participatiewet	Onvoldoende budget om Participatiewet klanten te re-integreren.	In geval van budgettekort, zoveel mogelijk inzet van Algemene Gemeentelijke Reserve die beschikbaar is bij IBN. Dit is een voortzetting van de werkwijze in 2019.	€ 209.454	€ 183.000	Klasse 1, 10%	€ 18.300
Wmo Maatwerkvoorzieningen (incl. Beschermd Wonen)	Onvoldoende middelen	Uitvoeringsbeleid is zoveel als mogelijk afgestemd op het beschikbare budget.	€ 1.914.004	€ 2.226.444	Klasse 1, 10%	€ 222.644
WSW	Onvoldoende rijksbudget om bestaande wsw verplichtingen na te komen	Opdracht aan de Gemeenschappelijke Regeling (WSW Brabant Noordoost) om de taken binnen het budget uit te voeren. Dit wordt regelmatig met de	€ 1.879.810	€ 1.981.157	Klasse 1, 10%	€ 198.116

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2019 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2020	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2019 geactualiseerd
		uitvoeringsorganisatie besproken.				
Monumenten / Archeologie	Op basis van de huidige regelgeving wordt bij nieuwe bestemmingsplannen onderzoek gedaan naar het mogelijke archeologische belang. In beginsel komen de kosten daarvan voor rekening van de veroorzaker, volgens daarvoor door de gemeente vast te stellen regels. Bij de door ons zelf te ontwikkelen plannen zijn de kosten voor ons. Voor monumenten is In de begroting een bedrag van € 9.100 opgenomen. In de Subsidieverordening Instandhouding Monumenten Landerd 2010 is echter geen subsidieplafond opgenomen. Indien in 2020 veel subsidie wordt aangevraagd en verleend, dan kan dit bedrag worden overschreden.	Het goed en tijdig stellen van regels voor kosten van archeologisch onderzoek bij ontwikkelen van plannen door derden. Voor onze eigen plannen worden de kosten meegenomen in de kredieten die we daarvoor opnemen. Ten aanzien van de subsidie aan monumenten hebben wij de aanvragen niet in de hand maar wel de subsidievoorwaarden via de verordening.	€ 34.100	€ 34.100	Klasse 1, 10%	€ 3.410
Bijdrage ODBN	In 2013 is de omgevingsdienst Brabant Noord opgericht. Er is een verbeterslag gemaakt de afgelopen jaren en dit zet zich nu nog voort.	Het kritisch volgen en beïnvloeden van de ODBN. Dit doen we bij de stukken van P&C-cyclus en daarnaast bij inhoudelijke overleggen. Tot slot hebben we een stem in het AB.	€ 60.680	€ 663.801	Klasse 1, 10%	€ 66.380
		TOTAAL VAN DE STRUCTURELE RISICO'S				**€ 1.848.877,00**

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2019 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2020	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2019 geactualiseerd
Projecten Meer Maashorst	In het programma "Meer Maashorst" is er totaal voor de gemeente Landerd € 2.126.460 subsidie toegezegd. De gemeentelijke projecten zijn in 2018 afgerond. In 2019 heeft de eindafrekening plaatsgevonden en is de subsidie definitief toegekend. Hieraan zijn nog enkele verplichtingen verbonden. Er geldt een instandhoudingstermijn van de met subsidie gerealiseerde projecten van 5 jaar. Hier is in de onderhoudsbudgetten rekening mee gehouden. Voor de natuurpoort zijn binnen 'Meer Maashorst' de randvoorwaarden gecreëerd die de ontwikkeling van een natuurpoort aan de Palmstraat mogelijk maken. Hiervoor geldt als resultaatsverplichting een termijn van maximaal 5 jaar tot realisatie. Hiervoor dient een ondernemer gevonden te worden die wil investeren en exploiteren. Indien de realisatie niet tot stand komt is een aanpassing van de vastgestelde boekwaarde op de gronden mogelijk noodzakelijk.	De voortgang van het proces wordt met vaste regelmaat geagendeerd zowel op ambtelijk niveau als in het Maashorst Bestuur. Door middel van monitoring kan er zo nodig bijgestuurd worden wanneer de via het plan van aanpak vastgestelde planning niet gehaald dreigt te worden. In de planning staan concrete oplevermomenten vastgesteld.	€ 1.500.000	€ 300.000	Klasse 1, 10%	€ 30.000

<table>
<tr><th>Risico</th><th>Omschrijving</th><th>Beheersmaatregel</th><th>Risicobedrag begroting 2019 geactualiseerd</th><th>Risicobedrag begroting 2020</th><th>Risicoklasse/ percentage</th><th>Financieel effect begroting 2019 geactualiseerd</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>GREX, exclusief LOG Graspeel</td><td>De grondexploitatie is een bedrijfsmatige tak van de gemeente-exploitatie die sterk afhankelijk is van de economische situatie.
Na aftrek van de gevormde voorzieningen resteert per 1-1-2020 een boekwaarde van € 8,1 miljoen.
De risico’s binnen de GREX zijn o.a. de volgende:
De afzet van bouwpercelen vertraagd
Procedures
Onzekerheden in contracten met ontwikkelaars of garantiebepalingen in deze contracten en daarmee gepaard gaan van extra juridische kosten
Onderzoekskosten flora en fauna en archeologie.
Onverwachte inflatiestijging
Verkoopprijzen per m2 niet haalbaar
De kosten voor bouw- en woonrijpmaken
Bodemverontreiniging</td><td>De maatregelen bestaan uit twee verschillende soorten. Enerzijds administratief, vooral de beoordeling van de uitgaven en inkomsten.
Als tweede worden er maatregelen genomen om de verkoop van percelen te bevorderen. Als voorbeeld kan worden genoemd het (tijdelijk) verlagen van de grondprijzen met 10% t/m 2017.
Voor Reek Zuid zijn/worden de bouwmogelijkheden verruimd t.o.v. het nu geldende bestemmingsplan.
De percentages voor de verschillende complexen zijn:
<table><tr><td>Achter-Oventje</td><td>50%</td></tr><tr><td>Akkerwinde</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Repelakker</td><td>10%</td></tr><tr><td>Reek Zuid</td><td>50%</td></tr><tr><td>Kerkpad III</td><td>30%</td></tr><tr><td>Voederheil</td><td>10%</td></tr><tr><td>Vensteeg</td><td>n.v.t</td></tr></table>Risico’s zijn alleen opgenomen voor complexen met een positieve (=uitgaven) boekwaarde per 1-1-2020.</td><td>€ 7.091.525</td><td>€ 3.166.796</td><td>Zie kolom beheersmaatregelen</td><td>€ 1.975.213</td></tr>
</table>

Risico	Omschrijving	Beheersmaatregel	Risicobedrag begroting 2019 geactualiseerd	Risicobedrag begroting 2020	Risicoklasse/ percentage	Financieel effect begroting 2019 geactualiseerd
	• Planschadekosten • Hogere plankosten bij langere doorlooptijd van complexen • Interne kosten hoger bij langere doorlooptijd van complexen • Afwaarderingen					
LOG Graspeel	In de exploitatie zijn in de ramingen (net als voorheen) inkomsten opgevoerd i.v.m. dekking uit Vensteeg (2 x € 120.000). O.a. hierover lopen wij risico. Ook moeten nog enkele grondverkopen worden gerealiseerd. Daarnaast zijn de sloop- en saneringskosten voor de Pastoor van Winkelstraat 65 als raming opgenomen in de exploitatie. Ook hiervoor lopen wij risico.	Er is een overeenkomst met de provincie waarin is geregeld dat zij voor 50% garant staan voor nadelige exploitatie uitkomsten.	€ 412.863	€ 87.519	Klasse 3, 50% (daarvan de helft omdat provincie 50% voor rekening neemt)	€ 21.880
		TOTAAL VAN DE INCIDENTELE RISICO'S				**€ 2.027.093,00**

De gekwantificeerde risico's worden vergeleken worden met de beschikbare weerstandscapaciteit. Daarvoor is de volgende tabel gevuld.

Structureel	
Structureel risicobedrag	1.848.877
Beschikbare weerstandscapaciteit	2.339.963
Structurele ratio	1,27
Gewenste minimale ratio	1,40
Benodigde weerstandscapaciteit	2.588.428
Tekort structurele weerstandscapaciteit	248.465
Incidenteel	
Incidenteel risicobedrag	2.027.093
Beschikbare weerstandscapaciteit	5.906.616
Incidentele ratio	2,91
Gewenste minimale ratio	1,40
Benodigde weerstandscapaciteit*	2.837.930
Overschot incidentele weerstandscapaciteit	3.068.686
Totaal structureel en incidenteel	
Risicobedrag	3.875.970
Beschikbare weerstandscapaciteit	8.246.579
totale ratio	2,13
Gewenste minimale ratio	1,40
Benodigde weerstandscapaciteit	5.426.358
Overschot weerstandscapaciteit	2.820.221
Totale ratio (structureel en incidenteel samen), vereist is 1,4	2,13
* Benodigde weerstandscapaciteit GREX (= onderdeel van totaal benodigde weerstandscapaciteit)	2.795.930

Ontwikkeling weerstandsvermogen in tabel- en grafiekvorm

	Berekende risico's begroting	Herrekende risico's in jaarrekening voorgaande jaar	Gerealiseerd risico jaarrekening
2011	n.v.t.	5.572.715	3.979.308
2012	6.183.636	3.403.516	963.709
2013	5.506.200	5.176.965	1.234.252
2014	4.545.144	5.086.222	803.539
2015	5.851.953	5.731.693	224.997
2016	6.425.419	6.812.326	1.558.158
2017	6.452.103	6.694.546	705.445
2018	6.571.135	6.591.929	1.006.086
2019	5.129.181	4.182.221	n.v.t.
2020	3.875.970	n.v.t.	n.v.t.

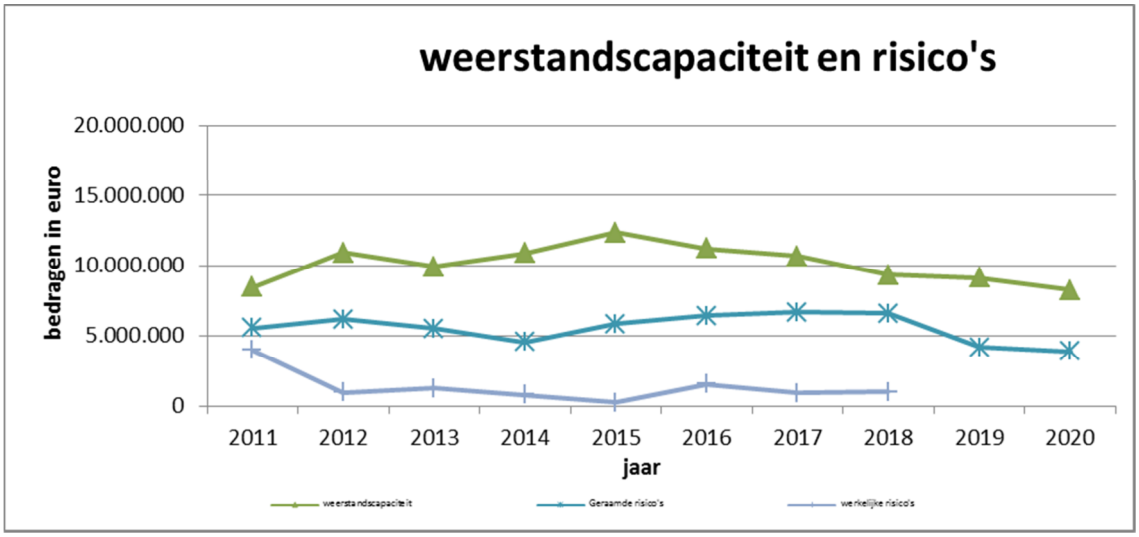

EMU saldo
Lokale overheden nemen in de begroting hun EMU-saldo op. Het begrote EMU-saldo voor Landerd geeft in 2020 een negatief saldo van ruim 4 miljoen te zien. Dit betekent dat wij in 2020 meer uitgeven dan dat er inkomsten zijn.
De oorzaak ligt in investeringen zoals inrichting gebied dorpshuis/sporthal Zeeland, MFA Reek sport en spel en Dorpshuis Zeeland.

	Berekening EMU saldo Gemeente Landerd 2020	2019	2020	2021
	Omschrijving	**x € 1000,-**	**x € 1000,-**	**x € 1000,-**
		Volgens realisatie tot en met sept. 2019, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2020	Volgens meerjarenraming in begroting 2020
1.	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-5.826	-1.224	-213
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	5.997	1.783	4.357
3.	Mutatie voorzieningen	-3.098	-1.748	-508
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-2.782	-282	-1.157
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo		**-12.139**	**-4.473**	**-3.921**

Financiële kengetallen
Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moeten gemeenten vijf financiële kengetallen opnemen in de paragraaf Weerstandsvermogen. Het doel is om op deze manier een beter inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente.
Het gaat over de volgende vijf kengetallen:

1. Netto schuldquote
2. De solvabiliteitsratio
3. Kengetal grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

De kengetallen worden hieronder uitgelegd.

Netto schuldquote
Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteit laat zien in hoeverre de gemeente afhankelijk is van schuldeisers. Met dit cijfer kun je zien of je aan al je betalingsverplichtingen kunt voldoen.
Onder de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen als percentrage van het totale vermogen verstaan. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe beter je in staat bent om al je schulden te betalen.

Kengetal grondexploitatie
Dit kengetal geeft aan hoe groot de waarde van de grond is ten opzichte van de totale opbrengsten. De boekwaarde van de voorraden grond is belangrijk omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar bij de jaarrekening of de gronden tegen een juiste waarde op de balans zijn opgenomen.

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en de structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. De structurele baten en lasten worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten in staat zijn om de structurele lasten te dekken.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente is ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Onder de woonlasten worden verstaand de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde.

Tabel kengetallen Landerd

		Rek. 2018	begr. 2019 na wijz	begr. 2020	begr. 2021	begr. 2022	begr. 2023
1A.	Netto schuldquote	12,04%	36,13%	42,18%	52,07%	49,02%	41,19%
1B.	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	8,38%	31,72%	38,05%	48,05%	45,09%	37,20%
2.	De solvabiliteitsratio	51,43%	45,94%	42,42%	40,60%	38,36%	41,48%
3.	Kengetal Grondexploitatie	17,77%	21,42%	11,68%	5,35%	4,26%	2,36%
4.	Structurele exploitatieruimte	0,15%	-1,42%	1,60%	1,93%	0,67%	0,54%
5.	Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden	97,30%	101,85%	102,39%	108,83%	115,54%	118,14%

Toelichting kengetallen, wat betekenen de uitkomsten:

- De netto schildquote 1a en 1b stijgt na 2018 omdat er, gezien de verwachte investeringen, nieuwe geldleningen afgesloten moeten worden. De percentages voldoen ook dan nog aan de hoogste eisen
- Idem voor het solvabiliteitspercentage met dien verstande dat dit wel daalt vanaf 2020.
- De boekwaarde van de GREX is fors lager geworden in 2020. De verhouding van deze boekwaarde t.o.v. de totale inkomsten van de gemeente is daarmee ook verlaagd. Het risico is daarom ook gedaald.
- Het percentage van 1,6% komt overeen met het structurele voordeel van 2020 ad € 568.000. Het verloop van dit percentage geeft aan dat er een neerwaarste tendens is m.b.t. tot dit saldo in de jaren 2022 en 2023 maar nog steeds positief is.
- De belastingcapaciteit geeft een stijgend beeld. Dit wordt veroorzaakt door meer dan gemiddelde stijging van onze belastingen. Met name de inhaalslag voor afvalstoffenheffing richting 100% kostendekking in de jaren 2021 en 2022 zorgen daarvoor.

B. Onderhoud kapitaalgoederen

Wethouder Vereijken

Het is een taak van de gemeente om de voorzieningen in de openbare ruimte en de buitensportvoorzieningen op een gewenst niveau te houden. Concreet betreft dit de instandhouding van de kapitaalgoederen in de vorm van wegen, gebouwen, civieltechnische kunstwerken, riolering, bossen, openbare verlichting, speeltuinen, groen en buitensportvoorzieningen.

Kwaliteit gestuurd
De instandhouding van onze kapitaalgoederen vindt plaats aan de hand van kwaliteit gestuurd beheer. Met beeldkwaliteiten en schouwen, het ontwikkelen en opstellen van beeldbestekken, rapportagemodellen en de gewenste kwaliteit vertalen naar de verschillende uitvoeringsprogramma's. Via inspecties en schouwrondes controleren we of het gekozen kwaliteitsniveau ook daadwerkelijk wordt gehaald.

Integrale uitvoering
Het onderhoud aan onze kapitaalgoederen wordt zoveel als mogelijk integraal opgepakt. Het onderhoud aan de riolering is hierbij leidend. Concreet betekent dit dat bij een onderhoudsplan aan de riolering ook de rijbaan, het trottoir en de groenvoorziening worden meegenomen als dit noodzakelijk is. Ook vindt er afstemming plaats met werkzaamheden van nutsbedrijven en ontwikkelaars.

Risico gestuurd beheer
In de uitvoeringsprogrammering staat het risico gestuurd beheer steeds meer centraal. De toepassing van dit risico gestuurd beheer zorgt ervoor dat we constant de afweging maken of de eerder voorgestelde maatregel ook echt nodig is op dat moment en of ergens anders geen nieuwe urgentere situaties zijn ontstaan. Door middel van constante (her)prioritering zetten we de beschikbare middelen daar in waar ze het meest effectief zijn. Hogere risiconiveaus worden daardoor verlaagd.

Kapitaalgoederen	Beleidskaders	Vertaling financiële consequenties
1. Wegen	In 2019 is er een weginspectie van het totale wegenareaal uitgevoerd om inzicht te krijgen in de huidige kwaliteit van het areaal. Aan de hand van de inspectieresultaten, volgens het principe risico gestuurd beheer, wordt een juiste afweging gemaakt in de te nemen onderhoudsmaatregel en het moment van uitvoering. De weginspectie genegeerd een overzicht van schadebeelden en bijbehorende maatregelen over de verhardingen waaronder de voetpaden, fietspaden en wegen. De omvang en ernst van de schadebeelden is op dit moment (augustus 2019) nog niet bekend. In 2019 worden ten laste van de begroting 2019 maatregelen genomen om het geconstateerde achterstallig onderhoud weg te werken. In de 2e Burap 2019 zal hierover gerapporteerd worden. De inspectie vormt de input voor het opstellen van een actuele meerjarenplanning (10 jaar) voor groot onderhoud en vervanging (reconstructies) van asfalt- en elementenverhardingen. Op het moment van schrijven is het nieuwe wegbeheerplan 2020-2024 nog niet afgerond. *Wegbeheerplan 2020-2024* Uitgegaan wordt van een sober en doelmatig onderhoud, vertaald naar het kwaliteitsniveau B en C (CROW). De voorziening onderhoud wegen, straten en pleinen voorziet in de instandhouding van het wegenareaal. In de beschikking van 2020 en 2021 is rekening gehouden met een hogere uitgaven uit de voorziening n.a.v. de weginspectie 2019. Het jaarplan 2020 groot onderhoud wegen vanuit het wegbeheerplan (2020-2024) wordt dit jaar uitgevoerd. Daarnaast vindt de uitvoering groot onderhoud en vervanging asfaltverhardingen werkplanning 2019-2020 plaats. Om het achterstallig onderhoud asfalt werkplanning 2019 weg te werken is extra budget opgenomen (50.000 kapitaallast) in de begroting	Onderhoud wegen: - Dagelijks onderhoud: € 148.000 - Toevoeging 2020: € 552.000 - Aanwending 2020 groot onderhoud: € 850.000 - Stand voorziening 1-1-2020: € 171.000

2. Gebouwen	*Meerjaren onderhoudsplan (MJOP) gebouwen 2017-2021* Uitgegaan wordt van een sober en doelmatig onderhoud, vertaald naar de NEN 2767 methodiek norm 3. In 2020 besteden we de onderhoudswerkzaamheden aan die voor de diverse onderdelen zijn voortgekomen uit de inspecties en die als zodanig zijn vertaald in het MJOP Gebouwen. Voor een efficiënte bedrijfsvoering bundelen we daarbij waar mogelijk en verantwoord, de werkzaamheden van enkele jaren en zal zorgen voor een verlaging van de onderhoudskosten.	Onderhoud gebouwen: - Dagelijks onderhoud € 0 - Toevoeging 2020: € 521.000 - Aanwending 2020 € 873.000 - Stand voorziening 1-1-2020: € 1.382.000
3. Riolering en waterplan	*Verbreed Gemeentelijk Rioolbeheerplan (VGRP)2016* Op basis van het in december 2016 door uw raad vastgestelde VGRP 2016-2021 worden de noodzakelijke vervangingen en groot onderhoud in de respectievelijke jaarplannen voorbereid en uitgevoerd. Hierbij vormen schadebeelden en restlevensduurbepaling op basis van NEN 3399 het uitgangspunt. Bij riolering wordt bij uitstek gekeken naar integrale aanpak van de openbare ruimte om daarmee waar mogelijk “werk met werk” te maken. In 2020 wordt er gestart met het opstellen van een vGRP Maashorst gemeente en extra ingezet op de wateropgave en klimaatadaptatie.	Onderhoud riolering: - Dagelijks onderhoud : € 74.000 - Toevoegingen 2020: € 515.000 - Aanwending 2020 € 904.000 - Stand voorziening 1-1-2020 € 929.000
4. Bosbeheer	*Geïntegreerd bosbeheer* In 2020 wordt volgens het systeem van geïntegreerd bosbeheer opnieuw een gebied aangepakt. In totaal is het areaal bos verdeeld in 6 werkblokken. Er wordt gewerkt met een cyclus van 6 jaar.	Onderhoud bosbeheer: - Dagelijks onderhoud : € 207.500 - Toevoegingen 2020: € 20.000 - Aanwending 2020: € 30.000 - Stand voorziening 1-1-2020 € 154.000
5. Openbare verlichting	*Beleidsplan Openbare Verlichting 2017* Uitgegaan wordt van een sober en doelmatig onderhoud, vertaald naar kwaliteitsniveau B (CROW). Het jaarplan 2020 wordt dit jaar uitgevoerd. In 2018 is gestart met vervanging van de verlichting in de centra van de 3 kernen, gekoppeld aan de in uitvoering zijnde centrumplannen. Het project wordt in 2020 afgerond.	Onderhoud openbare verlichting: - Dagelijks onderhoud: € 71.000 - Toevoeging 2020: € 0 - Aanwending 2020 € 31.000 - Stand reserve 1-1-2020 € 67.000

6. Speeltuinen	In 2020 worden de speeltoestellen vervangen die daar zowel op basis van inspectie als op basis van onderhoud aan toe zijn. Dergelijke vervangingen gaan altijd in overleg met de betrokken buurt (-vereniging).	Onderhoud speeltoestellen: - Dagelijks onderhoud: € 33.750 - Toevoeging 2020: € 0 - Aanwending 2020: € 11.000 - Stand reserve 1-1-2020 € 98.000
7. Groen	Voor het groen hebben we geen onderhoud-vervangingsfonds beschikbaar. Binnen de geplande investeringsprojecten wordt de vervanging van groen meegenomen. Voor vervanging van verouderd groen in de woonwijken is er jaarlijks een beperkt budget beschikbaar. Planning en prioritering gebeurt op basis van beoordeling, waarbij veelal ook wordt afgegaan op verzoeken uit de buurten. Het groen in het buitengebied kan veelal omgevormd worden d.m.v. beheermaatregelen die opgenomen worden in het reguliere onderhoud. Planning en prioritering gebeurt op basis van beoordeling gericht op het gewenste eindbeeld of voorkomen van overlast bij aangrenzende eigenaren. Hiervoor is beperkt budget beschikbaar. Voor bomen is er een bestemmingsreserve, waaruit in 2020 er een update plaats vindt van de bomenverordening en kaart beschermde houtopstanden. In 2020 wordt het Groenstructuurplan herzien, hierin wordt in het bijbehorend programma vervanging van lanen opgenomen. Voor ontwikkeling van natuur en landschap is er de reserve Groen. In 2020 moet een nieuw contract worden afgesloten voor het Groen Blauw Stimuleringskader, is er een stimuleringsbijdrage beschikbaar voor projecten gericht op de aanplant van erven en het verhogen van de biodiversiteit en wordt een perceel aan de Peelweg t.h.v. de Trentse bossen ingericht. De proef met schapenbegrazing van natuurpercelen loopt in 2020 nog door.	Onderhoud groen: - Dagelijks onderhoud € 506.000 Bestemmingsreserve bomen: - Toevoeging 2020: € 0 - Aanwending 2020: € 20.000 - Stand reserve 1-1-2020 € 49.000 Reserve groen: - Toevoeging 2020: € 101.669 - Aanwending 2020: € 25.172 - Stand reserve 1-1-2020: € 544.017

8. Onderhoud sportvelden	Het (groot) onderhoud wordt jaarlijks gepland en uitgevoerd in de zomerperiode. In 2020 wordt een geactualiseerd onderhoud- en vervangingsplan voor alle sportparken in de gemeente opgesteld.	Onderhoud sportvelden: - Dagelijks onderhoud € 79.000 - Geen reserve/voorziening
9. Civieltechnische kunstwerken	Uitgegaan wordt van een sober en doelmatig onderhoud, vertaald naar het kwaliteitsniveau B (CROW). In 2020 wordt een de brug Boterbloem vervangen. Op basis van het kunstwerkenbeheerplan wordt het jaarplan dagelijks en groot onderhoud uitgevoerd. Dit aan de hand van de uitgevoerde inspectie en opgestelde investeringsplanning in 2019.	Onderhoud civieltechnische kunstwerken: - Dagelijks onderhoud € 27.000 - Geen/reserve/voorziening

C. Financiering

Wethouder Vereijken

Als we voldoende geld op onze bankrekening hebben, kunnen we onze wensen uitvoeren. Om te zorgen voor voldoende geld, zijn snelle beslissingen op de geld- en kapitaalmarkt nodig. Hier zijn strenge regels aan verbonden.

Hoe het geld van de gemeente Landerd beheerd wordt, staat in het treasurybeleid. Hierin staat ook de treasuryfunctie beschreven. De treasuryfunctie bekijkt hoe we betalingen kunnen doen en hoe we aan het geld hiervoor komen. Bijvoorbeeld door een lening aan te gaan. Ook kan het zijn dat we geld over hebben. De treasuryfunctie kijkt dan hoe we dat het beste kunnen beheren.

De belangrijkste punten uit het treasurystatuut zijn:

- Overtollige gelden zetten we alleen uit bij banken of instellingen die voldoen aan de Wet Fido en de bijbehorende uitvoeringsregeling
- Het afsluiten van leningen gebeurt door bij ten minste twee financiële instellingen een offerte aan te vragen.
- We maken alleen gebruik van financiële instrumenten om risico's te verkleinen niet om winst te maken.

Het betalingsverkeer verloopt in hoofdzaak via de huisbank, de NV Bank voor Nederlandse Gemeenten.

Schatkistbankieren voor decentrale overheden

Per 15 december 2013 is Schatkistbankieren wettelijk verplicht. Dagelijks worden alle overtollige geldmiddelen boven een drempelbedrag afgeroomd en aangehouden in de schatkist bij het Ministerie van Financiën. De drempel is vastgesteld op 0,75% van het jaarlijkse begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000.
De drempel voor onze gemeente in 2020 is 0,75% van € 36.764.746 dat is een bedrag van € 275.736.

Rentebeleid

Bij het opstellen van deze begroting is ervan uitgegaan dat het aantrekken van geld tegen een rente van 0,5% mogelijk is. De interne renteverrekeningen geschieden met het vastgestelde percentage van 0,5%.

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Renterisiconorm

Met de invoering van de wet FIDO zijn de risico's die gemeenten lopen bij lenen en beleggen ingeperkt. De risico's van lenen worden beperkt doordat gemeenten zich moeten houden aan de zogeheten kasgeldlimiet en de renterisiconorm.
De kasgeldlimiet zorgt ervoor dat er niet te veel kortlopende leningen worden aangetrokken; de renterisiconorm beperkt het renterisico door aflossingen en renteherzieningen van de langlopende leningen te spreiden.

Het is de bedoeling dat het saldo van leningen en uitzettingen met een rente typische looptijd van korter dan één jaar niet boven een bepaald percentage (de kasgeldlimiet) van het begrotingstotaal uitkomt. Voor 2020 is dit percentage vastgesteld door de minister op 8,5%.
Het begrotingstotaal over 2020 van de gemeente Landerd komt uit op € 36.764.746.
De kasgeldlimiet bedraagt € 3.125.003.

Het renterisico heeft betrekking op de vaste schuld en op het bedrag waarover renterisico wordt gelopen. Naast de renteherzieningen zijn hiervoor ook de aflossingen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm. Deze renterisiconorm heeft betrekking op het totaal van de begroting van uitsluitend het komende jaar. Het doel van deze norm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal na aftrek van aflossingen en renteherziening in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. In juli 2014 is er een langlopende geldlening aangetrokken van € 8.000.000. De looptijd van deze geldlening is 10 jaar.
Het renterisico voor 2020 bedraagt 20% van het begrotingstotaal (€ 7.352.949).

Rentelasten, renteresultaat en doorbelasting

Op basis van de nieuwe BBV moeten de volgende onderdelen aan deze paragraaf worden toegevoegd:

- De rentelasten
- Het renteresultaat
- De wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, GREX en projecten

In onderstaande tabel zijn de twee bovenste terug te vinden:

		Begroting 2020
Externe rentelasten over de korte en lange financiering		142.612
Externe rentebaten		0
Subtotaal		**142.612**
Rente doorberekend aan grondexploitatie		-54.492
Rente projectfinanciering doorberekend aan taakveld		0
Subtotaal		**-54.492**
Subtotaal door te rekenen rente		**88.120**
Rente over eigen vermogen		0
Rente over voorzieningen		0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		**88.120**
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente		-174.895
Renteresultaat op taakveld Treasury (voordelig)		**86.775**

De doorbelasting van de rente GREX vindt plaats op de voorgeschreven wijze. Dit betekent dat het percentage van onze leningportefeuille wordt afgezet tegen de verhouding eigen en vreemd vermogen per balansdatum van de laatst vastgestelde GREX (in dit geval 1-1-2019). Daaruit komt een percentage van 0,69%. Dit percentage wordt berekend over de boekwaarde per 1-1-2019 van de GREX. Daaruit komt een bedrag van € 54.492 (zie tabel hierboven).

De doorbelasting aan onze investeringen vindt plaats met een (afgerond) percentage van 0,5%. Bij een boekwaarde van onze activa per 1-1-2020 is dat een bedrag van € 174.895 (zie tabel hierboven).

Financieringsbehoefte en leningenportefeuille

De financieringsbehoefte neemt af als er gronden worden verkocht. Daarnaast is medio 2014 een lening van 8 miljoen euro afgesloten met een looptijd van 10 jaar. Indien in een van de jaren van de meerjarenbegroting de uitgaven naar verwachting de liquide middelen overtreffen wordt in dat jaar voor de financiering van bepaalde projecten een (kortlopende) lening aangetrokken.

Overzicht tekort/overschot langlopende financieringsmiddelen

Boekwaarde 1.1	2020	2021	2022	2023	2024
Boekwaarde activa	33.523.112	34.057.150	37.201.141	36.188.175	35.024.432
Boekwaarde GREX	8.772.727	5.982.901	5.632.989	4.931.846	4.817.430
Subtotaal	**42.295.839**	**40.040.051**	**42.834.130**	**41.120.021**	**39.841.862**
Reserves	16.614.174	15.390.729	15.177.862	15.953.924	15.762.894
Voorzieningen	11.453.643	9.706.203	9.198.240	9.638.952	9.665.817
Geldleningen	4.000.000	3.200.000	2.400.000	1.600.000	800.000
Subtotaal	**32.067.817**	**28.296.932**	**26.776.102**	**27.192.876**	**26.228.711**
Overschot/ tekort (-/- = tekort)	**-10.228.022**	**-11.743.119**	**-16.058.028**	**-13.927.145**	**-13.613.151**

De fluctuaties in het financieringssaldo worden onder andere veroorzaakt door de investeringen (o.a. Dorpshuis Zeeland, sportaccommodaties, uitvoering landschapsbeleidsplan ed.) en verwachte verkoop van gronden.
Verder is rekening gehouden met de geactualiseerde kostprijsbegrotingen grondexploitatie zoals deze in deze begroting 2020 is opgenomen.

Het verloop van het financieringsoverschot vanaf 2014 is in een grafiek weergegeven.
Verwacht wordt dat de kasgeldlimiet en de renterisiconorm in 2020 niet wordt overschreden.
Het is wel noodzakelijk dat er gelden aangetrokken worden.

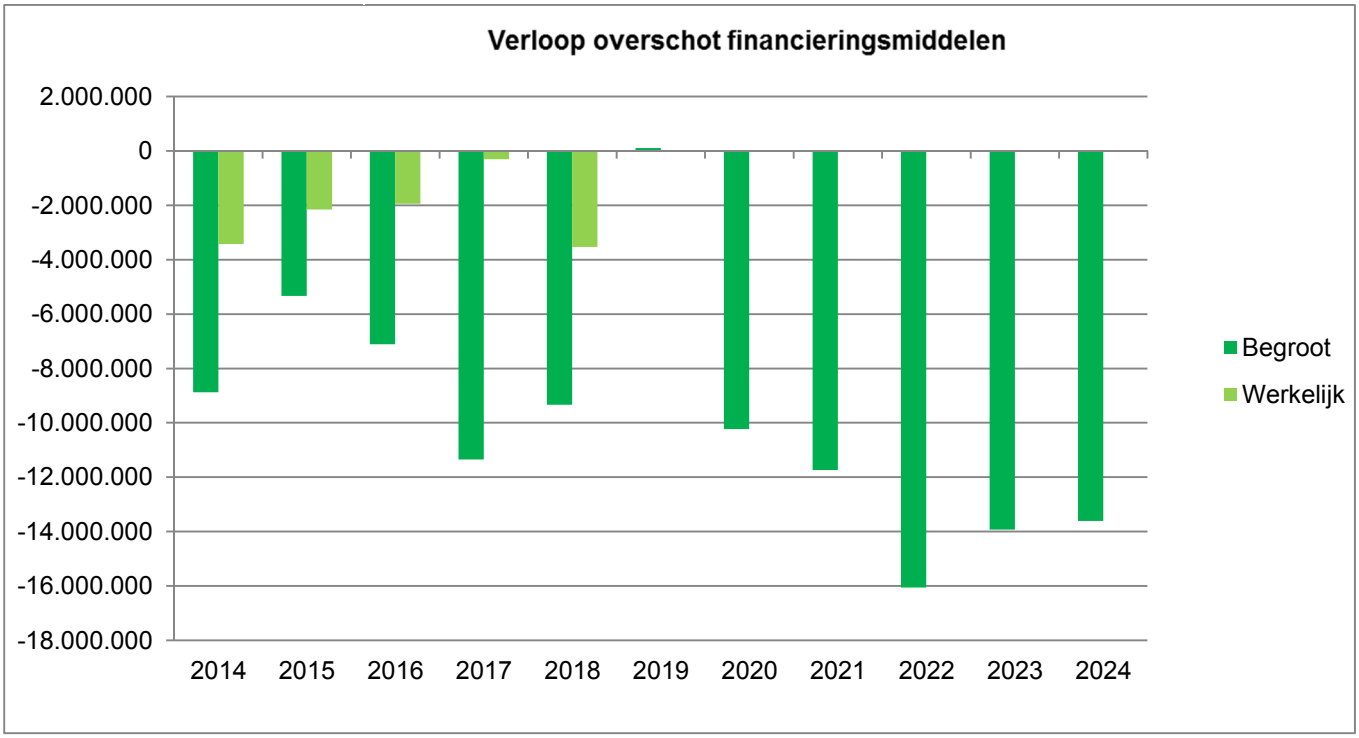

De gegevens van de jaren 2014 tot en met 2018 zijn gebaseerd op de werkelijke cijfers per 1 januari van die jaren. De jaren daarna zijn gebaseerd op ramingen.

D. Bedrijfsvoering

Burgemeester Bakermans

Waar gaat deze paragraaf over?

Wij besteden ons geld rechtmatig, doelmatig en doeltreffend. We zijn een betrouwbare en transparante partner. Hoe we hieraan werken noemen we bedrijfsvoering. Die gaat over de hele gemeentelijke organisatie, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Deze paragraaf gaat in op de nieuwe elementen voor bedrijfsvoering.

Wat willen wij bereiken in 2020?	Wat doen we daarvoor in 2020?	Effecten en prestaties
Herindeling intern voorbereiden	- Opstellen sociaal plan - Opstellen arbeidsvoorwaarden - Opstellen functieboek - Voorzetten en uitbreiden werkgroepen bedrijfsvoering - Planvorming informatievoorziening - Planvorming gezamenlijke ICT-omgeving - Creëren gezamenlijk netwerk inclusief glasvezelverbinding - Migratie basis ICT hardware en servers	- Mogelijke onrust onder personeel beperken door tijdig duidelijkheid te geven - Beheersbare overgang naar nieuwe organisatie - Basisomgeving ICT voor nieuwe organisatie
Bezuiniging op bedrijfsvoering	- ICT-investering verantwoord doorschuiven van 2020 naar 2022	- ICT beheersmatig blijven oppakken - Sluitende begroting

Overheadkosten

Vanaf de begroting 2017 wordt er anders met de overhead omgegaan (BBV).
Om de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te verhogen wordt o.a. de overhead niet langer verdeeld via de kostenplaatsen maar in een apart overzicht aan de raad gepresenteerd. Dat overzicht is in deze paragraaf opgenomen.
Er zijn regels opgesteld in het BBV over welke kosten wel en niet onder de overhead geschaard worden. Dit betekent voor ons het volgende:

- De uitgaven en inkomsten van onze kostenplaatsen zijn in eerste instantie opgenomen als overhead. Daarnaast een aantal posten die niet onder de kostenplaatsen vielen maar nu wel als overhead betiteld moeten worden. Deze posten zijn:

Directe salarislasten
BMO facilitair
BMO advies en ondersteuning
BMO informatievoorziening
R&B buitendienst
Gemeentesecretaris
Bestuurlijke en juridische ondersteuning
Voorlichting

- Aan de GREX mogen nog wel de uren/overhead worden toegerekend zoals voorheen gebeurde. Daarnaast wordt op basis van de ingeschatte urenbesteding 2020 bepaald wat onze directe uren voor de taken zijn van de andere posten in onze begroting. Aan die begrotingsposten mogen alleen de directe salarislasten van de betrokken medewerkers worden toegerekend.
- Voor deze doorberekening berekenen we een direct uurtarief. Dat zijn de totale salarislasten binnendienst gedeeld door de directe uren binnendienst. Voor de buitendienst wordt het tarief apart berekend op dezelfde wijze als de binnendienst.. Voorgeschreven is ook dat de uren/salarislasten van leidinggevenden die functioneringsgesprekken voeren, in zijn geheel als overhead beschouwd moeten worden, ook al werken deze personen (gedeeltelijk) aan directe taken. Ook administratieve en/of secretariële ondersteuners zijn overhead.
- Dit betekent dat de totale lasten die niet verdeeld worden over de taken, in de overhead opgenomen moeten worden.

	Begroting 2020	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
totale lasten t.b.v. bepaling overhead	9.542.213	9.492.040	9.384.382	9.523.490
Af: Doorbelaste directe salarislasten	-4.427.892	-4.498.416	-4.354.719	-4.440.158
totaal van de overhead	**5.114.321**	**4.993.624**	**5.029.663**	**5.083.332**
Berekening percentage overhead				
totaal van de overhead	5.114.321	4.993.624	5.029.663	5.083.332
Gedeeld door totaal van de directe doorbelaste salarissen	4.427.892	4.498.416	4.354.719	4.440.158
percentage overhead	**115,50%**	**111,01%**	**115,50%**	**114,49%**
Ter vergelijking uit begroting 2019	106,78	102,95	101,86	n.v.t.

Dit overheadpercentage wordt gebruikt om de lasten door te berekenen aan de GREX. Voor de toerekening aan onze heffingen zoals, leges, afval en riolering gebruiken we de kostenplaatsmethode. Dat is voor de toerekening aan die heffingen nauwkeuriger.

In de begroting 2020 worden nu twee overheadpercentages genoemd die verschillend zijn. Deze zijn:

1. De hierboven berekende 115,5%. Dit is het percentage opslag overhead dat toegerekend kan worden aan onze directe salarislasten per uur. Als een uurtarief dus € 40 is dan moeten we daar € 46,20 bij tellen om de totale lasten per direct uur te bepalen. Dat zijn de directe salarislasten plus de overhead. Dat is dan in dit voorbeeld € 86,20.
2. In programma 9 wordt in de tabel beleidsindicatoren een overheadpercentage genoemd van 13,95% (2019 was 14,34%). Dit zijn de totale overheadkosten gedeeld door de totale lasten van de begroting excl. de stortingen in de reserves. Dit percentage geeft dus aan dat 13,95% van onze begrotingsuitgaven bestaan uit overhead.

Voor de vergelijking van de overhead zijn er meer interessante gegevens. Dat is bijvoorbeeld het aantal fte's overhead t.o.v. het totale aantal fte's.

	Begroting 2019	**Begroting 2020**
Aantal fte's overhead	39,34	41,77
Totaal aantal fte's	103,28	106,89
Overhead procentueel	38,09%	39,07%

E. Verbonden partijen

Burgemeester Bakermans

Gemeenten voeren diverse taken uit voor hun inwoners. Het uitvoeren van die taken kan op verschillende manieren:

- door de taken zélf uit te voeren;
- door een andere organisatie taken uit te laten voeren en
- door het deelnemen aan een verbonden partij.

Als een gemeente taken zelf uitvoert draagt de gemeente alle financiële- en alle bedrijfsvoeringsrisico's. Het uitbesteden van taken kan door middel van het geven van subsidies of door het sluiten van contracten. Gemeenten kunnen ook taken uitvoeren via 'verbonden partijen'.

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), moet de gemeente in de begroting opnemen:

- Gemeenschappelijke regelingen
- Vennootschappen
- Verenigingen waar de gemeente lid van is en stichtingen waarin de gemeente een bestuurszetel heeft.
- Overige verbonden partijen

Het gaat om een overzicht van de rechtspersonen waar Landerd een bestuurlijk en financieel belang in heeft.

Wat is een bestuurlijk belang?

Een bestuurlijk belang houdt in: dat de gemeente zeggenschap heeft in een organisatie, bijvoorbeeld als een wethouder zitting heeft in het bestuur of namens de gemeente stemt.

Wat is een financieel belang?

Een financieel belang houdt in: als de gemeente aansprakelijk is bij het niet-nakomen van verplichtingen van de verbonden partij. De gemeente betaald een bedrag aan een verbonden partij. Als deze partij failliet gaat kan de gemeente dat bedrag niet meer terughalen.

Wat staat er in deze paragraaf?

In de paragraaf Verbonden partijen moet het volgende staan:

- het doel
- de deelnemers
- het bestuurlijk belang
- het financieel belang
- de risico's

De gemeente Landerd neemt per 1 januari 2018 deel aan de volgende gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen:

Hieronder volgt een toelichting per verbonden partij.

A. Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Hart voor Brabant (GGD) **Deelnemers:** Brabant-Noord en Regio Tilburg. Totaal 26 gemeenten **Doel:** Gezamenlijke behartiging van de gezondheidszorg in Brabant-Noord en regio Tilburg. **Bestuurlijk belang:** Lid: Wethouder Böhmer Plv lid: Wethouder Brands Vestigingsplaats: Tilburg	De begroting van de GGD bevat een paragraaf weerstandsvermogen. De risico's zijn in beeld gebracht en zijn beperkt.	Bijdrage Landerd 2020 € 527.185
	Totale begroting 2020 Resultaat	€ 62.302 € 0 x € 1.000

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel
Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West en Noord (RAV) **Deelnemers:** 44 gemeenten in Brabant-Noord, Midden en West **Doel:** De regeling heeft tot doel een goede ambulancezorg te waarborgen en een bijdrage te leveren aan de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen **Bestuurlijk belang:** Lid: Wethouder Böhmer Plv lid: Wethouder Brands Vestigingsplaats: Tilburg	De begroting van de RAV bevat een paragraaf weerstandsvermogen. De risico's zijn in beeld gebracht en zijn beperkt.	Sinds 2012 wordt er geen gemeentelijke bijdrage gevraagd.
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2020 / 31-12-2020 € 14.009 / € 13.970 € 30.687 / € 29.087 € 0 x € 1.000

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel
Veiligheidsregio Brabant-Noord **Deelnemers:** Alle 17 gemeenten van de regio Brabant-Noord. **Doel:** De Veiligheidsregio heeft 3 hoofdtaken: – regionale brandweerzorg – Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) – meldcentrum voor politie, brandweer en ambulancezorg. **Bestuurlijk belang:** Lid: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Brands Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch	De begroting van de veiligheidsregio bevat een paragraaf weerstandsvermogen, waarin risico's worden benoemd.	De bijdrage aan de Veiligheidsregio bedraagt voor 2020 € 942.369
	Totale begroting 2020 Resultaat	€ 42.770 € 0 x € 1.000

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel
Werkvoorzieningsschap Noordoost Brabant **Deelnemers:** Brabant-Noordoost **Doel:** Betreft bestuurskosten van het Werkvoorzieningsschap. Daarnaast is het Werkvoorzieningsschap opdrachtgever voor de IBN-groep als uitvoeringsorganisatie van de Wet Sociale Werkvoorziening. **Bestuurlijk belang:** Lid: Wethouder Böhmer Plv lid: Wethouder Brands Vestigingsplaats: Uden	Sinds 1 januari 2015 (Participatiewet) kunnen er geen mensen meer in de Wsw instromen. Dit geldt ook voor mensen met een Wsw-indicatie die op de wachtlijst stonden voor een Wsw-plek. Zij krijgen mogelijk bijstand. Bestaande Wsw'ers met een vast dienstverband houden hun baan en hun salaris.	De van het Rijk te ontvangen vergoeding voor de subsidiabele eenheden (SE) wordt doorgesluisd naar IBN, die voor de uitvoering verantwoordelijk is. De totale bijdrage van de gemeente Landerd voor 2020 in de bestuurskosten bedraagt € 3.905.
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2020 31-12-2020 € 27.359 € 27.359 € 5.422 € 5.422 x € 1.000

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel
Milieustraat Oss **Deelnemers:** Gemeente Oss en Landerd **Doel:** Exploiteren en beheren van de milieustraat aan de Maaskade te Oss **Bestuurlijk belang:** Lid: Wethouder Brands Plv lid: Wethouder Vereijken Vestigingsplaats: Oss	Beheer is via tariefstelling rendabel. Risico's beperkt.	De totale begrote bijdragen van de gemeente Landerd in 2020 bedraagt € 254.252
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2020 31-12-2020 n.v.t. n.v.t. n.v.t. n.v.t. x € 1.000

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel
Afvalinzameling **Deelnemers:** Gemeente Oss en Landerd **Doel:** Het efficiënt, doelmatig en bestendig uitvoeren van de gemeentelijke taak tot inzameling van huishoudelijke afvalstoffen. **Bestuurlijk belang:** Lid: Wethouder Brands Plv lid: Wethouder Vereijken Vestigingsplaats: Oss	Risico's beperkt.	Er wordt geen aparte bijdrage betaald aan de gemeente Oss. We ontvangen facturen voor de gemaakte kosten van de afval inzameling door de gemeente Oss
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2020 31-12-2020 n.v.t. n.v.t. n.v.t. n.v.t. x € 1.000

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel
Brabants Historisch Informatiecentrum **Deelnemers:** 15 gemeenten in Brabant-Noord, de provincie Noord-Brabant, waterschap Aa en Maas en waterschap De Dommel **Doel:** Beheer archieven in Brabant-Noordoost. Deze organisatie is in 2004 ontstaan uit een fusie van het Streekarchief Brabant-Noordoost met het Rijksarchief **Bestuurlijk belang:** Lid: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Böhmer Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch	Het BHIC heeft in haar paragraaf weerstandsvermogen de risico's benoemd. Deze zijn beperkt.	De totale bijdrage van de gemeente Landerd in 2020 bedraagt € 55.500
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2020 / 31-12-2020 € 518 / € 798 € 2.230 / € 2.418 € 0 x € 1.000

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel
Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost Brabant 2015 **Deelnemers:** Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Haaren, 's-Hertogenbosch, Landerd, Maasdonk, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Sint Michielsgestel, Uden Meierijstad en Vught. **Doel:** De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van belangen van de gemeenten op het gebied van doelmatige inkoop van de individuele voorzieningen en voor de flexibele jeugdhulp, volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden. **Bestuurlijk belang:** Lid: Wethouder Böhmer Plv lid: Wethouder Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch		De totale bijdrage van de gemeente Landerd bedraagt in 2020: € 3.763.146
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2020 / 31-12-2020 n.v.t. / n.v.t. n.v.t / n.v.t. x € 1.000

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel
Centrumregeling WMO Brabant Noordoost-oost 2020-2023 **Deelnemers:** Bernheze, Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis en Uden. **Doel:** De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van ondersteuning in het kader van de Wmo volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden. **Bestuurlijk belang:** Lid: Wethouder Böhmer Plv lid: Wethouder Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch		De totale bijdrage van de gemeente Landerd voor 2020 bedraagt € 717.444
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2020 31-12-2020 n.v.t. n.v.t. n.v.t. n.v.t. x € 1.000

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel
Belastingsamenwerking Oost-Brabant **Deelnemers:** Waterschap Aa en Maas, gemeente Oss, Uden, Veghel, Deurne, Boekel en Landerd **Doel** Het efficiënt opleggen en innen van de gemeentelijke belastingen en de afhandelingen van bezwaren tegen deze belastingen. De hoogte van de tarieven worden vastgesteld door de Raad van de gemeente Landerd **Bestuurlijk belang** Lid: Wethouder Vereijken Plv lid: Burgemeester Bakermans Vestigingsplaats: Oss	Doordat gegevens niet tijdig beschikbaar zijn, wordt de berekening van de OZB grof matiger.	De bijdrage voor 2020 bedraagt € 233.210
	Totale begroting 2020	€ 8.356.000

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel
Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV) **Deelnemers:** Brabant- Noordoost, samen met de provincie Noord-Brabant **Doel:** Deur-tot-deur vervoer voor WMO-geïndiceerde en alle andere reizigers. **Bestuurlijk belang:** Lid: Wethouder Vereijken Plv lid: Burgemeester Bakermans Vestigingsplaats: Oss	Vanaf 1 januari 2017 is ZCN Totaalvervoer de opdrachtnemer voor het Regiotaxivervoer. Dit contract loopt van 1-1-2017 tot 1-1-2019 met de mogelijkheid van 2 x 1 jaar verlenging. In het aanbestedingstraject is rekening gehouden met" de stip aan de horizon" van een Brabant brede regiecentrale. Dit project loopt. De financiële gevolgen hiervan zijn nog niet bekend.	Sinds de oprichting van de GR KCV in 2001 zijn de financiële verantwoordelijkheden van de GR-partners vastgelegd in afspraken. Uit deze overeenkomst ontvangen de gemeenten een samenwerkingsbijdrage OV van de Provincie. De totale bijdrage van de gemeente Landerd voor 2020 bedraagt € 180.000
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2020 / 31-12-2020 € 837 / € 837 € 522 / € 536 € 0 / € 0 x € 1.000

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel
Omgevingsdienst Brabant-Noord **Deelnemers:** Alle 16 gemeenten van de regio Brabant-Noord. Met uitzondering van Heusden. **Doel:** De ODBN is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van de fysieke leefomgeving en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant Noord. **Bestuurlijk belang:** Lid: Wethouder Brands Plv lid: Wethouder Böhmer Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch	Er zijn voor de komende jaren bezuinigingen opgenomen (2015-2018). Het is afwachten of deze taakstellende bezuiniging van 9% zal worden behaald. .	De bijdrage voor 2020 bestaat uit een aantal onderdelen en bedraagt in totaal € 663.801
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen Resultaat	1-1-2020 / 31-12-2020 € 10.452 / € 10.657 € 12.792 / € 12.753 € 0 / € 0 x € 1.000

Gemeenschappelijke regeling, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel
Centrumregeling Leerplicht en Regionale meld- en coördinatiefunctie regio Brabant Noordoost **Deelnemers:** Bernheze, Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Meierijstad en Uden **Doel:** Het Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO) voert voor 11 gemeenten de Leerplichtwet en de RMC-wet uit. Het bureau ziet erop toe dat kinderen tussen de 5 en 18 jaar onderwijs volgen en dat kinderen tussen de 18 en 23 jaar een startkwalificatie halen. **Bestuurlijk belang:** Lid: Wethouder Böhmer Plv lid: Wethouder Brands Vestigingsplaats: Oss	Beperkt	De gemeentelijke bijdrage 2020 bedraagt € 35.814 .
	Totale begroting 2020	€ 1.811.550

B. Vennootschappen

Hierbij gaat het om deelnemingen in naamloze of besloten vennootschappen en stichtingen voor de behartiging van oorspronkelijk gemeentelijke taken. Lidmaatschappen van verenigingen die zijn gericht op belangenbehartiging en kennisoverdracht, zoals de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Vereniging van Bouwrecht, zijn buiten beschouwing gelaten.

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
NV Brabant Water **Deelnemers:** Brabant water is een Naamloze vennootschap, waarvan de aandelen in het bezit zijn van provincie en gemeenten. De gemeente Landerd is in het bezit van 12.712 aandelen (nominaal € 0,10) van de Brabant Water N.V. **Doel** Het leveren van drink- en industriewater aan de inwoners en het bedrijfsleven in Noord-Brabant. Lid: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Böhmer Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch	Zowel de bestuurlijke inbreng, als het financieel risico is te verwaarlozen.	In verband met de solvabiliteit van Brabant Water is besloten de jaarresultaten toe te voegen aan de algemene reserve. Er vindt geen uitkering van dividend meer plaats.	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2020 Niet bekend Niet bekend x € 1.000	31-12-2020 Niet bekend Niet bekend

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel	
Bank Nederlandse Gemeenten **Deelnemers:** Bank Nederlandse Gemeenten, waarvan de aandelen in het bezit zijn van de gemeenten. De gemeente Landerd is in het bezit van 29.094 aandelen. **Doel** Bankier van de Nederlandse gemeenten en huisbankier van de gemeente Landerd. Lid: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Böhmer Vestigingsplaats: 's-Gravenhage	Zowel de bestuurlijke inbreng, als het financieel risico is te verwaarlozen.	In 2020 wordt rekening gehouden met een uitkering van € 62.500 (inkomsten).	
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2020 Niet bekend Niet bekend x € 1.000.000	31-12-2020 Niet bekend Niet bekend

C. Stichtingen en verenigingen

Hierbij gaat het om deelnemingen in stichtingen en verenigingen voor de behartiging van oorspronkelijk gemeentelijke taken. Lidmaatschappen van verenigingen die zijn gericht op belangenbehartiging en kennisoverdracht, zoals de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Vereniging van Bouwrecht, zijn buiten beschouwing gelaten

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel
D!mpact **Deelnemers:** 33 gemeenten **Doel:** De missie van Dimpact luidt: "door samenwerking, kennisbundeling en klantgerichte innovatie – gemeenten te voorzien van gestandaardiseerde ICT oplossingen die optimale dienstverlening naar burgers, bedrijven, verenigingen & instellingen mogelijk maakt. In nauwe samenwerking met de deelnemende gemeenten selecteert Dimpact hiervoor de meest geschikte ondersteunende software c.q. laat waar nodig software realiseren en ondersteunt deelnemers bij de goede implementatie hiervan. **Bestuurlijk belang:** Lid ALV: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Böhmer Vestigingsplaats: Enschede	Te weinig bijdrage / inzet vanuit de gemeenten, waardoor Dimpact genoodzaakt is om voor de voortgang extra capaciteit in te huren.	Het lidmaatschap 2020 voor de gemeente Landerd is geraamd op € 88.337
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2020 31-12-2020 Niet bekend Niet bekend Niet bekend Niet bekend x € 1.000

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel
Stichting Maashorst in Uitvoering **Deelnemers:** De gemeenten Bernheze, Landerd, Oss en Uden, de provincie Noord-Brabant, Staatsbosbeheer, Recron, Stichting Natuurcentrum Slabroek, VVV Noord-oost-Brabant, De Maashorstboeren, lokale ZLTO-afdelingen en lokale/reg. natuur- en milieuorganisaties **Doel:** In opdracht van de Stuurgroep De Maashorst uitvoeren van projecten en activiteiten in en betreffende het natuurgebied De Maashorst. **Bestuurlijk belang:** Lid: Wethouder Vereijken Plv lid: Burgemeester Bakermans Vestigingsplaats: Heesch	De stichting is in 2012 opgericht. De stichting gaat alleen projecten uitvoeren (in opdracht van de Stuurgroep), waarvoor een budget is verstrekt. De risico's zijn hierdoor beperkt.	De Stichting Maashorst in Uitvoering ontvangt een jaarlijks budget voor de uitvoering van projecten en activiteiten. De bijdrage van de gemeente Landerd aan het jaarplan 2020 bedraagt € 200.000 en € 60.000 administratiekosten programmabureau.
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2020 31-12-2020 Niet bekend Niet bekend Niet bekend Niet bekend x € 1.000

Rechtspersoon, doel en bestuurlijk belang	Risico's	Financieel
Stichting Regionaal Veiligheidshuis Maas en Leijgraaf (RVML) **Deelnemers:** Brabant- Noordoost **Doel:** De stichting is in 2007 opgericht om een betere afstemming tussen partners op het terrein van veiligheid te bereiken (politie, gemeenten, Openbaar Ministerie en diverse welzijnsinstellingen). **Bestuurlijk belang:** Lid: Burgemeester Bakermans Plv lid: Wethouder Böhmer Vestigingsplaats: Oss	Een belangrijke ontwikkeling is de samenwerking tussen de Veiligheidshuizen binnen Brabant-Noord. Daarnaast dient er goede afstemming plaats te vinden met de ontwikkelingen van de decentralisaties. Welke financiële consequenties dit met zich meebrengt is niet te benoemen.	De gemeenten dragen jaarlijks bij in de kosten. Die bijdrage bestaat uit twee componenten: a. een vast bedrag per inwoner van € 0,10. b. Een bijdrage die is gebaseerd op de mate van participatie van gemeenten in het RVML. Voor 2019 was de vaste bijdrage voor de gemeente Landerd € 11.218.
	Eigen vermogen Vreemd Vermogen	1-1-2020 31-12-2020 Niet bekend Niet bekend Niet bekend Niet bekend x € 1.000

Indien in bovenstaande tekst gesproken wordt over Brabant-Noord en Brabant Noordoost dan bedoelen we de volgende gemeenten:

Brabant-Noord, 17 gemeenten:
Boekel, Bernheze, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Haaren, 's-Hertogenbosch, Heusden, Landerd, Meierijstad, Mill, Oss, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Uden en Vught.
Brabant-Noordoost, 11 gemeenten:
Boekel, Bernheze, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Meierijstad, Mill, Oss, Sint Anthonis en Uden.
Omgevingsdienst Brabant Noord:
Boekel, Bernheze, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Haaren, 's-Hertogenbosch, Landerd, Meierijstad, Mill, Oss, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Uden, Vught en de provincie Noord-Brabant.

F. Grondbeleid

Wethouder Vereijken

Het gemeentelijk grondbeleid heeft veel relaties met andere programma's. Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van de programma's Ruimtelijke ordening, Volkshuisvesting en landschap, Verkeer en vervoer, Cultuur, Monumenten, Sport en recreatie en Economische structuur en toerisme. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie.

Het grondbeleid van de gemeente Landerd is opgenomen in de nota's:
- Nota grondbeleid 2019
- Nota grondprijsbeleid 2018

Deze schetsen het kader voor het financiële beleid en voor de financiële uitvoering van het gemeentelijk grondbeleid. De hoofdlijnen van het grondbeleid zijn de volgende:
- In Landerd was het grondbeleid in het verleden actief. Op dit moment worden er geen gronden meer aangekocht.
- Winsten zijn toegestaan ter dekking van eventuele risico's en ter uitvoering van ander gemeentelijk beleid.
- Goede beheersing van de bedrijfsvoering en een tijdige informatieverschaffing over de bouwgrondexploitaties is essentieel.
- Risico's dienen tijdig en duidelijk in kaart te worden gebracht.
- Elk complex wordt duidelijk afgebakend.

In het BBV is bepaald dat complexen nog maar een looptijd van 10 jaar mogen hebben, tenzij is gemotiveerd waarom dit langer zou moeten zijn. Deze motivatie moet door de raad zijn geautoriseerd. Tevens moeten er dan risico beperkende beheersmaatregelen zijn genomen om die langere looptijd te kunnen verantwoorden. Geen van onze complexen loopt langer dan 10 jaar.

Zoals gebruikelijk zijn ook bij de herziening per 1-1-2019 de ramingen kritisch bekeken en geactualiseerd. Dit betreft vooral de ramingen voor woon- en bouwrijpmaken, plankosten en kosten voor VTU.
De nu opgenomen ramingen kennen nog steeds een bandbreedte. O.a. afhankelijk van marktwerking, de eventueel versnelde groei van de vraag naar bouwgrond etc. kunnen werkelijke uitgaven hoger of lager worden.

De uitkomsten van de GREX zijn:

Overzicht eindewaarde

(-/- is voordelig)

	1-1-2017 (jaarrekening 2016)	1-1-2018 (jaarrekening 2017)	1-1-2019 (jaarrekening 2018)	afname / toename t.o.v. 1-1-2018	Tussentijdse winst	afname / toename t.o.v. 1-1-2017	
Achter-Oventje	-390.232	-385.837	-384.213	-1.624	0	-1.624	afname winst
Akkerwinde	-1.310.144	-579.770	-211.279	-368.491	377.548	9.057	toename winst
Den Omgang	-441.908	-58.386	0	-58.386	55.593	-2.793	afname winst
Kerkpad III	-699.125	-502.210	-438.925	-63.285	73.984	10.699	toename winst
Reek Zuid	2.940.036	3.871.930	4.091.545	-219.615	0	-219.615	toename verlies
Repelakker	-2.036.435	-524.707	-339.875	-184.832	179.240	-5.592	afname winst
Vensteeg	695.705	715.609	875.243	-159.634	0	-159.634	toename verlies
Voederheil	-923.333	-911.612	-802.477	-109.135	341.396	232.261	toename winst
LOG Graspeel	129.782	-21.239	551.624	-572.863	0	-572.863	toename verlies
	-2.035.654	**1.603.778**	**3.341.643**	**-1.737.865**	**1.027.761**	**-710.104**	

Vennootschapsbelasting (VPB)

Vanaf 2016 is vennootschapsbelasting verschuldigd over o.a. de GREX.
Aan de hand van de GREX 1-1-2016 en 1-1-2017 wordt de fiscale beginbalans 1-1-2016 opgesteld. Deze wordt dan afgezet tegen het werkelijke verloop.
Voor 2020 en verder verwachten we € 10.000 te betalen aan VPB.

Verschillenanalyse

Met de raad is, n.a.v. het rapport van de Rekenkamercommissie, afgesproken om een verschillenanalyse per complex op te nemen. Daarbij worden de eindwaarden vergeleken. Deze analyse is hieronder opgenomen:

Tabel verschillenanalyse verloop eindwaarden GREX

(-/- = voordelig)	01-07-2016 (begroting 2016)	01-01-2017 (jaarrekening 2016)	01-01-2018 (jaarrekening 2017)	01-01-2019 (jaarrekening 2018)
Achter-Oventje	**-316.467**	**-390.232**	**-385.837**	**-384.213**
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	verlaging rentepercentage naar 0,65%.	Planschade niet meer opgenomen, voordeel 75.000. Meer interne uren opgenomen, nadeel 4.300. Raming WRM aangepast, voordeel 2.700.	Meer interne uren opgenomen.	Minder interne uren, meer plankosten
Akkerwinde	**-1.049.843**	**-1.310.144**	**-579.770**	**-211.279**
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	verlaging rentepercentage naar 0,65%.	Minder interne uren opgenomen, voordeel 52.400. Minder externe plankosten opgenomen, voordeel 60.600. Ramingen BRM en WRM aangepast, 186.500 voordeel. Planschade niet meer opgenomen, voordeel 138.300.. Verleende korting, 10.700 nadeel. Nieuwe verkaveling, 176.500 nadeel. Prijsafspraak ontwikkelaars, 62.400 nadeel. Rentelasten, voordeel 71.000.	Tussentijdse winstneming 781.600 + rentelast 31.000. Meer interne uren opgenomen, nadeel 31.500. Meer budget voor externe VTU, nadeel 40.400. Minder budget externe advieskosten, voordeel 18.400. Ophogen terrein heeft met gesloten grondbalans plaatsgevonden, voordeel 92.000. Ramingen BRM en WRM aangepast, voordeel 165.500. Verleende korting, nadeel 30.300 en nog te verlenen korting, nadeel 154.000. Claimkavel, voordeel 46.700. Prijsverhoging, voordeel 21.800. Verkaveling, nadeel 25.900 Rentelasten, voordeel 20.400.	Tussentijdse winstneming 378.000 + rentelast 7.900. Minder interne uren, 55.400 voordeel. Meer externe kosten VTU, nadeel 53.200. Plankosten Jacobs, nadeel 68.000. Meer algemene plankosten, nadeel 13.200. Notariskosten claimhouders, nadeel 9.200. Ramingen BRM en WRM aangepast, voordeel 21.200. Beheerskosten, nadeel 1.800. Verleende korting, nadeel 127.500. Claimhouders, voordeel 276.000. Verkaveling, nadeel 42.600. Prijsstijging, nadeel 1.700. Rente bij verkoop, voordeel 7.300. Rentelasten, voordeel 16.700
Kerkpad III	**-723.468**	**-699.125**	**-502.210**	**-438.925**
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	verlaging rentepercentage naar 0,65%.	Ramingen BRM en WRM aangepast, nadeel 6.200. Meer interne uren opgenomen, nadeel 5.400. Verleende korting, nadeel 6.600. Rentelasten, nadeel 6.100.	Tussentijdse winstneming 176.100 + 4.000 rentelast. Verleende korting, nadeel 12.150. Grondprijsverlaging, nadeel 4.300.	Tussentijdse winstneming 74.000 + rentelast 1.000. Raming plankosten, voordeel 1.000. Meer externe kosten VTU, nadeel 3.900. Raming BRM en WRM aangepast, voordeel 13.200. Prijstijging, voordeel 1.500.

(-/- = voordelig)	01-07-2016 (begroting 2016)	01-01-2017 (jaarrekening 2016)	01-01-2018 (jaarrekening 2017)	01-01-2019 (jaarrekening 2018)
Reek Zuid	**2.766.809**	**2.940.036**	**3.871.930**	**4.091.545**
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	verlaging rentepercentage naar 0,65%.	Meer interne uren opgenomen, nadeel 95.200. Ramingen BRM en WRM aangepast, voordeel 80.500. Tijdelijk beheer geraamd, nadeel 11.000. Kavel verkocht voor € 120,00 p/m2, nadeel 156.000. Rentelasten, voordeel 8.600.	Meer interne uren opgenomen, nadeel 58.400. Meer budget voor externe plankosten, nadeel 33.900. Meer budget voor externe VTU, nadeel 17.000. Ramingen tijdelijk beheer, nadeel 18.100. Ramingen BRM en WRM, nadeel 11.600. Nieuwe taxatie, nadeel 571.500. Minder opbrengst verkoop kavel 1-8-9 na taxatie, nadeel 153.500. Rentelasten, nadeel 67.700.	Meer interne uren, nadeel 35.300. Plankosten, voordeel 2.100. Externe kosten VTU, nadeel 16.000. Raming tijdelijk beheer, nadeel 15.600. Prijsstijging, nadeel 45.700. Rentelasten, nadeel 109.100.
Repelakker	**-1.986.908**	**-2.036.435**	**-524.707**	**-339.875**
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	verlaging rentepercentage naar 0,65%.	Minder interne uren opgenomen, voordeel 56.300. Verwerving grond, nadeel 39.700. Verkaveling, voordeel 12.300. Ramingen BRM, WRM en externe plankosten aangepast, voordeel 208.600. Planschade niet meer opgenomen, voordeel 24.100. Verleende korting, nadeel 180.300. Rentelasten, nadeel 31.800.	Tussentijdse winstneming 1.260.000 + rentelast 24.700. Minder interne uren opgenomen, voordeel 38.400. Verhoging budget externe VTU en advieskosten, nadeel 25.400. Ramingen BRM en WRM aangepast, nadeel 31.700. Verleende korting, nadeel 154.700. Nog te verlenen korting, nadeel 96.400. Verhoging grondprijs, voordeel 21.500. Rentelasten, voordeel 22.400.	Tussentijdse winstneming 179.200 + rentelast 5.000. Meer interne uren, nadeel 36.300. Raming plankosten, voordeel 1.000. Externe kosten VTU, nadeel 92.000. Aanpassing raming BRM en WRM, nadeel 4.100. Tijdelijk beheer, nadeel 2.400. Huur, voordeel 3.500. Verkaveling, voordeel 118.700. Verleende korting, nadeel 13.800. Raming prijs percelen, voordeel 37.100. Prijsstijging, nadeel 22.000. Rentelasten, voordeel 9.800.
Vensteeg	**701.861**	**695.705**	**715.609**	**875.243**
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	verlaging rentepercentage naar 0,65%.	Raming WRM aangepast, nadeel 5.600. Rentelasten, nadeel 500.	Meer interne uren opgenomen, nadeel 7.000. Ramingen BRM en WRM aangepast, nadeel 2.300. Rentelasten, nadeel 10.600.	Meer interne uren, nadeel 2.500. Saneringskosten, nadeel 1.000. Tijdelijk beheer, nadeel 600. Minder uitgeefbaar, nadeel 24.600. Uitname 2 restpercelen, nadeel 137.900. Rentelasten, voordeel 6.800.

(-/- = voordelig)	01-07-2016 (begroting 2016)	01-01-2017 (jaarrekening 2016)	01-01-2018 (jaarrekening 2017)	01-01-2019 (jaarrekening 2018)
Voederheil	**-1.065.831**	**-923.333**	**-911.612**	**-802.477**
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	verlaging rentepercentage naar 0,65%.	Meer interne uren opgenomen, nadeel 201.600. Ramingen WRM en BRM aangepast, nadeel 3.900. Afvoer grond naar Repelakker, voordeel 34.100. Pachten, voordeel 4.800. Raming externe plankosten aangepast, voordeel 40.800. Rentelasten, nadeel 16.800.	Tussentijdse winstneming 133.000 + rentelast 8.900. Minder interne uren opgenomen, voordeel 14.100. Verhoging budget externe plankosten en VTU, nadeel 32.000. Ramingen BRM en WRM aangepast, voordeel 99.300. Rentelasten, voordeel 48.800.	Tussentijdse winstneming 341.400 + rentelast 11.900. Minder interne uren, voordeel 48.700. Raming plankosten, voordeel 20.000. Externe kosten VTU, voordeel 18.000. Aanpassing raming BRM en WRM, nadeel 24.100. Raming milieukosten, nadeel 13.200. Tijdelijk beheer, nadeel 2.100. Raming huurontvangsten, voordeel 52.400. Opbrengstenstijging, voordeel 71.500. Prijsstijging, voordeel 15.300. Rentelasten, voordeel, 57.800.
Den Omgang	**-387.955**	**-441.908**	**-58.386**	**0**
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar		Minder plankosten opgenomen, voordeel 7200. Meer interne uren, nadeel 400. Minder kosten voor VTU opgenomen, voordeel 19.400. Raming BRM en WRM aangepast, voordeel 22.300. Verkaveling, voordeel 5000. Rentelasten, voordeel 400.	Tussentijdse winstneming 240.800 + rentelast 1.600. Meer interne uren opgenomen, nadeel 15.700. Verhoging budget externe VTU, nadeel 18.700. Aanpassing ramingen BRM en WRM, nadeel 18.700. Verleende korting, nadeel 91.700. Rentelasten, voordeel 2.400.	Winstneming afsluiten grex 55.600. Minder interne uren, voordeel 8.100. Externe kosten VTU, voordeel 5.200. Ramingen BRM en WRM, nadeel 17.000. Prijsstijging, voordeel 800.
LOG Graspeel	**100.690**	**129.782**	**-21.239**	**551.624**
verklaring verschil t.o.v. voorgaand jaar	n.v.t.	Meer interne uren opgenomen, nadeel 8.900. Meer voorbereidingskosten, nadeel 15.600. Opbrengst verpachtingen, voordeel 5.100. Tijdelijk beheer, nadeel 2.100. Rentelasten, nadeel 7.500.	Tussentijdse winstneming 77.334. Duurzaamheidssubsidie uit de grex 400.000 voordeel. Leges vergunning locatie Heihorst, nadeel 106.000. Verhoging sloopkosten, nadeel 54.300. Meer interne uren opgenomen, nadeel 7.400. Tijdelijk beheer, nadeel 3.700. Diverse kosten, nadeel 600. Rentelasten, nadeel 5.100. Pachtopbrengten, voordeel 5.100.	Rentelasten, nadeel 7.000. Sloopkn locatie PvW straat, nadeel 590.300. Notariskosten, nadeel 700. voorbereidingskn, voordeel 8.500. Plankosten, voordeel 11.800. Pachtopbrengsten, voordeel 4.900.
	-1.961.112	**-2.035.654**	**1.603.778**	**3.341.643**

Wonen
In juli 2015 is de Woonvisie vastgesteld. Volgens de woonvisie zetten we in op “bouwen naar behoefte” door te bouwen voor de juiste doelgroep op de juiste locaties. Voor 2019 staat de nieuwe woonvisie op de rol om door de raad vastgesteld te worden.
In 2018 zijn veel woningen gebouwd onder meer in de uitbreidingsplannen Akkerwinde te Schaijk, en Repelakker te Zeeland. Tevens zijn diverse plannen gereed gekomen waarmee realisering van nog meer woningen in de toekomst mogelijk is (bijvoorbeeld CP Schaijk). Verder zijn prestatieafspraken gemaakt met de woningcorporatie.

Werken
Landerd heeft bedrijventerrein Voederheil II en woon-werk locatie Reek-Zuid ontwikkeld. Voederheil II betreft een bedrijventerrein (ca. 6,7 ha uitgeefbaar) met kavels (1.000 tot 5.000 m²) met flexibele grenzen waardoor maatwerk geleverd kan worden. Na de vaststelling van het bestemmingsplan is het plan bouwrijp gemaakt en begonnen met de uitgifte. Er is inmiddels 3,2 hectare daadwerkelijk verkocht en er lopen gesprekken met verschillende potentiële kandidaten.
Reek-Zuid betreft een Woon-werkgebied (ca. 4 ha uitgeefbaar) met kavels van 750 tot 1.775 m². De verkoopbaarheid van de kavels is de afgelopen jaren lastig gebleken. Inmiddels is er toch één woonwerkkavel verkocht van 750m². Verder is er vanuit verschillende ondernemers en ontwikkelaars meer concrete interesse getoond voor kavels op Reek-Zuid.

Herziening
De grondexploitaties per 1-1-2019 zijn in de jaarrekening 2018 opgenomen. Dit sluit aan met de nota Grondbeleid waarin is opgenomen dat de GREX één keer per jaar wordt herzien.

Het uitgangspunt bij herziening is dat verliezen direct genomen worden door een voorziening te vormen t.l.v. de behoedzaamheidsreserve en dat winsten genomen worden op het moment dat deze gerealiseerd zijn. Hiervoor is vanaf 2017 een nieuwe en verplichte benaderingswijze vastgesteld in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

In grote lijnen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd bij de huidige herziening:

1. De kosten voor bouw- en woonrijp maken zijn marktconform en op het prijspeil 2019 geraamd.
2. Er is rekening gehouden met een inflatie van 3,0% (structureel).
3. De rentevergoeding aan de Algemene Dienst is 0,69%, conform verplichte berekeningswijze BBV.
4. Er is een gedetailleerde inschatting gemaakt van alle interne uren die (meerjarig) voor de GREX worden gemaakt. Daarbij is sterk gelet op de activiteiten die voor de desbetreffende jaren voor een complex zijn voorzien.
5. De opbrengsten zijn gebaseerd op de vastgestelde grondprijzen voor woningen in Zeeland en Schaijk € 270 en voor woningen in Reek € 265,00. Voor het bedrijventerrein Voederheil is de prijs € 120 p/m2. Hierbij is vanaf 2020 en verder rekening gehouden met een opbrengstenstijging van 1,5%. Voor Reek Zuid is de prijs vastgesteld op € 198. Voor Vensteeg en Achter Oventje zijn in 2012 verlaagde prijzen vastgesteld van € 213,60.

Storting in de Reserve Groen voor Groen-voor-Rood
Conform de regelgeving die ook in de notitie Reserves en Voorzieningen wordt genoemd mogen er ten laste van de GREX geen stortingen in de Reserve Groen worden gedaan voor verplichtingen in het kader van Groen-voor-Rood.
Dit betekent dat er de komende jaren, op basis van de GREX 1-1-2019, nog € 247.529 direct ten laste van de behoedzaamheidsreserve in de Reserve Groen gestort gaat worden via de

jaarrekeningen van die jaren. Uiteraard wordt ook dit bedrag jaarlijks herrekend. In dit bedrag is de storting voor 2018 inbegrepen. Deze bedraagt € 133.526.

Verloop van de boekwaarden

Het verloop van de boekwaarden vanaf 2017 tot 2023 is als volgt:

	Boekwaarde 1-1-2017	Boekwaarde 1-1-2018	Boekwaarde 1-1-2019	Boekwaarde 1-1-2020	Boekwaarde 1-1-2021	Boekwaarde 1-1-2022	Boekwaarde 1-1-2023
Achter-Oventje	80.046	82.407	87.261	94.992	-384.213	0	
Akkerwinde	2.084.076	2.519.579	-537.465	-949.090	-317.261	-211.279	0
Den Omgang	226.970	-174.892	0				
Kerkpad III	-126.107	53.386	20.524	-35.021	-438.925	0	
Reek Zuid	7.622.425	7.746.820	7.874.712	7.683.874	7.033.647	6.408.288	6.099.238
Repelakker	2.120.945	1.945.578	748.052	-851.935	-565.024	-504.715	-339.875
Vensteeg	1.583.613	1.599.690	1.101.667	875.243	0		
Voederheil	4.583.417	4.582.805	2.763.557	1.315.521	654.677	-59.305	-827.517
LOG Graspeel	653.522	907.099	764.075	639.143	0		
Totaal	**18.828.907**	**19.262.472**	**12.822.383**	**8.772.727**	**5.982.901**	**5.632.989**	**4.931.846**

Risico's

De gemeentelijke grondexploitatie is mede afhankelijk is van de economische situatie. We moeten rekening houden met mogelijke tegenvallers zoals vertraging van de gronduitgifte. Voor het opvangen van eventuele risico's is de behoedzaamheidsreserve beschikbaar. Naast dit risico kan er sprake zijn van plannen die sluiten met een exploitatietekort. Voor deze plannen zijn in de afgelopen jaren voorzieningen ingesteld ten laste van de behoedzaamheidsreserve voor een bedrag van € 5,5 miljoen. In de jaarrekening 2018 zijn de onderstaande voorzieningen ingesteld.

	01-01-2016	01-07-2016	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2019
Reek Zuid	4.250.149	2.766.809	2.940.036	3.871.930	4.091.545
Vensteeg	834.624	701.861	695.705	715.609	875.243
Log Graspeel	127.957	100.690	129.782		551.624
Totaal:	**5.212.730**	**3.569.360**	**3.765.523**	**4.587.539**	**5.518.412**

Naast bovengenoemde voorzieningen is 75% (€ 2.835.000) van de BIO opbrengsten (bijdragen Buitengebied In Ontwikkeling, bedoeld als dekking voor het LOG) in een aparte voorziening gestort. In 2018 is de laatste onttrekking uit deze reserve gedaan. Daarmee is de reserve nihil.

In de onderstaande tabel zijn de risico's weergegeven die voor kunnen komen.

Risico	Omschrijving
Resultaat Grondexploitatie wijkt af van geprognosticeerd resultaat.	De volgende risico's zijn te onderscheiden: • De afzet van bouwpercelen kan vertraging oplopen door conjuncturele ontwikkelingen • Er kan vertraging optreden door extra procedures • Onzekerheden in contracten met ontwikkelaars of garantiebepalingen in deze contracten en daarmee gepaard gaan van extra juridische kosten • Er kunnen extra onderzoekskosten zijn i.v.m. flora en fauna en archeologie. • De inflatie kan hoger of lager uitvallen dan waarmee in de exploitatieopzet is gerekend • De opgenomen prijzen per m2 zijn niet haalbaar • De kosten voor bouw- en woonrijpmaken kunnen hoger of lager uitvallen dan geraamd • Hogere kosten sanering bij bodemverontreiniging • Planschadekosten kunnen hoger uitvallen dan voorzien • De plankosten kunnen hoger uitvallen bij langere doorlooptijd van complexen • De totale interne urenbesteding kan hoger uitvallen bij een langere doorlooptijd van complexen • Het (deels) afstoten van complexen (uitnemen uit de GREX) waardoor afgewaardeerd moet worden

Ten behoeve van Paragraaf A, Weerstandsvermogen en risicobeheersing is vanaf de begroting 2016 een andere benadering van de bepaling van het totale risico voor de GREX gebruikt. Deze is niet langer gebaseerd op één percentage (was 25%) voor de gehele GREX maar is er per complex een percentage bepaald (notitie Weerstandsvermogen en risicobeheersing). Deze zijn als volgt:

Complex	Herziening 1-1-18	Herziening 1-1-19
Achter-Oventje	50%	50%
Akkerwinde	10%	0%
Den Omgang	0%	0%
Repelakker	10%	0%
Reek Zuid	50%	50%
Kerkpad III	10%	0%
Voederheil	30%	10%
Vensteeg	50%	0%
LOG Graspeel	30%*	50%*

* Waarvan de helft voor rekening van de provincie

Deze percentages zijn gedeeltelijk gewijzigd ten opzichte van de vorige herziening.

Financiële positie

De grondexploitatie is een van de belangrijkste financiële onderwerpen van de gemeente. Onderstaand wordt inzicht gegeven in de boekwaardes en het verloop van de grondexploitatie.
De boekwaarde van de in exploitatie genomen gebieden verloopt vanaf 2020 als volgt:

In exploitatie genomen complexen	boekwaarde begin rekening-jaar (-/- = voordelig)	vermeerderingen rekeningjaar	verminderingen rekeningjaar	boekwaarde eind rekeningjaar	geraamde nog te maken kosten	geraamde opbrengsten	geraamd eind resultaat -/- is winst	opvangen nadelige resultaten	
Kerkpad	-35	12	416	-439	0	0	-439	0	afsluiten 2020
Reek Zuid	7.684	200	850	7.034	772	-3.714	4.092	4.092	afsluiten 2027
Akkerwinde	-949	632	0	-317	106	0	-211	0	afsluiten 2021
Repelakker	-852	289	2	-565	229	-4	-340	0	afsluiten 2022
Voederheil	1.315	147	808	655	198	-1.655	-802	0	afsluiten 2023
Vensteeg	0	0	0	0	0	0	0	0	afsluiten 2019
Achter-Oventje	95	7	486	-384	0	0	-384	0	afsluiten 2020
LOG Graspeel	639	5	92	552	0	0	552	552	afsluiten 2020
Totaal:	**7.897**	**1.292**	**2.654**	**6.536**	**1.305**	**-5.373**	**2.468**	**4.644**	

De uitgifteplanning die in de GREX is opgenomen is de volgende:

GREX Nog te verkopen kavels per 1 januari 2019												
			2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Achter-Oventje	2			2								
Akkerwinde	14		14									
Kerkpad	4		2	2								
Reek Zuid	1				1							
Repelakker	18		18									
Vensteeg	1		1									
	40		**35**	**4**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Reek Zuid	28.465	in m2	2.806	0	4.090	3.368	3.263	3.456	3.815	4.080	3587	
Voederheil	36.898	in m2	17.249	6.550	6.550	6.549						

Door de raad is gevraagd deze planning te vergelijken met die van voorafgaande jaren. Dat is in onderstaande tabel samengevat. Er is een vergelijking gemaakt tussen de vastgestelde GREX'en van 2014 t/m 2019..

	Totaal	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Woningen	Aantallen*														
2014	262	18	20	24	20	23	26	24	24	23	23	23	14		
2015	239		29	20	30	23	23	20	20	18	20	18	18		
2016	205			32	30	25	20	19	18	16	17	14	14		
2017	194				57	43	32	37	16	9					
2018	118					64	26	16	6	6					
2019	40						35	4	1						
Industrie	m2*														
2014	94.154		3.947	4.946	8.925	5.060	9.677	13.318	13.191	9.152	8.807	11.581	5.550		
2015	94.154		6.406	4.541	5.042	18.084	14.702	18.084	11.084	8.501	4.626	3.084			
2016	90.298			4.742	4.742	9.084	9.084	9.084	9.084	10.626	10.626	9.084	6000	6.000	2.142
2017	87.298				7.000	9.155	9.155	9.155	9.155	9.155	9.155	9.011	5455	5.455	5.447
2018	83.521					19.806	8.318	7.596	7.491	7.684	8.043	8.308	7.815	4.228	4.232
2019	65.363					0	20.055	6.550	10.640	9.917	3.263	3.456	3.815	4.080	3.587

* Het geplande aantal daalt door werkelijke verkopen. In het aantal woningen in het jaar 2017 zijn 20 woningen van Den Omgang toegevoegd.

Toelichting per complex

Onderstaand wordt per complex een toelichting gegeven op de gevolgen voor de herziening van de exploitaties. Daarbij wordt ook ingegaan op de aanpassingen t.o.v. de vorige GREX.

Het uitgangspunt hierbij is dat verliezen direct genomen worden door een voorziening te vormen t.l.v. de behoedzaamheidsreserve en dat winsten genomen worden op het moment dat deze gerealiseerd zijn. Dit uitgangspunt sluit aan bij de voorschriften zoals die in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn voorgeschreven.

In grote lijnen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd bij de huidige herziening:

1. Bij deze actualisatie is uitgegaan van de geraamde inkomsten en uitgaven zoals die zijn opgenomen in het MJP GREX 1-1-2019
2. De opbrengsten zijn gebaseerd op de vastgestelde grondprijzen voor woningen In Schaijk en Zeeland € 270 en voor Reek € 265. De grondprijs voor bedrijven is € 120 en voor wonen en werken op Reek Zuid op € 198. Voor Vensteeg en Achter Oventje zijn in 2012 verlaagde prijzen vastgesteld van € 213,60.

In de navolgende paragrafen zullen de exploitaties kort worden beschreven (meestal in tabelvorm). Daarbij wordt ingegaan op:

- De oppervlakte van het plangebied en nog uit te geven m2
- Het eindresultaat van deze herziening t.o.v. de vorige herziening
- Enkele andere kengetallen
- Het risicopercentage t.b.v. paragraaf A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Een korte toelichting

Kerkpad Reek

(-/- = voordelig)

Eindwaarde begroting 2018	-502.210
Eindwaarde jaarrekening 2018	-438.925
Tussentijdse winstneming 2018	73.984
Boekwaarde per 1-1-2019	-20.524
Te verkopen m2	2.173
Boekwaarde per m2	9,45
Uitgiftetermijn begroting 2018	2018-2020
Uitgiftetermijn jaarrekening 2018	2019-2020
Jaar van afsluiting	2020
Risicopercentage	30%

Reek Zuid

(-/- = voordelig)

Eindwaarde begroting 2018	3.871.930
Eindwaarde jaarrekening 2018	4.091.545
Boekwaarde per 1-1-2019	7.874.712
Te verkopen m2	29.069
Boekwaarde per m2	270,89
Uitgiftetermijn begroting 2018	2018-2025
Uitgiftetermijn jaarrekening 2018	2019-2026
Verhoging van de voorziening voor dekking verlies	219.615
Gevormde voorziening 1-1-2018	3.871.930
Gevormde voorziening 1-1-2019	4.091.545
Jaar van afsluiting	2027
Risicopercentage	50%

Voor de kavels in Reek-Zuid is de animo zeer minimaal. Het betreft een woon-werkgebied van ca. 4 ha met kavels van 750 tot 1.775 m2. De verkoopbaarheid van de kavels is de afgelopen jaren lastig gebleken. Inmiddels is er vanuit verschillende ondernemers toch concrete interesse getoond voor een kavel op Reek-Zuid. Mogelijk is dit het resultaat van onze uitgedragen visie sinds 2015 om de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, te verruimen. Hierbij zijn marktpartijen ook actief betrokken om mee te denken in alternatieve invullingen. Er is ook een zoekopdracht gegeven om een zo breed mogelijk koop potentieel te krijgen voor het terrein. De insteek is dat het bestemmingsplan wordt gewijzigd op het moment dat een koper zich meldt, maar het voornemen niet binnen het geldende bestemmingsplan past.

Akkerwinde Schaijk

(-/- = voordelig)

Eindwaarde begroting 2018	-579.770
Eindwaarde jaarrekening 2018	-211.279
Tussentijdse winstneming 2018	377.548
Boekwaarde per 1-1-2019	-537.564
Te verkopen m2	2.988
Boekwaarde per m2	179,87
Uitgiftetermijn begroting 2018	2018-2013
Uitgiftetermijn jaarrekening 2018	2019
Jaar van afsluiting	2021
Risicopercentage	0%

De 1e fase is afgerond. Het uitwerkingsplan voor de 2e fase is op 21 februari 2017 vastgesteld. De verkoop van de eerste woningen en kavels is succesvol opgestart. De bouw van de eerste woningen in fase 2 is in 2018 gestart.

De resterende woningen zullen naar verwachting nog dit jaar in de verkoop gaan.

Voederheil Zeeland

(-/- = voordelig)

Eindwaarde begroting 2018	-911.612
Eindwaarde jaarrekening 2018	-802.477
Tussentijdse winstneming 2018	341.396
Boekwaarde per 1-1-2019	2.763.557
Te verkopen m2	36.898
Boekwaarde per m2	74,90
Uitgiftetermijn begroting 2018	2018-2017
Uitgiftetermijn jaarrekening 2018	2019-2022
Jaar van afsluiting	2023
Risicopercentage	10%

Door het verwachte herstel van de economie zijn in de planning de verkopen iets naar voren gehaald.
Verder zijn de risico's beperkt omdat wij niet rekenen met een index op de grondprijs van € 120. Deze prijs is in de berekening tot en met 2018 een vaste prijs. Voor de uitgaven is wel gerekend met een indexering.

Repelakker

(-/- = voordelig)

Eindwaarde begroting 2018	-524.707
Eindwaarde jaarrekening 2018	-339.875
Tussentijdse winstneming 2018	179.240
Boekwaarde per 1-1-2019	748.052
Te verkopen m2	8.784
Boekwaarde per m2	85,16
Uitgiftetermijn begroting 2018	2018-2020
Uitgiftetermijn jaarrekening 2018	2019
Jaar van afsluiting	2022
Risicopercentage	10%

Binnen fase II zijn inmiddels al een groot aantal woningen gebouwd. De verwachting is dat de resterende kavels in 2019 worden verkocht.

Vensteeg Zeeland

(-/- = voordelig)

Eindwaarde begroting 2018	715.609
Eindwaarde jaarrekening 2018	875.243
Boekwaarde per 1-1-2019	1.101.667
Te verkopen m2	1.388
Boekwaarde per m2	793,71
Uitgiftetermijn begroting 2018	2018-2020
Uitgiftetermijn jaarrekening 2018	2019
Verhoging van de voorziening voor dekking verlies	159.634
Gevormde voorziening 1-1-2018	715.609
Gevormde voorziening 1-1-2019	875.243
Jaar van afsluiting	2019
Risicopercentage	0%

In dit Ruimte voor Ruimte complex is de laatste kavel in 2019 verkocht. De laatste 3 kavels zijn gedeeltelijk verkocht (1.000 m2 per kavel). De resterende meters zijn uit de grex genomen en worden verhuurd. Het complex wordt dan ook in 2019 afgesloten.

LOG Graspeel

(-/- = voordelig)

Eindwaarde begroting 2018	-21.239
Eindwaarde jaarrekening 2018	553.280
Tussentijdse winstneming 2018	0
Boekwaarde per 1-1-2019	764.076
Uitgiftetermijn begroting 2018	2018-2019
Uitgiftetermijn jaarrekening 2018	2019-2020
Verhoging voorziening voor dekking van het verlies	551.624
Gevormde voorziening 1-1-2018	0
Gevormde voorziening 1-1-2019	551.624
Jaar van afsluiting	2020
Risicopercentage	50%

Achter Oventje Zeeland

(-/- = voordelig)

Eindwaarde begroting 2018	-385.837
Eindwaarde jaarrekening 2019	-384.213
Tussentijdse winstneming 2018	0
Boekwaarde per 1-1-2019	87.261
Te verkopen m2	2.277
Boekwaarde per m2	36,19
Uitgiftetermijn begroting 2018	2018-2020
Uitgiftetermijn jaarrekening 2018	2020
Jaar van afsluiting	2020
Risicopercentage	50%

Evenals het complex Vensteeg betreft het hier ook een Ruimte voor Ruimte locatie met twee grote uit te geven kavels. In 2012 is als stimuleringsmaatregel de grondprijs per m2 verlaagd naar € 213,60.

G. Lokale heffingen

Wethouder Vereijken

In deze paragraaf zijn opgenomen:

- Waarom heffen wij belasting?
- Belastingdruk
- Ontwikkeling lastendruk
- Kwijtscheldingsbeleid
- Overzicht op hoofdlijnen van de heffingen en belastingen 2020 inclusief tariefwijzigingen en kostendekkendheid

Waarom heffen wij belasting?

De Gemeentewet biedt gemeenten de mogelijkheid belastingen te heffen. Deze zijn bedoeld om de gemeente aanvullende inkomsten te verschaffen. De gemeentelijke belastingen zijn een belangrijke inkomstenbron. Het is niet verplicht belasting te heffen. Dit is een keuze van de gemeente zelf.
De verschillende belastingen zijn in twee groepen te splitsen. De eerste groep zijn de belastingen die onafhankelijk van kosten worden geheven en deze zijn ook vrij besteedbaar. Dit zijn de onroerendezaakbelastingen, de forensenbelasting, de precariobelasting en de toeristenbelasting.
De tweede groep zijn de belastingen/heffingen die rechtstreeks gekoppeld zijn aan uitgaven die wij op dat gebied hebben en zorgen voor een gehele of gedeeltelijke dekking van gemaakte kosten waarbij de opbrengsten de kosten niet mogen overstijgen. Dit zijn de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de leges, het lijkbezorgingsrecht en het marktgeld. Voor deze laatste groep geldt ook dat degene die de dienst afneemt er ook voor betaalt.

Belastingdruk 2020

Voor een vergelijking van de belastingdruk hebben we een vergelijking gemaakt met enkele gemeenten uit de regio waaraan onze gemeente grenst, de buurgemeenten Bernheze, Uden en Oss. De OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing hebben wij vergeleken met de landelijk gemiddelden, vermeld in het rapport 2019 van waarstaatjegemeente.nl.

Op basis van de laatst bekende gegevens over 2019 ziet de lastendruk er als volgt uit:

De totale woonlasten in 2019 voor:	Landerd	Landelijk
Eenpersoonshuishoudens	590	669
Meerpersoonshuishoudens	734	739
Afvalstoffenheffing		
Eenpersoonshuishoudens	161	210
Meerpersoonshuishoudens	251	263
Rioolheffing		
Eenpersoonshuishoudens	125	182
Meerpersoonshuishoudens	179	196

Landerd heeft in 2019 plaats 140 op de ranglijst meerpersoonshuishoudens van COELO. De ranglijst omvat 356 gemeenten, die gerangschikt is van goedkoopste naar duurste gemeente.
In 2018 had Landerd plaats 141.

Er is een vergelijking gemaakt met de buurgemeenten Uden, Oss en Bernheze. Op basis van het COELO-rapport 2019 is deze als volgt.

meerpersoonshuishoudens	**Landerd**	**Uden**	**Oss**	**Bernheze**
OZB gemiddelde woningeigenaar	304	242	297	365
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	251	229	242	190
Rioolheffing meerpersoonshuishouden	179	203	168	169
Totaal	**734**	**674**	**707**	**724**

eenpersoonshuishoudens	**Landerd**	**Uden**	**Oss**	**Bernheze**
OZB gemiddelde woningeigenaar	304	236	297	366
Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden	161	189	242	142
Rioolheffing eenpersoonshuishouden	125	203	168	169
Totaal	**590**	**619**	**707**	**677**

Daarnaast kan er een onderscheid worden gemaakt tussen eigenaren en huurders. Dat kan niet op basis van het COELO-rapport. Omdat wij een rioolheffing hebben voor de gebruikers en de andere gemeenten van de eigenaren heffen, betalen onze huurders in verhouding meer dan huurders in de andere gemeenten.

De percentages OZB bedragen voor 2019:

OZB	**Landerd**	**Uden**	**Oss**	**Bernheze**
Woningen	0,0982	0,0942	0,1260	0,1232
Niet-woningen	0,5087	0,4249	0,4750	0,5153

Ontwikkeling lastendruk gemeente Landerd

In de begroting is uitgegaan van de uitgangspunten zoals deze met de raad zijn gedeeld in de voorlopige uitkomst van de begroting 2020 (opiniërende vergadering 12 september 2019). De OZB stijgt in 2020 met 4% en de rioolheffing met 4,3%. De stijging voor de rioolheffing is lager dan voorgenomen i.v.m. het inzetten van een deel van het overschot van 2017 en 2018.

De afvalstoffenheffing zou voor een huishouden fors moeten stijgen als de 100% kostendekking gerealiseerd wordt. Er is voor gekozen om deze 100% kostendekking in drie jaar te bereiken. Het tarief stijgt in 2020 daarom met € 11,40.

De lastendruk voor een gemiddeld Landerds gezin dat eigenaar is van een woning stijgt met 4,3% (inclusief inflatie van 1,5%). Dat is een bedrag van € 31,08. Huurders stijgen in euro's met € 18.76.

Stijging lastendruk 2020 t.o.v. 2019 gemiddelde woningeigenaar			
	2019	**2020**	
OZB eigenaar gemiddelde woning	293,00	305,00	stijging 4%
tarief rioolheffing schijf 2	178,92	186,60	stijging 4,3%
tarief afval meerpersoonshuishouden	251,40	262,80	stijging € 11,40
totaal	**723,32**	**754,40**	
stijging 2020 t.o.v. 2019 in euro's		31,08	
stijging belastingdruk % (incl 1,5% inflatie)		**4,30%**	

Ook voor een gemiddeld Landerds bedrijf is de lastendruk berekend. Deze is als volgt:

Stijging lastendruk eigenaar/gebruiker gemiddeld bedrijf			
	2019	**2020**	
OZB eigenaar gemiddeld bedrijf	766,00	797,00	stijging 4%
OZB gebruiker gemiddeld bedrijf	470,00	489,00	stijging 4%
tarief rioolheffing niet-woning gemiddeld	237,59	247,81	stijging 4,3%
totaal	**1.473,59**	**1.533,81**	
stijging 2020 t.o.v. 2019 in euro's		60,22	
stijging belastingdruk % (incl 1,5% inflatie)		**4,09%**	

De meerjarige stijging van de OZB in de begroting 2020 is als volgt:
2020 4%
2021 4%
2022 4%
2023 4%

De stijging van de OZB is ook vastgelegd in het vaststellingsbesluit van de programmabegroting 2020.

Kwijtscheldingsbeleid

Het in onze gemeente vastgestelde kwijtscheldingsbeleid is gebaseerd op de zogenoemde 100%-norm. Meer is door het Rijk niet toegestaan.
Voor 2020 is een bedrag van € 38.000 geraamd voor de te verlenen kwijtscheldingen.
Kwijtschelding kan verkregen worden voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de OZB.
“Regeling tegemoetkoming in de kosten voor huishoudelijk afval in bijzondere gevallen”. Dit is een jaarlijks bedrag van € 1.000.

Overzicht op hoofdlijnen van de heffingen en belastingen van 2020 inclusief de tariefwijzigingen:

Forensenbelasting	2019	2020	Stijging
Bebouwde oppervlakte < 45 m2	136,05	136,05	0
Bebouwde oppervlakte 45 m2 - 100 m2	205,75	205,75	0
Bebouwde oppervlakte > 100 m2	411,50	411,50	0
Totale opbrengst begroot	24.600	31.680	

- De tarieven voor de forensenbelasting worden in 2020 niet verhoogd.

Leges titel I	*2019*	*2020*	*Stijging*
Berekening kostendekkendheid			
Kosten taakveld(en) incl. rente	107.228	139.263	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	0	0	
Netto kosten taakveld	107.228	139.263	
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	0	0	
Overhead incl. rente	81.709	123.160	
BTW	0	0	
Totale kosten	188.937	262.422	
Totale opbrengst begroot	135.536	127.354	-8.182
Kostendekkendheid	71,74%	48,53%	

Leges titel II	*2019*	*2020*	***Stijging***
Berekening kostendekkendheid			
Kosten taakveld(en) incl. rente	648.742	571.719	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	-19.000	-19.000	
Netto kosten taakveld	629.742	552.719	
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	5.887	6.413	
Overhead incl. rente	638.382	543.902	
BTW	21.606	26.455	
Totale kosten	1.295.617	1.129.490	
Totale opbrengst begroot	867.000	914.250	47.250
Kostendekkendheid	66,92%	80,94%	

Leges titel III	*2019*	*2020*	*Stijging*
Berekening kostendekkendheid			
Kosten taakveld(en) incl. rente	37.533	36.887	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	0	0	
Netto kosten taakveld	37.533	36.887	
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	0	0	
Overhead incl. rente	43.129	44.481	
BTW	0	0	
Totale kosten	80.662	81.368	
Totale opbrengst begroot	10.000	10.150	150
Kostendekkendheid	12,40%	12.47%	

- Uitgangspunt is maximaal 100% kostendekkendheid. Op verschillende onderdelen wordt deze 100% niet gehaald. In september 2018 is de notitie kostendekkendheid leges voorgelegd aan de Raad.
- De tarieven stijgen jaarlijks met het in de begroting gebruikte inflatiepercentage. In 2020 is dat 1,5%.
- Iedere titel bestaat uit meerdere hoofdstukken. De baten en lasten per hoofdstuk van de tarieventabel zijn te raadplegen op onze website.
- De kosten bestaan uit:

Titel 1:

- Aanschaf documenten
- Kosten informatiebeveiliging
- Diverse kleine aanschaffingen
- Salarislasten buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand
- Toegerekende interne uren
- Toegerekende overhead

Titel 2:

- Bouwplantoetser inhuur
- Externe advieskosten
- Kosten welstandscommissie
- Bouwtoezicht door ODBN
- Gisviewer / kaarten
- Toetsing BZV
- Toetsing GGD
- Toetsing door brandweer
- Toe te rekenen interne uren
- Toe te rekenen overhead
- Toe te rekenen BTW

Titel 3:

- Toe te rekenen interne uren
- Toe te rekenen overhead

- Kruissubsidiering. Dit betekent dat er op onderdelen binnen de leges overschotten of tekorten zijn t.o.v. de voor die dienst gemaakte kosten. Die overschotten en tekorten mogen met elkaar verrekend worden terwijl het totaal beneden de 100% kostendekking blijft.
  Kruissubsidiering tussen de drie titels vindt niet plaats. Alle drie de titels zitten ruim beneden de 100% kostendekkendheid.
  Kruissubsidiering binnen de titels vindt wel plaats.
  - Titel 1:
    De hoogte van de tarieven is bepalend of een tarief kostendekkend is. Een aantal tarieven binnen deze titel is gemaximeerd door het rijk (rijbewijs, paspoorten etc). Daarnaast is bijvoorbeeld het uittreksel BRP bewust lager vastgesteld om dit laagdrempelig te houden. Dit zijn oorzaken van kruissubsidiering binnen deze titel.
  - Titel 2:
    Voor de leges omgevingsvergunning, onderdeel bouwen, is er een staffeling waarbij een degressief tarief geldt. Desondanks kan het voorkomen dat een aanvraag net binnen of buiten een staffel valt en daardoor aanzienlijk meer of minder moet betalen. De kosten zijn in zo'n geval hetzelfde.
    Binnen de titel zelf in lichte mate kruissubsidiering plaats. Hoofdstuk 6, wijziging vergunning kent een hogere dekking dan 100%.
  - Titel 3:
    Binnen de titel vindt kruissubsidiering plaats tussen de verschillende vergunningen. Bijvoorbeeld een evenementenvergunning voor een grote activiteit kent hetzelfde tarief als een kleineer evenement. De urenbesteding kan echter fors verschillen.

Lijkbezorgingsrechten	*2019*	*2020*	*Stijging %*
Berekening kostendekkendheid			
Kosten taakveld(en) incl. rente	42.236	42.012	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	-1	-1	
Netto kosten taakveld	42.235	42.011	
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	0	0	
Overhead incl. rente	4409	4.766	
BTW	0	0	
Totale kosten	46.644	46.777	
Totale opbrengst begroot	30.000	33.450	3.450
Kostendekkendheid	64,32%	71,51%	

- Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid
- De kosten bestaan uit:
    - Onderhoud begraafplaats (groen en aula)
    - Graf delven
    - Kapitaallasten gebouwen
    - Belastingen en verzekeringen
    - Toegerekende interne uren
    - Toegerekende overhead

De tarieven stijgen jaarlijks met het in de begroting gebruikte inflatiepercentage. Voor 2020 is dat 1,5%. In de notitie kostendekkendheid leges wordt voorgesteld om het tarief in de jaren 2019, 2020 en 2021 jaarlijks met 8,65% te verhogen, zodat de lijkbezorgingsrechten op termijn 100% kostendekkend zijn.

Marktgelden	*2019*	*2020*	*Stijging*
Tarief per m2 per kwartaal	8,87	8,99	0,12
Kosten taakveld(en) incl. rente	12.359	20.516	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	0	0	
Netto kosten taakveld	12.359	20.516	
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	0	0	
Overhead incl. rente	1.848	9.532	
BTW	0	0	
Totale kosten	14.207	30.048	
Totale opbrengst begroot	8.061	6.500	-1.561
Kostendekkendheid	56,74%	21,63%	

- Uitgangspunt is 50% kostendekkendheid
- De kosten bestaan uit:
    - Elektriciteit
    - Huur marktkramen
    - Salariskosten marktmeester
    - Toegerekende interne uren
    - Toegerekende overhead

Afvalstoffenheffing	*2019*	*2020*	*Stijging*
Tarief eenpersoonshuishoudens	161,4	167,4	6
Tarief eenpersoonshuishoudens	251,4	262,8	11,4
Tarief extra container	266,4	266,4	0
Berekening kostendekkendheid:			
Kosten taakveld(en) incl. rente	1.278.266	1.488.780	
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	-220.122	-170.124	
Netto kosten taakveld	1.058.144	1.318.656	
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	23.601	23.484	
Overhead incl. rente	92.284	87.315	
BTW	242.946	286.278	
Totale kosten	1.416.975	1.715.733	
Totale opbrengst begroot	1.358.719	1.444.987	
Kostendekkendheid	95,89%	84,22%	

Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid

- De kosten bestaan uit:
    - Inzamelen en verwerken restafval
    - Inzamelen en verwerken GFT-afval
    - Inzamelen en verwerken PMD
    - Inzamelen en verwerken oud papier, glas, kleding, chemisch afval etc.
    - Onderhoud en aanschaf containers
    - Onderhoud en kapitaallasten ondergrondse glascontainers
    - Ophalen grof huisvuil
    - Opruimen zwerfafval
    - Bijdrage milieustraat Oss
    - Toegerekende interne uren
    - Toegerekende overhead
    - Toegerekende kosten heffing en inning BSOB
    - Toegerekende BTW
    - Toegerekende kosten kwijtschelding afvalstoffenheffing

Doel is om de tarieven zo laag mogelijk te houden. Egalisatie van de tarieven vindt daarom plaats via de reserve afvalstoffenheffing. De tarieven stijgen in 2020 met ongeveer € 11. Verwacht wordt dat de tarieven de komende jaren verder zullen stijgen door stijging van de kosten en doordat we niets meer uit de reserve afvalstoffenheffing kunnen onttrekken vanaf 2021. Verder speelt mee dat de kosten in 2020 al fors stijgen maar dat het tarief in 2020 niet direct stijgt naar de 100% kostendekkendheid. Dit gebeurt in enkele stappen zodat in 2022 weer de 100% is bereikt.

Onroerende-zaakbelastingen	*2019*	*2020*	*Stijging*
Tarief woningen eigenaren	0,0982	nnb	
Tarief niet-woningen eigenaren	0,2898	nnb	
Tarief niet-woningen gebruikers	0,2189	nnb	
Totale opbrengst begroot	3.270.286	3.376.698	106.412
Woningen eigenaren	1.818.299	1.895.451	77.152
Niet-woningen eigenaren	901.488	933.955	32.467
Niet-woningen gebruikers	550.499	569.929	19.430

- Stijging van de tarieven gebeurt op basis van het besluit van de raad bij de vaststelling van de begroting. De voorgestelde stijging voor 2020 is 4% .

Precariobelasting	*2019*	*2020*	*Stijging*
Tarief per m2 per jaar (terras)	11,25	11,42	0,17
Tarief standplaats	168,55	171,00	2,52
Totale opbrengst begroot	6.500	6.500	

- De tarieven stijgen jaarlijks met het in de begroting gebruikte inflatiepercentage. Voor 2020 is dat 1,5%

Toeristenbelasting	*2019*	*2020*	*Stijging*
Tarief per overnachting	1,20	1,20	0
Totale opbrengst begroot	340.884	358.884	

- De tarief voor de toeristenbelasting wordt in 2020 niet verhoogd.

Rioolheffing	*2019*	*2020*	*Stijging*
Tarief waterverbruik 0 t/m 100 m3	125,04	130,44	5,4
Tarief waterverbruik 101 t/m 250 m3	178,92	186,6	7,68
Tarief waterverbruik 251 t/m 500 m3	303,84	316,92	13,08
Tarief waterverbruik 501 t/m 750 m3	500,76	522,24	21,48
Tarief waterverbruik > 25.001 m3	4186,92	4366,92	180
Berekening kostendekkendheid:			
Kosten taakveld(en) incl. rente	781.108	797.440	16.332
Inkomsten taakveld(en) excl. Heffingen	-949	-949	0
Netto kosten taakveld	780.159	796.491	16.332
Toe te rekenen kosten:			
Kosten van andere taakvelden	41.395	41.395	0
Overhead incl. rente	199.637	202.759	3.122
BTW	149.334	151.130	1.796
Totale kosten	1.170.525	1.191.775	21.250
Totale opbrengst begroot	1.101.175	1.112.204	11.029
Kostendekkendheid	94,08%	93,32%	

- Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid
- De kosten bestaan uit:
    - Elektriciteit
    - Inhuur derden
    - Telefoonkosten
    - Reiniging, inspectie en onderhoud
    - Onderhoud minikraan
    - Bijdrage WION
    - Kosten rioolbeheerprogramma
    - Contributies vakverenigingen
    - Toegerekende interne uren
    - Toegerekende overhead
    - Toegerekende kosten heffing en inning BSOB
    - Toegerekende BTW
    - Toegerekende kosten kwijtschelding rioolheffing
    - Toegerekende kosten veegvuil (50%)

Doel is om de tarieven zo laag mogelijk te houden. In de begroting en jaarrekening wordt het verschil tussen de baten en de lasten in de voorziening riolering gestort. Als dit verschil wijzigt wordt de storting hoger of lager.
Uitzondering hierop zijn de verschillen in de geraamde exploitatielasten die niet door hoeven te schuiven naar volgende jaren (bijvoorbeeld elektriciteit). Deze voordelen worden bij de jaarrekening in een reserve gestort. In een volgende begrotingsjaar wordt dit dan aangewend om de tarieven te verlagen. In 2020 gebeurt dat ook. Daarom is het dekkingspercentage 93%. Als rekening wordt gehouden met de bijdrage uit de reserve in ad € 52.815 (7%) is dat 100%.

Bijlagen

Bijlage 1 Overzicht van stand 4 juli naar begroting 2020

nr.	Omschrijving	2020	2021	2022	2023	Str / Inc
	Financiële beginstand conform eindstand Kaderbrief 2020					
	Structurele saldo na kaderbrief 2020	**59.000**	**43.000**	**85.000**	**85.000**	s
	Incidentele saldo na kaderbrief 2020	**735.000**	**-73.000**	**64.000**	**26.000**	i
	Totale saldo	**794.000**	**-30.000**	**149.000**	**111.000**	
	Ombuigingen in de op 4 juli besproken wensenlijst					
1	Samen Landerd, Samen Beter, ombuiging vervalt vanaf 1-7-2021 (salaris) wordt incidenteel	0	-7.000	-25.000	0	s
2	Samen Landerd, Samen Beter, ombuiging vervalt vanaf 1-7-2021 (budget) (nr 40)	48.000	19.000	0	0	i
3	Samen Landerd, Samen Beter opnemen frictiekosten	0	20.000	25.000	14.000	i
4	Besparing kosten griffie gedeeltelijk teruggedraaid (nr 19)	10.000	10.000	0	0	s
5	Onderzoek subsidiemogelijkheden	10.000	0	0	0	i
6	Terugdraaien stoppen sportkampioenen (nr 32)	5.000	5.000	5.000	5.000	s
7	Terugdraaien openingstijden vrijdagmiddag (nr.28)	0	4.000	9.000	13.000	s
8	Terugdraaien bezuiniging ICT-budget (nr 22)	30.000	30.000	30.000	30.000	s
9	Terugdraaien stoppen nieuwjaarsreceptie (nr 31)	2.000	2.000	2.000	2.000	s
		0	0	0	0	
	Overige aanpassingen begroting / andere ombuigingen	0	0	0	0	
10	Meicirculaire (excl salarisontwikkelingen en jeugd etc, zie regel hieronder)	-900.000	-1.292.000	-750.000	-627.000	s
11	Relatie met mei-circulaire 2019 (o.a. Jeugd/WSW)	213.000	562.000	543.000	507.000	s
12	Aframing stelpost indexering prijzen	-138.000	-138.000	-138.000	-138.000	s
13	Jaarrekening 2018, resultaat GREX	9.000	-13.000	25.000	51.000	s
14	Handhaving door ODBN	25.000	25.000	25.000	25.000	s
15	Veiligheidsregio, indexering prijzen	19.000	19.000	34.000	34.000	s
16	Opbrengst verkoop brandweerkazernes -/- boekwaarde	-23.000	0	0	0	i
17	Salarissen structureel	-26.000	-13.000	-109.000	-213.000	s
18	Salarissen incidenteel	-17.000	-13.000	0	0	i
19	Herindeling voorbereidingskosten	-138.000	-135.000	0	0	i
20	Diverse ramingen afdeling BMO, o.a. contributie VNG	33.000	33.000	33.000	33.000	s
21	Diverse ramingen afdeling R&B	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	s
22	Diverse ramingen Burgerzaken, 2022 meer leges rijbewijzen/eigen verklaringen	1.000	4.000	-22.000	-19.000	s
23	Verhoging leges conform notitie kostendekkendheid	-3.000	-5.000	-7.000	-6.000	s
24	Diverse ramingen afdeling Ruimte	2.000	-12.000	-34.000	-51.000	s
25	Diverse ramingen afdeling Welzijn	16.000	5.000	6.000	7.000	s
26	Transformatiefonds (inkomsten niet geraamd)	0	-32.000	0	0	i
27	Diverse posten Sociale Zaken, o.a. inkoop WMO/ Participatiewet/|Huish verzorging	54.000	36.000	32.000	26.000	s
28	Diverse posten Welzijn o.a. Kindcentrum/ index bibliotheek	23.000	26.000	26.000	27.000	s
29	Uitbesteding leerlingenvervoer (Forseti)	15.000	0	0	0	s
30	PGB-budget Jeugd	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	s
31	Financiering toegang jeugd	-84.000	-84.000	-84.000	-84.000	s
32	Stelpost salarissen consulent jeugd	77.000	79.000	81.000	83.000	s
33	Kapitaallasten	7.000	-45.000	18.000	32.000	s
34	Kapitaallasten incidentele inkomsten (regels provincie)	-2.000	9.000	-18.000	-18.000	i
35	Financieringsrente	-30.000	-12.000	12.000	26.000	s
36	Belastingen en verzekeringen	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000	s
37	Storting onderhoud gebouwen	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	s
38	Gevolgen exploitatie ivm doorschuiven gereedkomen dorpshuis Zeeland naar 1-1-2022	2.000	32.000	-5.000	-5.000	s
39	Afval	-19.000	-34.000	-35.000	-32.000	s
40	Riolering	11.000	12.000	12.000	5.000	s
41	Verlengen Agrifood van inc naar structureel	72.000	0	0	0	s
42	Verlengen Agrifood van inc naar structureel	-72.000	0	0	0	i
43	Doorschuif BTW Agrifood van inc naar structureel	-11.000	0	0	0	s
44	Doorschuif BTW Agrifood van inc naar structureel	11.000	0	0	0	i
45	Verlagen budget toerisme van str naar inc	-1.000	0	0	0	i
46	Verlagen budget toerisme van str naar inc	1.000	0	0	0	s
47	Intensivering toezicht veehouderij van str naar inc	-16.000	0	0	0	s
48	Intensivering toezicht veehouderij van str naar inc	16.000	0	0	0	i
49	Werkmaterieel doorgeschoven naar 2022	-13.000	0	13.000	0	i
50	Stelpost civieltechnische kunstwerken	17.000	17.000	17.000	17.000	s
51	Reserves structureel	-207.000	1.000	-5.000	-5.000	s
52	Reserves incidenteel	-62.000	81.000	0	0	i
53	Diverse extra aankopen OV	31.000	13.000	0	0	i
54	Vervanging speeltoestellen	11.000	31.000	0	0	i
55	Monumentale bomen van de toekomst	0	10.000	0	0	i
56	Update bomenverordening/kaartbeschermde houtopstanden	20.000	0	0	0	i
57	Dorpshuis Zeeland, extra lasten	0	0	82.000	82.000	s
58	Dorpshuis Zeeland, extra lasten	53.000	0	0	0	i
59	Afvalstoffenheffing, tarieven niet zo snel laten stijgen	240.000	120.000	0	0	s
60	Stelpost kapitaallasten renovatie de Eeight	1.000	11.000	10.950	10.900	s
60	Diverse kleine verschillen tov kaderbrief	36.000	10.000	-3.000	2.000	s
61	Diverse kleine verschillen tov kaderbrief	-2.000			1.000	i
	Financiële stand conceptbegroting 2020-2023					
	Structureel nieuw saldo begroting 2020	**-568.000**	**-683.000**	**-243.000**	**-191.000**	s
	Incidenteel nieuw saldo begroting 2020	**605.000**	**-70.000**	**84.000**	**23.000**	i
	Totaal nieuw saldo begroting 2020	**37.000**	**-753.000**	**-159.000**	**-168.000**	

Toelichting mutaties begroting 2019 na 4 juli 2018

1 t/m 9.
Deze verschillen zijn toegelicht in de omschrijving bij de desbetreffende post en besproken met de gemeenteraad op 12 september 2018.

10. Meicirculaire 2019
Bij het opstellen van de kaderbrief waren de gevolgen van de meicirculaire nog niet bekend. De meicirculaire is voor alle jaren positief. We ontvangen voornamelijk meer uitkering voor jeugdzorg en voogdij 18+.

11. Relatie met meicirculaire Jeugd/WSW
Een gedeelte van de algemene uitkering is geoormerkt. De uitgaven worden op de programma's geraamd. Dit betreft jeugdzorg en WSW.

12. Aframing stelpost indexering prijzen
Op basis van de meicirculaire wordt aan de hand van de daarin genoemde inflatiepercentages voor de komende jaren de index voor de meerjarenraming berekend. Dit levert een voordeel op.

13. Resultaat GREX
De vaststelling van de jaarrekening 2018 inclusief de GREX per 1-1-2019 had gevolgen voor de rentevergoeding van de GREX en een wijziging van de doorbelaste uren aan de GREX. Deze bedragen staan ook genoemd in het raadsvoorstel van de jaarrekening (raad 27 juni 2019) en zijn verwerkt in begrotingswijziging nr. 6 van 2019.

14. Handhaving door ODBN
De stijging van kosten heeft meer oorzaken. Enerzijds de indexering van het uurtarief en anderzijds een stijging van de inzet van uren voor meerdere taakvelden.

15. Veiligheidsregio, indexering prijzen
De bijdrage aan de veiligheidsregio wordt verhoogd door prijsindexering.

16. Opbrengst verkoop brandweerkazernes -/- boekwaarde
De opbrengst van de verkoop van de brandweerkazernes is hoger dan waar rekening mee is gehouden in de kaderbrief. De boekwaarde wordt verlaagd naar € 0.

17. Salarissen structureel
Dit voordeel bestaat uit verschillende componenten:

- Voordeel door lagere loonstijgingspercentages in de meicirculaire dan waarmee in de kaderbrief was gerekend
- Gedeeltelijke opheffing van dit voordeel in vooral de eerste jaren door de nieuwe cao-afspraken voor gemeenteambtenaren

18. Salarissen incidenteel
Dit voordeel bestaat uit iets lagere kosten voor tijdelijk personeel dan waarmee in de kaderbrief is gerekend.

19. Herindeling voorbereidingskosten
Het budget is naar beneden bijgesteld. Uden en Landerd hebben nu gelijke budgetten voor de herindeling.

20. Diverse ramingen afdeling BMO, o.a. contributie VNG

Voorheen werden vanuit de algemene uitkering gezamenlijke taken bekostigd. Een aantal taken valt niet meer onder de algemene uitkering, maar worden geïnd via de bijdrage aan de VNG. Bij de wijziging van deze regeling is dit destijds per abuis slechts voor 1 jaar geraamd, terwijl de bijdrage aan de VNG structureel hoger is.

21. Diverse ramingen afdeling R&B

De gemeentewerf is afgestoten en daarom zijn de budgetten voor de gemeentewerf afgeraamd.

22. Diverse ramingen Burgerzaken

Er hebben enkele kleine wijzigingen in de ramingen van burgerzaken plaatsgevonden.

23. Verhoging leges conform notitie kostendekkendheid

De tarieven van lijkbezorgingsrechten worden in de jaren 2019 tot en met 2021 verhoogd om tot 100% kostendekkendheid te komen.

24. Diverse ramingen afdeling Ruimte

Er hebben enkele kleine wijzigingen in de ramingen van ruimte plaatsgevonden. De leges omgevingsvergunningen stijgen met het inflatiepercentage van 1,5%.

25. Diverse ramingen afdeling Welzijn

Er hebben enkele kleine wijzigingen in de ramingen van burgerzaken plaatsgevonden.

26. Transformatiefonds (inkomsten niet geraamd)

In de jaren 2018 tot en met 2020 ontvangen wij jaarlijks € 32.000 van de centrumgemeente. Deze middelen worden in de jaren 2019 tot en met 2021 uitgegeven aan projecten in het kader van jeugd, zoals het Storm-project (preventie depressie). Met de 1e Burap is nagelaten deze ontvangst ook in 2021 te ramen.

27. Diverse posten Sociale Zaken

Diverse budgetten m.b.t. sociale zaken zijn geactualiseerd. Het betreft onder andere loonkostensubsidies, participatiewet, rolstoelvoorziening, Zorg in Natura en Huishoudelijke verzorging.

28. Diverse posten Welzijn

De subsidie/exploitatiekosten van de bibliotheek, Kindcentrum De Morgenzon en jeugdhuizen zijn gestegen (o.a. index). Verder is sprake van een lagere huuropbrengst en bijdrage in exploitatiekosten m.b.t. het Kindcentrum.

29. Uitbesteding leerlingenvervoer

Per abuis is er een onjuist bedrag geraamd voor uitbesteding van leerlingenvervoer aan Forseti bij de 1^{e} burap 2019. Dat wordt nu gecorrigeerd.

30. PGB-budget jeugd

Het budget is verlaagd met € 100.000 structureel.
Ouders kiezen meer voor Zorg in Natura dan voor een PGB. Indien we geen contract hebben met een jeugdhulpaanbieder dan zetten we hiervoor maatwerk in op basis van Zorg in Natura. Hierdoor neemt dus ook het aantal PGB's af.

31. en 32 Financiering toegang jeugd/stelpost salarissen consulent jeugd

Door de nieuwe inrichting toegang jeugd worden werkzaamheden niet meer door Ons Welzijn uitgevoerd maar door de gemeente zelf. Hierdoor vindt er een verschuiving plaats van het reguliere budget naar de directe salarislasten.

33. Kapitaallasten

Dit betreft voor alle jaren diverse kleine plussen en minnen. Het voordeel in 2021 wordt vooral veroorzaakt door het doorschuiven van het starten van afschrijven dorpshuis Zeeland tot 1-1-2022.

34. Kapitaallasten incidentele inkomsten

De regels van de provincie schrijven voor dat afschrijving en rente structureel als last geraamd moeten worden maar dan voor 50% als incidentele bate geraamd mogen worden

35. Financieringsrente

Door een gewijzigd rentepercentage en aanpassing van het investeringsschema is de financieringsrente opnieuw berekend. Het verschil is afgeraamd.

36. Belastingen en verzekeringen

De premies voor ons belastingpakket en de tarieven voor aan ons opgelegde belastingen zijn geïndexeerd door de leveranciers c.q. Waterschap.

37. Storting onderhoud gebouwen

Door het afstoten van het korfbalgebouw is de storting in het onderhoud van gebouwen gedaald.

38. Doorschuiven gereedkomen dorpshuis Zeeland naar 1-1-2022

Naar verwachting is het dorpshuis pas op 1 januari 2022 gereed. Hierdoor schuiven de lasten door naar latere jaren.

39. Afval

Door de stijging van kosten kan meer BTW toegerekend worden aan de tarieven afvalstoffenheffing. Deze BTW zit niet in de uitgaven (is verrekenbaar) maar alleen in de inkomsten.

40. Riolering

Dit verschil heeft twee oorzaken:

- Doorbelasting van toegerekende BTW wordt lager en daardoor iets lagere inkomsten
- Er wordt in 2020 en 2021 korting verleend door inzetten egalisatiereserve riolering. Deze inkomsten zijn opgenomen in de reserves.

41 tot en met 44. Verlengen Agrifood van incidenteel naar structureel

Door de raad is besloten tot en met 2020 deel te nemen aan dit samenwerkingsverband. De deelname is geëvalueerd. Er is besloten om de bijdrage structureel voort te zetten. Daarom is de bijdrage van de incidentele middelen naar de structurele middelen overgeheveld.

45 tot en met 48 Budgetten van structureel naar incidenteel

Er zijn enkele budgetten die per abuis onder de structurele middelen waren geschaard. Nu blijkt dat deze budgetten incidenteel zijn. Daarom heeft er een correctie plaatsgevonden van structureel naar incidenteel.

49. Werkmaterieel doorgeschoven naar 2022

In 2020 stond op de planning om de sneeuwploeg DAF, sneeuwploeg tractor en zoutmenginstallatie te vervangen. De vervanging is doorgeschoven naar 2022.

50. Stelpost civieltechnische kunstwerken

In 2020 wordt het kunstwerkenbeheerplan opgesteld. Daar vooruit oplopend is alvast een stelpost opgenomen ad € 17.000.

51. Reserves structureel

Deze verschillen bestaan uit diverse bedragen. Deze hebben bijna altijd een verband met daling of stijging van andere inkomsten/uitgaven zoals kapitaallasten, beschikken over egalisatiereserves (afval/riool) etc.

52. Reserves incidenteel

We onttrekken incidenteel middelen uit de reserve ten behoeve van diverse extra aankopen openbare verlichting, vervanging van speeltoestellen, monumentale bomen van de toekomst en voor de update van de bomenverordening/kaartbeschermde houtopstanden. Doordat het budget voor voorbereiding herindeling is bijgesteld, hoeven we in 2021 € 135.000 minder te onttrekken uit de behoedzaamheidsreserve.

53. Diverse extra aankopen OV

In 2020 en 2021 wordt er uit de reserve openbare verlichting extra geld onttrokken voor de vervanging van de openbare verlichting.

54. Vervanging speeltoestellen

In 2020 worden de speeltoestellen vervangen die daar zowel op basis van inspectie als op basis van onderhoud aan toe zijn. Hiervoor wordt extra geld uit de reserve speeltoestellen onttrokken in 2020 en 2021.

55. Monumentale bomen van de toekomst

In 2021 wordt er € 10.000 uit de reserve bomen onttrokken voor het project Monumentale bomen van de toekomst.

56. Update bomenverordening/kaartbeschermde houtopstanden

In 2020 wordt er een update uitgevoerd van de bomenverordening en kaart beschermende houtopstanden. Hiervoor wordt er in 2020 € 20.000 uit de reserve bomen onttrokken.

57. Dorpshuis Zeeland, extra lasten structureel

De bouw van het dorpshuis Zeeland wordt duurder door gewijzigde plannen en door stijging van de bouwkosten. Daardoor stijgen de kapitaallasten.

58. Dorpshuis Zeeland, extra lasten incidenteel

Deze middelen zijn bedoeld voor gevelherstel van een pand i.v.m. aankoop belendende panden in het kader van de realisatie van het dorpshuis Zeeland.

59. Afvalstoffenheffing, tarieven niet zo snel laten stijgen

De kosten voor de afvalinzameling zijn sterk gestegen. Door de raad is besloten dat de kosten 100% gedekt moeten worden door de tarieven. De tarieven zouden daarom flink moeten stijgen. Voorheen werd er een bedrag uit de reserve afvalstoffenheffing onttrokken om de tarieven te egaliseren. Deze reserve is nagenoeg nihil. Er wordt daarom afgeweken van het beleid om de kosten 100% te dekken. We ontvangen in 2020 en in 2021 minder afvalstoffenheffing. De 100% kostendekking wordt daarmee gefaseerd bereikt in 2022.

60. Renovatie sporthal de Eeght

In 2019 wordt er geïnventariseerd welke renovaties er plaats dienen te vinden bij sporthal de Eeght. Er wordt geschat dat de renovaties die voortvloeien uit de inventarisatie ongeveer € 200.000 zullen kosten.

61 en 62. Diverse kleine mutaties ten opzichte van kaderbrief

Dit betreft kleine verschillen die verder niet worden toegelicht.

Bijlage 2 Staat van reserves 2019 tot en met 2023

Grootboek nummer	Naam reserve	Programma	Saldo 1-1-2019	Mutaties 2019	Saldo 1-1-2020	Mutaties 2020	Saldo 1-1-2021	Mutaties 2021	Saldo 1-1-2022	Mutaties 2022	Saldo 1-1-2023	Mutaties 2023	Saldo 1-1-2024
7.910.217	DKU Brandweerkazerne/werkplaats Zeeland	1	120.662,05	-9.280,00	111.382,05	-111.382,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal programma 1 Veiligheid			**120.662,05**	**-9.280,00**	**111.382,05**	**-111.382,05**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
7.910.054	Reserve openbare verlichting	2	104.819,96	-7.095,00	97.724,96	-31.000,00	66.724,96	-13.000,00	53.724,96	0,00	53.724,96	0,00	53.724,96
7.910.238	DKU rotonde Peelweg/Langenboomseweg	2	345.855,42	-15.721,00	330.134,42	-15.721,00	314.413,42	-15.721,00	298.692,42	-15.721,00	282.971,42	-15.721,00	267.250,42
Totaal programma 2 Verkeer en vervoer			**450.675,38**	**-22.816,00**	**427.859,38**	**-46.721,00**	**381.138,38**	**-28.721,00**	**352.417,38**	**-15.721,00**	**336.696,38**	**-15.721,00**	**320.975,38**
7.910.230	DKU nieuwbouw Den Omgang	4	199.665,55	-7.535,00	192.130,55	-7.535,00	184.595,55	-7.535,00	177.060,55	-7.535,00	169.525,55	-7.535,00	161.990,55
7.910.231	DKU nieuwbouw De Regenboog	4	466.870,98	-15.560,00	451.310,98	-15.560,00	435.750,98	-15.560,00	420.190,98	-15.560,00	404.630,98	-15.560,00	389.070,98
7.910.240	DKU Kindcentrum Zeeland	4	5.348.676,25	-148.277,00	5.200.399,25	-149.294,00	5.051.105,25	-149.294,00	4.901.811,25	-149.294,00	4.752.517,25	-149.294,00	4.603.223,25
7.910.250	DKU Frisse Scholen Oventje	4	12.515,02	-963,00	11.552,02	-963,00	10.589,02	-963,00	9.626,02	-963,00	8.663,02	-963,00	7.700,02
7.910.251	DKU Frisse Scholen Kreek'l	4	96.544,63	-7.427,00	89.117,63	-7.427,00	81.690,63	-7.427,00	74.263,63	-7.427,00	66.836,63	-7.427,00	59.409,63
7.910.252	DKU Frisse Scholen Vlinder	4	69.726,66	-5.364,00	64.362,66	-5.364,00	58.998,66	-5.364,00	53.634,66	-5.364,00	48.270,66	-5.364,00	42.906,66
Totaal programma 4 Onderwijs			**6.193.999,09**	**-185.126,00**	**6.008.873,09**	**-186.143,00**	**5.822.730,09**	**-186.143,00**	**5.636.587,09**	**-186.143,00**	**5.450.444,09**	**-186.143,00**	**5.264.301,09**
7.910.065	DKU herontwikkeling DAW	5	1.423.320,34	-41.808,00	1.381.512,34	-41.808,00	1.339.704,34	-41.808,00	1.297.896,34	-41.808,00	1.256.088,34	-41.808,00	1.214.280,34
7.910.225	DKU uitbreiding kleedaccommodatie Emos	5	32.245,32	-32.245,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.910.220	Reserve Stimulering Sport	5	500.000,00	-387.962,00	112.038,00	-43.432,00	68.606,00	-47.815,00	20.791,00	-20.791,00	0,00	0,00	0,00
7.910.055	Reserve Speeltoestellen	5	97.671,53	0,00	97.671,53	-11.000,00	86.671,53	-31.000,00	55.671,53	0,00	55.671,53	0,00	55.671,53
7.910.056	Bestemmingsreserve Bomen	5	48.786,39	0,00	48.786,39	-20.000,00	28.786,39	-10.000,00	18.786,39	0,00	18.786,39	0,00	18.786,39
7.910.068	Reserve groen	5	646.269,82	-102.253,00	544.016,82	76.497,00	620.513,82	9.243,00	629.756,82	888,00	630.644,82	487,00	631.131,82
7.910.070	DKU EVZ Melkpad/Graspeelloop	5	58.750,00	-1.958,00	56.792,00	-1.958,00	54.834,00	-1.958,00	52.876,00	-1.958,00	50.918,00	-1.958,00	48.960,00
7.910.071	DKU EVZ Munse Wetering	5	150.282,81	-5.060,00	145.222,81	-5.060,00	140.162,81	-5.060,00	135.102,81	-5.060,00	130.042,81	-5.060,00	124.982,81
Totaal programma 5 Sport, cultuur, recreatie en natuur			**2.957.326,21**	**-571.286,32**	**2.386.039,89**	**-46.761,00**	**2.339.278,89**	**-128.398,00**	**2.210.880,89**	**-68.729,00**	**2.142.151,89**	**-48.339,00**	**2.093.812,89**

Grootboek nummer	Naam reserve	Programma	Saldo 1-1-2019	Mutaties 2019	Saldo 1-1-2020	Mutaties 2020	Saldo 1-1-2021	Mutaties 2021	Saldo 1-1-2022	Mutaties 2022	Saldo 1-1-2023	Mutaties 2023	Saldo 1-1-2024
7.910.253	DKU gemeenschapshuis Zeeland	6	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	972.075,00	972.075,00	-24.925,00	947.150,00
Totaal programma 6 Sociaal domein			**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**972.075,00**	**972.075,00**	**-24.925,00**	**947.150,00**
7.910.007	Reserve duurzaamheid in het buitengebied	7	390.738,28	-375.211,28	15.527,00	-15.527,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.910.029	Reserve afvalstoffenheffing	7	219.902,91	-205.551,00	14.351,91	-14.351,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.910.030	Reserve egalisatie rioolheffing	7	130.566,00	-17.489,00	113.077,00	-52.815,00	60.262,00	-30.610,00	29.652,00	0,00	29.652,00	0,00	29.652,00
Totaal programma 7 Volksgezondheid en milieu			**741.207,19**	**-598.251,28**	**142.955,91**	**-82.693,91**	**60.262,00**	**-30.610,00**	**29.652,00**	**0,00**	**29.652,00**	**0,00**	**29.652,00**
7.910.004	Reserve uitkering HNG	8	85.271,43	-41.107,99	44.163,44	-44.163,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.910.239	DKU LOG Graspeel t.b.v. LOG	8	174.826,44	-9.213,00	165.613,44	-9.213,00	156.400,44	-9.213,00	147.187,44	-9.213,00	137.974,44	-9.213,00	128.761,44
7.910.059	DKU Centrumplan Zeeland	8	970.000,00	-32.333,00	937.667,00	-32.333,00	905.334,00	-32.333,00	873.001,00	-32.333,00	840.668,00	-32.333,00	808.335,00
7.910.061	Reserve Reconstructiefonds BIO/ reconstructie	8	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.910.069	Reserve stimulering grondverkopen	8	13.933,39	-13.933,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7.910.249	Centrumplan Schaijk	8	428.010,79	40.732,00	468.742,79	-16.164,00	452.578,79	-16.164,00	436.414,79	-16.164,00	420.250,79	-16.164,00	404.086,79
7.910.072	DKU Korte Louwstraat Schaijk	8	0,00	67.667,00	67.667,00	-2.333,00	65.334,00	-2.333,00	63.001,00	-2.333,00	60.668,00	-2.333,00	58.335,00
Totaal programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			**1.672.042,05**	**11.811,62**	**1.683.853,67**	**-104.206,44**	**1.579.647,23**	**-60.043,00**	**1.519.604,23**	**-60.043,00**	**1.459.561,23**	**-60.043,00**	**1.399.518,23**
7.910.243	DKU verbouwing gemeentehuis 2012	9	98.561,00	-9.663,00	88.898,00	-9.663,00	79.235,00	-9.663,00	69.572,00	-9.663,00	59.909,00	-9.663,00	50.246,00
7.910.244	DKU inrichting gemeentehuis 2012	9	55.881,00	-6.209,00	49.672,00	-6.209,00	43.463,00	-6.209,00	37.254,00	-6.209,00	31.045,00	-6.209,00	24.836,00
7.910.000	Behoedzaamheidsreserve	9	10.139.493,21	-1.851.375,00	8.288.118,21	-582.569,00	7.705.549,21	-515.715,00	7.189.834,21	-7.860,00	7.181.974,21	-7.859,00	7.174.115,21
Totaal programma 9 Bestuur en ondersteuning			**10.304.108,12**	**-1.867.247,00**	**8.436.861,12**	**-608.613,91**	**7.828.247,21**	**-531.587,00**	**7.296.660,21**	**-23.732,00**	**7.272.928,21**	**-23.731,00**	**7.249.197,21**
TOTAAL RESERVES			**22.440.020**	**3.242.195-**	**19.197.825**	**1.186.521-**	**18.011.304**	**965.502-**	**17.045.802**	**617.707**	**17.663.509**	**358.902-**	**17.304.607**
7.910.000	Behoedzaamheidsreserve (zie hierboven)	9	10.139.493,21	1.851.375-	8.288.118	582.569-	7.705.549	515.715-	7.189.834	7.860-	7.181.974	7.859-	7.174.115
	Begrotingssaldo cumulatief				2.583.651-		2.620.575-		1.867.940-		1.709.585-		1.541.713-
BEGROTINGSSALDO			**10.139.493**	**1.851.375-**	**5.704.467**	**582.569-**	**5.084.974**	**515.715-**	**5.321.894**	**7.860-**	**5.472.389**	**7.859-**	**5.632.402**
TOTAAL RESERVES INCLUSIEF BEGROTINGSSALDI			**22.440.020**	**3.242.195-**	**16.614.174**	**1.186.521-**	**15.390.729**	**965.502-**	**15.177.862**	**617.707**	**15.953.924**	**358.902-**	**15.762.894**

Specificatie aanwendingen en stortingen reserves

Aanwending van reserves

Grootboek nummer	Naam reserve	Programma	2020 €	2021 €	2022 €	2023 €	Str./ Inc.	Soort reserve
7.910.000	Behoedzaamheidsreserve	3	20.699	7.860	7.860	7.859	S	algemene reserve
7.910.000	Behoedzaamheidsreserve	8	61.870	7.855			S	
7.910.000	Behoedzaamheidsreserve	9	500.000	500.000			I	
7.910.004	Reserve uitkering HNG	8	46.352	-	-	-	S	bestemmingsres.
7.910.007	Reserve duurzaamheid in het buitengebied	7	15.527	-	-	-	I	bestemmingsres.
7.910.029	Reserve afvalstoffenheffing	7	14.352	-	-	-	S	bestemmingsres.
7.910.030	Reserve egalisatie rioolheffing	7	52.815	30.610	-	-	S	bestemmingsres.
7.910.052	Reserve bestemde budgetten	9	10.173	-	-	-	I	bestemmingsres.
7.910.054	Reserve openbare verlichting	2	31.000	13.000	-	-	I	bestemmingsres.
7.910.055	Reserve speeltoestellen	5	11.000	31.000	-	-	I	bestemmingsres.
7.910.056	Bestemmingsreserve Bomen	5	20.000	10.000	-	-	I	bestemmingsres.
7.910.061	Reserve Reconstructiefonds BIO/ reconstructie	8	-	-	-	-	I	bestemmingsres.
7.910.068	Reserve groen	5	2.572	2.572	2.572	2.572	S	bestemmingsres.
7.910.068	Reserve groen	5	22.600	22.600	22.600	22.600	I	bestemmingsres.
7.910.220	Reserve Stimulering Sport	5	43.432	47.815	20.791	-	I	bestemmingsres.
7.910.059	DKU Centrumplan Zeeland	2	32.333	32.333	32.333	32.333	S	dku
7.910.065	DKU herontwikkeling DAW	5	41.808	41.808	41.808	41.808	S	dku
7.910.070	DKU EVZ Melkpad-Graspeelloop	5	1.958	1.958	1.958	1.958	S	dku
7.910.071	DKU EVZ Munsche Wetering	5	5.060	5.060	5.060	5.060	S	dku
7.910.072	DKU Korte Louwstraat Schaijk	8	2.333	2.333	2.333	2.333	S	dku
7.910.217	DKU Bouw brandweerkazerne/werkplaats Zeeland	1	111.382	-	-	-	S	dku
7.910.230	DKU nieuwbouw Den Omgang	4	7.535	7.535	7.535	7.535	S	dku
7.910.231	DKU nieuwbouw De Regenboog	4	15.560	15.560	15.560	15.560	S	dku
7.910.238	DKU rotonde Peelweg/Langenboomseweg	2	15.721	15.721	15.721	15.721	S	dku
7.910.239	DKU LOG Graspeel t.b.v. LOG	8	9.213	9.213	9.213	9.213	S	dku
7.910.240	DKU Kindcentrum Zeeland	4	149.294	149.294	149.294	149.294	S	dku
7.910.243	DKU verbouwing gemeentehuis 2012	9	9.663	9.663	9.663	9.663	S	dku
7.910.244	DKU inrichting gemeentehuis 2012	9	6.209	6.209	6.209	6.209	S	dku
7.910.249	DKU Centrumplan Schaijk	2	16.164	16.164	16.164	16.164	S	dku
7.910.250	DKU frisse school Oventje	4	963	963	963	963	S	dku
7.910.251	DKU frisse school Kreek'l	4	7.427	7.427	7.427	7.427	S	dku
7.910.252	DKU frisse school Vlinder	4	5.364	5.364	5.364	5.364	S	dku
7.910.253	DKU Gemeenschapshuis Zeeland	6	-	-	24.925	24.925	S	dku
7.910.253	DKU Gemeenschapshuis Zeeland	6	-	-	38.500	-	I	dku
	Totaal		***1.290.379***	***999.917***	***443.853***	***384.561***		

Stortingen in reserves

Grootboek nummer	Naam reserve	Programma	2020 €	2021 €	2022 €	2023 €	Str./ Inc.	Soort reserve
7.910.004	Reserve uitkering HNG	8	2.189	-	-	-	S	bestemmingsres.
7.910.061	Reserve Reconstructiefonds BIO/ reconstructie	8	-	-	-	-	I	bestemmingsres.
7.910.068	Reserve groen	3	20.699	7.860	7.860	7.859	S	bestemmingsres.
7.910.068	Reserve groen	5	19.100	18.700	18.200	17.800	S	bestemmingsres.
7.910.068	Reserve groen	8	61.870	7.855	-	-	S	bestemmingsres.
7.910.253	DKU Gemeenschapshuis Zeeland	6	-	-	1.035.500		I	dku
	Totaal		***103.858***	***34.415***	***1.061.560***	***25.659***		

* deze onttrekking maakt deel uit van de 100% kostendekking voor de afvalstoffenheffing en dus van de structurele dekking van de uitgaven. De inkomsten bestaan uit tarieven en beschikking reserve.

Bijlage 3 Staat van voorzieningen 2019 tot en met 2023

Naam voorziening	Saldo 1-1-2019	Storting 2019	Onttrekking 2019	Saldo 1-1-2020	Storting 2020	Onttrekking 2020	Saldo 1-1-2021	Storting 2021	Onttrekking 2021	Saldo 1-1-2022	Storting 2022	Onttrekking 2022	Saldo 1-1-2023	Storting 2023	Onttrekking 2023	Saldo 1-1-2024
Voorziening exploitatietekort Reek Zuid	4.091.545	0	0	4.091.545	0	0	4.091.545	0	0	4.091.545	0	0	4.091.545	0	0	4.091.545
Voorziening exploitatietekort De Vensteeg	875.243	0	875.243	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening exploitatietekort LOG Graspeel	551.624	0	0	551.624	0	551.624	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pensioenverplichtingen wethouders	3.001.360	75.689	46.443	3.030.606	75.689	50.953	3.055.342	75.689	58.154	3.072.878	75.689	61.898	3.086.669	75.689	61.898	3.100.459
Grootonderhoud wegen, straten en pleinen	982.375	551.909	1.090.726	443.558	551.909	850.000	145.467	551.909	680.000	17.376	551.909	200.000	369.285	551.909	600.000	321.194
Voorziening verkeer en parkeren	102.352	16.337	113.743	4.946	0	4.946	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onderhoud bossen	163.987	20.000	20.000	163.987	20.000	30.000	153.987	20.000	35.000	138.987	20.000	40.000	118.987	20.000	45.000	93.987
Grootonderhoud cq verbetering van riolering	2.037.093	452.107	1.282.860	1.206.340	454.853	904.000	757.193	512.741	858.000	411.934	548.191	635.452	324.673	580.121	621.452	283.342
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen/	2.311.536	537.907	1.173.726	1.675.717	525.917	877.852	1.323.782	525.917	499.430	1.350.269	525.917	310.393	1.565.793	525.896	398.399	1.693.290
Voorziening dubieuze debiteuren	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening wachtgeld oud wethouders	352.624	0	149.304	203.320	0	106.434	96.887	0	63.635	33.251	0	33.251	0	0	0	0
Voorziening afval	82.000	0	0	82.000	0	0	82.000	0	0	82.000	0	0	82.000	0	0	82.000
totaal	**14.551.739**	**1.653.949**	**4.752.045**	**11.453.643**	**1.628.368**	**3.375.808**	**9.706.203**	**1.686.256**	**2.194.219**	**9.198.240**	**1.721.706**	**1.280.994**	**9.638.952**	**1.753.615**	**1.726.749**	**9.665.817**

Bijlage 4 Investeringen periode 2019-2023

Activanummer	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
	Programma 1: Veiligheid										
1200115	Bouw brandweerkazerne/gemeentewerkplaats DKU-ged.	-	-	-	-	-	-	127.339	-	-	-
	Programma 2: Verkeer en vervoer										
2101201	Bouw-woonrijpmaken De Louwstraat 2012 (DKU)	70.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2101402	Fietspad Kapelweg 2014	67.714	-	-	-	-	62.500	-	-	-	-
2101500	Centrumplan Zeeland*	785.336	-	8.500	308.507	-	-	-	-	-	-
2101502	Centrumplan Schaijk openbaar gebied	558.494	-	-	-	-	225.705	-	-	-	-
2101702	Herinrichting Bergmaas	120.065	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2101703	Reconstructie Kerkweg	71.373	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2101704	Bouw- en woonrijpmaken Den Omgang en oml. geb.	-54.498	-	-	-	-	-54.498	-	-	-	-
2101800	Reconstructie Peelweg	288.973	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2101801	Inrichting gebied dorpshuis / sporthal Zeeland	730.501	730.501	730.501	-	-	662.533	662.533	662.533	-	-
2101900	Fietspad Maashorst*	282.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2102001	Brug Boterbloem	-	65.000	-	-	-	-	-	-	-	-
2121801	Bushaltes Bergmaas	32.145	-	-	-	-	280.520	-	-	-	-
	Programma 3: Economie en toerisme										
5601800	Aansluiting evenementenkasten	51.600	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Programma 5: Sport, cultuur, recreatie en natuur										
5301701	Sportaccommodaties gebouwen	343.380	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5301802	Sport en Spel Reek gebouw*	362.093	1.607.093	-	-	-	-	-	-	-	-
5301803	Sport en Spel Reek installaties*	125.000	540.000	-	-	-	-	-	-	-	-
5302100	Vervanging kunstgrasveld DAW	-	220.000	-	-	-	-	-	-	-	-
5311702	DAW/EMOS, kunstgrasvelden	233.597	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5311800	Aanleg kunstgrasveld Festilent	67.610	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5311801	Herstel natuurgrasvelden Festilent	250.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Renovatie Sporthal de Eeght*	-	200.000	-	-	-	-	-	-	-	-
5501200	Uitvoering Landschapsbeleidsplan	38.817	-	-	-	-	38.817	-	-	-	-
5501401	Dreven & Driften Zeeland - Meer Maashorst	1.309	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5501402	Dreven & Driften Schaijk - Meer Maashorst	-	-	-	-	-	5.367	-	-	-	-
5501403	Entree Palmstraat - Meer Maashorst	-	-	-	-	-	4.397	-	-	-	-
5501700	EVZ Melkplad-Graspeelloop 2015	117.500	-	-	-	-	58.750	-	-	-	-
5501701	EVZ Munsche wetering 2016	460.485	-	-	-	-	354.200	-	-	-	-
5801500	Aanleg trapveldjes 2015	32.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	Vermeerdering					Vermindering				
Omschrijving	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Programma 6: Sociaal Domein										
Dorpshuis Zeeland	1.907.399	1.000.000	6.060.710	-	-	-	-	-	-	-
Inventaris dorpshuis en sporthal Zeeland	-	-	350.000	-	-	-	-	100.000	-	-
Programma 7: Volksgezondheid en milieu										
Ondergrondse glasbakken	7.295	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing										
Centrumplan Schaijk	2.900	-	-	-	-	2.900	-	-	-	-
Dorpsontwikkelingsplan Reek	428.932	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorbereidingskosten ontwikkeling GREX Kerkstraat Oost		150.000								
Activering uitkering HNG	6.339	2.189	-	-	-	47.447	46.352	-	-	-
Programma 9: Bestuur en ondersteuning										
MGBA	23.244	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Thin Clients	-	-	-	49.000	-	-	-	-	-	-
Vervanging Citrix-Server	18.639	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervanging ESX-Server	-	-	-	24.000	-	-	-	-	-	-
Vervanging SAN	-	-	-	25.000	-	-	-	-	-	-
Opzetstrooier tbv Daf	45.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tractor John Deere 5720	55.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aanschaf wagen toezichthouder 1	21.193	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aanschaf wagen toezichthouder 2	21.193	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Opzetstrooier 1	-	35.000	-	-	-	-	-	-	-	-
Opzetstrooier 2	-	35.000	-	-	-	-	-	-	-	-
Vervangen vijf voertuigen buitendienst 2023	-	-	-	-	225.272	-	-	-	-	-
Vervanging tractor	-	-	-	-	61.000	-	-	-	-	-
Stimulering grondverkopen	13.934	-	-	-	-	13.934	-	-	-	-
Grond Heihorst Zeeland	71.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	**7.658.562**	**2.774.783**	**5.117.501**	**445.007**	**286.272**	**1.702.572**	**836.224**	**762.533**	**38.500**	**-**

* Deze investeringen worden nog apart aan de raad voorgelegd

Bijlage 5 Incidentele baten en lasten begroting 2020-2023

	Omschrijving	progr.	2020	2021	2022	2023
	Lasten					
1	Handhavers	1	70.000			
2	Brandweerkazerne Zeeland, afboeken boekwaarde	1	127.339			
3	Diverse extra aankopen OV	2	31.000	13.000		
4	Werkbudget economische stimulering	3	5.000			
5	Passend onderwijs	4	1.800			
6	Landschap Maashorst	5	60.000			
7	Cultuureducatie met kwaliteit	5	15.300			
8	Vervanging speeltoestellen	5	11.000	31.000		
9	Monumentale bomen van de toekomst	5	0	10.000		
10	Update bomenverordening/kaartbeschermde houtopstanden	5	20.000			
11	Verkoop Garf en Vlashoeve	6			1.035.500	
12	Sloop Vlashoeve	6			38.500	
13	Subsidie St. Dorpshuizen Landerd	6	25.000			
14	uitvoering dorpsinitiatieven	6	30.000	30.000		
15	Buurtsportcoach (reserve stimulering sport)	6	43.432	47.815	20.791	
16	Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd	6	32.000	32.000		
17	Gevelherstel Ambianz ivm dorpshuis Zeeland	6	53.240			
18	Samen Landerd Samen Beter	7	48.400	19.200		
19	Sorteeranalyse afval	7			7.000	
20	Intensivering toezicht veehouderij	7	15.527			
21	Preventie Drugs	7	10.000	10.000	10.000	
22	Gezond agrarisch productlandschap	8	5.000			
23	Ontwikkelen agrarische verdienmodellen	8	10.000			
24	BAG gebouwen omzetten van m3 naar m2	8	50.000			
25	Bouwen BAG controles	8	65.000			
26	Kosten invoering omgevingswet	8	165.000	170.000		
27	Aanpassing ICT plan	9	40.700		28.000	
28	Herindeling Uden	9	500.000	500.000		
29	Wegenschaaf doorgeschoven vanuit 2018	9	10.000			
30	Werkmaterieel doorgeschoven vanuit 2018	9			13.000	
31	BLOU budgetten incidenteel	9	205.572	103.921	46.000	46.000
32	Verkiezingen stembureau's toegankelijk maken	9	0	40.000		
33	Onvoorziene opleidingskosten raad	9	730	2.730	2.730	2.730
34	Personeel incidenteel	9	188.436	213.764	24.668	14.479
35	Onderzoek subsidies	9	10.000			
36	Voorzitterstraining	9	3.000			
	Totaal lasten		**1.852.476**	**1.223.430**	**1.226.189**	**63.209**
	Baten					
37	Brandweerkazerne Schaijk	1	-463.500			
38	Brandweerkazerne Zeeland	1	-77.250			
39	Dekking uit reserve OV voor extra aankopen OV	2	-31.000	-13.000		
40	Cultuureducatie met kwaliteit	5	-7.650			
41	Buurtsportcoach (reserve stimulering sport)	5	-43.432	-47.815	-20.791	
42	Toerisme verlagen uitgaven	5	-1.250			
43	Dekking uit reserve groen voor lasten op de exploitatie	5	-22.600	-22.600	-22.600	-22.600
44	Dekking uit reserve bomen voor lasten monumentale bomen van de toekomst	5		-10.000		
45	Dekking uit reserve bomen voor update bomenverordening/kaartbeschermde houtopstanden	5	-20.000			
46	Dekking uit reserve speeltoestellen voor vervanging speeltoestellen	5	-11.000	-31.000		
47	Verkoop Garf en Vlashoeve	6			-1.035.500	
48	Bijdrage uit reserve ivm sloop Vlashoeve	6			-38.500	
49	Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd	6	-32.000	-32.000	0	0
50	Ontrrekking res duurzaamheid buitengebied	7	-15.527			
51	Afvalstoffenheffing tbv sorteeranalyse	7			-7.000	
52	uitkering herindeling wet Arhi	9		-635.000		
53	onderuitputting kapitaallasten afschrijving	9	-21.741	-1.750	-15.408	-16.852
54	onderuitputting kapitaallasten rente	9	-888	-88	-2.173	-716
55	Herindeling Uden	9	-500.000	-500.000		
	Totaal baten		**-1.247.838**	**-1.293.253**	**-1.141.972**	**-40.168**
	Saldo incidenteel in begroting 2020		**604.638**	**-69.823**	**84.217**	**23.041**
	Omschrijving		**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
	Saldo begroting		**36.924**	**-752.635**	**-158.355**	**-167.872**
	Waarvan incidenteel		604.638	-69.823	84.217	23.041
	Structurele saldo		-567.714	-682.812	-242.572	-190.913

Lasten

1. Inhuur van personeel ten behoeve van het project vitale en toekomstbestendige recreatieparken Landerd
2. De brandweerkazernes van Schaijk en Zeeland worden verkocht aan de Veiligheidsregio. De boekwaarde vervalt door deze verkoop
3. Door de actualisatie van het uitvoeringsplan openbare verlichting wordt er in 2020 € 31.000 uitgeven voor vervanging openbare verlichting.
4. Tijdelijk extra werkbudget voor economische stimulering
5. Deelname aan pilot, samen met andere gemeenten, aan ontwikkelagenda passend onderwijs. In 2020 vindt evaluatie plaats of de project wordt voortgezet.
6. Tijdelijke bijdrage in kosten van personeel van Stichting Maashorst. Dit is ter compensatie omdat de gemeente Landerd verder geen capaciteit levert.
7. Er wordt een 4 jaar lang een subsidie verstrekt aan de Cultuurloper. De cultuurloper stimuleert cultuur op basisscholen. De periode loopt van 2017 tot en met 2020.
8. In 2020 worden de speeltoestellen vervangen die daar zowel op basis van inspectie als op basis van onderhoud aan toe zijn.
9. In 2021 wordt er € 10.000 uitgeven voor het project Monumentale bomen van de toekomst.
10. In 2020 wordt er een update uitgevoerd van de bomenverordening en de kaart beschermende houtopstanden.
11. Storting in de reserve DKU Centrumplan Zeeland als gevolg van verkoop Garf en Vlashoeve in 2022. De Garf en Vlashoeve worden verkocht omdat er een nieuw dorpshuis gebouwd wordt in Zeeland.
12. Sloop van de Vlashoeve in 2022 als gevolg van het bouwen van een nieuw dorpshuis
13. Stichting Dorpshuizen krijgt aanvullende subsidie om de exploitatie binnen de randvoorwaarden sluitend te krijgen.
14. De dorpen Zeeland, Schaijk en Reek hebben een dorpsontwikkelingsplan opgesteld. De kosten van de uitvoering van dorpsinitiatieven zijn geraamd op € 75.000.
15. Incidentele lasten van de BuurtSportCoach.
16. In de jaren 2018 tot en met 2020 ontvangen wij jaarlijks € 32.000 van de centrumgemeente. Deze middelen worden in de jaren 2019 tot en met 2021 uitgegeven aan projecten in het kader van jeugd, zoals het Storm-project (preventie depressie).
17. Volgens afspraak wordt de gevel van Ambianz hersteld in verband met het ontwikkelen van een nieuw dorpshuis in Zeeland.
18. Uitgaven ten behoeve van het project Samen Landerd Samen Beter
19. Sorteeranalyse afval in 2022
20. Door de ODBN vindt vanaf 2018 tot en met 2020 intensivering van toezicht op intensieve veehouderijen plaats.
21. Deze middelen zijn tijdelijk beschikbaar gesteld om samen met betrokken organisaties drugsoverlast en drugsgebruik te verlagen. Indien nodig of gewenst worden er (professionele) interventies uitgevoerd
22. In 2019 en 2020 wordt de proeftuin Agro de Peel verder ontwikkeld. Ook wordt er gestart met het opstellen van een omgevingsplan buitengebied.
23. Samen met de agrarische sector wordt er gezocht naar alternatieven en verbreding voor stoppende boeren. Er wordt een beleid voor vrijkomende agrarische bebouwing opgesteld.

24. De waardering van de WOZ-objecten wordt gewijzigd van m3 naar m2. De omzetting hiervan wordt uitgevoerd door inhuur van externen.
25. Er zijn achterstanden bij de controles van BAG-objecten. Om de BAG weer op orde te krijgen, worden er extra middelen ingezet.
26. Naar verwachting treedt in 2021 de omgevingswet in werking. De implementatie van deze nieuwe wet is sinds 2019 in volle gang en wordt in 2021 afgerond.
27. Deze middelen zijn bedoeld voor nieuwe presentatieschermen, vervanging vaste telefoons en telefooninstallatie en voor overige incidentele hardware projecten.
28. In 2022 gaan Uden en Landerd samen. De herindeling van deze gemeenten worden in de jaren 2020 en 2021 voorbereid. De kosten worden geraamd op € 500.000 per jaar en worden onttrokken uit de behoedzaamheidsreserve
29. In 2018 was geraamd om de wegenschaaf te vervangen. Deze vervanging vindt plaats in 2020 indien nodig.
30. In 2022 worden de sneeuwploeg, DAF, sneeuwploeg tractor en zoutmenginstallatie vervangen.
31. De middelen die bestemd waren voor de BLOU-samenwerking worden ingezet voor uitgestelde uitgaven op het gebied van ICT en voor ICT-uitgaven in het kader van de herindeling.
32. Bij de komende verkiezingen dienen op basis van wetswijziging de stembureau's toegankelijk te zijn voor alle stemgerechtigden. Daarom dienen gebouwen aangepast te worden.
33. Onvoorziene opleidingskosten van raadsleden.
34. Tijdelijk personeel/inhuur voor projecten en frictiekosten personeel i.v.m. bezuinigingen op enkele taakgebieden.
35. Er wordt een onderzoek gestart naar subsidiemogelijkheden.
36. De fractievoorzitter gaan een voorzitterstraining volgen in 2020.

Baten

37. De brandweerkazerne Schaijk wordt verkocht aan de Veiligheidsregio.
38. De brandweerkazerne Zeeland wordt verkocht aan de Veiligheidsregio.
39. Dekking uit reserve openbare verlichting voor lasten vervanging openbare verlichting (zie 3).
40. Wij ontvangen van Kunstbalie eenmalig bedrag van € 7.650
41. Dekking uit reserve Stimulering Sport voor lasten van de BuurtSportCoach
42. Op toerisme wordt in totaal € 25.000 bezuinigd in 2020. De bezuiniging op structurele lasten bedraagt € 23.750. Op incidentele lasten wordt € 1.250 bezuinigd.
43. Dekking uit reserve groen voor lasten op de exploitatie, zoals vacatievergoedingen
44. Dekking uit reserve bomen voor lasten monumentale bomen van de toekomst (zie 9)
45. Dekking uit reserve bomen voor update bomenverordening/kaartbeschermde houtopstanden (zie 10)
46. Dekking uit reserve speeltoestellen voor vervanging speeltoestellen (zie 8)
47. Opbrengst van de verkoop van de Garf en de Vlashoeve in 2022 (zie 11)
48. Bijdrage uit reserve in verband met sloop van de Vlashoeve (zie 12)
49. In de jaren 2018 tot en met 2020 ontvangen wij jaarlijks € 32.000 van de centrumgemeente. Deze middelen worden in de jaren 2019 tot en met 2021 uitgegeven aan projecten in het kader van jeugd, zoals het Storm-project (preventie depressie).

50. Onttrekking reserve duurzaamheid buitengebied voor intensivering toezicht intensieve veehouderijen (zie 20)
51. Verhoging van de opbrengst afvalstoffenheffing ten behoeve van de sorteeranalyse in 2022. De afvalstoffenheffing dient 100% van de kosten van de afvalinzameling te dekken.
52. De gemeente ontvangt in het kader van de herindeling vanuit het rijk een uitkering herindeling op grond van de Wet Arhi in 2021.
53. Stelpost afschrijvingen: de regels van de provincie schrijven voor dat afschrijving structureel als last geraamd moet worden, maar dan voor 50% als incidentele bate geraamd mag worden.
54. Stelpost toegerekende reële & bespaarde rente: de regels van de provincie schrijven voor dat rente structureel als last geraamd moet worden, maar dan voor 50% als incidentele bate geraamd mag worden.
55. De kosten van de herindeling worden gedekt uit de behoedzaamheidsreserve (zie 28).

Bijlage 6 Beleidsnota's programma's

Het beleid binnen de gemeente Landerd van dit programma is vastgelegd in de volgende beleidsnota's:

Programma 1: Veiligheid

- Integraal Veiligheidsplan (2015 - 2018)
- Regionaal Crisisplan Veiligheidsregio Brabant-Noord (2016-2019)
- Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Landerd (2014)
- Brandbeveiligingsverordening gemeente Landerd (2013)
- Evenementenbeleid (2014)
- Preventie handhavingsbeleid (2014)
- Algemene plaatselijke verordening (2018)

Programma 2: Verkeer en vervoer

- Wegbeheer gemeente Landerd (2016)
- Beleidsplan openbare verlichting (2017)
- Verkeersnotitie Landerd 2012

Programma 3: Economie en toerisme

- Toeristisch-recreatief beleidsplan 'Werk maken van vrijetijd'' (2016)
- Maashorst Manifest (2014)
- Ontwikkelingsvisie Recreatieterreinen Landerd (2012)
- Bestemmingsplannen Reek Zuid (2012) en Voederheil II (2013)
- Bestemmingsplan bedrijventerreinen (2013)
- Projectvoorwaarden Reek Zuid (2011) en Voederheil II (2013)
- Richtlijnen gronduitgifte bedrijventerreinen gemeente Landerd 2011
- Algemene verkoopvoorwaarden van de gemeente Landerd voor de verkoop van percelen industrieterrein (2011)
- Resultaten behoeftenonderzoek Toekomst van Landerd (2015)

Programma 4: Onderwijs

- Verordening voorzieningen onderwijshuisvesting gemeente Landerd (2016)
- Verordening leerlingenvervoer gemeente Landerd (2014)
- Notitie invoering Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie; gemeente Landerd (2012)
- Notitie verbetering kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie, gemeente Landerd (2015)

Programma 5: Sport, cultuur, recreatie en natuur

- (Deel) Subsidieverordeningen en subsidiebesluiten
- Landschapsbeleidsplan 2012
- MaashorstManifest evaluatie en vooruitblik (met Uitvoeringsprogramma 2015-2019) (2014)
- Structuurvisie BIO (2009)
- Bomenverordening gemeente Landerd
- Bomenbeheerplan (2007)
- Natuurwaardenkaart (2014)
- Lijst en kaart waardevolle en monumentale bomen (2012)
- Gebouwenbeheerplan (2014)

Programma 6: Sociaal domein

- Participatiewet met bijbehorende verordeningen
- Minimabeleid
- Beleidsplan Jeugdhulp gemeente Landerd 2015 - 2018
- Implementatieplan Jeugdzorg Noordoost Brabant
- Verordening Jeugdhulp gemeente Landerd 2015
- Beleidsregels Jeugdhulp gemeente Landerd 2016
- Nadere regels Jeugdhulp gemeente Landerd 2016
- Transformatieopgaven Jeugdhulp
- Beleidsplan transitie Awbz/Wmo
- Verordening WMO 2018
- Visie Wonen, Welzijn en Zorg (WWZ)
- Beleidsplan Participatiewet
- Notitie en Verordeningen Participatiewet
- Algemene subsidieverordening, deelverordeningen en subsidiebesluiten
- Resultaten behoeftenonderzoek Toekomst van Landerd (2015)

Programma 7: Volksgezondheid en milieu

- Beleidsplan transitie AWBZ deel 1 en 2
- Wet op de Lijkbezorging
- Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (VGRP) Landerd (2017)

Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

- Reconstructieplan Peel en Maas (2012, bevat alleen nog integrale zonering)
- Structuurvisie BIO (2009)
- Volkshuisvesting (2010)
- Woonvisie 2015
- Nota grondbeleid (2012)
- Nota grondprijsbeleid 2018 woningbouw (2017)
- Verordening starterslening Landerd 2017 (2017)
- Handhavingsbeleid fysieke leefomgeving Landerd 2015-2018
- Plan van aanpak handhaving recreatieterreinen 2012
- Beleidsnota Huisvesting Arbeidsmigranten 2010
- Integraal asbestprotocol Landerd 2013
- Plan van aanpak wild crossen 2015
- Toezichtstrategie Brandveiligheid 2016
- Preventie- en handhavingsplan Alcohol Landerd 2014
- Toezichtprotocol omgevingsvergunningen bouw gemeente Landerd 2012
- Handhavingsuitvoeringsprogramma 2018
- Verordening VTH 2016
- Beleidsnota Zorgvuldige veehouderij
- Notities Duurzame locaties veehouderij en Kwaliteitsverbetering (2013)
- Besluit integrale afweging woningbouw (2013)
- Woningmarkt- en woonwensenonderzoek (2013)
- Beleid in verband met de woningbouwopgave (intrekken harde capaciteit, 2013)
- Structuurvisie Landerd (2014)
- Monumentenverordening (2010)
- Subsidieverordening gemeentelijke monumenten (2010)
- Richtlijnen woningtoewijzing gemeente Landerd (2009)
- Algemene verkoopvoorwaarden van de gemeente Landerd voor de verkoop van bouwkavels voor woningen (2011)
- Geurgebiedsvisie, geurverordening (2014) en geurverordeningskaart (2014)

- Welstandsnota 2017
- Erfgoedverordening
- Hooibergenbeleid
- Mantelzorgbeleid
- Intrekkingsbeleid
- Kruimelgevallenbeleid
- Bouwverordening 2017
- Bouwbeleidsplan 2012
- Convenant duurzaam bouwen
- Nota archeologie 2012
- Landschapsbeleidsplan
- Kwaliteitsplan Peel 2013
- Antennebeleid van de gemeente Landerd 2010
- Beheersverordening buitengebied burgerwoningen
- Beleidsregels intrekken omgevingsvergunning voor de activiteit bouw
- Beleidsregels toepassing zelfstandige projectprocedure (19, lid 1 WRO)
- Brandbeveiligingsverordening 2013
- Flitsvergunning
- Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade gemeente Landerd 2008
- Verordening naamgeving en nummering (adressen) gemeente Landerd 2018
- Standplaatsenbeleid
- Horecabeleid
- Speelautomatenbeleid
- Marktverordening
- Nadere regels bij Marktverordening 2008
- Nadere regels voor het plaatsen van reclameborden / sandwichborden / driehoeksborden
- Verordening speelautomatenhallen
- Verordening winkeltijden

Programma 9: Bestuur en ondersteuning

- Visiedocument Landerd in Beweging 2017
- Sterkte-/zwakteanalyse 2013
- Resultaten behoeftenonderzoek Toekomst van Landerd (2015)
- Coalitieakkoord Krachtige kernen in de Maashorst (2018)
- Organisatie verordening (2012)
- Financiële verordening (2018) en besluit Regeling Budgethouders (2012)
- Notitie waardering en afschrijving vaste activa (2017)
- Treasurystatuut (2015)
- Nota Lokale heffingen (2016)
- Notitie Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2015)
- Notitie reserves en voorzieningen (2018)
- Archiefverordening (2018)
- Notitie kostendekkendheid leges (2018)

Vaststelling van de programmabegroting 2020

Agendapunt: Programmabegroting 2020

De raad van de gemeente Landerd;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Landerd d.d. 24 september 2019;

B E S L U I T:

1. De programmabegroting voor het dienstjaar 2020 vast te stellen.
2. De investeringskredieten voor 2020 beschikbaar te stellen zoals deze zijn opgenomen in de jaarschijf 2020 van bijlage 4, “investeringen periode 2019 – 2023”, voor zover deze niet al eerder via aparte kredietbesluiten beschikbaar zijn gesteld.
3. Het tekort voor 2020 ad € 36.924 te dekken uit de behoedzaamheidsreserve.
4. De OZB voor de jaren 2020, 2021, 2022 en 2023 te verhogen met 4%.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Landerd
van 7 november 2019.

De raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

E.E. Weijenberg M.C. Bakermans

Ingediende vragen fracties Programmabegroting 2020

Nr.	Fractie	Onderwerp	Vraag	Antwoord	Afdeling
1	LZ	Consultatiebureaus jeugdgezondheidszorg	Het sluiten van 1 van de 2 consultatiebureaus binnen de gemeente. Lijst Zeeland wenst hier graag een nadere toelichting op. a. waar zijn de 2 bureaus nu gevestigd? b. hoeveel uren per week/per maand geopend? c. hoeveel bezoekers per week/per maand? d. Waarom 1 van de 2 sluiten en welke? e. wat levert de bezuiniging op?	a. Kindcentrum Zeeland en Basisschool de Regenboog Schaijk b en c. Zeeland: gemiddeld 5 uur per week geopend, ongeveer 20 kinderen per week inloop ca 3 kinderen; maandagmorgen consultatiebureau, dinsdag middag inloop Schaijk: gemiddeld 8 uur per week geopend, ongeveer 30 kinderen inloop ca 4 kinderen; dinsdagmorgen consultatiebureau elke oneven week op donderdagochtend / woensdagochtend inloop. d. In de huisvestingsnota van de GGD is opgenomen dat er per gemeente 1 consultatiebureau aanwezig moet zijn en dat klanten niet verder dan 10 km hoeven te reizen. Met dezer voorwaarde waarborgt de GGD dat zij voldoende toezicht houden op de gezondheid van kinderen. e. Wij houden rekening met 25.000 euro	Samenleving
2	LZ	Natuurgebied de Maashorst	Voor het eerst gaan we nu voor de organisatie, realisatie en het onderhoud van het natuurgebied de Maashorst betalen: € 52.500 in 2020 en € 112.500 in 2021 e.v. jaren. a. wat gaat ieder der deelnemende	De bijdrage aan de organisatiekosten en aan de realisatie van projecten in natuurgebied De Maashorst bedraagt al meerdere jaren €160.000 per jaar. Wat verandert is dat het onderhoud vanaf 2020 ook gezamenlijk wordt gedaan. a. De kosten voor de organisatie en de kosten	R&B

Ingediende vragen fracties Programmabegroting 2020

			gemeente in 2020 e.v. jaren betalen? b. gelet op de forse verhoging van 2020 naar 2021 e.v. jaren, hoe is het bedrag van € 52.500 en € 112.500 berekend?	voor de realisatie van projecten worden gelijk over de 4 gemeenten verdeeld, SBB en het waterschap delen voor een kleiner deel ook mee in de kosten. De afspraak is dat deze kosten in de nieuwe governance gelijk blijven. Voor de onderhoudskosten moet nog een verdeelsleutel vastgesteld worden. Voor de begroting is uitgegaan van een voorlopige raming. b. Het verschil in kosten van €52.500 in 2020 komt doordat de Reserve Groen (waar voorheen jaarlijks €60.000 uit werd onttrokken voor De Maashorst) niet meer gebruikt kan worden voor het dekken van deze kosten, omdat het hier met name om organisatiekosten gaat. Deze kosten worden nu structureel gemaakt. In 2021 wordt het verschil nog €60.000 groter doordat de personele lasten vanaf 2020 niet meer structureel geraamd waren. Deze worden nu structureel gemaakt.	
3	LZ	Natuurgebied de Maashorst	In de krant verschijnen verontruste geluiden over de samenwerking met Oss. Lijst Zeeland heeft in deze de volgende vragen: a. wat zijn de te verwachten kosten in 2020 van de Slabroekboerderij? b. welk aandeel betaalt ieder der	Het is nog onduidelijk of de gewijzigde ambities van de gemeente Oss invloed hebben op de bijdrage van Oss aan De Maashorst. Wij gaan er vooralsnog vanuit dat dit ongewijzigd blijft. a. De bijdrage voor het Natuurcentrum blijft in 2020 gelijk aan voorgaande jaren: €20.627. b. De bijdrage is gebaseerd op inwonertal. De bijdrage van de gemeente Landerd is daarmee lager dan die van de andere gemeenten.	R&B

Gemeenteraad Landerd

Ingediende vragen fracties Programmabegroting 2020

			deelnemende gemeente		
4	LZ	Straatsven	Is het College bereid enige verlichting aan te brengen op Straatsven, met name in het bosgedeelte? Voor de bewoners van de Zevenhuis en Tooverkamp die naar Uden fietsen (jeugd) is dat van groot belang, m.n. in de winterperiode.	Het aanbrengen van (extra) verlichting op dit gedeelte is niet conform ons beleid. Ons beleid is om in het buitengebied alleen oriëntatie verlichting aan te brengen. De Zevenhuis-Tweehekkenweg is de primaire fietsroute. De rest van de wegen in deze omgeving ontmoedigen we dan ook om te gebruiken in het kader van sociale veiligheid. Meer verlichting op Straatsven past niet binnen het ontmoedigingsbeleid	R&B
5	LZ	Klein wegenproject	Op 4 juli 2019 is in de Raad bij agendapunt 5A Kaderbrief 2020 door Lijst Zeeland een motie ingediend over verharding van een aantal toegangswegen en een onderzoek in de gemeente naar meer van dergelijke situaties. De raad vond het best sympathiek, maar te algemeen. Daarom is de motie door mij ingetrokken. Nu de beperkte vraag van Lijst Zeeland om de twee meest dringende knelpunten aan te pakken zijnde: a. de toegangsweg naar de rijhal/schiethal aan de Nieuwveldsestraat in Zeeland, ongeveer 300 meter verharding. Dit is	Het college heeft in juli 2014 besloten om geen onverharde wegen meer te verharden. Mede door de cultuurhistorische waarde van deze wegen die goed passen in onze plattelandsgemeente. We hebben de Nieuwveldsestraat in ons jaarlijks onderhoud zitten om met regelmaat de vlakheid te waarborgen. Bovenop het bovenstaande punt zijn wij op het Voor Oventje het onverharde gedeelte aan het opknappen (op mengen met grond en inzaaien). Op dezer manier proberen we het “karrespoor” weer in ere te herstellen.	R&B

Ingediende vragen fracties Programmabegroting 2020

			van algemeen belang en tevens toegangsweg aan de noordzijde van Sportpark de bundel. b. op het Voor Oventje (de eenrichtingsweg tussen Sportpark de Bundel en het Oventje), ongeveer 100 meter verharding voor de daar 3 gebouwde Ruimte voor Ruimte-woningen.		
6	LZ	Lijkbezorgingsrechten	Voorgesteld wordt deze te verhogen naar 100% kostendekking. Daarom in 2019 een verhoging van 1,5% en vervolgens in 2021 e.v. jaren met 8,65% totdat de 100% kostendekking is bereikt. Lijst Zeeland heeft de volgende vragen/opmerkingen: a. de jaarlijkse verhoging is wel erg fors. Mede gelet op de gezonde financiële situatie van de gemeente is een meer geleidelijke verhoging meer op zijn plaats; b. er worden steeds meer graven geruimd. Dat betekent dat de kosten over de blijvende graven worden verdeeld en op die wijze onverantwoord hoog worden. Graag Uw reactie hierop.	In de notitie kostendekkendheid leges die door de Raad is vastgesteld op 27-9-2018 is besloten om de tarieven in 3 jaar stapsgewijs te laten stijgen om te komen te 100% kostendekkendheid. Per jaar wordt er dan 8,65% + inflatie aan het tarief toegevoegd. Als voorbeeld: Het tarief voor grafrechten voor 10 jaar stijgt per jaar met € 77,60 + inflatie in de jaren 2019, 2020 en 2021. De verhoging gaat dus al geleidelijk. De kosten van de begraafplaats, voornamelijk onderhoud van de begraafplaats, zullen iets dalen als er minder graven op de begraafplaats zijn. De vaste lasten zoals belasting, verzekering e.d. zullen inderdaad wel over de blijvende graven worden verdeeld. De stijging hiervan is te overzien, omdat deze kosten niet zo hoog zijn.	BMO

Ingediende vragen fracties Programmabegroting 2020

Wat vindt Maashorst Vooruit van de begroting 2020?

Op het moment van schrijven hebben we net een historische avond achter de rug; de gemeenteraden van zowel Landerd als Uden hebben in ruime meerderheid besloten om het herindelingsontwerp aan te nemen. Dit houdt in dat samen met de zienswijzen van onze inwoners en andere belanghebbenden dit omgezet zal gaan worden naar een definitief herindelingsbesluit in maart 2020. Dit besluit zal wat ons betreft in 2022 leiden tot de nieuwe Gemeente Maashorst.

Tot die tijd is er voor de huidige gemeente en gemeenteraad nog wel werk aan de winkel. Er zijn kansen én zorgen voor onze inwoners waar we als politiek voor verantwoordelijk zijn. Die kansen en zorgen heeft Maashorst Vooruit in ons verkiezingsprogramma uitgewerkt. Die zijn op hun beurt weer samengevoegd met de kansen en zorgen van de coalitiepartijen in het coalitieakkoord. Hiervoor moet je keuzes maken en is vaak geld nodig. Het 'huishoudboekje' (begroting) van de gemeente is bepalend in welke mate je dit kunt te realiseren.

Voor 2020 en verder ziet het er in het huishoudboekje goed uit; er is voldoende geld om veel van de ambities van Maashorst Vooruit te verwezenlijken; o.a. dorpshuis Zeeland, Sport & Spel in Reek en de aanpak van de fietspaden in de Maashorst. Daarnaast willen we verder investeren in de stimulering van het toerisme en recreatie. We zien nu al de positieve effecten van eerdere investeringen daarin; meer toeristen en meer recreatie. Dit draagt positief bij aan de werkgelegenheid en verdiensten in onze gemeenschap. Dit versterkt weer de leefbaarheid in onze kernen.

En daar is het Maashorst Vooruit om te doen; het versterken van de leefbaarheid in onze dorpen. Door o.a. goede werkgelegenheid, voldoende voorzieningen, een rijk verenigingsleven en het stimuleren van burgerinitiatieven is én blijft het goed wonen en werken in onze mooie gemeente.

Maashorst Vooruit
Jeroen van den Heuvel

Begroting 2020

Landerd is klaar voor de toekomst met een begroting welke een positief beeld laat zien.
Er zijn enkele belangrijke financiële knopen doorgehakt, er is geld gereserveerd voor het Dorpshuis Zeeland, sportaccommodatie in Reek en de renovatie van de sporthal de Eeght in Schaijk. De Landerdse dorpen zijn op orde als straks de herindeling naar de nieuwe gemeente Maashorst een feit is. Met deze voorgenomen herindeling bouwen we tevens aan een betere financiële basis in de toekomst. Met gemeenschappelijke regelingen in de regio waar je als gemeente relatief veel aan bijdraagt en de landelijke ontwikkelingen op onder andere het sociale domein is het voor een relatief kleine gemeente als Landerd een uitdaging om te komen met een sluitende begroting. Dat is gelukt en daar zijn we trots op.

Voor Progressief Landerd is de renovatie van Sporthal de Eeght een belangrijk punt. Op aangeven van onze partij, tijdens de verkiezingen en bij de bespreking van de kadernota, wordt er nu extra geld vrijgemaakt om hier uitvoering aan te geven, daar zijn wij blij mee.
Als gemeente Landerd gaan we door met het financieel ondersteunen van het programma Landerd Samen Beter. Een uniek project waar professionals en inwoners verantwoordelijk zijn en worden voor hun eigen welzijn en leefomgeving met onder andere thema's als eenzaamheid en verslaving. Zo kunnen professionele organisaties en samenleving dit samen oppakken en hiermee wordt het begrip participatie omgevormd tot een vanzelfsprekendheid van ons dagelijks bestaan. Transformatie in het sociale domein geven we zo echt handen en voeten.
Progressief Landerd vindt dat het uitvoeren van wensen waarmee het realiseren van specifieke belangen voor Landerd zoals duurzaamheid en gezondheid, hoog op de agenda moeten blijven staan. Aandacht voor ontwikkelingen in de intensieve veehouderij en land/tuinbouw: het terugdringen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen en het bestemmingsplan buitengebied.

Progressief Landerd
Jacques Pijnappels

RPP Landerd
Reekse Politieke Partij

“Met gezonde financiën, krachtige kernen realiseren”

Beste burgers van Landerd,

Op donderdag 7 november 2019 gaat de raad van de gemeente Landerd de programmabegroting 2020 vaststellen.
Na de verkiezingen in 2018 werden we geconfronteerd met een financieel negatieve begroting, er moesten keuzes gemaakt worden.
De RPP was grote voorstander om meer tijd te nemen en daarvoor in mei geen kadernota vast te stellen, maar om met elkaar heldere bezuinigingen, bijgestelde ambities en prioriteiten op te stellen voor de programmabegroting 2020.

De RPP wilde de coalitieplannen overeind houden en daar waar ombuigingen noodzakelijk waren, hebben we gezocht naar oplossingen die minder financiële gevolgen zouden hebben.
Door deze ombuigingen en gemaakte keuzes heeft dit geleid tot een programmabegroting die structureel sluitend was in 2021.
Gelukkig is door een hogere bijdrage van het Rijk (met de meicirculaire) de begroting voor meerdere jaren sluitend (zowel incidenteel als structureel), het gaf ons ook financiële ruimte om enkele bezuinigingen om te buigen. Daarmee hebben we Samen Landerd Samen Beter, de nieuwjaarsreceptie en de huldiging van Sportkampioenen kunnen behouden.
Het in stand houden van deze culturele en sportieve ontmoetingen van de politiek met onze burgers, verenigingen en ondernemers is belangrijk en de RPP is dan ook verheugd dat deze samenkomsten met elkaar behouden blijven.

De RPP is trots op haar wethouder Hans Vereijken (portefeuillehouder financiën) en zijn content met de wijze waarop de Raad samen met het College dit proces heeft doorlopen.
Complimenten aan de ambtelijke organisatie, hoe we deze klus met elkaar hebben opgepakt.

We gaan financiële ruimte garanderen voor de fietspaden in de Maashorst, voor een sport en spel accommodatie in Reek, voor de laatste fase Centrumplan Zeeland, vervanging van kunstgrasveld bij DAW en voor de renovatie van sporthal de Eeght in Schaijk.

De RPP heeft altijd bij een positieve begroting, haar verantwoording genomen om daarmee ook de lasten voor onze burgers te kunnen verlichten.
De RPP zal daarom een verzoek indienen (amendement) tijdens de raadsvergadering van 7 november om de OZB lasten te verminderen.

RPP – Landerd
Fractievoorzitter
Harold van den Broek

LIJST ZEELAND

Algemene politieke beschouwingen 2020

De begroting 2020 en de fusie van Landerd en Uden
De begroting voor 2020 van de gemeente Landerd is sluitend. Met het vooruitzicht inzake de fusie praat de Provincie vanaf nu ook mee over belangrijke investeringen in Landerd en Uden.
De nieuwe Gemeente Maashorst kan dus financieel gezond van start.

Maashorst
Lijst Zeeland zal instemmen met een nieuw besturingsmodel voor de Maashorst, zijnde een stichtingsvorm, waarmee sneller en efficiënter (een loket) kan worden bestuurd. Bij die gelegenheid zal Lijst Zeeland ervoor pleiten dat er uitdrukkelijk meer aandacht dient te komen voor de veiligheid in de Maashorst, bijvoorbeeld door het scheiden van mens en grote grazers en…….. dat de Wisent blijvend in een reservaat dient te worden gehouden. Volgend jaar komt de evaluatie inzake de Wisent op de agenda, alsmede de verbreding/asfaltering van de doorgaande fietspaden.

Dorpshuis Zeeland en Sport
Lijst Zeeland is erg blij met de komende realisering van het Dorpshuis en nieuwe Sporthal in het centrum van Zeeland. Het betrokken bestuur is nu bezig met de uitwerking en de wens van de Raad het Parochiehuis als het kan te ontzien.
Ook voor Reek komt er in 2020 een nieuw centrum voor Sport en Spel.
Voor de sporthal de Eeght in Schaijk komt er in 2020 een flinke opknapbeurt.

Bestemmingsplannen
In het kader van de nieuwe Omgevingswet wordt er thans gewerkt aan een nieuwe Omgevingsvisie en Omgevingsplan Buitengebied. Dit zijn heel belangrijke ontwikkelingen.
Ook het Bestemmingsplan Kerkstraat-Oost Zeeland wordt verder uitgewerkt. De eerste schetsen van dit mooie plan laten zien dat er 50 tot 70 woningen kunnen komen voor met name starters en senioren in 2 of 3 bouwlagen. Lijst Zeeland pleit uitdrukkelijk voor 2 bouwlagen achter bestaande woningen/tuinen en alleen bij volledige nieuwbouw eventueel 3 bouwlagen.

Er zijn nog vele andere zaken die de aandacht vragen zoals bijvoorbeeld het klimaat.
Echter gelet op de beperkte ruimte moeten we het hierbij laten.

Lijst Zeeland, raadslid Harry van Tiel.

Beschouwing CDA Landerd begroting Landerd 2020

Landerd zal verder gaan met Uden, en voor het grootste deel van de inwoners van Landerd is dit de meest natuurlijke partner. De huidige herindelingsvisie zal waarschijnlijk moeiteloos de meeste zienswijzen kunnen opnemen en daarmee zullen we over ongeveer 2 jaar opgaan in een nieuwe gemeente.

Laten we de resterende tijd gebruiken om verder te werken aan de nieuwe gemeente. Laten we onderzoeken hoe we zaken willen regelen die we belangrijk vinden, zoals onze sociale voorzieningen, bouwmogelijkheden in onze dorpen, het subsidiebeleid en het natuurbeleid. Dit met een moderne en efficiënte bedrijfsvoering en een stabiele OZB. Zo moeten we kaders geven en verwachtingen scheppen. Of knelpunten tijdig signaleren zodat we deze samen met Uden kunnen oplossen. En als extra opgave kunnen we tijdig onze invulling aan de energie-transitie proberen te geven, zodat we zelf meesturen aan onze toekomst.

Plussen, minnen, keuzes maken

De begroting 2020 is weer klaar, in de raadsvergadering van donderdag 7 november, staat deze ter goedkeuring op de agenda.

Net als in het leven van ons allemaal, begint een gezonde portemonnee met keuzes. Wat komt er binnen, wat gaat er uit en wat is er nog over voor andere dingen.

Maar een gemeentelijke begroting is niet voor onze persoonlijke wensen en verplichtingen, maar de wensen en verplichtingen van al onze inwoners waar we rekening mee moeten houden.

VVD schrok ook erg op 4 juli jl. met de eerste inkijk van de begroting voor 2020. Er was veel te weinig geld om alle plannen en verplichtingen uit te voeren.

Vaak heeft de raad hierover gesproken, hoe pijnlijk het ook was, moest er veel van wat ook VVD waardevol vond geschrapt worden.

Nog net bekomen van deze grote domper, kwam er gelukkig het bericht dat de meicirculaire (dat is de gemeentefonds uitkering van het Rijk) voor Landerd zeer positief was.

Toch gaan de lasten voor een gemiddeld gezin omhoog met 4,3 %, wat raar zult u zeggen het moet nu toch weer prima zijn. Klopt helemaal, maar dat heeft o.a. ook te maken met kostenstijgingen in de rijksbelasting zoals de kosten voor afval die fors stijgen. Dat moet men doorberekenen, anders ben je de jaren erna weer in de min. En zo blijft het wikken en wegen.

VVD is blij dat onze speerpunten in deze begroting ook stand houden: In de programma's herkent VVD de liberale en de sociale rechtvaardigheid waar wij altijd voor staan.

Veiligheid, handhaving, ruimte voor alle ondernemende mensen, innovatieve woningbouw en stedelijke vernieuwing.

Natuurlijk ook het herindelingsproces, de Provincie heeft in juni met een herindelingsscan vastgesteld dat de nieuw te vormen gemeente financieel gezond is.

Een prachtige start voor een gezamenlijke mooie toekomst !!!

VVD Landerd

Madeleine Hoek

De begroting 2020 wordt nu al voor de derde keer besproken en de standpunten lijken tamelijk uitgemolken voorzitter. Maar diverse belangrijke zaken zijn nog steeds niet geheel of deels overgenomen. Daarom hopen we dat driemaal scheepsrecht zal zijn.

Ik loop de zaken puntsgewijs langs voorzitter om geen onnodige tijd te verspelen:

- DS97 is blij dat het college de meer dan noodzakelijke verbetering van sporthal de Eeght nu heeft opgenomen met een bedrag van € 200.000. We stellen tevreden vast dat ook andere fracties inmiddels het belang inzien van een grondige renovatie van de sporthal in Schaijk. We zijn nog niet geheel tevreden omdat we denken dat er een fors hoger bedrag nodig zal zijn. Er komt nog een definitief raadsvoorstel nadat een goede inventarisatie is uitgevoerd. DS97 gaat een amendement indienen om een hoger bedrag beschikbaar te stellen als dat uit de inventarisatie zal blijken.
- DS97 is nog steeds tegen de voorgenomen sluiting van één consultatiebureau. Of dat nu in Zeeland is of in Schaijk. De GGD legt de ondergrens op 10 km maar wij zijn van mening dat een dergelijke voorziening juist voor ouders met kleine kinderen dichtbij moet zijn. Wij gaan een amendement indienen om de bezuiniging van €25.000 te schrappen en de consultatiebureaus beide open te houden.
- De duurzaamheidssubsidie van €150.000 die verenigingen met buitenaccommodaties in het vooruitzicht is gesteld, is helaas geschrapt. Ook nu er meer financiële armslag is gekomen. Wij vinden om drie redenen dat die subsidie alsnog moet worden opgenomen: 1. Er zijn duidelijk verwachtingen gewekt 2. Met de subsidie krijgt de duurzaamheid een extra impuls en 3. Door de subsidie krijgen verenigingen meer financiële armslag en zijn ze meer toekomstbestendig. DS97 gaat ook hiervoor een amendement indienen.
- Als we het goed zien, wordt de subsidie Stichting Dorpshuizen Landerd na 2020 afgebouwd? (in 2020 nog € 25.000). Waarom is dat? En DS97 wil die subsidie handhaven.
- En we vragen nog duidelijkheid over de hoogte van de kosten om personeel in te huren voor het project recreatieparken (RIB 9 op onze agenda). Is een bedrag van €70.000 echt voldoende om het ambitieuze plan uit te voeren??
- DS97 is blij dat ook onze gemeente nu wat actiever in steun en geld meedoet met de voedselbank. Helaas zijn ook mensen uit Landerd aangewezen op deze voorziening.
- Dan voorzitter een punt dat wij als Schaijkse partij absoluut onder de aandacht moeten brengen. De staat van onderhoud van bestrating zoals bijvoorbeeld voetpaden maar zeker ook de groenstroken in de kom van Schaijk is ronduit slecht. Wij krijgen van veel kanten opmerkingen hierover en we hebben als partij zelf ook eens goed gekeken. En wij staan overigens niet alleen bij dit onderwerp. De voetpaden zijn dringend toe aan een opknapbeurt en het tegelwerk of de bestrating ligt schots en scheef. Her en der liggen er obstakels in het voetgangersgedeelte. De groenstroken liggen er op veel plaatsen slecht, verwaarloosd en verpauperd bij. Er is behoefte aan voorzieningen voor bijvoorbeeld opruimen van hondenpoep. Natuurlijk begrijpen we dat de tijd en vooral de financiën beperkt zijn in onze gemeente. Maar we kunnen Schaijk toch straks niet overdragen in een herindeling wetende dat er nog zoveel achterstallig werk aanwezig is. Uiteraard kunnen wij en kan ook het college vanavond geen pasklare oplossing presenteren. Maar voorzitter wij willen graag een concrete toezegging van u dat in 2020 een grondige inspectie gaat plaatsvinden van de verhardingen en groenstroken in de kern Schaijk. En dat het college op basis van die inventarisatie komt met een plan van aanpak om voor het einde van 2021 een grondige opknapbeurt in de Schaijkse kern te realiseren.
- Voorzitter op de burgerparticipatie wordt liefst €45.000 bespaard omdat er minder initiatieven worden verwacht. DS97 vindt acties van burgers heel belangrijk en wij willen die ruimte voor nieuwe initiatieven zeker niet schrappen. Eventueel dienen we daarvoor een amendement in.

- Wij vragen al enige tijd aandacht voor een veilige oversteek van de Runstraat richting Herperduin. Ook de binnenkomst in Schaijk vanaf de Rijksweg baart ons zorgen. Nu de nieuwe woonwijk Akkerwinde bijna gereed is, zien we dat er veel te hard gereden wordt richting dorp. Wij willen dan ook dat de aanpassingen bij de beide entrees van Schaijk sneller worden aangepakt en veiliger worden gemaakt. Uitstel tot in 2022 na de herindeling is voor ons hetzelfde als uitstellen tot Sint Juttemis.
- Helemaal tot slot voorzitter moet ik u zeggen dat DS97 toch wel geschrokken is van de lastenstijging van 4,3% voor de Landerdse burger. Als de zaken die wij hebben ingebracht alsnog worden gehonoreerd, zouden we hiermee kunnen leven. Zo niet dan beraden we ons nog over de hogere lastendruk.

Namens DS97, Arie de Kleijn

AMENDEMENT

Artikel 28 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

Agendapunt: 5b Programmabegroting 2020

Onderwerp: verlagen OZB

De raad van de gemeente Landerd in vergadering bijeen op donderdag 7 november 2019

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 24 september 2019;

constaterende dat:
- de gemeente Landerd in alle begrotingsjaren tot en met 2023 een structureel sluitende begroting heeft;
- het structureel begrotingssaldo in de jaren 2020 en 2021 ruim boven de € 500.000,- uitkomt;

in aanmerking nemende dat:
- ondanks het vastgestelde meerjarenbeleid om de OZB jaarlijks in 2020 tot en met 2023 met 4% te verhogen, het mogelijk blijft om met een afwijkend voorstel te komen, indien hier aanleiding en financiële onderbouwing voor is;

overwegende dat:
- onze burgers mee moeten delen in het voordelige begrotingssaldo;
- de financiële consequentie van het eenmalig met 1% minder stijgen van OZB een vermindering van de structurele inkomsten betekent van circa € 33.000,-
- er dan nog steeds ruim voldoende structurele financiële ruimte in de begroting overblijft

besluit tot wijziging:

1. de OZB voor 2020 eenmalig niet te verhogen met 4% maar met 3%.
2. het structurele effect van verlaging van de OZB te dekken uit het begrotingssaldo (de behoedzaamheidsreserve)

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening:

Indiener: Harold van den Broek **fractie:** RPP

Dit (sub-) amendement is **aangenomen/verworpen** in de raadsvergadering van 7 november 2019

E.E. Weijenberg, raadsgriffier

Gemeenteraad Landerd

(SUB-)AMENDEMENT

Artikel 28 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

Agendapunt: 5b Programmabegroting 2020

Onderwerp: schrappen bezuiniging duurzaamheidssubsidie voor verenigingen met buiten(sport)accommodaties

De raad van de gemeente Landerd in vergadering bijeen op 7 november 2019,

Gelezen de begroting 2020 waarin de duurzaamheidssubsidie van €150.000 voor buitensportaccommodaties is geschrapt;

overwegende dat
- er inmiddels concrete verwachtingen zijn gewekt bij betreffende verenigingen;
- door de subsidie de duurzaamheid van accommodaties wordt verhoogd;
- door de subsidie de verenigingen betere exploitaties kunnen realiseren en daarmee meer toekomstbestendig zullen zijn;
- de investering slechts een geringe lastenpost oplevert voor de begroting,

besluit tot wijziging:

1. de duurzaamheidssubsidie voor verenigingen met buiten(sport)accommodaties te handhaven
2. de bezuiniging van € 150.000 op de duurzaamheidssubsidie te schrappen
3. de lasten te dekken uit het begrotingssaldo

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening:

Indiener: Arie de Kleijn **fractie:** DS79

Dit (sub-) amendement is **aangenomen/verworpen** in de raadsvergadering van 7 november 2019

E.E. Weijenberg, raadsgriffier

(SUB-)AMENDEMENT

Artikel 28 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

Agendapunt: 5b Programmabegroting 2020

Onderwerp: schrappen bezuiniging consultatiebureau

De raad van de gemeente Landerd in vergadering bijeen op 7 november 2019,

Gelezen de begroting 2020 waarin is opgenomen een bezuiniging van €25.000 door een van beide consultatiebureaus in Landerd te sluiten;

overwegende dat

- een consultatiebureau juist voor de doelgroep van ouders met jonge kinderen een zeer belangrijke voorziening is;
- een afstand van 10 km zoals de GGD hanteert weliswaar overbrugbaar lijkt maar in de praktijk zeker tot een forse verlaging van de toegankelijkheid zal leiden;
- de gemeenteraad de voorzieningen juist dichtbij de burgers wil houden;

besluit tot wijziging:

1. beide consultatiebureaus in de gemeente Landerd te handhaven
2. de voorgenomen bezuiniging van €25.000 te schrappen
3. de lasten te dekken uit het begrotingssaldo

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening:

Indiener: Arie de Kleijn **fractie:** DS79

Dit (sub-) amendement is **aangenomen/verworpen** in de raadsvergadering van 7 november 2019

E.E. Weijenberg, raadsgriffier

Gemeenteraad Landerd

(SUB-)AMENDEMENT

Artikel 28 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

Agendapunt: 5b Programmabegroting 2020

Onderwerp: verhogen renovatiebudget sporthal de Eeght

De raad van de gemeente Landerd in vergadering bijeen op 7 november 2019,

Gelezen de begroting 2020 waarin is opgenomen een indicatief investeringsbedrag van €200.000 voor de renovatie van sporthal de Eeght;

overwegende dat

- de sporthal toe is aan een grondige renovatie én aanpassing aan de actuele eisen die bij diverse sporten worden gesteld;
- de sporthal een belangrijke voorziening is voor sportend Schaijk, en voor de lessen lichamelijke opvoeding van de scholen;
- de gemeenteraad de kernen krachtig wil weg zetten voorafgaand aan de herindeling
- de inventarisatie nog moet worden uitgevoerd en het zeker mogelijk is dat de benodigde investering hoger zal zijn dan de geraamde € 200.000;
- er nog voldoende ruimte is binnen de beschikbare reserves,

besluit tot wijziging:

- als uit de inventarisatie blijkt dat extra budget nodig is voor renovatie van sporthal De Eeght het college een voorstel tot ophoging van het krediet zal voorleggen aan de raad.

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening:

Indiener: Arie de Kleijn **fractie:** DS79

Dit (sub-) amendement is **aangenomen/verworpen** in de raadsvergadering van 7 november 2019

E.E. Weijenberg, raadsgriffier

4

Gemeenteraad Landerd

AMENDEMENT

Artikel 28 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

Agendapunt: 5b Programmabegroting 2020

Onderwerp: verlagen OZB

De raad van de gemeente Landerd in vergadering bijeen op donderdag 7 november 2019

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 24 september 2019;

constaterende dat:
- de gemeente Landerd in alle begrotingsjaren tot en met 2023 een structureel sluitende begroting heeft;
- het structureel begrotingssaldo in de jaren 2020 en 2021 ruim boven de € 500.000,- uitkomt;

in aanmerking nemende dat:
- ondanks het vastgestelde meerjarenbeleid om de OZB jaarlijks in 2020 tot en met 2023 met 4% te verhogen, het mogelijk blijft om met een afwijkend voorstel te komen, indien hier aanleiding en financiële onderbouwing voor is;

overwegende dat:
- onze burgers mee moeten delen in het voordelige begrotingssaldo;
- de financiële consequentie van het eenmalig met 1% minder stijgen van OZB een vermindering van de structurele inkomsten betekent van circa € 33.000,-
- er dan nog steeds ruim voldoende structurele financiële ruimte in de begroting overblijft

besluit tot wijziging:

1. de OZB voor 2020 eenmalig niet te verhogen met 4% maar met 3%.
2. het structurele effect van verlaging van de OZB te dekken uit het begrotingssaldo (de behoedzaamheidsreserve)

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening:

Indiener: Harold van den Broek **fractie:** RPP

Dit (sub-) amendement is **aangenomen/~~verworpen~~** in de raadsvergadering van 7 november 2019

E.E. Weijenberg, raadsgriffier

3

Gemeenteraad Landerd

(SUB-)AMENDEMENT

Artikel 28 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

Agendapunt: 5b Programmabegroting 2020

Onderwerp: schrappen bezuiniging duurzaamheidssubsidie voor verenigingen met buiten(sport)accommodaties

De raad van de gemeente Landerd in vergadering bijeen op 7 november 2019,

Gelezen de begroting 2020 waarin de duurzaamheidssubsidie van €150.000 voor buitensportaccommodaties is geschrapt;

overwegende dat
- er inmiddels concrete verwachtingen zijn gewekt bij betreffende verenigingen;
- door de subsidie de duurzaamheid van accommodaties wordt verhoogd;
- door de subsidie de verenigingen betere exploitaties kunnen realiseren en daarmee meer toekomstbestendig zullen zijn;
- de investering slechts een geringe lastenpost oplevert voor de begroting,

besluit tot wijziging:

1. de duurzaamheidssubsidie voor verenigingen met buiten(sport)accommodaties te handhaven
2. de bezuiniging van € 150.000 op de duurzaamheidssubsidie te schrappen
3. de lasten te dekken uit het begrotingssaldo

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening:

Indiener: Arie de Kleijn **fractie:** DS79

Dit (sub-) amendement is ~~**aangenomen/verworpen**~~ in de raadsvergadering van 7 november 2019

E.E. Weijenberg, raadsgriffier

amendement wordt ingetrokken, niet in stemming gebracht

(2)

Gemeenteraad Landerd

(SUB-)AMENDEMENT

Artikel 28 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

Agendapunt: 5b Programmabegroting 2020

Onderwerp: schrappen bezuiniging consultatiebureau

De raad van de gemeente Landerd in vergadering bijeen op 7 november 2019,

Gelezen de begroting 2020 waarin is opgenomen een bezuiniging van €25.000 door een van beide consultatiebureaus in Landerd te sluiten;

overwegende dat
- een consultatiebureau juist voor de doelgroep van ouders met jonge kinderen een zeer belangrijke voorziening is;
- een afstand van 10 km zoals de GGD hanteert weliswaar overbrugbaar lijkt maar in de praktijk zeker tot een forse verlaging van de toegankelijkheid zal leiden;
- de gemeenteraad de voorzieningen juist dichtbij de burgers wil houden;

besluit tot wijziging:

1. beide consultatiebureaus in de gemeente Landerd te handhaven
2. de voorgenomen bezuiniging van €25.000 te schrappen
3. de lasten te dekken uit het begrotingssaldo

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening:

Indiener: Arie de Kleijn **fractie:** DS79

Dit (sub-) amendement is ~~aangenomen~~/**verworpen** in de raadsvergadering van 7 november 2019

E.E. Weijenberg, raadsgriffier

Gemeenteraad Landerd

~~(SUB-)AMENDEMENT~~ MOTIE

Artikel 28 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

Agendapunt: 5b Programmabegroting 2020
Onderwerp: verhogen renovatiebudget sporthal de Eeght
De raad van de gemeente Landerd in vergadering bijeen op 7 november 2019, **Gelezen** de begroting 2020 waarin is opgenomen een indicatief investeringsbedrag van €200.000 voor de renovatie van sporthal de Eeght; **overwegende** dat - de sporthal toe is aan een grondige renovatie én aanpassing aan de actuele eisen die bij diverse sporten worden gesteld; - de sporthal een belangrijke voorziening is voor sportend Schaijk, en voor de lessen lichamelijke opvoeding van de scholen; - de gemeenteraad de kernen krachtig wil weg zetten voorafgaand aan de herindeling - de inventarisatie nog moet worden uitgevoerd en het zeker mogelijk is dat de benodigde investering hoger zal zijn dan de geraamde € 200.000; - er nog voldoende ruimte is binnen de beschikbare reserves,
besluit tot wijziging: • als uit de inventarisatie blijkt dat extra budget nodig is voor renovatie van sporthal De Eeght het college een voorstel tot ophoging van het krediet zal voorleggen aan de raad. en gaat over tot de orde van de dag.
Ondertekening: **Indiener:** Arie de Kleijn **fractie:** DS79

Deze motie
~~Dit (sub-) amendement~~ is **aangenomen/~~verworpen~~** in de raadsvergadering van 7 november 2019

E.E. Weijenberg, raadsgriffier

Overzicht raadsinformatiebrieven

(Agendapunt 7c raadsvergadering 24 oktober 2019) - definitief

(bijgewerkt tot 7 oktober 2019)

Alle ingekomen stukken staan in iBabs.
Bij agendapunt 7c staat de raadsinformatiebrief (zonder bijlages). Alle bijlages zijn te vinden bij *Overzichten/ Raadsinformatie 2018-2022*

Nr.	*Datum ontvangen*	*Onderwerp*	*Kenmerk*
Raadsinformatie (brieven) van het college			
Voor kennisgeving aannemen			
R1	12-09-2019	Voortgang Transformatieopgaven Jeugdhulp	1326-2018
R2	12-09-2019	Collegevoorstel bestuurlijke opdracht en samenwerking IBN vanaf 2021	9761-2019
R3	13-09-2019	Vuurwerkevenement Reek Explodeert	5451-2018
R4	18-09-2019	Bestuurlijke samenwerking en Regionale energie strategie	9074-2019
R5	20-09-2019	Informatie-uitwisseling inzake Aldi Reek	1870-2017
R6	20-09-2019	Terugdringen gebruik Glyfosaat	4340-2019
R7	01-10-2019	Ontwerp Bestemmingsplan perceel tussen P.van Winkelstr 106 en 108 Schaijk	BP-2017-0019
R8	02-10-2019	Uitvoeringsplan 2019 en evaluatie 2018 vergunningsverlening	10559-2019
R9	07-10-2019	Vitale en toekomstbestendige recreatieparken	10658-2019

Zeeland, 10 september 2019
Verzonden: 12 SEP 2019
Ons kenmerk: SAM/JvH 1326/2019
Uw brief van:
Uw kenmerk:
Onderwerp: Voortgang 'Transformatieopgaven Jeugdhulp

Gemeente Landerd

Aan: Gemeenteraad

Geachte leden van de gemeenteraad,

1. Samenvatting

In het najaar van 2016 constateerden gemeenten en jeugdhulpaanbieders in de regio Noordoost-Brabant dat er aanpassingen nodig waren om te komen tot betere zorgarrangering en beheersing van uitgaven. In juli 2017 hebben gemeenten vervolgens een budget van € 11,8 miljoen vrijgemaakt voor de uitvoering van het project 'Urgente transformatieopgaven; opbouw, ombouw, afbouw'. Samenwerkingsverbanden van aanbieders hebben plannen ontwikkeld die enerzijds de jeugdhulp verbeteren terwijl ze tegelijkertijd een bijdrage leveren aan de betaalbaarheid van het jeugdhulpstelsel. De plannen van de aanbieders bevatten voorstellen om aanbod op- of om te bouwen zodat ander aanbod (verblijf) afgebouwd kan worden. De jeugdigen krijgen dan bijvoorbeeld een ambulant traject waardoor zij thuis kunnen blijven wonen en opname in verblijf wordt voorkomen. De verblijfsplek voor die jeugdige is niet meer nodig en kan worden afgebouwd. We informeerden u hierover via een raadsinformatiebrief in mei van dit jaar.

Alle plannen van de aanbieders opgeteld, komen samen uit op een opbouw van 125 trajecten vanaf 2019 tegen een bedrag van € 6,5 mln, gevolgd door een afbouw van 125 verblijftrajecten met ingang van 2020. De op- en ombouw krijgen vorm in het transformatieproject en de afbouw moet opgenomen worden in de inkoopafspraken. Bij het realiseren van de afbouw in de inkoopafspraken voor 2020 liepen we echter tegen verschillende issues aan: verschil in tarieven, problemen qua tempo en aantallen en vermenging met andere discussiepunten. Deze zomer hebben we verschillende manieren onderzocht om de issues aan te pakken. Resultaat is echter dat de afbouw zoals was voorzien, niet haalbaar blijkt. Dit geldt ook voor de budgettaire besparing en daarmee staat er druk op de kaders van het project.

Het regionaal bestuurlijk overleg jeugdhulp NOB (RBO) heeft eind augustus, na overleg met een deel van de aanbieders, gesproken over de situatie en mogelijke oplossingen. Zij hebben

Bijlagen:
In afschrift aan: Adviesraad Sociaal Domein
Beh. ambtenaar: Jonna van Hoesel

Als u deze brief leest, maar niet de geadresseerde bent, hebt u geen recht kennis te nemen van deze brief of deze te verstrekken aan derden. Stuur deze brief a.u.b. retour o.v.v. 'foutief bezorgd/geadresseerd'.

Gemeente Landerd, bezoekadres: Kerkstraat 39, 5411 EA Zeeland. Postadres: Postbus 35, 5410 AA Zeeland.
tel. 0486-458111 e-mail: info@landerd.nl internet: www.landerd.nl IBAN rekeningnummer: NL29 BNGH 0285 0606 19

besloten om stappen te zetten waarmee zoveel mogelijk van de inhoudelijke meerwaarde van het transformatieproject behouden blijft en zoveel mogelijk van de financiële doelstellingen alsnog gerealiseerd wordt. Dat vraagt om bijstelling van de financiële projectresultaten: minder afbouw en minder inverdieneffect. De negatieve financiële effecten voor 2020 kunnen, mits aanbieders betrokken bij de transformatieopgaven instemmen met de wijziging, (vooralsnog) opgevangen worden binnen het bredere budgettair kader.
Uitwerking van dit scenario vindt de komende weken plaats in overleg met de bij de transformatie betrokken jeugdhulpaanbieders. Na die gesprekken is pas definitief de (financiële) balans op te maken. Afhankelijk van de uitkomst zullen we u daarover informeren of bij u terugkomen met een verzoek tot besluitvorming over de kaders.

2. Inleiding

In deze raadsinformatiebrief informeren we u over het issue waar we tegenaan liepen bij het vertalen van de financiële effecten van het project transformatie-opgaven naar de inkoop 2020. We schetsen eerst kort nog het kader, beschrijven vervolgens het issue waar we tegenaan gelopen zijn en wat we hebben ondernomen om dit op te lossen. Vervolgens gaan we in op de richting die het RBO heeft gekozen om uit te werken inclusief de financiële consequenties en risico's. De raadsinformatiebrief sluit af met de stappen die de komende weken zullen volgen.

3. Terugblik

Met het project 'Urgente transformatie-opgaven; opbouw, ombouw, afbouw' streeft de regio naar het behalen van de volgende doelen:

- Een evenwichtiger zorglandschap realiseren waarin er meer (intensieve) jeugdhulp zonder verblijf en gezinsgericht verblijf en pleegzorg beschikbaar is (opbouw en ombouw) en minder van jeugdhulp met verblijf (afbouw);
- Passendere jeugdhulp voor alle jeugdigen in de regio Noordoost-Brabant;
- Via een tijdelijke financiële investering een structurele omslag maken om binnen het beschikbare budget de juiste jeugdhulp te kunnen bieden.

Hiervoor is in 2017 een bedrag van € 11,8 mln vrijgemaakt. Het grootste deel hiervan is via een subregionale opdrachtgerichte aanpak aanbesteed. Daarvoor hebben 14 samenwerkingsverbanden van aanbieders plannen ingediend. Begin dit jaar waren de gespreksronden tussen gemeenten en samenwerkingsverbanden over de inhoud van deze plannen afgerond en was daarover overeenstemming. De ondertekening van de bijbehorende overeenkomsten nam meer tijd in beslag en was afgerond in mei van dit jaar. Via een raadsinformatiebrief bent u toen geïnformeerd over de voortgang van het project.

Er is alternatief, soms vernieuwend aanbod ontwikkeld. Er zijn slimme manieren van samenwerken en arrangeren bedacht. Het werkplaatsconcept is bedacht om te zorgen voor extra deskundigheid en korte lijnen met de (gemeentelijke) toegang. Er zijn pilots met het onderwijs ontwikkeld. Kortom: diverse manieren om te zorgen voor de beweging die we in de regio willen namelijk minder inzet van verblijf zwaar en vaker hulp in het eigen gezin of de eigen omgeving of in gezinsgerichte vorm.

De door de aanbieders ingediende plannen zorgen bij elkaar opgeteld voor een jaarlijkse opbouw van 125 trajecten voor een bedrag van circa €6,5 miljoen en een afbouw van 125 trajecten tegen circa € 10 miljoen. Het verschil van € 3,5 miljoen is het maximale 'inverdieneffect'. De op- en afbouw van 125 trajecten is met transformatieaanbieders besproken en geconstateerd werd dat het conform de plannen is en tegelijk ambitieus is. Het Regionaal

Bestuurlijk Overleg (RBO) heeft besloten om twee-derde deel van het inverdieneffect als ondergrens te hanteren en dat bedrag (€ 2,3 mln) in mindering te brengen op het budgettair kader voor 2020. Het voornemen was om de afbouw van € 10 miljoen te laten landen in de inkoop vanaf 2020

4. Issues bij de doorvertaling naar de inkoop

Bij het doorvertalen van de beoogde inverdieneffecten naar de inkoop 2020 kwamen achtereenvolgens vier issues naar voren, namelijk:

1. Tarieven transformatie versus tarieven inkoop.
In de overeenkomsten transformatie is gerekend met tarieven per plek. Feitelijke tarieven mogen van de ACM tussen aanbieders onderling niet gedeeld worden, dus is teruggevallen op een rekentarief per plek. Bij het maken van de aansluiting met lumpsumtarieven kwam naar voren dat de tarieven waarmee is gerekend niet aansluiten met de tarieven en uitgangspunten in de lumpsum. In de werkelijke situatie worden er namelijk meer jeugdigen per jaar geholpen op één verblijfsplek. Dit is verdisconteerd in het tarief. Het lumpsumtarief kan daarnaast ook een mix van hulpvormen bevatten, waardoor het (historische) lumpsumbedrag niet representatief is voor de trajecten die afgebouwd worden.

2. Tempo van de afbouw
Aanvankelijk was de bedoeling om de uitvoering van de plannen in het eerste kwartaal van 2019 te starten. Onder andere omdat meer tijd nodig was om tot overeenstemming te komen over de contracten blijkt uiteindelijk de periode van de opbouw in 2019 veel korter dan bedoeld. In de ronde van de uitvraag onder aanbieders naar wat zij reëel achten kwam een veel beperktere afbouw voor 2020 als resultaat naar voren, dan was voorzien in hun plannen.

3. De omvang van de afbouw
Opgeteld kwam uit de plannen van de aanbieders een afbouw van 125 trajecten verblijf zwaar. Dat hebben we met aanbieders besproken en gezamenlijk constateerden we dat we vooraf niet zeker konden zijn of het in die omvang haalbaar zou blijken. Eigenlijk gaan we in de regio met uitvoering van de plannen op zoek naar 'de bodem in verblijf'. Vanwege deze onzekerheid is een marge van 1/3 opgenomen zodat, indien zou blijken dat een deelproject niet zou leiden tot de voorziene afbouw, deze afbouw bijgesteld zou kunnen worden. Nadat wij de gevolgen voor aanbieders concreet maakten, bleek dat voor hen een ander beeld realistisch zou zijn: namelijk rond de 60 in 2020 en rond de 70 in 2021.

4. Vermenging met discussiepunten ZIN-inkoop
In een aantal gesprekken kwamen ook punten die onderwerp van gesprek waren in de reguliere ZIN-inkoop ter tafel. Deze punten, zoals het gehanteerde lumpsum-tarief of de inhoud van het ingekochte aanbod, werden in de discussie over de landing van de afbouw meengenomen waardoor de complexiteit van de landing van de inverdieneffecten verder toenam.

Acties om het probleem op te lossen en resultaat ervan
Na constatering van de issues zijn verschillende rekenexercities uitgevoerd. Gekeken is wat de beste verdeling over de soorten hulp is en hoe discontinuïteitsrisico's beperkt konden worden. Ook zijn er diverse bestuurlijke en ambtelijke gesprekken gevoerd waarin is verkend welke oplossingsrichtingen mogelijk waren.

In de zomermaanden is bij de aanbieders verblijf zwaar een uitvraag gedaan: op basis van de meest evenredige verdeling van de afbouw is aan alle aanbieders 'verblijf zwaar' de individuele

gevolgen voorgelegd waarin per organisatie opgenomen was wat de vertaling van de afbouw qua aantallen trajecten én financieel voor iedere organisatie zal betekenen. Aan de aanbieders is gevraagd om hierop te reageren en aan te geven wat zij haalbaar achten met daarbij de ambities en de afspraken van de transformatie in het achterhoofd. Alle aanbieders hebben aan dit verzoek gehoor gegeven en informatie aangeleverd. Er zijn veel verschillen tussen aanbieders zowel op aantallen, tempo en of het volgens hen realistisch is binnen de gemaakte afspraken.

Als we alle nuances parkeren en de reacties van alle aanbieders optellen, komen we op een af te bouwen aantal trajecten van rond de 60 in 2020 en op een bedrag op grond van lumpsum tarieven van nog geen € 3 mln. De jaren erna zou dat oplopen tot een af te bouwen aantal trajecten van rond de 70 tegen een bedrag van ongeveer € 4 mln. Tegenover een opbouwbudget van, in de huidige afspraken, ongeveer € 6,5 mln, hebben we het dan in 2020 over een negatief inverdieneffect.

5. De huidige situatie

Als we afgaan op de reacties van de aanbieders, kunnen we stellen dat het 'inverdieneffect' zoals beoogd op deze manier niet gehaald zal worden. Uitgaande van de aantallen die aanbieders opgaven in onze uitvraag is er zelf sprake in 2020 van een negatief inverdieneffect.

Bij het bepalen van de vervolgstappen zijn ook onderstaande aspecten relevant.

Transformatie-overeenkomsten
Het grootste deel van de transformatie-overeenkomsten is in mei 2019 ondertekend. Dat is ook de reden dat toen pas is gestart met betalingen, eerder waren er geen ondertekende overeenkomsten.

Go/no-go momenten
In het project zijn periodieke evaluatiemomenten (go/no-go) opgenomen waarbij met behulp van vooraf overeengekomen kernprestatieindicatoren (KPI's) per deelproject (de 14 plannen) wordt gerapporteerd over de voortgang en vervolgens wordt bepaald of het deelproject voortgezet kan worden. Het eerste evaluatiemoment vond plaats in juni 2019. Omdat er vertraging is opgetreden bij de ondertekening van de overeenkomsten is ook de uitvoering vertraagd. Bij het merendeel van de projecten is toen daarom besloten tot een no-go. Omdat de vertraging doorwerkt in alle evaluatiemomenten wordt per project een nieuwe planning gemaakt. Eind augustus / begin september 2019 is een volgend evaluatiemoment gestart.

Inkoop
De inkoop voor 2020 geschiedt, conform de inkoopopdracht 2020, volgens de huidige lumpsum-systematiek. De communicatie over de landing van de afbouw transformatie in de inkoop 2020 heeft o.a. plaatsgevonden bij twee bijeenkomsten van de 'fysieke overlegtafel'. Vóór 1 september jl. ontvingen aanbieders hun aanbod voor 2020, met daarin opgenomen de voorgenomen afbouw.

Communicatie
Eind juli verscheen een drietal krantenartikelen in het Brabants Dagblad met als hoofdboodschap dat gemeenten in de regio NOB onverantwoorde bezuinigingen doorvoerden op de zware zorg zonder dat daar alternatieven tegenover stonden. Dezelfde inhoud kwam terug in Kamervragen en vragen aan colleges in enkele gemeenten in de regio. Er is een reactie naar het Brabants Dagblad gestuurd waarbij is gewezen op de feitelijke onjuistheden in

de artikelen. Zo werd er bijvoorbeeld gesproken over een budget van € 20 mln in plaats van de € 11,8 mln. De € 20 mln was voor een deel bestemd voor de aanpak van knelpunten in het aanbod en niet voor de transformatie. Ook werd er aangegeven dat er plekken werden afgebouwd zonder dat er alternatieven voorhanden zijn. Conform de plannen van de aanbieders is het echter juist zo dat er trajecten worden opgebouwd zodat vervolgens trajecten verblijf kunnen worden afgebouwd.

6. Hoe verder: richting en uitwerking

Om de vervolgstappen te bepalen is een aantal scenario's onderzocht variërend van 1) doorgaan conform het oorspronkelijke plan, 2) bijstellen van het project transformatie tot 3) stoppen van het project. Na een laatste bestuurlijk overleg met aanbieders op 19 augustus jl. is een tussenscenario ontstaan. Met inachtneming van de voor- en nadelen van de verschillende scenario's heeft het RBO besloten om dit scenario verder uit te werken.

Het scenario bestaat uit het opknippen van het traject in twee delen.

Deel 1 bestaat eruit dat voor 2020 de afbouw qua aantallen grotendeels conform de opgave van de aanbieders wordt overgenomen, uitgezonderd die voorstellen van aanbieders die negatief afwijken van de rest; Daarmee komen we op een verwachte afbouw van 65 trajecten voor 2020. Voor berekening van het bedrag van de afbouw hanteren we het lumpsumtarief van de betreffende aanbieders. De opbouw verlagen we waar mogelijk naar rato van de verlaging van de afbouw. Hierbij houden we rekening met reeds aangegane (harde) verplichtingen van aanbieders. Ook houden we natuurlijk rekening met zorgcontinuïteit voor jeugdigen. Het bestaande transformatiecontract vervangen we door een contract voor 2020 met bovengenoemde afspraken. Het financieel kader blijft overeind; voor 2020 moet het gat overbrugd worden binnen het financiële kader jeugd.

Deel 2 bestaat eruit dat in overleg met aanbieders wordt onderzocht of er een nieuwe businesscase voor 2021 kan worden ontwikkeld. In de businesscase dient te worden voortgebouwd op de resultaten van het transformatieproject. Ook kan daarvoor gebruik gemaakt worden van onder andere het kostprijsonderzoek voor de nieuwe inkoopsystematiek. Hierover vindt te zijner tijd besluitvorming plaats. Ook in dit deel blijft er druk op de budgettaire kaders staan.

7. Financiële paragraaf

Voor het voortzetten van de transformatieopgaven is in 2020 een bedrag nodig van € 8,7 mln (opbouw € 6,4 mln en begroot inverdieneffect € 2,3 mln). Nu de inverdieneffecten tegenvallen heeft het RBO hiervoor voor 2020 een alternatieve dekking gevonden binnen enerzijds het project transformatieopgaven en anderzijds binnen het bredere budgettair kader jeugdhulp. Met deze verschuiving is het (vooralsnog) niet nodig om het financiële kader bij te stellen, maar is de druk op dat kader niet minder geworden. Er is geen ruimte meer voor het opvangen van nieuwe knelpunten.
De alternatieve dekking is gebaseerd op aannames (indexering, realiseerbare afbouw) en gaat gepaard met meerdere risico's waarvan we de komende weken (inkoopgesprekken, tussenevaluatie projecten) zien in welke mate deze beheersbaar blijken.

8. Vervolg

Doorvertaling in inkoop 2020
Voor 1 september 2019 hebben de jeugdhulpaanbieders een (voorwaardelijk) aanbod inkoop 2020 (omvang en budget) ontvangen. De beoogde afbouw van de 65 plekken (in plaats van de eerder begrootte 125) is daarin opgenomen. Dit kan voor meerdere aanbieders alsnog grote gevolgen hebben, zeker als de bedrijfsvoering – los van dit project – reeds onder druk staat.

Go/no-go momenten project en aanpassing omvang opbouwbudget
Momenteel vinden de voortgangsgesprekken plaats over de 14 deelprojecten. Met de samenwerkingsverbanden van aanbieders wordt gesproken over het herzien van de opbouwbudgetten op zodanige wijze dat ze aansluiten bij de omvang van de afbouw. Dit betreft dan grotendeels een halvering van het aantal op te bouwen trajecten.

Ambassadeur Zorglandschap jeugd
Enkele aanbieders hebben de ambassadeur zorglandschap jeugd gevraagd om bemiddeling met de gemeenten. Punt van geschil is tempo en omvang van de transformatieopgaven. De ambassadeur heeft de regiogemeenten uitgenodigd voor een gesprek. Er is besloten in te gaan op deze uitnodiging.

Balans opmaken: begin oktober
Begin oktober is meer helderheid over de reactie van aanbieders op de addenda en is duidelijkheid over de bereidheid de transformatie-overeenkomsten aan te passen. Ook is er dan een actueel financieel beeld te geven.

Besluitvorming
Dit scenario vraagt vooralsnog geen besluitvorming door de afzonderlijke gemeenteraden. Indien in oktober blijkt dat de uitwerking alsnog niet haalbaar is binnen de gestelde financiële kaders komen we bij u terug met een voorstel ter besluitvorming.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Landerd,
de secretaris, de burgemeester,

C.C. Boode M.C. Bakermans

Zeeland, 10 september 2019
Verzonden: 12 SEPT 2019
Ons kenmerk: 9761-2019
Uw brief van:
Portefeuillehouder: Moritz Böhmer
Onderwerp: Raadsinformatie bestuurlijke opdracht samenwerking IBN vanaf 2021

Gemeente Landerd

De gemeenteraad van Landerd

Geachte raadsleden,

Met deze brief kunt u kennisnemen van de bestuurlijke opdracht waarin het voornemen is beschreven om de samenwerking tussen gemeenten en IBN ook in de periode na 2021 te continueren.

Inleiding
In 2015 is de Participatiewet ingevoerd en is de instroom in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) gestopt. In onze regio hebben de gemeenten een lange succesvolle samenwerking met IBN als uitvoeringsorganisatie van de Wsw. Daarom hebben de gemeenten en IBN in een bestuurlijk convenant afgesproken dat zij in de jaren 2017- 2020 willen komen tot nieuwe kaders en afspraken voor het uitvoeren van onderdelen van de Participatiewet. Nu is afgesproken om in 2020 een besluit te nemen over het vervolg op dit partnership.

De gemeenten in de regio vinden het belangrijk inwoners die zijn aangewezen op de dienstverlening vanuit de Participatiewet en Wsw te laten groeien in hun ontwikkeling en naar duurzaam werk te begeleiden. Voor mensen met een arbeidsbeperking zal altijd een specifieke infrastructuur nodig zijn, een parallelle arbeidsmarkt. IBN biedt daarvoor goede mogelijkheden, want het bedrijf heeft meerdere vormen van passend werk, aangepaste werkplekken, kennis van de doelgroep. Bovendien biedt IBN goede begeleiding. Daarmee worden kansen op verdere ontwikkeling en eventuele door- en uitstroom naar regulier werk gecreëerd en gestimuleerd.

Samenvatting
Het huidige Partnership met IBN loopt nog door tot en met 31 december 2020. Er vindt nu een toekomstverkenning plaats van een opvolgend partnership gemeenten en IBN vanaf 2021. Aan de basis van deze toekomstverkenning en de uitwerking daarvan ligt de Bestuurlijke Opdracht (BO) waarover u in deze raadsbrief geïnformeerd wordt. Het is de bedoeling dat dit nieuwe Partnership niet langer voor een beperkte periode wordt vastgesteld, maar dat het de basis wordt tot een permanente samenwerking tussen gemeenten en IBN voor het uitvoeren van de Wsw en onderdelen van de Participatiewet.

Bijlagen: 1. Bestuurlijke Opdracht (BO) Partnership Gemeenten en IBN
In afschrift aan:
Beh. ambtenaar: Marcel Nieuwenhuis

Als u deze brief leest, maar niet de geadresseerde bent, hebt u geen recht kennis te nemen van deze brief of deze te verstrekken aan derden. Stuur deze brief a.u.b. retour o.v.v. 'foutief bezorgd/geadresseerd'.

Gemeente Landerd, bezoekadres: Kerkstraat 39, 5411 EA Zeeland. Postadres: Postbus 35, 5410 AA Zeeland.
tel. 0486-458111 e-mail: info@landerd.nl internet: www.landerd.nl IBAN rekeningnummer: NL29 BNGH 0285 0606 19

Op basis van evaluatie van de bestaande afspraken met IBN worden de volgende punten uitgewerkt:
• Alle gemeenten brengen op basis van solidariteit in een basispakket bij IBN activiteiten onder voor wat betreft: de uitvoering van de Wsw, het uitvoeren van nieuw beschut werk en van nog te bepalen overige taken van de participatiewet.
• Daarnaast zal IBN voor gemeenten en andere afnemers activiteiten ontwikkelen die in een pluspakket afgenomen kunnen worden.
• Tevens wordt praktische uitwerking gegeven aan aspecten van samenwerking en cultuur, zoals: vertrouwen, aanspreken, leiderschap, eigenaarschap, ontwikkelen, samen leren, professionalisering, transparantie en open communicatie.

Communicatie
Van het ontwikkelproces, waarvan de afronding is voorzien voor 1 februari 2020, zal een gezamenlijke bijeenkomst met gemeenteraden deel uitmaken in deze bijeenkomst wordt:
- gedeeld waaraan is gewerkt,
- feedback gevraagd op hetgeen wordt gepresenteerd
- gevraagd met welke verdere zaken er in de uitwerking rekening gehouden moet worden.

Vervolg
De Projectgroep BO krijgt opdracht uiterlijk 1 februari 2020 strategie en opdracht voor het partnership uit te werken en ter besluitvorming voor te leggen aan het (regionale) bestuurlijk overleg. Deze uitwerking moet ertoe leiden dat de bestuurlijke besluitvorming door colleges en gemeenteraden en de adviestrajecten met de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) en de ondernemingsraad van IBN uiterlijk op 1 oktober 2020 zijn afgerond. Daarmee worden gemeenten en IBN in staat gesteld voor 1 januari 2021 de nieuwe strategie en opdracht van het partnership te implementeren.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Landerd,
de secretaris, de burgemeester,

C.C. Boode M.C. Bakermans

Bestuurlijke opdracht

Partnership gemeenten en IBN

bestuurlijk overleg 3 juli 2019

Inleiding

De gemeenten Bernheze, Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Meierijstad, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis en Uden kennen een lange succesvolle samenwerking met IBN als uitvoeringsorganisatie van de Wet sociale werkvoorziening. In december 2016 hebben de gemeenten en IBN een bestuurlijk convenant gesloten in het kader van de Participatiewet. In het convenant hebben gemeenten en IBN afgesproken dat zij in de jaren 2017, 2018, 2019 en 2020 op basis van partnership met elkaar willen komen tot nieuwe kaders en afspraken voor de uitvoering van onderdelen van de Participatiewet.

In vervolg op het convenant is in het voorjaar van 2017 een uitvoeringsovereenkomst afgesloten. Hierin is opgenomen op welke wijze de gemeenten als opdrachtgevers en IBN als opdrachtnemer het convenant uitvoeren. In het convenant zelf is beschreven dat in 2020 een besluit zal worden genomen over het vervolg van het partnership vanaf 2021.

In dit document geeft het bestuurlijk overleg van gemeenten en IBN een heldere en gedragen opdracht voor een toekomstverkenning van het partnership gemeenten en IBN vanaf 2021. Het bestuurlijk overleg verstrekt de opdracht aan een ten behoeve van deze opdracht samengestelde projectgroep bestuurlijke opdracht (projectgroep BO). Deze projectgroep BO krijgt de opdracht om uiterlijk 1 februari 2020 de strategie en opdracht voor het partnership uit te werken en ter besluitvorming voor te leggen aan het bestuurlijk overleg. Dit moet er toe leiden dat de bestuurlijke besluitvorming (colleges en gemeenteraden) en adviestrajecten met cliëntenplatforms en de ondernemingsraad van IBN, uiterlijk 1 oktober 2020 zijn afgerond. Daarmee zijn gemeenten en IBN in staat om vóór 1 januari 2021 de nieuwe strategie en opdracht van het partnership te implementeren. Om de implementatie tijdig te kunnen afronden, zullen gemeenten en IBN al direct na de afronding van de opdracht op 1 februari 2020 met de (voorbereidingen van de) implementatie moeten starten.

Om tot input voor de bestuurlijke opdracht te komen, is op 17 april 2019 een informeel bestuurlijk overleg van gemeentelijke bestuurders gehouden en heeft op 29 mei 2019 een werksessie van het bestuurlijk overleg en de leden van de ambtelijke stuurgroep plaatsgevonden. De resultaten van deze twee bijeenkomsten zijn opgenomen in de tekst van de bestuurlijke opdracht.

Bestuurlijke opdracht

Overwegende dat…

- overwegende dat het gemeentelijk beleid inzet op zo regulier mogelijk werk voor mensen met een beperking en/of een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt;

- overwegende dat IBN bij al zijn medewerkers de ontwikkeling van kennis, ervaring en competenties bevordert. Daarmee worden kansen op verdere ontwikkeling en eventueel door- en uitstroom gecreëerd en gestimuleerd. Deze inzet is in lijn met het gemeentelijk beleid om inwoners die zijn aangewezen op de dienstverlening vanuit de Participatiewet en de Wet sociale werkvoorziening, te laten groeien en duurzaam werk te bieden;

- overwegende dat gemeenten gezamenlijk vaststellen dat er altijd een infrastructuur nodig is voor mensen met een arbeidsbeperking, die zonder deze infrastructuur geen werk hebben (parallelle arbeidsmarkt);

- overwegende dat deze infrastructuur mee moet kunnen bewegen met schommelingen in de conjunctuur;

- overwegende dat gemeenten deze infrastructuur opnemen in een basispakket dat alle gemeenten in solidariteit bij IBN onderbrengen;

- overwegende dat in dit basispakket de uitvoering van de Wsw, de uitvoering van nieuw beschut voor zover het betreft inwoners die zijn aangewezen op de parallelle arbeidsmarkt en nog te bepalen overige taken van de Participatie worden ondergebracht;

- overwegende dat gemeenten een omvang van het basispakket en/of een financiering van het basispakket willen vaststellen, die IBN in staat stelt om ook zonder andere opdrachten te bestaan;

- overwegende dat gemeenten IBN de gelegenheid bieden en opdracht geven om in een pluspakket aan gemeenten en andere afnemers, diensten buiten het basispakket aan te bieden;

- overwegende dat gemeenten geen verplichting hebben om diensten van het pluspakket af te nemen;

- overwegende dat ook diensten binnen het pluspakket onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid vallen (omdat gemeenten eigenaar zijn van IBN), er dus reden is om ook bestuurlijke kaders voor het pluspakket vast te stellen;

- overwegende dat IBN zowel voor het basispakket als ook voor het pluspakket, inzet op het leveren van maximale toegevoegde waarde tegen een billijke prijs;

- overwegende dat IBN met het pluspakket zijn toegevoegde waarde in concurrentie met andere aanbieders moet bewijzen;

- overwegende dat het ontbreken van productieafspraken en het in concurrentie aanbieden van diensten in het pluspakket, IBN en gemeenten een prikkel geven om te innoveren en nieuwe producten te ontwikkelen;

- overwegende dat IBN ook niet arbeidsbeperkten, al dan niet tijdelijk, aan zich mag binden (verwateren). Dit moet mogelijk zijn omdat de gemeentelijk vraag naar de dienstverlening van IBN altijd meebeweegt met de conjunctuur op de arbeidsmarkt, hetgeen mogelijk tot minder aanbod van medewerkers leidt, maar IBN, als grote werkgever in de regio, zijn opdrachtgevers wel continuïteit in de dienstverlening moet kunnen bieden;

- overwegende dat de doorontwikkeling van het partnership van gemeenten en IBN gebaseerd is op vertrouwen, aanspreken, leiderschap, eigenaarschap, ontwikkelen, samen leren, professionalisering, transparantie en open communicatie. Investeren in deze samenwerking- en cultuuraspecten door gemeenten en IBN moet in de bestuurlijke opdracht praktisch handen en voeten krijgen;

- overwegende dat een terugblik en evaluatie van de lopende afspraken duidelijk kan maken wat moet blijven en wat anders moet, wordt er in de bestuurlijke opdracht een evaluatie uitgevoerd;

- overwegende dat de doorontwikkeling van het partnership van gemeenten en IBN een continu proces is, wordt het partnership in beginsel voor onbepaalde tijd vastgesteld. Gemeenten en IBN evalueren periodiek en stellen op basis van de evaluatie de uitvoeringsafspraken bij;

- overwegende dat de doorontwikkeling van het partnership mogelijk ook juridische effecten en consequenties heeft voor de governance, wordt in de bestuurlijke opdracht aan deze aspecten bijzondere aandacht gegeven.

…stelt het bestuurlijk overleg de volgende opdracht vast:

Kom vóór 1 februari 2020 *) tot een uitwerking van de strategie en opdracht voor het partnership van gemeenten en IBN voor 2021 en verder en neem daarbij de overwegingen mee als uitgangspunten voor de uitwerking. De uitwerking inspireert, enthousiasmeert en motiveert bestuurders en uitvoerders bij gemeenten en IBN.

Werk drie bouwblokken uit;
- ***het basispakket;***
- ***het pluspakket;***
- ***de samenwerkings- & cultuur aspecten.***

Voer daarbij de volgende deelopdrachten uit:

I. Stel voorafgaand aan de uitwerking van de drie bouwblokken een kernachtige evaluatie op van de bestaande afspraken, waaruit blijkt welke zaken behouden moet blijven en wat moet worden gewijzigd.

II. Geef een zo volledig mogelijk overzicht van de mogelijke taken van IBN en geef aan of de taken tot het basis- dan wel pluspakket behoren.

III. Bepaal de inhoud, minimale omvang en de wijze van financiering van het basispakket.

IV. Stel een businesscase op voor de uitvoering van het basispakket.

V. Geef aan welke bestuurlijke randvoorwaarden worden gesteld aan de uitvoering van de plustaken door IBN. Uit de uitwerking van de deelopdrachten II en III blijkt welke taken tot het pluspakket behoren.

VI. Geef aan op welke wijze gemeenten en IBN de samenwerkings- en cultuuraspecten van het partnership verder ontwikkelen. Betrek bij de uitwerking de oogst van deel 2 van het programma van het bestuurlijk overleg van 29 mei 2019.

VII. Ga na welke juridische, financiële en communicatieve aspecten verbonden zijn aan uitwerking van de deelopdrachten I tot en met VI en bepaal wat de uitwerking betekent voor de governance.

VIII. Geef een kader voor verwatering (in dienst nemen reguliere medewerkers) en ga na wat het mogelijk (lange termijn) effect is van ‘verwatering’ op de positionering van IBN en de daarmee samenhangende governance-aspecten.

IX. Houd bij de uitwerking van de opdracht rekening met de volgende randvoorwaarden;
- gebruik in de rapportage een begrippenkader dat is gedefinieerd en toegelicht, zodat de rapportage eenduidig is voor alle lezers en gebruikers;
- Organiseer tijdens de uitwerking van de opdracht, conform het plan van aanpak, één of meer werksessies met het bestuurlijk overleg, de ambtelijke stuurgroep en de werkgroep uitvoering;
- Betrek deskundigen van gemeenten en IBN bij de uitwerking.

X. Leg de uitwerking van de opdrachten I tot en met VIII, voor zover relevant en noodzakelijk, vast in een concept bestuurlijke convenant met uitvoeringsafspraken voor de periode 2021 en verder.

*) *Twee opmerkingen bij het tijdpad*

1) De doorlooptijd van 5 maanden vraagt een strakke planning. Omdat gemeenten en IBN in 2020 voldoende tijd voor implementatie moeten hebben, is de streefdatum van het realiseren van de opdracht 1 februari 2020. Omdat kwaliteit boven snelheid gaat, kan op voorhand een beperkte uitloop niet worden uitgesloten. De uiterste datum is in dat geval 31 maart 2020. In voorkomend geval stemt de opdrachtnemer dit tijdig met opdrachtgever af.
2) Om de bestuurlijke opdracht tijdig af te ronden, is het noodzakelijk dat deelnemers aan de (deel-)projectgroepen en de leden van de ambtelijke stuurgroep voldoende ruimte in hun agenda hebben/creëren om te participeren. Dit vraagt commitment en prioritering van alle betrokkenen.

Opdrachtnemer

De opdracht wordt verstrekt aan de projectgroep bestuurlijke opdracht (projectgroep BO) onder leiding van de regionaal transitiemanager. In overleg met de ambtelijke stuurgroep stelt zij de projectgroep BO samen vanuit de leden van de ambtelijke stuurgroep. In de projectgroep zijn drie leden van de gemeenten en twee leden van IBN opgenomen. In de projectgroep wordt (worden) ook één of twee (externe) adviseur(s)/schrijver(s) opgenomen.

Hoofdlijnen plan van aanpak projectgroep bestuurlijke opdracht

Dit is (nog) een plan van aanpak op hoofdlijnen. Zodra de projectgroep BO is geïnstalleerd, werkt de projectgroep zelf een meer gedetailleerd plan van aanpak uit. Het plan van aanpak maakt zoveel mogelijk gebruik van de bestaande overlegstructuren.

Bij het plan van aanpak zijn betrokken:

- opdrachtgever — bestuurlijk overleg partnership gemeenten en IBN;
- opdrachtnemer — Projectgroep BO o.l.v. regionale transitiemanager;
- deelprojecten — door projectgroep BO ingestelde subprojecten en/of expertisegroepen die onderdelen van de bestuurlijke opdracht uitvoeren;
- klankbord — werksessie(s) bestaande uit
  - deelnemers bestuurlijk overleg,
  - leden ambtelijke stuurgroep,
  - leden werkgroep uitvoering.

De doorlooptijd van de opdracht is 7 maanden: van 1 juli 2019 tot en met 1 februari 2020. Het plan van aanpak is erop gericht om uiterlijk 1 februari 2020 het definitieve rapport op te leveren.

Structuur bestuurlijke opdracht in een figuur

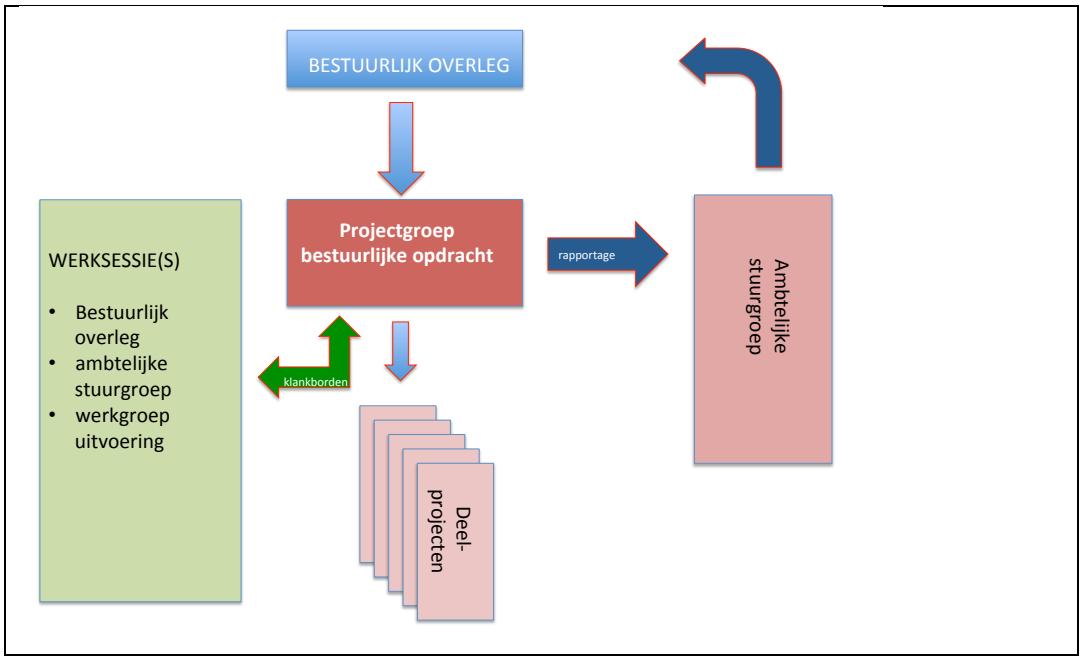

Voorstel werkwijze

gedetailleerd plan van aanpak	○ Vóór 15 augustus 2019 stelt de projectgroep BO een gedetailleerd plan van aanpak op, waarin ook de bezetting van de deelprojecten is opgesomd. Bij het plan van aanpak wordt een communicatieplan gevoegd; ○ In het gedetailleerd plan van aanpak wordt ook het bestuurlijk besluitvormingstraject na oplevering rapportage van colleges en gemeenteraden uitgelijnd (1 februari 2020 en verder); ○ Het definitieve plan van aanpak wordt voor feedback voorgelegd aan de ambtelijke stuurgroep en het bestuurlijk overleg; ○ In het gedetailleerde plan van aanpak worden de vergaderschema's van de diverse overleggen opgenomen. Indien het vergaderschema niet past bij de planning voor de opdracht, worden voorstellen voor extra overleggen gedaan;
sturing en voortgangs-rapportage	○ Opdrachtnemer gebruikt de reguliere overleggen van bestuurlijk overleg en ambtelijke stuurgroep voor afstemming, bespreken van eventuele dilemma's, doen van richtinggevende uitspraken etc. ; ○ De regionaal transitiemanager geeft maandelijks een update van de voortgang van de opdracht aan het bestuurlijk overleg en de ambtelijke stuurgroep;
route rapportages	○ Het rapport, eventuele tussenproducten voor het bestuurlijk overleg, dan wel tussentijdse verzoeken om richtinggevende uitspraken aan het bestuurlijk overleg, worden voorafgaand aan het aanbieden aan het bestuurlijk overleg, door opdrachtnemer aan de ambtelijke stuurgroep voorgelegd.

	○ De ambtelijke stuurgroep geeft een pre-advies aan het bestuurlijk overleg.
werkwijze projectgroep BO	○ De planning van de projectgroep BO is erop gericht om half januari 2020 de werkzaamheden af te ronden. ○ de projectgroep BO komt wekelijks of tweewekelijks bijeen voor co-ordinatie en afstemming; ○ de leden van de projectgroep BO zijn trekker van de deelwerkgroepen; ○ elk deelproject bepaalt de eigen werkwijze; ○ er worden een drietal gezamenlijke conferenties BO gehouden met alle deelnemers aan de deelprojecten (startsessie, middensessie, eindsessie). In deze sessies wordt het werk van de deelprojecten op elkaar afgestemd en worden zaken uitgediept; ○ Er komen geen deelrapportages van de deelprojecten. Alle deelprojecten maken gebruik van dezelfde schrijver(s) en er komt slechts 1 rapportage;
indicatieve planning conferenties project-groep(en) BO	○ conferentie projectgroep(en) BO-1: week 37 (9-13 september 2019), ○ conferentie projectgroep(en) BO-2: week 46 (4-8 november 2019), ○ conferentie projectgroep(en) BO-3: week 3 (13-17 januari 2020);
betrekken uitvoering	○ De projectgroep BO betrekt deelnemers van de (werkgroep) uitvoering in de deelprojecten; ○ de projectgroep BO organiseert 1 of 2 twee themabijeenkomsten met vertegenwoordigers van de uitvoering (consulenten, klantmanagers etc.) voor praktijkinbreng en ideeënuitwisseling. De eerste themabijeenkomst wordt tussen de 1e en 2e conferentie projectgroep(en) BO georganiseerd;
gemeenteraden	○ In nauw overleg met het bestuurlijk overleg wordt tussen de 2e en de 3e conferentie projectgroep(en) BO een gezamenlijke bijeenkomst met gemeenteraden georganiseerd. Daarin wordt gedeeld waaraan is gewerkt, wordt feedback gevraagd op hetgeen wordt gepresenteerd en wordt gevraagd met welke zaken er in de uitwerking rekening moet worden gehouden;
adviesraden	○ Tussen de 2e en de 3e conferentie projectgroep(en) BO wordt een bijeenkomst voor de adviesraden van de gemeenten georganiseerd waarin wordt gedeeld waaraan wordt gewerkt, feedback wordt gevraagd op hetgeen wordt gepresenteerd en wordt gevraagd met welke zaken in de uitwerking rekening moet worden gehouden; ○ Naast deze bijeenkomst zullen er, afhankelijk van de lokale afspraken, ook *na* 1 februari 2020 (afronding opdracht) adviestrajecten per gemeente zijn alvorens colleges besluiten nemen. Dat verzorgt elke gemeente zelf.

Planning

In onderstaande tabel is de planning op hoofdlijnen opgenomen. Nadat het definitieve plan van aanpak is vastgesteld (medio augustus 2019) wordt de meer gedetailleerde planning opgenomen. Daarin worden ook de bijeenkomsten met de ambtelijke stuurgroep en het bestuurlijk overleg opgenomen.

	2019			**2020**			
	2e kw	*3e kw*	*4e kw*	*1e kw*	*2e kw*	*3e kw*	*4e kw*
vaststellen BO		030719					
start projectgroep BO		040719					
definitief PvA projectgroep BO							
1e conferentie projectgroep(en) BO		week van 090919					
2e conferentie projectgroep(en) BO			week van 041119				
WERKSESSIE (klankborden)							
3e conferentie projectgroep(en) BO				week van 130120			
concept rapport				medio januari '20			
presentatie aan /feedback van gemeenteraden en adviesraden							
oplevering definitief rapport				010220			
besluitvorming rapportage door bestuurlijk overleg				begin februari '20			
voorbereiding implementatie							
besluitvorming colleges							
besluitvorming gemeenteraden							
adviestraject OR							
implementatie afgerond							311220

Zeeland, 13 augustus 2019
Verzonden: 13 SEP 2019
Ons kenmerk: 5451-2018
Uw brief van:
Portefeuillehouder: Burgemeester Bakermans
Onderwerp: Vuurwerkevenement Reek Explodeert

Gemeente Landerd

De gemeenteraad van Landerd

Geachte raadsleden,

Met deze brief informeren wij u over de uitspraak van de rechtbank Oost-Brabant van 26 juli jl. naar aanleiding van het beroep van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant tegen het besluit tot het verlenen van een evenementenvergunning voor het vuurwerkevenement 'Reek Explodeert'.

Uit de uitspraak volgt dat de rechtbank van oordeel is dat de manier waarop het evenement jaarlijks in Reek plaatsvindt, niet strookt met de bepalingen uit het Vuurwerkbesluit.

Inleiding
In Reek wordt ieder jaar een vuurwerkshow georganiseerd, onder de naam 'Reek Explodeert'. De organisatie van het evenement is in handen van een groep vrijwilligers, die telkens weer veel tijd en moeite investeren om het spektakel tot een succes te maken. De gemeente Landerd ondersteunt dit lokaal initiatief en geeft hiervoor in goed overleg met de organisatie jaarlijks een evenementenvergunning af. Tot ongeregeldheden of onveilige situaties heeft dit nooit geleid.

Beroepschrift
Gedeputeerde staten van Noord-Brabant zijn bevoegd tot handhaving van de regelgeving op grond van het Vuurwerkbesluit. Iedereen die handelingen met vuurwerk verricht moet aan die regels voldoen.

GS volgt het evenement al enige jaren op de voet en is van oordeel dat het evenement in strijd is met de bepalingen uit het Vuurwerkbesluit en de Regeling bedrijfsmatig afsteken van vuurwerk. Dat is voor GS reden geweest om in november 2018 bij de rechtbank beroep in te stellen tegen het besluit tot het verlenen van een evenementenvergunning voor 'Reek Explodeert'.

Op bestuurlijk niveau zijn daarna in een kort tijdsbestek goede afspraken gemaakt, waardoor het evenement afgelopen jaarwisseling tóch door kon gaan. Het beroepschrift werd echter gehandhaafd. Op 25 juni jl. is het beroep van GS op zitting behandeld en op 26 juli jl. heeft de rechtbank uitspraak gedaan.

Bijlagen: Uitspraak rechtbank Oost-Brabant d.d. 26 juli 2019
In afschrift aan:
Beh. ambtenaar: Ton Reijnen

Als u deze brief leest, maar niet de geadresseerde bent, hebt u geen recht kennis te nemen van deze brief of deze te verstrekken aan derden. Stuur deze brief a.u.b. retour o.v.v. 'foutief bezorgd/geadresseerd'.

Gemeente Landerd, bezoekadres: Kerkstraat 39, 5411 EA Zeeland. Postadres: Postbus 35, 5410 AA Zeeland.
tel. 0486-458111 e-mail: info@landerd.nl internet: www.landerd.nl IBAN rekeningnummer: NL29 BNGH 0285 0606 19

Samenvatting van de uitspraak
De rechtbank concludeert in zijn uitspraak dat de burgemeester op grond van de APV een evenementenvergunning mocht verlenen voor 'Reek Explodeert' en heeft het beroep van GS om die reden ongegrond verklaard. Tegelijk overweegt de rechtbank in zijn uitspraak dat de manier waarop het evenement is georganiseerd, om twee redenen in strijd is met de bepalingen uit het Vuurwerkbesluit:

Bewerken van vuurwerk
Het vuurwerk is door de organisatie op pallets gemonteerd, om de stabiliteit te bevorderen. De rechtbank merkt dit aan als het bewerken van vuurwerk, als bedoeld in het Vuurwerkbesluit. Het bewerken van vuurwerk is op grond van het Vuurwerkbesluit alleen toegestaan aan personen met een toepassingsvergunning. De organisatie beschikt niet over een dergelijke vergunning.

Maximaal 25 kg vuurwerk per persoon
Op grond van het Vuurwerkbesluit geldt dat particulieren zonder toepassingsvergunning over maximaal 25 kg vuurwerk per persoon mogen beschikken. Tijdens 'Reek Explodeert' werd dit jaar in totaal 275 kg vuurwerk afgestoken dat centraal in één container werd opgeslagen en daarmee is het evenement ook op dit punt in strijd met het Vuurwerkbesluit. Dat het vuurwerk op elf pallets met elk maximaal 25 kg vuurwerk en op ruime afstand van elkaar wordt afgestoken, maakt voor de rechtbank geen verschil.

Bedrijfsmatig?
Tussen partijen bestond ook discussie over de vraag of het evenement vanwege het inzamelen van geld en/of vanwege zijn omvang als bedrijfsmatig gezien moet worden. Helaas is die vraag niet door de rechtbank beantwoord. Voor het antwoord op de vraag of de organisatie over een toepassingsvergunning moet beschikken is dat ook niet van belang. Het vastmaken van vuurwerk aan pallets wordt beschouwd als het bewerken van vuurwerk en daarvoor is op grond van het Vuurwerkbesluit altijd een toepassingsvergunning vereist, ongeacht of sprake is van een bedrijfsmatig karakter.

Gevolgen van de uitspraak
De uitspraak van de rechtbank leidt er niet toe dat de gemeente Landerd in de toekomst voor deze jaarlijkse traditie geen evenementenvergunningen meer kan afgegeven. De algemene Plaatselijke Verordening en het Vuurwerkbesluit staan immers los van elkaar. Om die reden is er voor de gemeente Landerd geen aanleiding tegen deze uitspraak in beroep te gaan. De vraag of het evenement op deze manier voldoet aan de voorschriften van het Vuurwerkbesluit is een vraag die juridisch gezien alleen voor de organisatie en GS van belang is.

Wel heeft de uitspraak tot gevolg dat de organisatie van het evenement volgend jaar niet op een zelfde manier plaats kan vinden. Onder meer voor de opslag van het vuurwerk en het voorbereiden van de ontbranding moeten oplossingen worden bedacht, of moet men alsnog een toepassingsvergunning aanvragen. In dat geval is ook een ontbrandingstoestemming van GS vereist. De organisatie moet dan onder meer beschikken over een gecertificeerde ontbrander en een forse aansprakelijkheidsverzekering.

De kosten voor het inhuren van een professionele ontbrander bedragen volgens de organisatie circa € 5.000,-. Wij zijn niet bereid dit bedrag te betalen. Het ligt namelijk voor de hand dat wij in dat geval ook op andere locaties voor de kosten van een ontbrander aan de lat staan.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Landerd,

de secretaris,	de burgemeester,
C.C. Boode	M.C. Bakermans

Zeeland, 27 augustus 2019
Verzonden: 18 SEP 2019
Ons kenmerk: 9074-2019
Uw brief van:
Uw kenmerk:
Onderwerp: Bestuurlijke samenwerking en overleg Energiestrategie

Gemeente Landerd

Aan: De gemeenteraad

Geachte leden van de gemeenteraad,

Middels deze brief en de bijlage willen wij u informeren over de voortgang van het proces dat in regionaal verband is gestart om te komen tot de Regionale Energiestrategie.

De decentrale overheden (gemeenten, waterschappen en provincies) werken vanaf het najaar 2018 in 30 regio's aan een Regionale Energiestrategie. Deze samenwerking volgt uit afspraken gemaakt in het Klimaatakkoord van Parijs, het Regeerakkoord, het Interbestuurlijk Programma en het voorstel tot hooflijnen van het Klimaatakkoord en heeft betrekking op de overgang naar volledig duurzame energie.

Doel van dit akkoord is klimaatverandering tegen te gaan waarbij we in Nederland in 2030 bijna de helft (49%) minder broeikasgassen uitstoten dan we in 1990 deden. Dit is een stap richting een nagenoeg klimaat neutrale samenleving in 2050. Deze doelen zijn inmiddels op 28 mei wettelijk vastgelegd in de Klimaatwet.

Het Klimaatakkoord, de concrete uitwerking van de Klimaatwet, is op 28 juni 2019 gepresenteerd. In vijf 'klimaattafels' zijn ambities voorgesteld om bij te dragen aan de landelijke ambitie. Voor de regionale opgave zijn twee hiervan, de thema's Elektriciteit (duurzame opwek van energie) en Gebouwde omgeving (warmtetransitie), aan de orde.

De RES NOB is de regionale vertaling van de landelijke opgave in het Klimaatakkoord voor deze thema's. Voor het behalen van de opgaven is regionaal maatwerk nodig.

De RES is een strategie en geen plan. De uitwerking in plannen gebeurt lokaal in samenspraak met inwoners en andere stakeholders na vaststelling van het definitieve bod
Besparing is als uitgangspunt meegenomen om te bepalen wat ons energieverbruik in 2050 is. Daarmee is een afgeleide gemaakt voor 2030 en daar wordt ons RES-bod op gebaseerd.

Bijlagen: RIB
In afschrift aan:
Beh. ambtenaar: Peter Hermans

Als u deze brief leest, maar niet de geadresseerde bent, hebt u geen recht kennis te nemen van deze brief of deze te verstrekken aan derden. Stuur deze brief a.u.b. retour o.v.v. 'foutief bezorgd/geadresseerd'.

Gemeente Landerd, bezoekadres: Kerkstraat 39, 5411 EA Zeeland. Postadres: Postbus 35, 5410 AA Zeeland.
tel. 0486-458111 e-mail: info@landerd.nl internet: www.landerd.nl IBAN rekeningnummer: NL29 BNGH 0285 0606 19

Binnen de gemeente Landerd wordt vorm gegeven aan de Duurzaamheidsagenda. Hierin worden de mogelijkheden voor de besparingsagenda voor de Gebouwde Omgeving opgenomen.

Vanuit de RES wordt het voltallige college en de gemeenteraad betrokken middels informatiebrieven en –avonden. Eerder zijn er RES simulaties georganiseerd voor raadsleden en wethouders.

De bijgevoegde brief geeft uitleg over de voortgang van het proces in de regio Noord-Oost Brabant om te komen tot de strategie voor invulling van de regionale opgave. De bijdragen van alle regio's in Nederland moeten voldoende zijn om de landelijke opgave te dekken.
In het verwachte tijdspad is voorzien dat de Raad in januari 2020 het concept bod zal worden voorgelegd. Aan het Rijk zal dit bod in juni 2020 wordt uitgebracht en het definitieve bod in april 2021.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Landerd,
de secretaris, de burgemeester,

C.C. Boode M.C. Bakermans

Geachte Gemeenteraden, AB's van Waterschappen en Provinciale Staten,

In deze brief informeren wij u over de voortgang van de Regionale Energiestrategie (RES) in de regio Noordoost Brabant.

De RES

<u>Terugblik</u>
Met de RES ontwikkelt de regio Noordoost-Brabant ("wij") een strategie hoe wij, als regio, onze bijdrage leveren aan de landelijke opgave van het Klimaatakkoord. Dit akkoord heeft één groot doel: om klimaatverandering tegen te gaan willen wij in Nederland in 2030 bijna de helft (49%) minder CO_2 uitstoten ten opzichte van 1990. Dit is een stap richting een nagenoeg energieneutrale samenleving in 2050. Deze doelen zijn op 28 mei 2019 wettelijk vastgelegd in de Klimaatwet. Veel gemeenten hebben lokaal al duurzaamheids-doelstellingen vastgesteld. Deze zijn in lijn met de (inter)nationale klimaatafspraken. De Regionale Energie Strategie kan gemeenten helpen bij het realiseren van hun lokale doelstellingen.

Het Klimaatakkoord, de concrete uitwerking van de Klimaatwet, is op 28 juni 2019 gepresenteerd. In vijf 'klimaattafels' zijn ambities voorgesteld om bij te dragen aan de landelijke doelen:

In de RES NOB werken de provincie, gemeenten en waterschappen in samenwerking met Enexis Netbeheer uit hoe zij invulling geven aan hun bijdrage aan de onderdelen Elektriciteit (duurzame opwek van energie) en Gebouwde omgeving (warmtetransitie). De RES is een strategie en geen plan. De uitwerking in plannen gebeurt lokaal in samenspraak met inwoners en andere stakeholders na vaststelling van het definitieve bod. Ook de provincie en de waterschappen zullen binnen hun bevoegdheden plannen moeten vaststellen.
Besparing is als uitgangspunt meegenomen om te bepalen wat ons energieverbruik in 2050 is. Daarmee is een afgeleide gemaakt voor 2030 en daar wordt ons RES-bod op gebaseerd. Energie die wij kunnen besparen hoeft immers niet opgewekt te worden. De verdere uitwerking van de RES, de Regionale Structuur Warmte, de lokale warmteplannen en de inpassing in de omgevingsvisie zal de nodige uitvoeringscapaciteit vergen.

Klimaattafel Gebouwde omgeving - Warmtetransitie

Om de opgave van 49% C O_2 reductie in 2030 te realiseren is de overstap naar het duurzaam verwarmen van onze gebouwen essentieel. De eerste stap in dit traject is het grootschalig isoleren van gebouwen. Hiermee verminderen wij onze vraag naar energie aanzienlijk en zodoende vermindert dit ook de behoefte om duurzame alternatieven te zoeken. De besparingsopgave wordt meegenomen in de berekening van de uiteindelijke opgave. De vraag naar warmte die overblijft na het grootschalig isoleren zal gedekt worden door een combinatie van technieken, zoals het benutten van restwarmte via een warmtenetwerk, het gebruik van duurzame warmtebronnen en All-Electric systemen. Ook moet hier gedacht worden aan aquathermie, waarvoor het waterschap onderzoek doet voor de verdere mogelijkheden. Hiermee wordt ook de vraag naar duurzame elektriciteit groter. Daarbij wordt in de berekening rekening gehouden bij het berekenen van de opgave voor elektriciteit.

Regionale Structuur Warmte (RSW)

Als regio nemen wij een Regionale Structuur Warmte op als onderdeel van de RES. Dit voorstel beschrijft op regionaal niveau de beschikbaarheid van duurzame warmtebronnen, de totale vraag naar warmte en de bestaande en geplande infrastructuur die nodig is om ons van warmte te voorzien. Dit vormt de basis voor de warmtevisies en –plannen die lokaal opgesteld worden. Gemeenten moeten uiterlijk eind 2021 een transitievisie warmte vaststellen waarin is vastgelegd wat het tijdspad is waarin wijken worden verduurzaamd en welke alternatieven mogelijk zijn.

Klimaattafel Elektriciteit

Op basis van ons huidig energieverbruik en een realistische besparingsopgave worden berekeningen gemaakt wat het energieverbruik in 2050 zal zijn. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de toenemende vraag naar energie door elektrificatie. Op basis van deze informatie wordt er teruggerekend wat onze opgave voor 2030 is. De vraag naar elektriciteit die overblijft is dermate groot dat alle beschikbare middelen ingezet moeten worden om deze te realiseren in de regio, zoals wind op land, zoveel mogelijk daken voorzien van zonnepanelen, waterkracht en zonneparken. Natuurlijk moeten we (eerst) nog niet benutte ruimte gebruiken voor zonne-energie, maar zonneparken zullen (tijdelijk) nodig zijn. Ook bij de opgave van de klimaattafel elektriciteit is besparing de eerste stap. Het is belangrijk om op te merken dat zonnepanelen op daken (kleinschalige aansluitingen) meetellen als besparing. Ook zijn niet alle daken geschikt voor opwekking en/of niet alle eigenaren zijn bereid mee te werken.

Enexis, als beheerder van de onderliggende infrastructuur, is hierbij een belangrijke partner.

Zonneladder

De Tweede Kamer heeft de gewijzigde motie Faber aangenomen om nieuwe zonneparken te toetsen aan de nationale zonneladder of lokale afwegingskaders. Hiermee blijft het voor decentrale overheden mogelijk om voor nieuwe zonneparken vergunningen af te geven. De herziene motie die nu is aangenomen, vraagt namelijk alleen om toetsing aan de nationale zonneladder (die binnenkort opgeleverd wordt) of aan een vergelijkbaar door decentrale overheden vastgesteld afwegingskader. De zonneladder zet primair in op het benutten van daken en terreinen voor zonne-energie, om landbouwgrond en natuur zo veel mogelijk te ontzien. Binnen het landelijk kader zal nog nadere invulling gegeven worden aan de toepassing van de zonneladder.

Governance, draagvlak en regionale samenwerking

De RES is naast een technische uitdaging, vooral een maatschappelijke, financiële en ruimtelijke opgave. Lokale en regionale samenwerking is hiervoor noodzakelijk. Daarom wordt de RES samen met partners op allerlei niveaus en vanuit verschillende branches opgesteld. De RES is een product

van de gehele regio en kan alleen uitgevoerd worden als wij een gedragen bod opzetten. Daarom hebben wij in Noordoost-Brabant, als een van de weinige regio's, besloten om de startnotitie, het voorlopig bod en het definitief bod het volledige bestuurlijke proces te laten doorlopen. In de periode mei/juni 2019 zijn de startnotitie en daarmee de kaders door alle partijen vastgesteld. Onder andere de volgende aandachtspunten zijn meegegeven voor het vervolgtraject: betaalbaarheid lagere inkomens, ontzorgen van inwoners, het bieden van handelingsperspectief, participatie, besparing en draagvlak.

Colleges, Dagelijks Besturen en Gedeputeerde Staten
De RES is niet alleen een onderwerp voor bestuurders met de portefeuille Duurzaamheid, maar zeker ook voor bestuurders met de portefeuille Ruimte, eigenlijk alle bestuurders. Het is cruciaal dat de voltallige colleges en DB-besturen betrokken worden bij dit proces. Op 8 oktober 2019 zal een conferentie georganiseerd worden voor alle colleges en de DB's in Noordoost-Brabant in het kader van regionale samenwerking binnen de RES.

Gemeenteraden, Algemeen Besturen en Provinciale Staten
Bij de behandeling van de startnotitie hebben de gemeenteraden en AB's duidelijk aangegeven dat zij betrokken willen worden bij het gehele proces en niet alleen bij het definitieve bod. In ieder geval zijn wij van plan om regelmatig informatiebrieven op te stellen en informatieavonden te organiseren. Met de griffiers maken wij afspraken om te kijken hoe wij raden verder het beste kunnen betrekken bij de RES. Waar mogelijk sluiten de waterschappen aan, of worden zij op een andere manier betrokken. Ook Provinciale Staten blijft geïnformeerd over de voortgang.

Om meer zicht te krijgen op de RES en de rol van de raad staan op de website van Nederlandse Vereniging voor Raadsleden drie informatiekaarten opgezet die te vinden zijn via de volgende link: Welke rollen hebben raadsleden bij een Regionale EnergieStrategie?

Daarnaast zijn gemeenten en waterschappen niet alleen betrokken in het bestuurlijk traject, maar zijn zij ook meegenomen in het proces door het spelen van een simulatie.

RES Simulaties

De RES simulatie heeft als doel het bewustzijn rondom de RES-opgave te vergroten met specifieke aandacht voor de manier waarop gemeenten kunnen samenwerken om deze complexe opgave met elkaar tot een succes te brengen. De simulatie is in alle drie de subregio's gespeeld met raadsleden en wethouders. Op 8 mei in de Meierij, 22 mei in het Land van Cuijk en op 26 juni in de regio As50. Indien hier behoefte aan is kan de simulatie herhaald worden of lokaal gehouden worden (contact via info@simpuls.nl).

Door de herkenbare elementen die de deelnemers in de simulatie tegenkwamen, ging men ook met elkaar in gesprek over de ervaringen uit de praktijk. Zo ging het over initiatieven die al gerealiseerd zijn, over de meerwaarde van samenwerking, over besluiten die binnenkort bij raden voorliggen en de complexiteit van de RES-opgave.

Klankbordgroep Stakeholders
Bij het opstellen van het product RES worden stakeholders betrokken. Zij sluiten aan bij ambtelijke overleggen waar zij een inhoudelijke bijdrage leveren. Bestuurlijk worden zij meegenomen in de twee klankbordgroepen, Elektriciteit en Gebouwde omgeving. Een eerste kennismaking heeft plaatsgevonden.

Tijdspad

De verwachte ondertekening van het definitieve Klimaatakkoord is in oktober 2019. Na de ondertekening van het definitieve Klimaatakkoord krijgen de regio's 8 maanden (juni 2020) om de concept Regionale Energie strategieën (RES-en) op te leveren voor doorberekening door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Het definitieve bod moet uiterlijk in 1 april 2021 opgeleverd worden. De RES wordt vervolgens elke 2 jaar gemonitord en geactualiseerd.

Het voorlopig bod zal in december 2019 door de stuurgroep vastgesteld worden, zodat het voor 1 januari 2020 kan worden aangeboden aan de provincie, waterschappen en gemeenten ter besluitvorming en daarna voor 1 juni aangeboden kan worden aan het Rijk.

Het nieuwe tijdspad RES NOB vindt u in de bijlage, geactualiseerd op 06 juli 2019.

Stuurgroep RES NOB.

Bijlage 1. Tijdspad, geactualiseerd op 6 juli 2019.

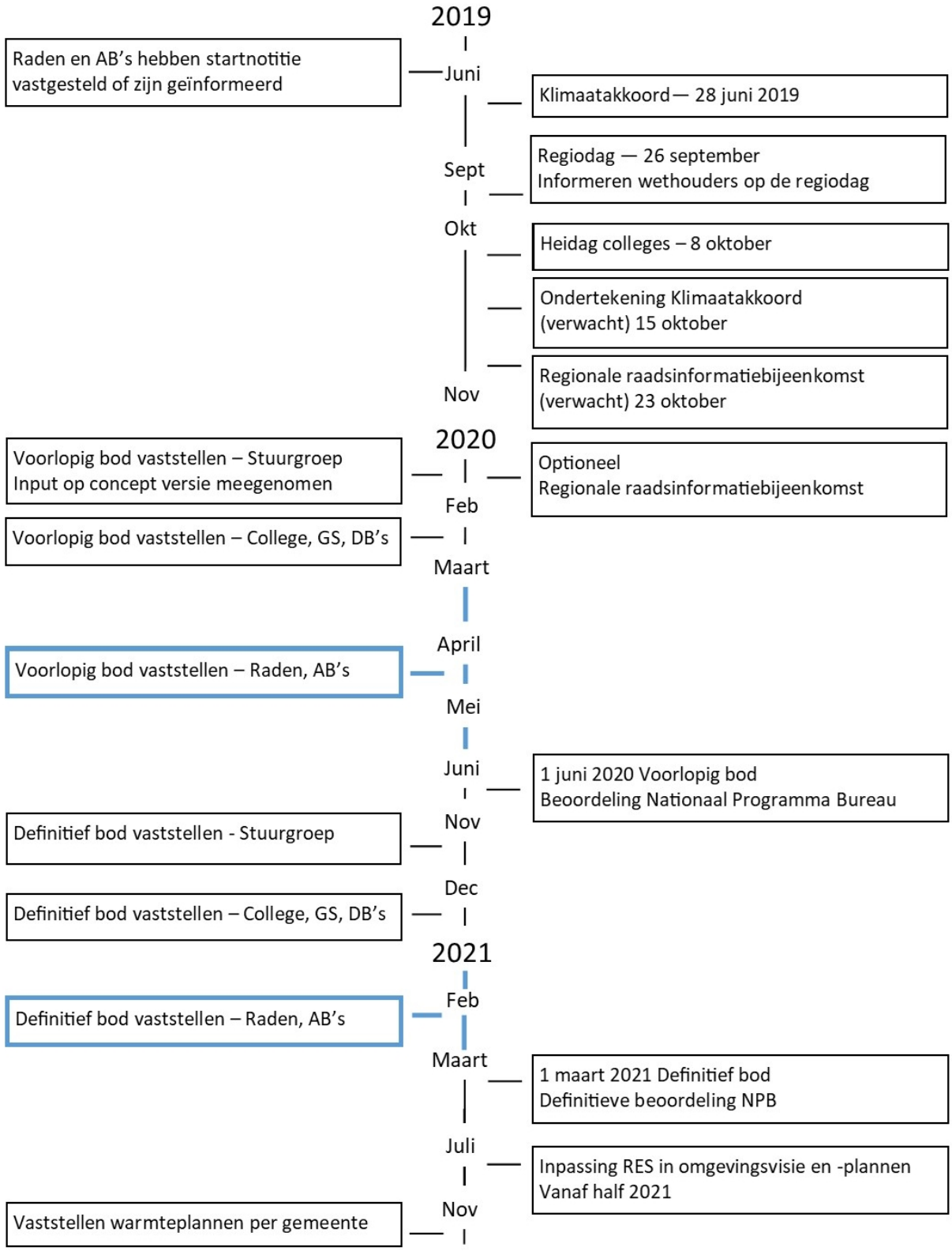

Aanvulling: Stakeholders worden gedurende het gehele proces betrokken.

Beste raadsleden

Informatie-uitwisseling inzake Aldi Reek

Het college informeert u via onderstaand bericht met bijlage over informatie-uitwisseling inzake Aldi Reek.
“Voor het zomerreces heeft de gemeenteraad wethouder Vereijken opgeroepen om helder en transparant te communiceren naar de belanghebbenden/belangstellenden die hebben gereageerd op het voornemen van het college om een initiatief voor de vestiging van een tijdelijke supermarkt nabij Reek Zuid positief tegemoet te treden.
De portefeuillehouder heeft op donderdag 11 juli 2019 tijdens een bijeenkomst in het wapen van Reek een toelichting gegeven op het proces en toegelicht welke vervolgstappen er nog genomen moeten worden.
De bijeenkomst was druk bezocht. Ook enkele ondernemers uit Landerd en de voorzitter van het MKB Schaijk/Reek hebben tijdens de bijeenkomst hun kijk op de zaak gegeven.
De portefeuillehouder heeft antwoord gegeven op vragen uit de zaal en ook onderling (inwoners en ondernemers) heeft er uitwisseling van standpunten plaats gevonden.
Aangezien niet alle stakeholders bij de bijeenkomst aanwezig waren is besloten om alle personen en instanties die schriftelijk of via de mail gereageerd hebben naar het college te informeren over hetgeen op 11 juli in Reek “met de zaal” gedeeld is. De informatie is weergegeven in een uitgebreide brief. Deze brief treft u bijgaand aan zodat ook u op de hoogte bent van de informatie die is gedeeld.
Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn. “

Met vriendelijke groet,
Elsa Weijenberg | Griffier

Zeeland, 19 juli 2019
Verzonden: 24 juli 2019
Ons kenmerk: 1870-2017
Uw brief van:
Uw kenmerk:
Onderwerp: procesinformatie tijdelijke ALDI Reek

Gemeente Landerd

Aan:

Geachte ,

Inleiding
Op donderdag 11 juli 2019 heeft wethouder Hans Vereijken van de gemeente Landerd in het gemeenschapshuis “Het wapen van Reek” informatie gegeven over het proces dat heeft geleid tot het principebesluit van het college van burgemeester en wethouders om medewerking te verlenen aan de vestiging van een tijdelijke discounter nabij het plangebied Reek-Zuid.

Deze informatieavond is georganiseerd om uitleg te geven aan de instanties, ondernemers en personen die in de richting van het college gereageerd hebben naar aanleiding van het principebesluit tot medewerking. De wethouder heeft zo volledig als mogelijk in dit stadium geantwoord op de ingekomen reacties

De avond was ook bedoeld om de inwoners van Reek te informeren over de stand van zaken en om met elkaar(wethouder, stakeholders en inwoners) het gesprek aan te gaan over de opvattingen die over en weer leven. De avond heeft, met respect voor ieders mening, daarvoor voldoende ruimte geboden.

In deze brief willen wij de informatie die de wethouder heeft gedeeld met de zaal nog eens schriftelijk vastleggen zodat iedereen, ook zij die niet aanwezig waren, over gelijke informatie beschikt.

Communicatie
Het college is zich bewust van het feit dat sprake is van een belangrijk en ingrijpend proces en realiseert zich dat zorgvuldige communicatie essentieel is. Uiteraard betreurt het college dat er een vertekend beeld is ontstaan over de gevolgde procedure en het gevoel dat bij sommige stakeholders is ontstaan dat men zich niet serieus genomen voelt. Vandaar dat het college het belangrijk vindt om een nadere toelichting te geven.

Bijlagen: uitnodiging omgevingsdialoog ALDI Reek
In afschrift aan:
Beh. ambtenaar: Jos van Hout

Als u deze brief leest, maar niet de geadresseerde bent, hebt u geen recht kennis te nemen van deze brief of deze te verstrekken aan derden. Stuur deze brief a.u.b. retour o.v.v. ‘foutief bezorgd/geadresseerd’.

Gemeente Landerd, bezoekadres: Kerkstraat 39, 5411 EA Zeeland. Postadres: Postbus 35, 5410 AA Zeeland.
tel. 0486-458111 e-mail: info@landerd.nl internet: www.landerd.nl IBAN rekeningnummer: NL29 BNGH 0285 0606 19

In dat kader staat het college dan ook graag even stil bij de communicatie tot nu toe. Op de dag dat het principebesluit bekend werd zijn de Landerdse ondernemersverenigingen zowel telefonisch als per e-mail benaderd. Ook hebben wij de media geïnformeerd via een persbericht.

Aangezien de essentie van het besluit, onderzoeken of een discounter in de nabijheid van Reek haalbaar is, al bij het aantreden van het nieuwe college nadrukkelijk is gecommuniceerd door bekendmaking van het gesloten coalitieakkoord is er in de voorbereidingsfase van het principebesluit niet actief gecommuniceerd met stakeholders en andere betrokkenen. Het feit dat in overleg met de initiatiefnemer is besloten een tijdelijke winkelvoorziening in te richten nabij de locatie waar mogelijk een definitieve vestiging zal plaatvinden doet daaraan niets af. Immers het inrichten van een tijdelijke voorziening met als doel om te onderzoeken of een definitieve vestiging levensvatbaar is past in de ogen van het college binnen de onderzoeksruimte zoals beoogd in het coalitieakkoord.

Met het principebesluit heeft het college aan de initiatiefnemer de ruimte geboden om de plannen verder uit te werken en te onderbouwen. Ook is de initiatiefnemer geadviseerd om een omgevingsdialoog te voeren met direct omwonenden, stakeholders en andere betrokkenen, daarover later meer.

In overleg met de initiatiefnemers is verder besloten om de ruimte te bieden om een tijdelijke winkelvoorziening in te richten nabij de locatie waar mogelijk een definitieve vestiging zal plaatsvinden. De tijdelijke winkelvoorziening is er om te onderzoeken of een definitieve vestiging levensvatbaar is. In de ogen van het college past de tijdelijke voorziening binnen de onderzoeksruimte zoals beoogd in het coalitieakkoord.

Voor het vervolg geldt dat er een reguliere omgevingsvergunnings-procedure moet worden doorlopen met alle rechtsafwegingen en procedures die daarbij horen. Deze procedure biedt eenieder de kans om zijn bezwaren en/of bedenkingen, voor zover die in het vooroverleg niet zijn weggenomen, kenbaar te maken

Leefbaarheid Reek
De door het college ontvangen reacties laten niets aan onduidelijkheid te wensen over. Zelfs de geloofwaardigheid in het bestuur van de gemeente Landerd wordt in deze reacties ter discussie gesteld. Naar aanleiding van deze reacties wil het college opheldering geven. Het college heeft nooit “onder stoelen of banken” gestoken dat in het kader van het op peil houden van de leefbaarheid in de kern Reek een vestiging van een discounter tot de mogelijkheden behoort c.q. als speerpunt is benoemd.

Het college streeft juist naar een goed voorzieningenniveau voor alle kernen conform het coalitieakkoord “Krachtige Kernen in de Maashorst”.
Wij onderschrijven en ondersteunen het Dorpsontwikkelingsplan Reek waarvoor veel mensen uit Reek zich actief inzetten. Onderdeel van het Dorpsontwikkelingsplan is het realiseren van een discounter op Reek-Zuid. De tijdelijke variant op agrarische gronden biedt de kans om te onderzoeken of een discounter levensvatbaar is en welk effect een dergelijke voorziening heeft op de leefbaarheid van Reek en de bedrijvigheid in de andere kernen van onze gemeente. Daarnaast hebben wij de verwachting dat de realisatie van een tijdelijke discounter een aanzuigende werking kan hebben op belangstellenden die zich willen vestigen op Reek-Zuid.

Gemeentelijk beleid

Wij onderkennen dat een (tijdelijke) winkel in Reek het bestaande beleid doorbreekt. Wat dat betreft vraagt het een stevige inspanning van de initiatiefnemer om met een overtuigende motivering en onderbouwing van het initiatief te komen. Uiteraard zal het college de argumenten afwegen tegen het bestaande beleid en daar waar nodig gemotiveerd afwijken.

Koopstromenonderzoek
Het college is op de hoogte van de inhoud van de rapporten van de bureaus DTNP en Seinpost. In deze rapporten wordt de verwachting uitgesproken dat een (discount)supermarkt nabij Reek negatieve effecten heeft op de winkelvoorzieningen in de dorpscentra van Schaijk en Zeeland.

Bij onze afwegingen in het kader van het al dan niet meewerken aan de vestiging van een tijdelijke discounter nabij Reek verkeren wij in de veronderstelling dat de verschillen in bezoekerspatronen tussen een discounter en full-servicesupermarkt groter zijn dan in de rapporten wordt beschreven.

De genoemde rapporten gaan overigens uit van een permanente winkel terwijl het verzoek zich inmiddels richt op een tijdelijke winkel. Initiatiefnemers is gevraagd om bij de aanvraag te onderbouwen dat er ruimte is binnen het beoogde segment.

De tijdelijkheid van de voorziening biedt de kans om de daadwerkelijke effecten te kunnen monitoren, een aanvulling op allerlei onderzoeken die door de praktijk al dan niet worden gestaafd.

Daarnaast worden stakeholders, ondernemers en inwoners in de gelegenheid gesteld om gedurende de periode dat de tijdelijke winkel is geopend een onderbouwde reactie te geven waarom zij voor of tegen een permanente discounter in Reek zijn. Deze input gebruikt de gemeente voor de beoordeling van een eventueel verzoek om een permanente discounter op Reek-Zuid te faciliteren. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat de tijdelijke winkel op de tijdelijke locatie op die betreffende locatie wordt omgezet naar een permanente winkel .

Oneerlijke concurrentie
Opgemerkt wordt dat de tijdelijke ALDI op agrarische gronden zorgt voor oneerlijke concurrentie, immers de spelregels zijn soepeler en de benodigde investeringen liggen lager. Deze veronderstelde oneerlijke concurrentie brengt ondernemers uit de andere kernen wellicht in de problemen. Naast het verschil in spelregels en benodigde investering wordt ook het argument van branchevreemde artikelen ingebracht.

De spelregels die wij hanteren vallen binnen de kaders van de ruimtelijke regelgeving. Uiteraard toetsen wij de in te dienen aanvraag aan de geldende regelgeving. Daarnaast kunnen belanghebbenden zich beroepen op deze regels en bestaat er de mogelijkheid om tegen onjuiste toepassing van de regels in het geweer te komen via de daarvoor geldende procedures.

De afspraken die ALDI maakt met de eigenaar van de benodigde gronden liggen buiten de beoordelingscriteria die de gemeente moet hanteren bij het in behandeling nemen van de aanvraag voor de omgevingsvergunning en maken onderdeel uit van het vrije ondernemerschap tussen partijen.

Wat de branchevreemde artikelen betreft merken wij op dat dit onderdeel uitmaakt van het assortiment van de betreffende discounter. Wij hebben daarover geen oordeel.
Uiteraard realiseren wij ons dat er sprake zal zijn van een forse investering en dat een termijn van 10 jaar een redelijke termijn is om de benodigde investering af te schrijven c.q. terug te verdienen. We bezien dit alles in het perspectief van de beoogde permanente locatie op Reek-Zuid.
Bij het nemen van het principebesluit hebben wij de overweging betrokken dat de negatieve effecten voor de ondernemers in de andere kernen overbrugbaar zijn c.q. dat sprake is van een aantrekkende werkende die zelf een positief effect teweeg kan brengen. ALDI zal bij de vergunningaanvraag de te verwachten effecten goed moeten onderbouwen. Ook na vergunningverlening zal via de pilot de daadwerkelijke effecten moeten uitwijzen of een permanente winkel op Reek-Zuid wenselijk is.

Precedentwerking
Het college is van mening dat er geen sprake is van precedentwerking. Elk initiatief wordt apart zijn merites beoordeeld en elk initiatief zal gemotiveerd moeten aantonen waarom van bestaande regels moet worden afgeweken. Het is uiteraard niet zo dat elk initiatief ingegeven vanuit een versterking van de leefbaarheid voor de kern Reek leidt tot een tijdelijke vergunning voor een discounter. Sterker nog: met de invulling van dit initiatief is deze bouwsteen voor de versterking van de leefbaarheid van Reek gelegd en kan het inwonersinitiatief aan de slag met een volgende uitdaging.

Procedure
De tijdelijke winkel is in strijd met het geldende bestemmingsplan omdat de gronden een agrarische bestemming hebben. Om toch medewerking te kunnen verlenen zal van het bestemmingsplan moeten worden afgeweken via een reguliere omgevingsvergunningprocedure met toepassing van de zogenaamde kruimellijst. Na het indienen van een aanvraag besluit het college binnen 8 weken (met een verlengingsmogelijkheid van 6 weken). In tegenstelling tot wat door enkele partijen wordt beweerd, staat tegen het besluit op de vergunningaanvraag bezwaar en beroep open.

ALDI moet een goed onderbouwde aanvraag doen. Er dient te zijn onderbouwd waarom de beoogde locatie ruimtelijk een geschikte locatie is. Een erkend bureau zal voor ALDI een gedegen onderbouwing moeten maken.

Wij hebben Aldi geadviseerd nog te wachten met het indienen van een vergunningaanvraag en na het zomerreces eerst een omgevingsdialoog te voeren en stakeholders te betrekken via het organiseren van een informatieavond.

Slot
Bijgaand treft u een uitnodiging aan voor de omgevingsdialoog die ALDI graag wil voeren met omwonenden, stakeholders en andere betrokkenen.. Op grond van de privacywetgeving mogen wij niet de (adres)gegevens doorgeven van stakeholders en andere betrokkenen die in een reactie aan het college hun mening kenbaar hebben gemaakt over de gang van zaken rondom de tijdelijke winkelvoorziening. Wij vinden het belangrijk om transparant met betrokkenen te communiceren en hebben er bij ALDI op aangedrongen om in dat kader een omgevingsdialoog te voeren en vinden het belangrijk dat u als stakeholder c,q, belanghebbende hiervan op de hoogte bent. In dat verband hebben wij ALDI gevraagd om de uitnodiging te mogen doorsturen zodat u tijdig geïnformeerd bent.

Heeft u nog vragen?
Als u nog vragen of opmerkingen? Dan kunt u altijd terecht bij Lars Hövels (i.v.m. vakantie na 19 augustus 2019.

Met vriendelijke groet,
namens Burgemeester en wethouders van Landerd,

J.J.P.M. van Hout a.i.
Hoofd afdeling Ruimte

ALDI BEST BV
FILIAALBEDRIJF IN LEVENSMIDDELEN

De Maas 14 - 5684 PL BEST

Genodigden informatieavond

Correspondentieadres:
Postbus 304
5680 AH BEST
Telefoon 0499 - 367000
Fax 0499 - 367001

Ref.: JH/KS/101/19
Doorkiesnummer
···· 0499-367020

Datum 16-7-2019

Betreft: Informatieavond 21 augustus 2019 Aldi Reek

Geachte heer/mevrouw,

Onlangs is door het college van burgemeester en wethouders besloten om medewerking te verlenen aan het verzoek van Aldi voor de ontwikkeling van een tijdelijke Aldi in Reek.

Naar aanleiding van de diverse vragen die binnengekomen zijn, is in afstemming met de gemeente besloten om een informatieavond te organiseren omtrent de ontwikkeling. Wij nodigen u van harte uit om hierbij aanwezig te zijn. De open bijeenkomst vindt plaats op woensdag 21 augustus om 20.00 uur in Het Wapen van Reek aan de Nieuwe Heijtmorgen 20 in Reek.

Tijdens de informatieavond zal adviseur BRO onder andere toelichting geven op de effecten die verwacht kunnen worden naar aanleiding van de realisatie van de tijdelijke discountsupermarkt in Reek.

Voor de bijeenkomst hoeft u zich niet aan te melden; u bent van harte welkom! Mocht u vragen hebben over de bijeenkomst dan kunt u contact opnemen met het secretariaat van Aldi Best B.V. via telefoonnummer 0499-367020 of per email kayleigh.swinkels@aldi.nl.

Met vriendelijke groet,
Aldi Best B.V.

J. Hijl
Manager Acquisition Real Estate

Zeeland, 10 september 2019
Verzonden: 20 SEP 2019
Ons kenmerk: 4340-2019
Uw brief van:
Uw kenmerk:
Onderwerp: Terugdringen gebruik Glyfosaat

Gemeente Landerd

Aan: De gemeenteraad

Geachte leden van de gemeenteraad,

Middels deze brief willen wij u informeren over de aanpak om het gebruik van Glyfosaat tegen te gaan.

In de raadsvergadering van 16 mei is het college door middel van een motie opgeroepen de mogelijkheid te onderzoeken voor een verbod op glyfosaat op gronden welke in eigendom zijn van de gemeente. Tevens wordt in de motie gevraagd een oproep te doen aan agrariërs en burgers om het gebruik van glyfosaat achterwege te laten.

De oproep is inmiddels gedaan via de gebruikelijke media van de Gemeente Landerd.

Op grond van Europese regelgeving is het middel onder voorwaarden toegestaan tot 2022. Een herbeoordeling van deze stof zal worden uitgevoerd in Europees verband en een beslissing over het gebruik zal in december 2022 worden genomen. Een algeheel verbod is er tot die tijd niet mogelijk.

Binnen de afdeling R&B van de gemeente Landerd wordt voor het onderhouden van groen of verhardingen geen gebruik van bestrijdingsmiddelen gemaakt. Zeer incidenteel wordt er op een 20-tal kleinere plekken door een aannemer binnen de gemeente glyfosaat gebruikt voor de bestrijding van de Japanse duizendknoop. Een agressieve invasieve plantensoort die zich snel kan uitbreiden en waarvoor een goed werkend veilig alternatief niet beschikbaar is.

Voor gronden die in bezit zijn van de Gemeente Landerd en worden verpacht bestaat de mogelijkheid om bij het afsluiten van nieuwe contracten een verbod in te stellen.
Het college heeft besloten om van die mogelijkheid gebruik te maken en in nieuwe contracten met ingang van 1 januari 2020 een verbodsbepaling voor het gebruik van Glyfosaat op te nemen.

Bijlagen:
In afschrift aan:
Beh. ambtenaar: Peter Hermans

Als u deze brief leest, maar niet de geadresseerde bent, hebt u geen recht kennis te nemen van deze brief of deze te verstrekken aan derden. Stuur deze brief a.u.b. retour o.v.v. 'foutief bezorgd/geadresseerd'.

Gemeente Landerd, bezoekadres: Kerkstraat 39, 5411 EA Zeeland. Postadres: Postbus 35, 5410 AA Zeeland.
tel. 0486-458111 e-mail: info@landerd.nl internet: www.landerd.nl IBAN rekeningnummer: NL29 BNGH 0285 0606 19

De pachters worden per brief tijdig op de hoogte gebracht over dit verbod.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Landerd,
de secretaris, de burgemeester,

C.C. Boode M.C. Bakermans

Zeeland, 30 september 2019

Verzonden: - 1 OKT 2019

Ons kenmerk: BP-2017-0019

Uw brief van:

Portefeuillehouder: Wethouder Brands

Onderwerp: Ontwerp 'Bestemmingsplan perceel tussen Pastoor van Winkelstraat 106 en 108' te Schaijk

Gemeente Landerd

De gemeenteraad van Landerd

Geachte raadsleden,

Op 28 mei 2019 hebben wij ingestemd met het ontwerp 'Bestemmingsplan perceel tussen Pastoor van Winkelstraat 106 en 108' te Schaijk, om drie Ruimte voor Ruimte woningen te realiseren. Middels deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

Beoordeling van het verzoek
Het perceel is in het bestemmingsplan 'Buitengebied' bestemd met een agrarische bestemming (Agrarisch – 2). Het ontwerpbestemmingsplan heeft betrekking op het realiseren van drie Ruimte voor Ruimte woningen.

Initiatiefnemer heeft hiervoor een ontwerpbestemmingsplan met bijlagen aangeleverd. Uit de beoordeling van deze stukken blijkt dat het plan voldoet aan het gemeentelijk beleid en de eisen die op grond van een goede ruimtelijke ordening worden gesteld. Het plan is voorgelegd aan de provincie en het waterschap. Aan de hand hiervan heeft het waterschap één opmerking gegeven welke is verwerkt in het bestemmingsplan. De provincie heeft schriftelijk gereageerd dat de benodigde ruimte-voor-ruimte rechten nog ontbreken. Met de initiatiefnemer is ook duidelijk besproken dat het bestemmingsplan pas voor vaststelling wordt voorgelegd indien de ruimte-voor-ruimte rechten definitief zijn goedgekeurd door de provincie.

Voor de volledige beoordeling van het ontwerpbestemmingsplan verwijzen wij naar het collegeadvies, dat als bijlage is bijgevoegd.

Conclusie
Wij willen u via deze weg in kennis stellen van het feit dat het ontwerp 'Bestemmingsplan perceel tussen Pastoor van Winkelstraat 106 en 108' vanaf 7 oktober 2019 tot en met 18 november 2019 ter inzage ligt. Hiermee wordt iedereen in de gelegenheid gesteld op het plan te reageren.

Wij publiceren het ontwerpbesluit in het weekblad De Arena, in de Staatscourant en op onze gemeentelijke website. Het ontwerpbestemmingsplan en alle bijbehorende stukken liggen dan

Bijlagen: Collegeadvies inzake ontwerp 'Bestemmingsplan perceel tussen Pastoor van Winkelstraat 106 en 108' te Schaijk

In afschrift aan:

Beh. ambtenaar: Dolf Derks

Als u deze brief leest, maar niet de geadresseerde bent, hebt u geen recht kennis te nemen van deze brief of deze te verstrekken aan derden. Stuur deze brief a.u.b. retour o.v.v. 'foutief bezorgd/geadresseerd'.

Gemeente Landerd, bezoekadres: Kerkstraat 39, 5411 EA Zeeland. Postadres: Postbus 35, 5410 AA Zeeland.
tel. 0486-458111 e-mail: info@landerd.nl internet: www.landerd.nl IBAN rekeningnummer: NL29 BNGH 0285 0606 19

voor iedereen ter inzage bij de receptie van het gemeentehuis. Daarnaast zijn de documenten digitaal te raadplegen via www.ruimtelijkeplannen.nl.

Heeft u nog vragen?
Neem dan contact op met de heer D. Derks van de afdeling Ruimte. U kunt hem bereiken op telefoonnummer 0486-458209 of via e-mailadres dolf.derks@landerd.nl.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Landerd,

de secretaris,	de burgemeester,
C.C. Boode	M.C. Bakermans

GEMEENTE LANDERD

Nummer: 3
Zaaknummer: BP-2017-0019

Ingekomen van	:	Factum Firmitas
Datum	:	22 september 2017
Afdeling	:	Ruimte, Dolf Derks
Portefeuillehouder	:	Wethouder Brands
Openbaar	:	ja
Publieksrechtelijke beperking		nee
Behandeling OR		nee
Behandeling Voorbereidende Vergadering		nee
Behandeling raadsvergadering		nee

Onderwerp
Bestemmingsplanwijziging t.b.v. de bouw van drie Ruimte voor Ruimte woningen (RvR) op de locatie tussen Pastoor van Winkelstraat 106 en 108 in Schaijk.

Advies
Geadviseerd wordt:
1. In te stemmen met het ontwerp 'Bestemmingsplan perceel tussen Pastoor van Winkelstraat 106 en 108' in Schaijk en het ontwerpbestemmingsplan, gedurende 6 weken, ter visie te leggen.
2. Gelet op artikel 110a van de Wet geluidhinder het ontwerpbesluit vaststelling hogere grenswaarde te nemen;
3. De gemeenteraad te informeren door middel van een raadsinformatiebrief.

Inleiding
Initiatiefnemer verzoekt de gemeente om medewerking te verlenen aan een postzegel bestemmingsplan t.b.v. de realisatie van drie RvR woningen. De voorziene locatie is gelegen in het bestemmingsplan 'Buitengebied' en heeft de bestemming 'Agrarisch – 2'. Binnen deze bestemming is het niet rechtstreeks toegestaan om een woning te realiseren. Op 29 november 2016 heeft het college een principebesluit genomen om medewerking te verlenen aan deze ontwikkeling

Beoogd effect
Het omzetten van de bestemming Agrarisch – 2 naar drie woonbestemmingen om de realisatie van drie RvR woning mogelijk te maken.

Argumenten
1.1 het ontwerpbestemmingsplan is inhoudelijk akkoord bevonden.
Het plan is getoetst aan het geldend beleid en de milieutechnische en planologische aspecten. Het plan is passend binnen beleid en er zijn geen milieu hygiënische of planologische belemmeringen die de realisatie in de weg staan.

1.2 Het voorontwerp bestemmingsplan is voorgelegd aan provincie en waterschap
In het kader van wettelijk vooroverleg hebben wij het voorontwerp bestemmingsplan voorgelegd

aan zowel de provincie als het waterschap. Het waterschap had één opmerking welke is verwerkt in het ontwerp bestemmingsplan. De provincie heeft schriftelijk gereageerd dat de benodigde ruimte-voor-ruimte rechten nog ontbreken. Uitleg hierover kunt u vinden in kanttekening 1.1.

2.1 Uw college kan voor het wijzigingsplan een hogere grenswaarde vaststellen.
Op basis van de Wet geluidhinder is het nodig om voor deze locatie een hogere grenswaarde vast te stellen. Uit het akoestisch onderzoek is namelijk gebleken dat niet kan worden voldaan aan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB. De maximaal te ontheffen grenswaarde van 53 dB wordt echter niet overschreden. Volstaan kan worden met het verlenen van een hogere waarde ter hoogte van de voorgevel van de drie woningen. Maatregelen ter reducering van geluid ondervinden bezwaren van stedenbouwkundige, verkeerskundige dan wel financiële aard. Een hogere waarde is derhalve benodigd.

3.1 het plan heeft betrekking op een kleine ruimtelijke ontwikkeling.
In het presidium van dinsdag 22 april 2014 is voorgesteld om de gemeenteraad via een raadsinformatiebrief te informeren, als een ontwerpbestemmingsplan ter inzage wordt gelegd. Deze werkwijze heeft alleen betrekking op kleine ruimtelijke ontwikkelingen die niet politiek gevoelig zijn en naar verwachting geen grote negatieve gevolgen hebben voor omwonenden. In de bijlage vindt u een concept van de raadsinformatiebrief.

Kanttekeningen
1.1 De noodzakelijk ruimte-voor-ruimte rechten zijn nog niet geregeld.
Op dit moment zijn de noodzakelijke ruimte-voor-ruimte rechten nog niet geregeld. Daarmee wordt nog niet voldaan aan de Verordening ruimte van de Provincie Noord-Brabant. Op dit onderdeel hebben wij ook vooroverleg reactie ontvangen van de provincie.

Inmiddels is wel bekend van welke locaties deze ruimte-voor-ruimte rechten vandaan komen. Bij enkele locaties dienen de bestemmingsplannen nog aangepast te worden. Dit plan volgt deze plannen. Wat betekend dat het ontwerpbestemmingsplan voor de Pastoor van Winkelstraat pas in ontwerp wordt gepubliceerd indien de bestemmingsplannen waar de ruimte-voor-ruimte rechten vandaan komen ook in ontwerp zijn gepubliceerd.

Met de initiatiefnemer is ook duidelijk besproken dat het bestemmingsplan pas voor vaststelling wordt voorgelegd indien de ruimte-voor-ruimte rechten definitief zijn goedgekeurd door de provincie.

1.2 Er kunnen zienswijze worden ingediend op het ontwerpbestemmingsplan

Financiën
Aanvrager is voor de bestemmingsplanprocedure en voor de hogere grenswaarde legeskosten verschuldigd. Eventuele schade die het gevolg is van deze planologische wijziging komt vanwege een planschadeovereenkomst volledig voor rekening van de initiatiefnemer.

Communicatie
De terinzagelegging wordt gepubliceerd in de Arena en de Staatscourant en op de gemeentelijke website. Het ontwerp bestemmingsplan kan via www.ruimtelijkeplannen.nl worden geraadpleegd.

Uitvoering
Zie onder communicatie.

Bijlage(n)
- Ontwerpbestemmingsplan (bestaande uit toelichting, regels, verbeelding en bijlagen);
- Ontwerpbesluit vaststelling hogere grenswaarde.
- Concept raadsinformatiebrief.

Datum : 21 mei 2019

Paraaf afd. hoofd :

Paraaf betrokken afdeling	BMO	R&B	RUI	SAM	SECR
Paraaf Team Financiën					
Paraaf portefeuillehouder					

Vergadering van burgemeester
en wethouders d.d. 28 mei 2019

	Burg	Weth	Weth	Weth	Secr
Conform advies					
Bespreken					

Zeeland,	02 oktober 2019
Verzonden:	02 oktober 2019
Ons kenmerk:	10559-2019
Uw brief van:	
Portefeuillehouder:	Wethouder B. Brands
Onderwerp:	Ter kennisname vastgestelde uitvoeringsplan vergunningverlening 2019 en evaluatie vergunningverlening 2019

Gemeente Landerd

De gemeenteraad van Landerd

Geachte raadsleden,

Met deze brief kunt u kennisnemen van het vastgestelde 'Uitvoeringsplan vergunningverlening 2019' en de 'evaluatie vergunningverlening 2018'.

Inleiding
Uit de Wet VTH en de bijbehorende AMvB VTH vloeit voort dat het vergunningenbeleid voor het omgevingsrecht voortaan wordt uitgewerkt in een uitvoeringsplan. Het plan wordt door het college vastgesteld en ter kennis gebracht van de gemeenteraad. In het kader van het Interbestuurlijk toezicht omgevingsrecht is het uitvoeringsplan vergunningverlening 2019 aan Provincie Noord-Brabant toegezonden.

Ook wordt door de Wet VTH en de bijbehorende AMvB VTH bepaald dat het met vergunningen belaste bestuursorgaan periodiek rapporteert aan de gemeenteraad en aan Gedeputeerde Staten over de uitvoering van het vergunningenbeleid en het uitvoeringsprogramma.

Het bijgevoegde 'Uitvoeringsplan vergunningverlening 2019' bestaat daarom uit twee onderdelen, te weten:

- Evaluatie vergunningverlening 2018
- Uitvoeringsplan vergunningverlening 2019

De stukken zijn op 30 augustus ter beoordeling aan Gedeputeerde Staten toegezonden. Gedeputeerde Staten hebben een integrale VTH beoordeling uitgevoerd. Naast het 'Uitvoeringsplan vergunningverlening 2019' is daarom het, eerder toegezonden, 'Handhavingsprogramma 2019' betrokken. Bij brief van 23 september 2019 hebben gedeputeerde Staten van Noord-Brabant ons de eindbeoordeling toegezonden. Het samenvattend eindoordeel luidt:

"Samenvattend eindoordeel omgevingsrecht: 'voldoet'
Dit eindoordeel is op basis van de criteria in ons Beleidskader IBT. Dit betekent dat uw gemeente de kleur 'groen' krijgt op de kaart, die wij omstreeks december 2019 op onze website www.brabant.nl/omgevingsrecht publiceren."

Bijlagen:	Uitvoeringsplan vergunningverlening 2019
In afschrift aan:	
Beh. ambtenaar:	Esther Brobbel

Als u deze brief leest, maar niet de geadresseerde bent, hebt u geen recht kennis te nemen van deze brief of deze te verstrekken aan derden. Stuur deze brief a.u.b. retour o.v.v. 'foutief bezorgd/geadresseerd'.

Gemeente Landerd, bezoekadres: Kerkstraat 39, 5411 EA Zeeland. Postadres: Postbus 35, 5410 AA Zeeland.
tel. 0486-458111 e-mail: info@landerd.nl internet: www.landerd.nl IBAN rekeningnummer: NL29 BNGH 0285 0606 19

Communicatie
Het uitvoeringsplan is afgestemd met betrokken partijen en gezonden naar Gedeputeerde Staten van Provincie Noord-Brabant.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Landerd,
de secretaris, de burgemeester,

C.C. Boode M.C. Bakermans

Plan vergunningverlening 2019

GEMEENTE LANDERD

Uitvoeringsprogramma vergunning verlening 2019

Evaluatie vergunningverlening 2018

Inhoud

Afdeling 1 Evaluatie vergunningverlening 2018 3

Hoofdstuk 1: Vergunningverlening wabo 3

1.1 Wat houdt vergunningverlening onder de Wabo in? 3

1.2 De eerste evaluatie 4

1.3 Wat hebben we allemaal in 2018 gedaan 4

Hoofdstuk 2 Algemeen plaatselijke verordening (APV) 6

2.1 Wat houdt vergunningverlening onder de APV in? 6

2.2 De eerste evaluatie 6

2.3 Wat hebben we in 2018 gedaan? 6

Afdeling 2 Uitvoeringsplan vergunningverlening 2019 8

Hoofdstuk 1 Inleiding, aanleiding, planopzet 8

1.1 inleiding 8

1.2 aanleiding 8

1.3 planopzet 8

Hoofdstuk 2 Omgevingsanalyse, Doelstellingen en risico's 9

2.1 Wettelijk kader 9

2.2 omgevingsanalyse 10

2.3 doelstellingen 11

2.4 Risico's 16

Hoofdstuk 3 Takenpakket versus capaciteit 17

3.1 het team 17

3.2 Capaciteit 18

3.3 Takenpakket 19

Hoofdstuk 4 uitvoeringsprogramma vergunningverlening 2019 19

4.1 Keuzes maken 19

4.2 Uitvoeringsplan vergunningverlening 20

Afdeling 1 Evaluatie vergunningverlening 2018

Hoofdstuk 1: Vergunningverlening wabo

1.1 Wat houdt vergunningverlening onder de Wabo in?

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is de basis/ grondslag van de omgevingsvergunning. Voor de introductie van de omgevingsvergunning in 2010 kenden we verschillende vergunningen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een sloop-, kap- en bouwvergunning. Door de komst van de Wabo zijn een 25 tal vergunningen samengevoegd tot één omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning kan bestaan uit één of meerdere (deel) activiteiten.

Bij ruimtelijke initiatieven worden globaal de volgende stappen gezet:

Principe besluit	Initiatiefnemer dient een principeverzoek in (optioneel). Beoordeling van het principeverzoek *[team vergunningen]* Het college neemt een principebesluit;
Omgevings-vergunning	Initiatiefnemer dient een formele aanvraag om omgevingsvergunning in; Beoordeling van de formele aanvraag *[team vergunningen]* Het college neemt een besluit (vergunnen of weigeren);
Bezwaar & Beroep	instellen bezwaar en mogelijk beroep behandelen bezwaar en beroep *[team vergunningen]* Besluit op bezwaar en beroep
Nazorg	Toezicht houden op de uitvoering Handhavingsverzoek (mogelijk vanuit omgeving) Handhaven als er iets niet in orde is

Het team vergunningen is verantwoordelijk voor het beoordelen van de aanvraag, het doorlopen van de procedure en adviseren het college m.b.t. de besluitvorming. Bij de inhoudelijke beoordeling van de aanvraag worden collega's uit andere teams en/of afdelingen betrokken. De juridische toets wordt door de casemanager zelf uitgevoerd. Bij afwijking van het beleid wordt de aanvraag besproken in een integraal overleg (wabo). Onze externe adviseurs zijn: Welstandcommissie, Monumentencommissie, Brandweer, Omgevingsdienst en GGD. Voor de bouwbesluit en constructie toets wordt er samengewerkt met adviesbureaus/marktpartijen.

Het kan voorkomen dat iemand uit de omgeving of initiatiefnemer het niet eens is met het genomen besluit. Het ingestelde bezwaar wordt inhoudelijk behandeld door de vergunningverlener. De eventuele vervolgstap is het instellen van beroep. Ook beroepzaken worden door de

vergunningverlener behandeld. De vergunningverleners krijgen wanneer nodig juridische ondersteuning van een externe partij.

Naast het behandelen van “wabo zaken” voert team vergunningen ook andere taken uit:

- Frontoffice
- Advies (veelal juridisch)
- Ondersteuning (veelal administratief)

Op één teamlid na werken alle teamleden aan “wabo zaken”. Hiermee is dit onze grootste taak.

1.2 De eerste evaluatie

Nadat wij het V-plan 2019 hebben aangeleverd gaan wij direct door met het opstellen van een integraal VTH-plan voor 2020. Omdat voor het team vergunningen niet eerder een evaluatie is uitgevoerd (in het kader van de Wet VTH) of doelstellingen en een uitvoeringsprogramma zijn geformuleerd, zal deze evaluatie en dit V-plan het uitgangspunt vormen bij het VTH-plan 2020.

Om onze 0 situatie in beeld te brengen hebben wij een overzicht gemaakt van alle behandelde wabo zaken in 2018. De evaluatie gaat over 2018. Om alvast enig beeld te krijgen hebben we ook de aantallen over 2017 opgezocht. Na enkele evaluaties (jaren) kunnen deze rapportages gebruikt worden om mogelijk trends te signaleren en prognoses voor het komende jaar te maken.

Het VTH-plan 2020 zal een organisch document zijn en dus door de jaren heen uitbreiden, volledige en concreter worden.

1.3 Wat hebben we allemaal in 2018 gedaan

Elk jaar zit er een verschil in het aantal nieuwe zaken en het aantal afgehandelde zaken. Dit komt simpelweg doordat aanvragen die aan het eind van het jaar ingediend worden bij het resultaat van het jaar dat de zaak wordt afgehandeld/ gesloten wordt meegerekend.

Tabel 1 Binnengekomen zaken/aanvragen

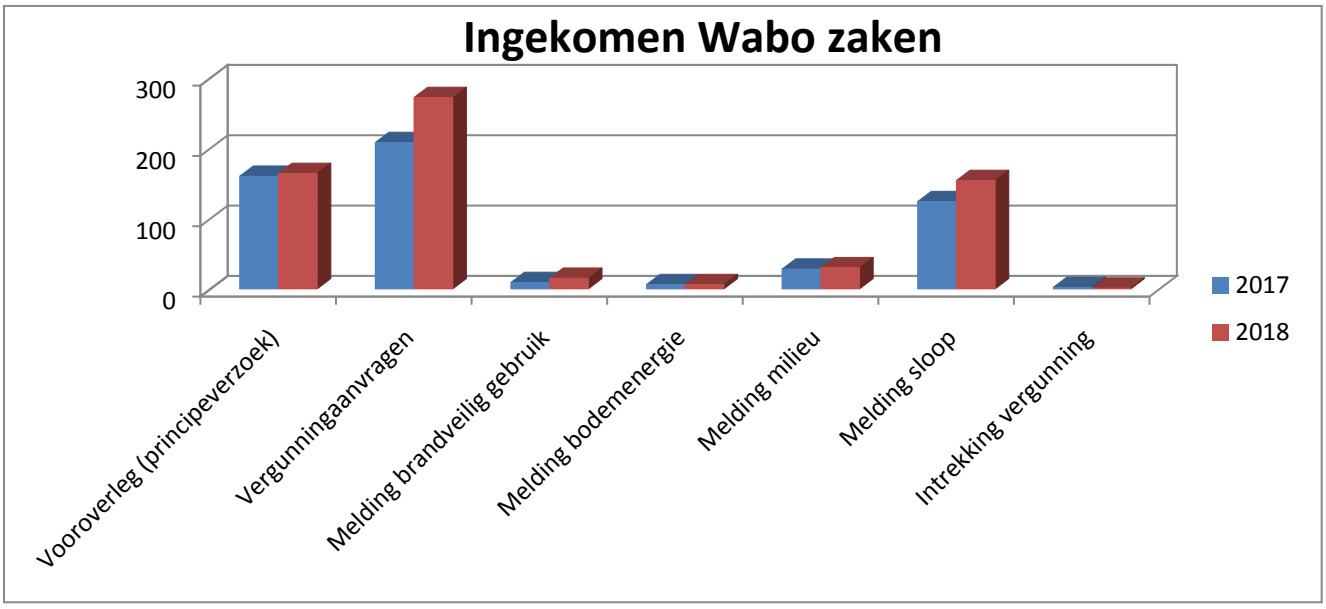

Wat opvalt is de toename in het aantal binnen gekomen aanvragen. Het is niet met zekerheid te zeggen waardoor deze stijging wordt veroorzaakt. Dit kan te maken hebben met de invoering van de nieuwe Gaswet die in juli 2018 van kracht werd, maar ook met de aantrekkende economie in de bouw.

Onderstaande tabel geeft het aantal afgesloten zaken weer in 2017 en 2018.

Tabel 2 Afgesloten Wabo zaken

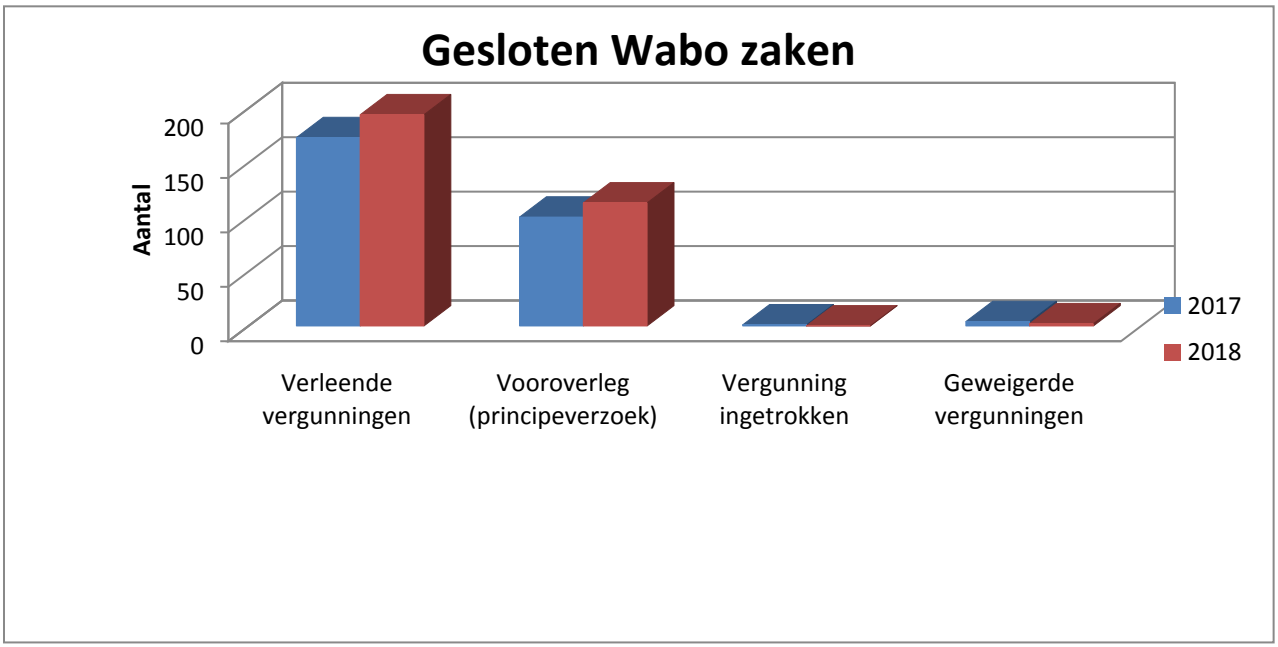

Het aantal verleende omgevingsvergunningen en afgesloten principeverzoeken zijn in 2018 toegenomen ten opzichte van 2017. In 2018 zijn er geen vergunningen ingetrokken en 2 vergunningen geweigerd. Zoals te zien in de tabel gaat het hier om een erg laag aantal.

Van de wabo zaken wordt al enige jaren de doorlooptijd bijgehouden. Dit resulteert in onderstaande tabel.

Tabel 3 Doorlooptijd wabo zaken

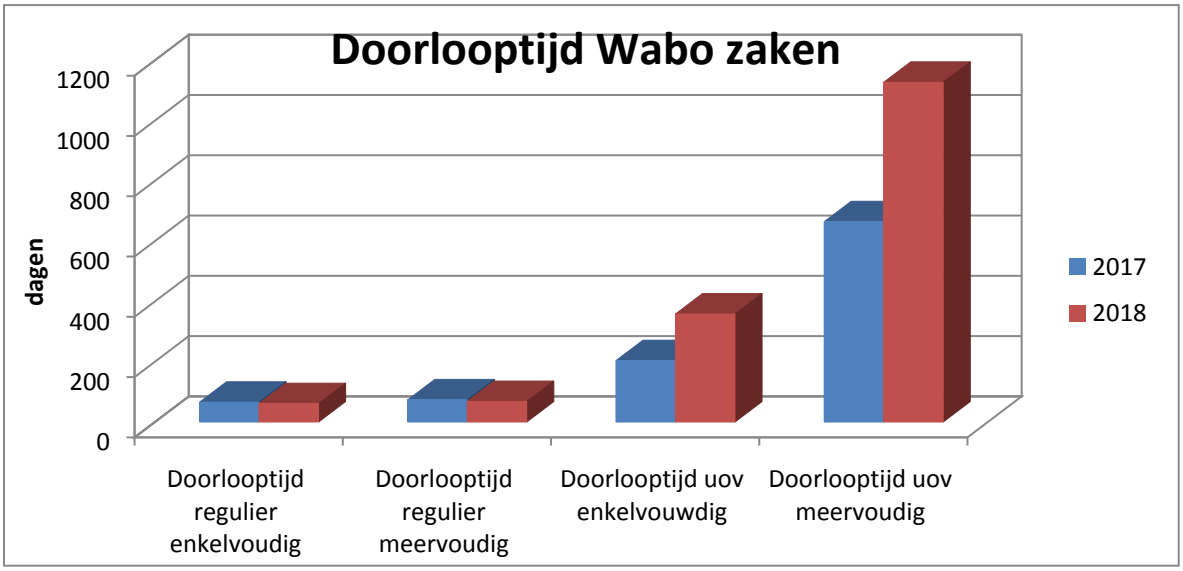

De doorlooptijd van de uitgebreide procedures aanzienlijk toegenomen. Opvallend is dat de doorlooptijd voor de reguliere procedures is afgenomen. Dit heeft voornamelijk te maken met de volgende twee punten:

- In 2018 hebben wij vrijwel het gehele jaar met een onderbezetting gezeten door ziekte en vertrek van collega's.
- Om vergunningen van rechtswege zo veel als mogelijk te voorkomen hebben de reguliere procedures voorrang gekregen op de uitgebreide procedures. Dit zal ook zijn doorwerking vinden in de doorlooptijd van aanvragen in 2019 en mogelijk ook nog in 2020.

De doorlooptijd van de verzoeken om een principebesluit (vooroverleg) is niet eerder bijgehouden. Hiertoe kan voor dit zaaktype geen vergelijking worden gemaakt. Onderzocht moet worden of het in ons werkproces haalbaar is om deze informatie actief bij te houden. Als dit mogelijk blijkt zal dit pas vanaf 2020 uitgevoerd kunnen worden. De resultaten zullen volgend jaar dan ook nog geen onderdeel kunnen maken van de evaluatie.

N.B. Omdat voorliggend document een V-plan 'light' is gaan wij hier alleen in op het aspect vergunningverlening. Bijkomende taken of voortvloeiende taken zoals bezwaar en beroep worden hier niet behandeld. Dit nemen wij volgend jaar wel mee in de evaluatie over 2019.

Hoofdstuk 2 Algemeen plaatselijke verordening (APV)

2.1 Wat houdt vergunningverlening onder de APV in?

In de Algemene plaatselijke verordening (APV) staan de gemeentelijke regels met betrekking tot de openbare orde en veiligheid binnen de gemeente. Zo ook tot bescherming van het milieu, natuurschoon en zorg voor het uiterlijk aanzien van de gemeente. Vanuit deze regels volgen verschillende taken waar wij (VTH) uitvoering aan geven.

Voor ons team geldt dat twee collega's zich hier mee bezighouden. De voornaamste zaaktype zijn: Evenementen-, Drank & Horeca -, en standplaatsvergunningen.

Voor de behandeling van aanvragen op basis van de APV geldt, tenzij in de APV anders is bepaald, een beslistermijn van acht weken.

2.2 De eerste evaluatie

Ook voor de evaluatie van de taken die voortvloeien uit de APV en bijzondere wetten geldt dat er niet eerder een evaluatie is gedaan. Omdat over 2017 geen compleet overzicht aan data is, is slechts een beperkte vergelijking tussen 2017 en 2018 mogelijk. In de volgende paragraaf zullen we daarom alleen een overzicht geven van de taken en het verschil in aantal zaken in beeld brengen.

2.3 Wat hebben we in 2018 gedaan?

Voor de APV zaken is minder data beschikbaar dan bij de wabo zaken. We kunnen in deze evaluatie daarom (nog) niet kijken naar de doorlooptijd van de zaken. Als het administratief mogelijk blijkt te zijn kunnen wij een aanpassing maken in het werkproces waardoor er meer data rondom de AVP bijgehouden kan worden.

In totaal is er een afname van het aantal zaken in 2018 (123) ten opzichte van het aantal zaken in 2017 (146). Dit komt voornamelijk door de afname van het zaaktype ‘kennisgeving 0-evenementen (vergunningsvrij)’. Bij een kennisgeving zijn minder werkzaamheden gemoeid dan bij een aanvraag voor een vergunning die inhoudelijk getoetst moeten worden. De afname hiervan heeft verhoudingsgewijs dus een minder grote invloed op de omvang van de werkzaamheden dan bij een afname van bijvoorbeeld het aantal horecavergunningen. Bij de horecavergunning wordt er inhoudelijk getoetst én wordt er een Bibob- toets uitgevoerd.

Wanneer we de kennisgeving buiten de vergelijking houden is er sprake van een minimale afname. In 2017 is het aantal zaken 101, de kennisgeving hier niet in meegenomen. In 2018 komt dit aantal op 98, de kennisgeving hier tevens niet in meegenomen. De werkzaamheden zijn nagenoeg gelijk gebleven.

Tabel 4 Afgesloten APV zaken

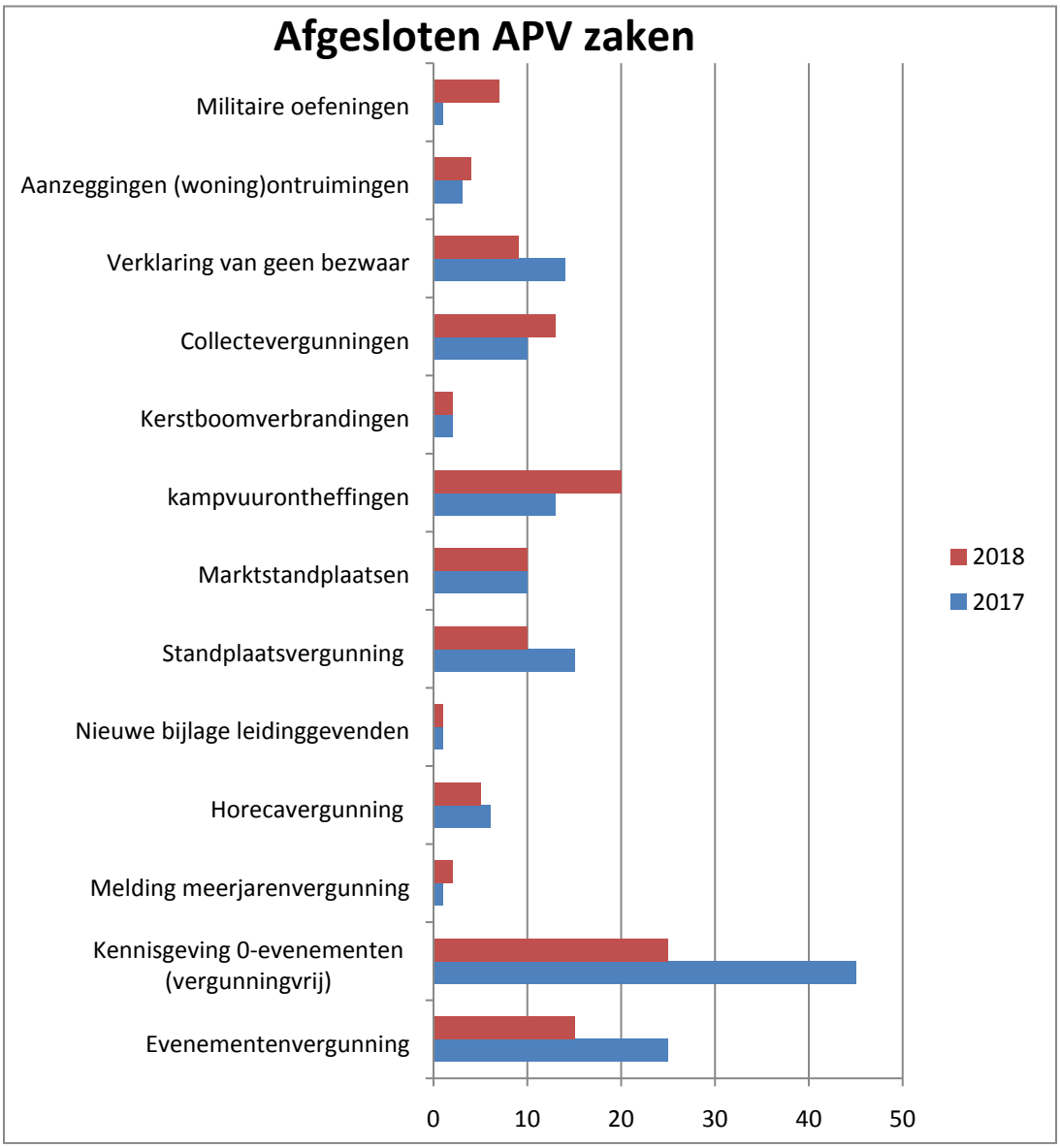

Afdeling 2 Uitvoeringsplan vergunningverlening 2019

Hoofdstuk 1 Inleiding, aanleiding, planopzet

1.1 inleiding

Gemeente Landerd voert verschillende taken uit en biedt diverse producten en diensten aan. Vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn taken die toebedeeld zijn de afdeling Ruimte van gemeente Landerd.

Om deze taken goed uit te kunnen voeren moeten we ons werk in kaart brengen. Voor toezicht en handhaving is al een plan voor 2019 opgezet. Voor het aspect vergunningen ligt er nog geen plan. Met deze inhaalslag willen wij alsnog een “V-plan light” opstellen. Dit “V-plan light” kan bij het opstellen van het VHT-plan 2020 een basis/ uitgangspunt vormen.

Om de VTH taken goed uit te voeren zullen we keuzes moeten maken en prioriteiten moeten stellen. We kunnen, gezien de capaciteit, niet aan alle taken uitvoering geven.
Omdat voor het v-plan het grootste deel van de taken voortvloeien uit wetgeving is er minder ‘keuze vrijheid’ voor wat betreft het wel of niet uitvoeren van taken. Wel kunnen we een prioritering in taken aanbrengen. Om hier keuzes in te maken zullen we kijken naar wat onze doelstellingen zijn.

In dit “V-plan light” nemen wij een kijkje in de keuken van onze vergunningverleners.

1.2 aanleiding

Volgens de Wet VTH en AMvB moet elke gemeente over een zogenaamd VTH-plan beschikken. Onze gemeente heeft in 2019 alleen nog een TH plan. Door een zware onderbezetting in 2018 en de eerste helft van 2019 is het niet gelukt om een V-plan 2019 op te stellen. In samenspraak met Provincie Noord-Brabant is er voor gekozen om een inhaalslag te maken door het opstellen van een vergunningenplan in een light versie. Dit betekent dat we een beknopte evaluatie over voorgaand jaar (2018) opstellen en een uitvoeringsprogramma maken voor 2019. Om tot een uitvoeringsprogramma te komen hebben we inzicht nodig in de doelstellingen van het bestuur en moeten we een prioritering in onze taken aanbrengen.

1.3 planopzet

In afdeling 1 van dit rapport hebben wij het jaar 2018 geëvalueerd. Deze afdeling gaat over het uitvoeringsprogramma voor het team vergunningen in 2019.

Om hier zicht op te krijgen zullen wij in hoofdstuk 1 van deze afdeling eerst, beknopt, de omgeving in kaart brengen. Naar aanleiding hiervan kunnen wij de doelen en de risico’s die effect kunnen hebben op de taken van de vergunningverlener vaststellen.

Door het inzichtelijk maken van onze capaciteit en een duidelijke prioritering van onze taken kunnen we (indien nodig) keuzes maken. Dit zal resulteren in het uitvoeringsplan vergunningverlening 2019.

Hoofdstuk 2 Omgevingsanalyse, Doelstellingen en risico's

2.1 Wettelijk kader

Wet VTH

De Wet VTH (12 april 2016) en de AMvB VTH (21 april 2017) regelen de borging van de middelen, monitoring en het rapporteren van de VTH taken. Het opstellen van het uitvoeringsprogramma 2019 en de evaluatie over 2018 vloeit hieruit voort. Wij moeten voldoen aan de eisen uit de AMvB. Voor de onderdelen toezicht en handhaving voldoet gemeente Landerd aan de eisen. Het onderdeel vergunningen ontbrak. Met Provincie Noord-Brabant, als interbestuurlijk toezichthouder, is daarom afgesproken om een herstelslag te maken. Dit doen wij door het opstellen van een evaluatie van 2018 en het vaststellen van een uitvoeringsplan voor 2019.

Wabo

De grootste/ meest omvattende taak van de vergunningverlener vloeit voort uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. De wabo vormt de grondslag van de omgevingsvergunning. Zoals in de evaluatie te zien is worden er jaarlijks een groot aantal Wabo zaken in behandelingen genomen en afgerond.

Omgevingswet

De omgevingswet is in aantocht. Deze nieuwe wet zal de nieuwe grondslag van de vergunning taken vormen. De basistaak van de vergunningverlener blijft het zelfde maar de wet zal wel van invloed zijn op (enkele) werkzaamheden en het werkproces. Een voorbeeld: Doordat sommige vergunningen in de toekomst een reguliere procedure in plaats van een uitgebreide procedure zullen volgen is een toename in de reguliere vergunningen te verwachten. Dit betekent een kortere doorlooptijd en daardoor heeft het ook invloed op de personele capaciteit. Tevens kent deze wet geen vergunning van rechtswege. Mogelijk zal dit, tegen die tijd, leiden tot een verschuiving in prioritering.
Onze gemeente wil zich goed voorbereiden op de komst van de nieuwe wet. Om aan deze wet uitvoering te kunnen geven wordt van ons gevraagd om een verandering in gedrag, de manier van werken en de houding.

Verordening ruimte

De provincie Noord-Brabant kan ons regels opleggen waar wij ons aan moeten houden, of waar wij aan moeten toetsen. Die regels legt de provincie vast is een verordening. Vooral de verordening ruimte heeft invloed op ons werk. Eén van de belangrijkste doelen van deze verordening is de zogenoemde 'transitie veehouderij'. Dit betekent dat de provincie wil dat de Brabantse veehouderij een sector is die:

- maatschappelijk geaccepteerd en gewaardeerd wordt;
- diervriendelijke producten;
- past in zijn natuurlijke omgeving en;
- geen onaanvaardbare gezondheidsrisico's meebrengt.

De provincie werkt al een hele tijd aan deze transitie. Het resultaat is dat beleid en regelgeving zijn aangepast. Toch vindt de provincie het nodig dat er extra stappen moeten worden genomen.

Daarom heeft de provincie op 7 juli 2017 besloten tot versnelde transitie in de veehouderij. Dit betekent dat onder andere oude stallen in 2022 moeten voldoen aan de eisen die voor nieuwe

stallen gelden. Daarnaast gaan voor sommige diercategorieën strengere eisen gelden bij nieuwe stallen.

Door dit besluit hebben wij tot die tijd extra werk. Wij schatten dat ongeveer 80% van de 151 Landerdse agrariërs niet voldoen en zullen daarom een vergunning moeten aanvragen. Deze aanvragen moeten voor 01 januari 2020 ingediend worden. Gezien de recente PAS-uitspraak is het mogelijk dat deze termijn enkele maanden naar achteren zal worden verschoven. Voor agrariërs is het nu moeilijk om een vergunningaanvraag voor te bereiden.

Het behandelen van agrarische vergunningen en meldingen is een basistaak van de ODBN. Dat betekent dus dat zij die taak uitvoeren. Onzeker is of de ODBN voldoende capaciteit heeft om alle aanvragen in de gehele regio te kunnen behandelen. Ook al is het een basistaak van de ODBN, de gemeenten blijven verantwoordelijk. Wij moeten er dus voor zorgen dat alle aanvragen binnen de wettelijke termijnen behandeld kunnen worden. Een aandachtspunt hiervoor is dat we voldoende capaciteit beschikbaar moeten hebben om deze aanvragen op afstand te begeleiden, eventuele juridische ondersteuning te bieden en politiekgevoelige zaken goed te coördineren.

2.2 omgevingsanalyse

2.2.1 Bestuur

Om een volledig beeld te krijgen moeten we naast het wettelijk kader zoals behandeld in voorgaande paragraaf ook kijken naar de organisatie en het bestuur van deze organisatie.

De organisatie is als volgt opgebouwd:

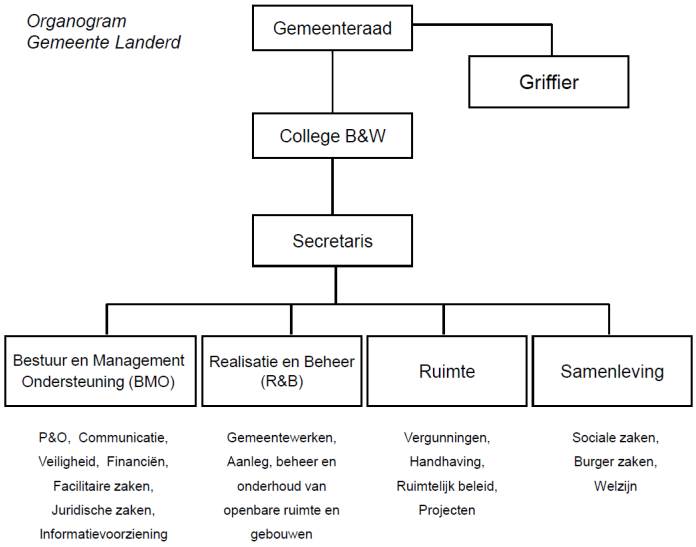

Ons bestuur heeft een coalitieprogramma 2018-2022. Dit programma geeft richting aan de bestuursperiode 2018-2022 van deze coalitie (Maashorst Vooruit, Progressief Landerd, RPP Landerd en VVD Landerd). Het programma geeft de belangrijkste thema's weer die we als gemeente zijnde in deze periode willen oppakken/ uitvoeren.

Uit dit programma volgen meerdere bestuurlijke doelstellingen die voor onze vergunningverleners van invloed (kunnen) zijn op de uitvoering van de werkzaamheden. De doelstellingen worden in paragraaf 2.3 besproken.

2.2.2 Afdeling Ruimte en team vergunningen

De afdeling ruimte bestaat uit verschillende teams. Te weten het team vergunningen, toezicht en handhaving en het team beleid en projecten.

Team vergunningen is in 2019 gestart met een onderbezetting. Ook hebben wij een aantal teamleden die deels werkzaamheden verrichten voor team beleid en deels voor team vergunningen waardoor de functies niet duidelijk zijn afgekaderd . Daarnaast zijn twee van de teamleden aan het re-integreren. Door inhuur hebben wij dit tekort aan capaciteit deels kunnen opgevangen.
In totaal heeft team vergunningen de eerste helft van 2019 6,9 fte ter beschikking gehad.
In de tweede helft van 2019 is team vergunningen weer volledig/ compleet. Tot aan de herindeling zal er 0,7 fte extra capaciteit worden ingezet om de werkdruk te verlagen. Dit betekent dat wij per september 2019 8,0 fte ter beschikking.

2.3 doelstellingen

2.3.1 Bestuurlijke doelstellingen

Bestuurlijke doelen zijn belangrijk omdat zij de koers bepalen voor de bestuursperiode 2018-2022. Omdat doelstellingen een doorwerking kunnen hebben op het werkveld van de vergunningverlener is het erg belangrijk om deze doelstellingen op te sommen en de invloed van deze doelstellingen op de werkzaamheden van onze vergunningverleners in beeld te brengen.

Een algemeen doel voor de gemeente is om op een goede en fijne manier één nieuwe gemeente te vormen samen met gemeente Uden. Een herindeling brengt altijd uitdagingen met zich mee maar creëert ook kansen. Daar waar het mogelijk is willen wij hier op in spelen.

Zoals aangegeven volgen de bestuurlijke doelstellingen uit het coalitieprogramma 2018-2022. Er zijn zes thema's door het bestuur geformuleerd.

- Krachtige kernen
- Zorg voor elkaar
- Economisch sterk
- Toeristisch aantrekkelijk
- Samen in de regio
- Financieel gezond

Deze thema's geven al een eerste blik op de onderwerpen waar het bestuur zich dagelijks hard voor maakt. Aan deze thema's zijn speerpunten verbonden. Wanneer we naar de speerpunten kijken kunnen we hier een aantal doestellingen aan koppelen die van belang of van invloed zijn op het werk van de vergunningverlener. De doelstellingen en de (mogelijke) doorwerking op het werk van de vergunningverlener zullen per thema worden behandeld.

Krachtige kernen

Gezond, veilig, prettig en natuurlijk

- Aanpak ondermijnde criminaliteit

Wij willen zorgen voor een gezonde, veilige, prettige en natuurlijke woon- en leefomgeving.

Door het uitvoeren van een Bibob toets als onderdeel van de toetsing bij horecavergunningen dragen wij bij aan deze doelstelling.

Toekomstbestendige voorzieningen

- Realisatie van een dorpshuis in combinatie met een sporthal in Zeeland.
- Realisatie van een multifunctionele sport- en spelvoorziening in Reek.

De gemeente wil blijvend investeren in de toekomstbestendigheid en leefbaarheid van de kernen. Toekomstbestendigheid van een kern is van essentieel belang voor de zelfredzaamheid van de inwoners. Dat betekent onder andere een fysieke plek creëren waar men kan samenkomen. Dit doel is geformuleerd in het kader van veiligheid, maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg.

Het team vergunningen wil hieraan meewerken door middel van maatwerk en meer proactief en oplossingsgericht meedenken.

Innovatieve woningbouw

- maatwerk en ruimte bieden aan particuliere initiatieven

Landerd bouwt in alle kernen passend betaalbaar voor de (toekomstige) doelgroepen en doet dit zoveel mogelijk innovatief, levensloopbestendig en klimaatneutraal. We hebben een voorbeeldfunctie en verduurzamen daarom het gemeentelijke vastgoed en openbare voorzieningen. (Duurzame) initiatieven moeten we stimuleren.

Dit doel heeft geen direct gevolg voor de werkzaamheden van de vergunningverleners. Waarborging van duurzame maatregelen vind plaats door toetsing aan Bouwbesluit. De werkzaamheden van de vergunningverlener blijven echter gelijk omdat wij deze toets uitzetten bij een externe partij.

Zorg voor elkaar

Iedereen doet zo veel mogelijk mee

- opstellen integrale zorgvisie

Het is niet voor iedereen mogelijk om deel te nemen aan de samenleving , soms is ondersteuning nodig. Die ondersteuning wordt geboden door een complex zorgveld van een eigen netwerk, welzijnswerk en zorgverleners, die zich begeven tussen informele ondersteuning in de nuldelijn tot derdelijns gezondheidszorg. Ook de gemeente is onderdeel van dit complexe zorgveld. Daarom nemen we verantwoordelijkheid voor goede zorg en ondersteuning. Dit doen we aan de hand van een integrale zorgvisie.

Dit doel heeft geen direct raakvlak met het werkveld van de vergunningverlener. Echter kan de vergunningverlener soms wel een adviserende rol hebben. Een voorbeeld is het informeren van initiatiefnemers of collega's van een andere afdeling over de regels omtrent mantelzorg.

Maatschappelijke agenda

- In kaart brengen van dorps- bewonersinitiatieven, waar mogelijk faciliteren

De gemeente wil inwoners en initiatieven concrete handvatten bieden om hun eigen omgeving kwalitatief te kunnen verbeteren. Hierbij moet het eigenaarschap zoveel mogelijk bij het initiatief zelf liggen. Op basis van gesprekken met inwoners maken wij gezamenlijke concrete voorstellen. De kaders om zaken in eigen handen te nemen moeten eenvoudiger te begrijpen zijn en aansluiten op de belevingswereld van inwoners. Dit leidt tot betrokkenheid. We willen op een stimulerende en motiverende wijze een gemeenschap creëren

waarin iedereen wil en kan meedoen.

Voor de vergunningverleners is hier een adviserende rol weggelegd. Daar waar ideeën concreet/ meer concreet beginnen te worden kunnen inwoners en collega's bij de vergunningverlener terecht om te kijken wat de juridische kaders zijn.

Economisch sterk

Ondernemersklimaat/ vestigingsklimaat

- actief en gericht acquisitiebeleid voor bedrijventerreinen (integraal kijken naar mogelijkheden en kansen)
- 'ja, mits' houding t.b.v. maatwerk

De gemeente wil een goed ondernemersklimaat bevorderen, creëren en in standhouden, waardoor (nieuwe) ondernemers zich actief gesteund voelen in hun activiteiten en graag in onze gemeente blijven of er zich vestigen.

Dit betekent voor de vergunningverlener dat er bij het vooroverleg (principeverzoek) niet alleen een toetsing van hetgeen dat is ingediend moet worden uitgevoerd maar dat er ook actief meegedacht moet worden wanneer het initiatief niet passend blijkt te zijn.

Reek-Zuid

- Opstarten bestemmingsplanwijziging om discounter te kunnen vestigen in Reek

Het realiseren van een regionale trekker (discounter) op Reek-Zuid is onderdeel van het Dorpontwikkelingsplan Reek. De gemeente steunt dit plan. De komst van een discounter op Reek-Zuid is belangrijk voor de leefbaarheid van de kern en kan een positief effect hebben op de toestroom van consumenten naar de winkels in Schaijk en Zeeland.

Dit doel heeft een directe invloed op het werk van de vergunningverlener. Om de discounter toe te laten (juridisch mogelijk te maken) is besloten dit middels een omgevingsvergunning te doen. Het is een politiek gevoelige zaak en vraagt om een actieve en betrokken houding van de vergunningverlener naar zowel de aanvrager als het bestuur en de omgeving.

Gezondheid en agrarische sector

- Samen werken aan gezond en leefbaar agrarisch productielandschap met een veehouderij die goed is voor mens, dier en woonomgeving
- Opstellen beleid voor het buitengebied
- Ontwikkelen nieuwe verdienmodellen samen met agrarische sector (transitie veehouderij)

Wij willen in samenspraak met de agrarische sector werken aan een gezond en leefbaar nieuw agrarisch productielandschap met een veehouderij die goed is voor mens, dier en woonomgeving. Uitgangspunt is om de uitstoot verder te beperken, gesloten kringlopen te realiseren en aandacht te hebben voor de bodemgesteldheid en biodiversiteit.
Om dit mogelijk te maken, moet er ruimte zijn om nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen voor een sector die zich bewust is van de regio, die past in zijn natuurlijke omgeving en maatschappelijk wordt geaccepteerd en gewaardeerd. Ook met het oog op vrijgekomen agrarische locaties.

Vooruitlopend op de nieuwe omgevingswet is de afdeling Ruimte al bezig met het opstellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Hiervoor is een projectgroep gestart. Wij nemen actief deel aan deze projectgroep. De planregels vormen een van de toetsingskaders voor de vergunningverleners. Daarom is het van belang dat de planregels in de praktijk goed toepasbaar zijn.

Toeristisch aantrekkelijk

De Maashorst als economisch vliegwiel

- Stimuleren (dag)recreatie

De aantrekkingskracht van de Maashorst moet verder versterkt worden omdat dit positief bijdraagt aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van Landerd. Landerd vervult met het groot aantal verblijfs-accommodaties de verblijfsfunctie van de Maashorstregio. Dit zorgt voor bestedingen in winkels en horeca en draagt zo bij aan werkgelegenheid en leefbaarheid. De Maashorst is een economisch vliegwiel waardoor ondernemers, inwoners en toeristen kunnen profteren op het terrein van economische bedrijvigheid, versterking van de kernen, recreatie en toerisme en natuurontwikkeling.

Het stimuleren van initiatieven m.b.t. (dag) recreatie zal leiden tot een toename in aanvragen die de vergunningverleners behandelen.

Kwaliteitsverbetering buitengebied

- Opstellen beleid t.b.v. kwaliteitsverbetering buitengebied

De gemeente wil het buitengebied leefbaar houden en zorgen voor passende woonvormen en een passende infrastructuur. Onze natuur is een belangrijk goed en moet beschermd worden. De gemeente wil verstening van het buiten gebied tegen gaan/ beperken.

Dit is voor de vergunningverlener een toetsingscriteria bij de behandeling van een verzoek. Het aanscherpen/aanpassen van het beleid is de taak van de kwaliteitscommissie .

2.3.2 Eigen doelstellingen

De afdeling Ruimte heeft een adviserende en informerende rol naar zowel de burger als het bestuur. De afdeling kijkt, rekening houdend met de wet- en regelgeving, naar de belangen van zowel burgers als de belangen van het bestuur. Het is voor onze afdeling van belang om zorg te dragen voor een goede informatieverstrekking en om initiatieven daar waar mogelijk te ondersteunen.

Om hier op een goede wijze invulling aan te geven is het belangrijk voor de vergunningverleners om naast de bestuurlijke doelen ook de eigen doelen scherp te hebben. Hierbij hebben wij ons de vraag gesteld wat wij als vergunningverleners nodig hebben om ons werk goed te kunnen doen.

In 2019 willen wij, blijven, voldoen aan onze wettelijke taken

Onze voornaamste taak vloeit voort uit wet- en regelgeving. Kort gezegd behandelen wij alle ruimtelijke initiatieven. Wanneer er een verzoek door een initiatiefnemer wordt gedaan moet er een besluit worden genomen op dat verzoek. Hoe wij met deze verzoeken omgaan en welke procedures hiervoor gelden wordt veelal in wet- en regelgeving bepaald. Het voldoen aan deze wet- en regelgeving is daarmee ons voornaamste doel.

In 2019 willen wij 30 % meer gezamenlijk gedragen adviezen en besluiten door een meer integrale- en projectmatige aanpak

Niet alleen de vergunningverlener heeft een adviserende rol naar collega's maar dit is omgedraaid ook nodig voor een integrale afweging en om te komen tot een besluit. Door een integrale aanpak willen wij tot gezamenlijk gedragen adviezen en besluiten komen. Binnen de afdeling Ruimte willen wij dit realiseren door een vergunningverlener en een beleidsmedewerker in een koppel aan een complexe meervoudige aanvraag te laten werken. Voor complexe aanvragen die afdelingsoverstijgend zijn, willen we een projectteam oprichten. Ook kunnen wij naast het behandelen van een aanvraag actief aan initiatiefnemer vragen of er (naast de aanvraag die is ingediend) nog andere noodzakelijke stappen zijn die initiatiefnemer wil zetten.

Vermindering kwetsbaarheid van functies en verbetering van de kwaliteit

In 2018 en de eerste helft van 2019 is de functie van de vergunningverlener erg kwetsbaar geweest. Dit komt door een onderbezetting. Door een te hoge werkdruk was het niet mogelijk om bij uitval zaken van elkaar over te nemen. Er is hierdoor geen tijd voor controle, vier ogen principe of een (volledig) integrale aanpak van zaken.

Daarnaast is er sprake van kwetsbaarheid, doordat sommige functies door één persoon worden uitgevoerd. Bij uitval is het moeilijk om deze functies over te nemen. Door de kennis en processen van de verschillende taken in deze functies te verdelen over het team, wordt de kwetsbaarheid verminderd. Dit betekent bij uitval wel een grotere werkdruk en werkt alleen bij kortdurend verzuim.
Door het toepassen van het "vier-ogen-principe" kan er een extra kwaliteitsslag worden gemaakt. Om dit te bewerkstelligen hebben wij een compleet team nodig dat op volle toeren kan draaien. Dit principe geeft een extra taak aan de vergunningverleners, namelijk een controlerende rol. Dit kost extra tijd maar zal ten goede komen van de kwaliteit van het werk.

Verbetering van het werkproces

Ons werkproces is verouderd en toe aan een update. Hoewel de vergunningverlener daar waar mogelijk ontlast wordt van administratieve werkzaamheden zijn er nog steeds administratieve werkzaamheden die de vergunningverlener zelf moet verrichten. Dit komt voornamelijk door het inrichting van de werksystemen. Door opties/ pakketten toe te voegen aan de werksystemen kunnen de handelingen die uitgevoerd moeten worden om documenten genereren, verzenden en opslaan worden vereenvoudigd.

In 2019 verbeteren van de kwaliteit van de adviezen en besluiten

Wij werken veel met automatisch gegenereerde brieven. Ook onze besluiten worden via een format automatisch gegenereerd. De vergunningverlener zou 'slechts' de inhoud van de zaak aan de documenten toe hoeven voegen. De sjablonen waarmee gewerkt wordt zijn niet altijd juist, volledig of zijn verouderd. Wij zijn hierdoor veel tijd kwijt met het aanpassen van de automatisch gegenereerde bestanden voordat we deze versturen. Dit gaat ook ten koste van de kwaliteit. Tevens wordt hierdoor niet op een eenduidige manier gecommuniceerd naar buiten.

In 2019 verbeteren van de werkafspraken met externe partners

Voor de inhoudelijke toetsing werken wij vaak met externe partners. Dit kunnen andere (semi)overheidsinstanties zijn maar ook marktpartijen. Om de kwaliteit van deze samen werking te waarborgen of te verbeteren is het nodig om de werkafspraken te herzien/ heroverwegen. Door dit jaarlijks te doen kunnen we ook monitoren of de werkafspraken werkbaar zij, of dat het werkproces bijgesteld moet worden en er nieuwe afspraken gemaakt moeten worden. Dit zal tevens de alertheid en kwaliteit bij beide (ons en externe partij) bevorderen.

Een evenwichtige deelname aan het herindelingsproces

Gemeente Landerd en gemeente Uden staan aan de start van een fusie. Samen moeten we één gemeente worden. Dit betekent dat we gezamenlijk tot een goed functionerend team moeten komen. Dit begint bij een eenduidige afstemming van de functies en processen. De indeling van de functies en het takenpakket per functie komt niet overeen met die van onze buurgemeente. Omdat het geen overname betreft maar een fusie van twee gemeenten willen wij mee denken, doen en mee beslissen in de inrichting van ons vak 'vergunningverlening'.

Wij zijn ons ervan bewust dat niet alle bovenstaande doelen op korte termijn haalbaar zijn. Werkprocessen heroverwegen, hierin aanpassingen aan brengen en te finetunen kost veel tijd. Daarom wordt er ook een verbeterplan gemaakt voor meerdere jaren.

2.4 Risico's

Door een onderbezetting in de eerste helft van het jaar is er sprake van een te hoge werkdruk. Hierdoor komt de focus te liggen op de zaken waarop een reguliere procedure van toepassing is. Overige zaken dreigen daarmee op de achtergrond te raken waardoor voor deze zaken een langere doorlooptijd van toepassing zal zijn. Wel vinden wij het zaak dat de wettelijke termijnen worden behaald.

In de tweede helft van 2019 wordt er extra mankracht ingezet om weer een compleet team te hebben. Deze nieuwe (tijdelijke) collega's zullen eerst ingewerkt moeten worden. De tijdsdruk is daarmee in het begin nog niet afgenomen.

De tijdsdruk kan een negatieve invloed hebben op de kwaliteit van de vergunningen en andere werkzaamheden. Er is in 2018 en de eerste helft van 2019 geen ruimte om het vier ogen principe toe te passen of om zaken (wanneer nodig) projectmatig op te pakken. Dit kan ten koste gaan van de kwaliteit van het werk.

Doordat enkele collega's tijdelijk zijn uitgevallen of uit dienst zijn gegaan is er op de afdeling veel (gebieds)kennis verloren gegaan. Dringende beleidszaken zijn tijdelijk, aan de al hoge werkvoorraad, van de vergunningverlener toegevoegd. Het team bestaat in 2019 voornamelijk uit junior en medior vergunningverleners. Zij hebben minder ervaring en zullen meer tijd nodig hebben voor de behandeling van zaken dan collega's met meer ervaring. Dit maakt het wel een geschikt moment om de werkprocessen onder de loep te nemen en waar nodig aanpassingen door te voeren.

Hierbij is het handig om alvast voor te sorteren op de herindeling waarbij gemeente Landerd en gemeente Uden samen over gaan naar een nieuwe gemeente. De taak van de vergunningverlener en het werkproces is bij beide gemeenten anders ingedeeld. Dit op elkaar af stemmen, zal extra tijd kosten.

Daarnaast is de nieuwe omgevingswet in aantocht. Hierop moeten wij ons gaan voorbereiden. Hiervoor is ruimte gereserveerd. Echter blijken de voorbereidingen hierop intensiever dan ingeschat.

Samengevat hebben wij te maken met de volgende risico's als gevolg van tijdgebrek door een onderbezetting (2018 en eerste helft 2019) en wisseling in personele capaciteit:

1 Een langere doorlooptijd van vooroverleggen en uitgebreide procedures doordat reguliere procedures met een kortere fatale termijn voorrang krijgen;
2 Te weinig tijd voor controle op kwaliteit van het werk en processen;
3 Verloren gaan van ervaring en gebiedskennis door vertrek medewerkers;
4 Onderschatting van de nodige ruimte/ capaciteit om voor te bereiden op de omgevingswet.

Hoofdstuk 3 Takenpakket versus capaciteit

3.1 het team

3.1.1 team

Om vergunningaanvragen op een goede manier te behandelen zijn er verschillende ‘spelers’ die in het proces een rol vervullen.

Veel vragen beginnen met een telefoontje van een initiatiefnemer. Onze front-office behandeld deze vragen, zet de vragen uit bij de juiste persoon en handelt de zaaktypen sloopmelding, aanvraag kap (bomen) en vergunning brandveilig gebruik af. Voor deze functie is 0,8 fte beschikbaar.

Wanneer initiatiefnemer de eerste informatie heeft ontvangen en besluit het plan door te zetten zal hij een verzoek om vooroverleg (principebesluit) indienen of direct een (omgevings)vergunning aanvragen. Deze aanvragen komen binnen bij onze administratief medewerkers. Zij zijn de eerste die de aanvraag bekijken om te beoordelen bij welke wabo-casemanager de zaak ondergebracht kan worden. Later in het traject zijn zij verantwoordelijk voor de verzending van de (omgevings)vergunning en wanneer nodig het opstellen van een huisnummerbesluit. Voor deze functies is 1,3 fte beschikbaar.

Onze wabo-casemanagers zijn verantwoordelijk voor de juridische toets en coördineren het gehele vergunning proces. Ze pakken het proces op vanaf de procedurebevestiging tot aan de verzending van de vergunning. Zowel interne- als externe adviseurs worden ingezet om de aanvragen inhoudelijk te toetsen. Bij eventueel bezwaar of beroep pakken zij veelal de zaken zelf weer op om het bezwaar of beroep te behandelen. Dit geldt echter niet voor alle wabo-casemanagers. Voor deze functie is 2,9 fte beschikbaar.

Onze APV-casemanager is samen met onze ondersteuners verantwoordelijk om alle aanvragen/ verzoeken, meldingen en vergunningen etc. te behandelen. De uren van de ondersteuning worden hierin niet meegerekend omdat deze al aan bod zijn geweest. Voor deze functie is 0,8 fte beschikbaar.

Vanaf september 2019 zullen wij gaan starten met het opstellen van het integrale VTH-plan voor 2020. Dit zal worden opgepakt door een van de voormalige wabo-casemanagers. Dit is een nieuwe functie. Voor deze functie is per september 2019 0,6 fte beschikbaar.
Dit betekent een afname in de capaciteit bij de wabo -casemanagers. Daarom zal er tot aan de herindeling 0,7 fte extra capaciteit worden ingezet bij de wabo-casemanagers om de werkdruk te verlagen.

Onze teamleider faciliteert en adviseert team VTH in hun werk. De teamleider houdt overzicht over de lopende zaken, de verdeling hiervan, hakt knopen door en houdt de verbinding met het bestuur. Ook ondersteunt zij het team bij complexe zaken. Tevens is de teamleider verantwoordelijk voor de te nemen gemandateerde besluiten en de ondertekening hiervan. Voor deze functie is 1 fte beschikbaar.

3.1.2 interne adviseurs

Verschillende inhoudelijke toetsen worden door collega's van de afdelingen Ruimte en Realisatie & Beheer uitgevoerd. Afhankelijk van het onderwerp wordt er om input gevraagd bij de afdeling Samenleving.

3.1.3 externe adviseurs

Omdat wij niet alle expertise zelf in huis hebben werken wij ook samen met externe partijen. Dit kunnen marktpartijen zijn maar ook (semi)overheden. Zo worden bijvoorbeeld de ontvankelijkheid, bouwbesluit en constructieve toetsen als opdracht uitgezet bij marktpartijen. Daarnaast zijn de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), Brandweer Brabant Noord-Oost en het waterschap voorbeelden van externe adviseurs.

3.2 Capaciteit

In 2018 hebben wij een maximale capaciteit van 7,1 fte gehad. Eerder hebben wij al aangegeven dat we dat jaar met een onderbezetting hebben gezeten. In de eerste maanden van 2019 is bij onze collega's van beleid een afname in de bezetting geweest, waardoor dossiers die niet tijdelijk 'on hold' gezet konden worden door enkele vergunningverleners werden opgepakt. Hierdoor is het moeilijk aan te geven hoeveel uren de wabo-casemanagers exact aan vergunningen hebben besteed. In de eerste helft van 2019 hebben we gewerkt met een maximale capaciteit van 6,9 fte. Onze leiding heeft zich begin 2019 hard gemaakt om in een korte periode weer op volle kracht te komen. Met als resultaat dat in de 2e helft van 2019 er een capaciteit van 8,0 fte beschikbaar is. Dit is inclusief 0,7 fte die tot aan de herindeling extra wordt ingezet om de werkdruk te verlagen.

Het aantal wabo-casemanagers is niet verhoogd. De extra personele capaciteit zetten wij in om de bedrijfsvoering te verbeteren. Door efficiënter te werken wordt de werkdruk verlaagd.

Onderstaande tabel geeft zicht op de capaciteit per functie en een totaal beeld uitgedrukt in fte's.

Tabel 5 Verdeling capaciteit vergunningverlening

Fulltime-equivalent (fte) vergunningverlening	2018	2019 (jan-mei)	2019 (jun-dec)
Frontoffice	1,0	1,0	0,8
Ondersteuning	1,3	1,3	1,3
Wabo vergunningverlening	3,1	2,9	2,9
APV vergunningverlening	0,8	0,8	0,8
Bedrijfsvoering	0	0	0,6
Teamleider	1,0	1,0	1,0
Totaal excl. extra capaciteit per september 2019	**7,2**	**6,9**	**7,3**
Extra inzet tot aan herindeling	x	x	0,7
Totaal incl. extra capaciteit per september 2019	**7,2**	**6,9**	**8,0**

3.3 Takenpakket

De, meetbare, taken die worden uitgevoerd zijn:

- Regulier enkelvoudig
- Regulier meervoudig
- Uitgebreid enkelvoudig
- Uitgebreid meervoudig
- Milieu zaken (ODBN)
- Principeverzoek
- Collectevergunning
- Verklaringen van geen bezwaar
- Militaire oefeningen
- Standplaatsvergunning (jaar-, tijdelijk-, marktplaats)
- verzoek om informatie
- Kennisgeving 0-evenementen
- Brandveilig gebruik melding
- Evenement
- > vuurwerk
- > Kerstboomverbrandingen
- > kampvuurontheffingen
- Aanzegging woningontruiming
- Horeca vergunning (drank en horeca)
- Melding meerjarenvergunning

Naast de zaken waarvoor we afgelopen jaren data hebben verzameld zijn er ook zaken en werkzaamheden waarvan we geen data, actief, hebben bijgehouden.

- Voorbereiding op omgevingswet
- Rol bij herindeling
- Behandeling bezwaar en beroepszaken
- Aanscherpen/ actualiseren werkprocessen
- Informatie verzoeken / frontoffice
- Aanpassen standaarden/ sjablonen
- Bag terugmelding
- Afdelingsoverleg
- Wabo overleg (wekelijks)
- Administratieve ondersteuning

Hoofdstuk 4 uitvoeringsprogramma vergunningverlening 2019

4.1 Keuzes maken

Enkele zaaktypen zijn verder uit te specificeren. Dit is vooral bij ‘Milieu’. Omdat wij alle milieu zaken uitzetten bij de omgevingsdienst wordt dit onderscheid niet gemaakt. Wel zullen wij gaan kijken of verdere specificatie voor het VTH-plan 2020 mogelijk en wenselijk zijn. Dit is alleen doeltreffend wanneer we deze verdere specificatie door kunnen voeren voor het tijdschrijven. Op die manier kunnen we in de toekomst (na 2020) op dit niveau ook gaan meten. Wij zullen moeten onderzoeken of het mogelijk is om aanpassingen te maken in het tijdschrijven. Door dat te doen kunnen wij een duidelijker en/of meer concreet overzicht krijgen van de tijdsverdeling van de huidige taken die we uitvoeren.

In een periode met een (te) hoge werkdruk moet het voor de vergunningverleners duidelijk zijn welke werkzaamheden of taken voorrang hebben. Zaaktypen met een lage prioriteit worden in dat geval als eerst ‘on hold’ gezet. In de volgende paragraaf wordt onze prioritering inzichtelijk gemaakt.

4.2 Uitvoeringsplan vergunningverlening

Onderstaande tabel geeft inzicht in de taken en de prioritering hiervan.

Tabel 6 Uitvoeringsplan vergunningverlening geprioriteerd

Prioriteit	APV casemanager	Wabo casemanagers
Algemeen	Afdelingsoverleg	Wabo overleg
		Afdelingsoverleg
Prioriteit Hoog	Evenement	Regulier enkelvoudig
	> *vuurwerk*	Regulier meervoudig
	> *Kerstboomverbrandingen*	Uitgebreid politiekgevoelig (enkel of meervoudig)
	> *kampvuurontheffingen*	Uitgebreid enkelvoudig
	Aanzegging woningontruiming	Uitgebreid meervoudig
	Horeca vergunning (drank en horeca)	Beroepszaken
	Melding meerjarenvergunning	
Prioriteit Gemiddeld	Verzoek om informatie	Verzoek om informatie
	Principeverzoek	Principeverzoek
	Standplaatsvergunning (jaar-, tijdelijk-, marktplaats)	Milieu zaken (ODBN)
	Kennisgeving 0-evenementen	Voorbereiding/ implementatie omgevingswet
	Brandveilig gebruik melding	Rol bij herindeling
Prioriteit Laag	Aanscherpen/ actualiseren werkprocessen	Aanscherpen/ actualiseren werkprocessen
	Collectevergunning	Aanpassen standaard documenten/ sjablonen
	Verklaringen van geen bezwaar	
	Militaire oefeningen	

Vastgesteld

Zeeland, 28 augustus 2019

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Landerd,

de secretaris, de burgemeester,

C.C. Boode M.C. Bakermans

Zeeland, 1 oktober 2019
Verzonden:
Ons kenmerk: 10658-2019
Uw brief van:
Portefeuillehouder: Marnix Bakermans
Onderwerp: Vitale en toekomstbestendige recreatieparken

Gemeente Landerd

De gemeenteraad van Landerd

Geachte raadsleden,

Met deze brief kunt u kennisnemen van de projectmatige aanpak van onze verblijfsrecreatieve bedrijven: het plan van aanpak "Vitale en toekomstbestendige recreatieparken in Landerd". Met dit plan van aanpak willen we een nieuwe verbeterslag aanbrengen op de thema's illegale bewoning, sociale zorg en de veiligheid op de recreatieparken.

Waarom doen we dit?
De gemeente Landerd kent een achttal verblijfsrecreatieve bedrijven. Waarvan er een vijftal op bedrijfsmatige wijze wordt geëxploiteerd. Deze acht bedrijven zijn goed voor circa 250.000 overnachtingen per jaar. Sinds 2012 investeren we in de kwaliteit van deze bedrijven door enerzijds het organiseren van toezicht en handhaving op illegale bouw en bewoning zodat de regelgeving wordt nageleefd en anderzijds inzet op de borging van (brand)veiligheid.

Ook hebben we de afgelopen jaren een intensief traject georganiseerd waarin we de (uitbreidings-)wensen van de ondernemers analyseren. Hoe zien de ondernemers hun toekomstperspectief en op welke wijze kan de gemeente dit proces faciliteren? Dat hebben we gedaan door voor elk bedrijf samen een toekomstplan vast te stellen.

Deze acties hebben meerwaarde gehad. Zonder deze structurele aandacht en inzet zien we echter dat de verbeteringen weer stil vallen. Het aantal problemen binnen de genoemde thema's illegale bewoning, sociale zorg en veiligheid neemt weer toe en komt via verschillende kanalen in het vizier.

Wat staat er in het plan van aanpak?
Om deze knelpunten aan te pakken organiseren we een integraal samenwerkingstraject met in- en externe deskundigen. Hierbij zijn ook de ondernemers van de recreatiebedrijven en/of verenigingen van eigenaren betrokken. Vanuit één centrale opdracht willen we de krachten bundelen om te werken aan een duurzaam hoogwaardig toeristisch verblijfssegment in onze gemeente. Ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Hierbij houden we rekening met de eerder vastgestelde toekomstplannen, waarin we de overall-ambitie uitspraken om te groeien van 250.000 naar 400.000 kwalitatieve overnachtingen in onze gemeente.

Bijlagen: Plan van aanpak vitale en toekomstbestendige recreatieparken
In afschrift aan:
Beh. ambtenaar: Jane van Erp

Als u deze brief leest, maar niet de geadresseerde bent, hebt u geen recht kennis te nemen van deze brief of deze te verstrekken aan derden. Stuur deze brief a.u.b. retour o.v.v. 'foutief bezorgd/geadresseerd'.

Gemeente Landerd, bezoekadres: Kerkstraat 39, 5411 EA Zeeland. Postadres: Postbus 35, 5410 AA Zeeland.
tel. 0486-458111 e-mail: info@landerd.nl internet: www.landerd.nl IBAN rekeningnummer: NL29 BNGH 0285 0606 19

De projectmatige aanpak is een samenwerkingsstrategie om de themaproblematieken aan te pakken en kwalitatief hoogwaardige en toekomstbestendige recreatieparken te creëren die aan wet- en regelgeving voldoen.

Wat gaan we doen ?
Vanuit de thema's illegale bewoning, sociale zorg en veiligheid gaan we maatwerkplannen vastleggen per park of per persoon waarin we ons richten op beëindiging van een onrechtmatige situaties rond de thema's.
Vanuit de gemeentelijke regierol betrekken we hierbij alle relevante partners. In de voorbereidingsfase van de aanpak hebben we dit gedaan door een informatiebijeenkomst te beleggen met alle acht parken. Intern hebben we dit gedaan in nauwe samenspraak met de medewerkers van de afdelingen Ruimte en Samenleving.
Tijdens de uitvoering van de aanpak blijven we vasthouden aan de brede samenstelling van het projectteam. Ook blijven we met de eigenaren van alle parken in gesprek over de gezamenlijke opdracht met vervolgafspraken.

We gaan inzichtelijk maken hoe groot de omvang is van de groep mensen die op (korte) termijn van de recreatieparken moeten verhuizen. Ook gaan we met de relevante partijen zoals o.a. de woningbouwverenigingen om tafel om te kijken welke mogelijke oplossingen zij voor eventuele huisvestigingsproblemen hebben. Door deze zorgvuldige aanpak voorkomen we verplaatsing van het probleem in de regio. Anderzijds kan het zo zijn, dat de problemen juist vanuit onze omgeving naar Landerd zijn gedrukt. In dat geval zullen we met regiogemeenten daarover in gesprek gaan en oplossingen zoeken.

Verder blijkt dat er volwassenen en kinderen op recreatieparken wonen die moeizaam meekunnen in de maatschappij en soms wonen in een zorgelijke situatie. Deze aandacht vertaalt zich bijvoorbeeld in de inschakeling van maatschappelijke hulp en ondersteuning in de zoektocht naar andere huisvesting.

Tot slot zorgen we voor ketenregie in geval van onveilige situaties. We nemen de regie in samenwerking en afstemming met partijen als politie, RIEC en andere ketenpartners om oplossingen te creëren.

Als bovenstaande aanpak onvoldoende werkt rest ons een handhavingsaanpak. Ook hierover communiceren we helder met de acht parken en de individuele personen die het betreft.
De volgende instrumenten kunnen we voor de handhavingsaanpak inzetten:

- Na 1 oktober 2019 voeren we intensieve controles uit op het nachtregister.
- We kunnen naast bewoners/huurders ook de ondernemer aansprakelijk stellen voor het gelegenheid geven aan onrechtmatige bewoning waarbij we een last onder dwangsom kunnen opleggen.
- Ingeval van nieuwe inschrijvingen in de Basisregistratie Personen starten we direct een handhavingsproces op.

Ook richten we ons door middel van voorlichting op andere partijen, zoals makelaars en uitzendbureaus met een woonvoorziening voor arbeidsmigranten. Hiermee willen wij voorkomen dat er in de toekomst nieuwe situaties van illegale bewoning kunnen ontstaan.
Ook hier gaan we strikt op toezien en waar nodig handhaven

Communicatie
Over de aanpak communiceren we op actieve wijze met de betrokken recreatieparken via de ondernemers en/of verenigingen van eigenaren. Dit geldt ook voor alle andere in- en extern betrokken partijen.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Landerd,
de secretaris, de burgemeester,

C.C. Boode M.C. Bakermans

GEMEENTE LANDERD

Vitale en toekomstbestendige recreatieparken in Landerd
Projectplan

01-10-2019

Jane van Erp & projectteam

Inhoud

1. Inleiding 3

1.1 Aanleiding 3

1.2 Opdracht 3

1.3 Doelstelling 4

1.4 Wanneer is het project geslaagd? 4

1.5 Welke onderwerpen willen we aanpakken? 4

1.6 Wat zegt de wet- en regelgeving? 4

1.7 Beleid 5

2. Probleemanalyse: wat is er al gedaan? 7

2.1. Inleiding 7

2.2 Handhaven op brandveiligheid 7

2.3 Handhaven op bouwen 7

2.4 Handhaven op illegaal gebruik 8

2.5 Handhavingsactie 9

2.6 Inschrijving in het BRP 9

2.7 Huisvesting arbeidsmigranten 9

2.8 Zorgvragen vanaf recreatieparken 10

2.9 Ondermijning / veiligheid 11

2.10 Ontwikkelplannen ondernemers 12

2.11 Conclusies 12

3. Vervolgaanpak organiseren: hoe gaan we dit doen ? 13

3.1 Inleiding 13

3.2 Stappenplan 13

3.3 Opzetten projectteam recreatieverblijven (integraal) 14

3.4 Samenstelling projectteam 14

3.5 Wat zijn de taken van het projectteam? 15

3.6 Toelichting stappenplan 15

3.6.1. Startbijeenkomst projectgroep 15

3.6.2. Informatieavond voor eigenaren recreatieparken 15

3.6.3. Burgemeester en projectleider gaan bij eigenaren van de recreatieparken op bezoek 16

3.6.4 Inventariseren totale problematiek 16

3.6.5. Nachtregister 16

3.7 Grootscheepse handhavingsactie bij een recreatiepark 17

3.8 Beschikbare informatie 17
4. Uitvoering 19
4.1 Pilotperiode 19
4.2 Wat als het nachtregister niet goed wordt ingevuld? 19
4.3 Maatwerk bij illegale bewoning (ook arbeidsmigranten) 19
4.4 Aansprakelijk stellen van eigenaren recreatieparken 20
4.5 Dwangsommen 20
4.6 Ondermijning 21
5. Algemeen 22
5.1 Verantwoording financiële middelen 22
5.2 Wat zijn de aandachtspunten? 22
5.3. Kwaliteit 24
5.4 Wanneer is het project afgerond? 24
5.5 Informatie en communicatie 25
5.6 Publiciteit 25
5.7 Vervolg / meerjarenplan 25

Bijlage 1: Informatiepositie gemeente 26
Bijlage 2: Onderlinge informatie-uitwisseling en omgang met de media 27

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Landerd is een toeristisch-recreatieve gemeente met een stevige ambitie. Het relatief grote aantal van acht recreatieparken dat in de gemeente ligt, draagt daar in belangrijke mate aan bij. De meeste recreatieparken worden bedrijfsmatig geëxploiteerd vanuit een ondernemer/eigenaar, maar er zijn ook twee parken die een Vereniging van Eigenaren (VvE) hebben.

In Landerd vinden op dit moment jaarlijks zo'n 220.000 toeristische overnachtingen plaats. De ambitie van de gemeente was om dit aantal te laten groeien naar 400.000 per jaar in het jaar 2020. Dit blijkt onrealistisch nu we te maken hebben gehad met een terugloop van het aantal overnachtingen mede door sanering van plaatsen op recreatieparken om te investeren in nieuwe ontwikkelingen. We stellen daarom bij naar een groei tot 400.000 overnachtingen per jaar in het jaar 2025.

We streven naar hoogwaardige en toekomstbestendige recreatieparken. In de gemeente Landerd bevinden zich, behalve de recreatieparken, nog veel meer verblijfsaccommodaties, van diverse aard. Landerd vervult hiermee een belangrijke recreatieve verblijfsfunctie voor de Maashorstregio. De recreatiesector heeft een belangrijke stimulerende invloed op de economie en leefbaarheid. Verminderde vitaliteit van vakantieparken verzwakt het economisch potentieel van de recreatiesector. Ook maakt het parken vatbaar voor verloedering en gebruik dat afwijkt van het bestemmingsplan. Zo zijn er mensen die hun heil op een vakantiepark zoeken omdat er onvoldoende betaalbare woningen beschikbaar zijn op de reguliere woningmarkt. Ook verblijven er meer arbeidsmigranten op sommige parken dan is toegestaan en vinden op sommige parken illegale activiteiten plaats. Bovendien zijn er (mogelijk) kinderen die langdurig in een kwetsbare situatie op recreatieparken wonen.
Wanneer hier niet proactief op wordt ingespeeld, kan er een negatieve spiraal ontstaan.

1.2 Opdracht

De taak van de gemeente is om ondernemers te faciliteren en kaders te scheppen die goede ontwikkelingen stimuleren en ongewenste situaties tegengaan. Daarbij is het belangrijk te erkennen dat de opgaven op en rond recreatieparken vaak meervoudig en niet met simpele ingrepen op te lossen zijn.
De meeste grote recreatieparken hebben, in overleg met de gemeente, de afgelopen jaren al een verbeterslag gemaakt of zijn op dit moment bezig met het maken en uitvoeren van ontwikkelplannen. Dit is een grote stap in de goede richting, maar we zijn

er zeker nog niet. Nog niet alle problemen zijn opgelost. Er zijn ook behoorlijke verschillen in de situatie per park.

In ons streven naar hoogwaardige en toekomstbestendige recreatieparken gaan we als gemeente de komende periode nog intensiever samenwerken met de eigenaren van de recreatieparken. En indien nodig, samen met hen naar een maatwerk oplossing zoeken.

1.3 Doelstelling

Het creëren van vitale en toekomstbestendige recreatieparken die veilig zijn en aan de wet- en regelgeving voldoen.

1.4 Wanneer is het project geslaagd?

Het project is geslaagd wanneer we alle ongewenste situaties op de recreatieparken in beeld hebben, en deze in samenspraak tussen ondernemer, gemeente en andere betrokken instanties zijn opgepakt en opgelost, zodat recreatieparken vitaal en toekomstbestendig zijn en voldoen aan de wettelijke bepalingen.

1.5 Welke onderwerpen willen we aanpakken?

Dit plan van aanpak gaat in op de volgende onderwerpen:

1. Het opheffen van illegale woonsituaties op de recreatieparken binnen Landerd.
2. Zorgen dat de veiligheid op de recreatieparken en daar buiten gewaarborgd is.
3. Het bieden van de juiste en benodigde zorg aan de inwoners van de gemeente Landerd[1].
4. Het opheffen van andere illegale of ongewenste situaties.

1.6 Wat zegt de wet- en regelgeving?

Omdat de problematiek op recreatieparken heel divers is, zullen we ook rekening moeten houden met veel verschillende wet- en regelgeving. Doordat we dit project integraal oppakken, kan ieder vanuit zijn expertise zorgen dat alle wetten en regelgeving worden nageleefd.
Om inzicht te geven welke wet- en regelgeving er is, volgt hieronder een indicatieve opsomming:

1. Provinciale verordening Ruimte
2. Bestemmingsplan o.a. niet meer dan (verschilt per recreatiepark) 40 arbeidsmigranten (volwassenen) per recreatiepark en geen permanente bewoning
3. Bouwbesluit
4. Algemene wet bestuursrecht en Algemene plaatselijke verordening

[1] Op grond van de inventarisatie van problematiek zal blijken of op onderdelen een nadere uitwerking nodig is. En bij welk team deze uitwerking thuishoort.

5. Bijzondere wetten (Gemeentewet, Woningwet, Opiumwet, Onteigeningswet, Drank- en Horecawet)
6. Wet BIBOB
7. Privacywetgeving
8. Participatiewet, Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning

1.7 Beleid

De gemeente wil vooral de bestaande verblijfsaccommodaties in Landerd faciliteren in hun (door)ontwikkeling en waar nodig met het maken van een kwaliteitsslag. De economische situatie is op dit moment gunstig en er liggen recreatief gezien de nodige kansen in deze regio. Er is dus potentie voor de bestaande recreatiebedrijven, maar wel met een aantal kanttekeningen.

Door de aanwezigheid van een groot aantal recreatieparken in Landerd en de wetenschap dat op landelijke schaal de kampeer- en bungalowmarkt behoorlijk verzadigd is, is er geen aanleiding of reden om op dit moment de vestiging van nieuwe grootschalige (kampeer/bungalow) verblijfsaccommodaties in Landerd te willen stimuleren.
In beginsel wordt er daarom planologisch geen ruimte geboden voor nieuw-vestiging van grootschalige verblijfsrecreatieve voorzieningen in Landerd, met name kampeer- en bungalow-bedrijven.

De (grootschalige) plannen voor herinrichting, uitbreiding en kwaliteitsverbetering van de recreatieparken pasten in veel gevallen niet binnen het geldende bestemmingsplan. In 2012 is daarom door de gemeenteraad de “Ontwikkelingsvisie Recreatieterreinen Landerd” vastgesteld. Dit (planologisch) beleid geeft ondernemers houvast en richting en de gemeente een toetsingskader om de ingediende plannen ten aanzien van de recreatieparken te kunnen beoordelen.

Tot genoegen kan worden geconstateerd dat een aantal recreatiebedrijven in Landerd afgelopen jaren al een flinke kwaliteitsslag heeft doorgevoerd. En op dit moment lopen er nog ontwikkelplannen bij een aantal andere recreatieparken. De meeste recreatieondernemers zien de noodzaak tot kwaliteitsverbetering. Ze zien de kansen en willen investeren in hun bedrijf. Het proces van ontwikkeling, kwaliteitsverbetering en het oplossen van ongewenste situaties komt hiermee ook echt op gang. Het maken van een kwaliteitsslag is een gezamenlijk traject van gemeente en ondernemers.

In 2016 is onder de noemer “Werk maken van vrijetijd” nieuw toeristisch-recreatief beleid voor Landerd vastgesteld. Dit beleid is breder dan alleen verblijfsrecreatie maar het geeft ook voor de recreatieparken de kansen en ontwikkelrichting aan van toerisme en recreatie in Landerd. Het nieuwe beleid is onder andere gebaseerd op een analyse

van vraag- en aanbod in Landerd in relatie tot ‘leisure leefstijl’ doelgroepen. Het leisure leefstijlenmodel (inmiddels ‘Leefstijlvinder’ geheten) wordt landelijk veel gebruikt in de recreatiesector en wordt ook door brancheorganisatie Recron aanbevolen bij bedrijfsontwikkeling. Ondernemers, maar ook overheden, krijgen hiermee meer inzicht in de verschillende recreatieve doelgroepen en kunnen duidelijke(re) en betere keuzes maken. Hierdoor wordt de kans vergroot dat het (nieuwe) aanbod aansluit bij de vraag en dit komt vanzelfsprekend de vitaliteit ten goede.
In 2017 en 2019 heeft de gemeente aan alle recreatie- en horecaondernemers in Landerd het traject ‘Ken uw Gast’ aangeboden. In dit traject werden ondernemers door een gerenommeerd bureau begeleid om te werken aan een scherpere doelgroepgerichte bedrijfsvoering.

2. Probleemanalyse: wat is er al gedaan? En wat moet er nog gebeuren?

2.1. Inleiding

Rond 2000 heeft de gemeenteraad beleid vastgesteld voor (aanpak van) permanente bewoning op recreatieparken. In de daaropvolgende jaren is actief uitvoering gegeven aan het beleid via informatieverstrekking, intensieve controles en besluiten over gedogen en handhaven. Vanaf ca. 2006 is dit om organisatorische redenen tijdelijk op een lager pitje komen staan. In 2011 is het weer opgepakt, met als resultaat vaststelling van een plan van aanpak voor de recreatieparken in 2012.
Het plan van aanpak is gericht op beëindiging/beperking van permanente bewoning, verbetering van de brandveiligheid en strikt handhaven op illegale bouwactiviteiten. Voor de overige zaken zoals sociale misstanden en criminaliteit zou een apart plan van aanpak worden gemaakt.
Het plan van aanpak 2012 had als hoofddoel de kwaliteitsverbetering van de verblijfs-recreatieve sector, in overleg en samenwerking met de eigenaren, ondernemers en beheerders. De voorgenomen aanpak werd toegelicht en besproken met de individuele exploitanten en in enkele gezamenlijke bijeenkomsten. Ook de beleidsmedewerker toerisme en recreatie werd daar nadrukkelijk bij betrokken.
Na een evaluatie in 2014 werd de vastgestelde wijze van handelen nagenoeg ongewijzigd voortgezet.

2.2 Handhaven op brandveiligheid

Direct na vaststelling van het plan van aanpak werden alle recreatieverblijfsterreinen gecontroleerd op brandveiligheid. De controles werden uitgevoerd door een gemeentelijke toezichthouder samen met de regionale brandweer. Het toezicht richtte zich onder meer op opslag van brandstoffen, veiligheid van brandstof- en elektraleidingen en aanwezigheid van rookmelders en brandblussers.
Aansluitend daarop werden alle gebruiksvergunningen (op basis van het Bouwbesluit en de Brandbeveiligingsverordening) voor de recreatieparken geactualiseerd. Aan de vergunningen zijn de voorwaarden verbonden welke voor recreatieparken zijn ontwikkeld door de Nederlandse Vereniging voor Brandweerzorg en Rampenbestrijding. Onder meer is de eis gesteld om 3 meter vrije ruimte te behouden of te realiseren tussen de recreatieverblijven, zodat bij brand het vuur minder gemakkelijk kan overslaan naar de naastgelegen verblijven. Hiervoor werd een overgangstermijn van 3 jaar gesteld.

2.3 Handhaven op bouwen

Voorafgaand aan de vaststelling van het plan van aanpak in 2012, zijn alle recreatieverblijven en bijbehorende bouwwerken geïnventariseerd. Daaruit kwam naar voren dat van de 1427 verblijfsobjecten, er 249 afweken van de regels (groter dan 80 m2). Van de 1334 bijgebouwen weken er 855 af van de regels (groter dan 6 m2 en/of

meer dan één bijgebouw per recreatieverblijf). Bij deze inventarisatie zijn de ontbrekende gegevens voor de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) ook meegenomen.

Met het plan van aanpak werd besloten om in beginsel niet in te zetten op handhaving van de bestaande situaties vanwege praktische en juridische complicaties.
Verbetering van de bestaande situaties wordt wél meegenomen bij ontwikkelplannen én in geval de brandveiligheid in het geding is (3-meter eis).
Primair werd en wordt ingezet op voorkoming van nieuwe illegale bouwsituaties onder het motto “tot hier en niet verder”. Dit is breed bekendgemaakt, waarna de bouwcontroles op alle recreatieparken structureel zijn geïntensiveerd. Dit heeft van 2012 tot en met 2018 geleid tot 26 handhavingsprocedures (waarbij het vaak ging om kleinere bouwwerken/bijgebouwen). De preventieve werking van deze aanpak is nu merkbaar; er wordt nauwelijks nog illegaal gebouwd op de terreinen.

2.4 Handhaven op illegaal gebruik

Voor handhaving van illegaal gebruik (lees: permanente bewoning) werd vastgehouden aan het rond 2000 vastgestelde beleid en het met de ondernemers gesloten convenant. Ook de peildatum voor gedogen (12 januari 2000) bleef in stand. Mensen die aan kunnen tonen dat ze al voor 12 januari 2000 hun recreatieverblijf bewoonden en aan kunnen tonen dat ze er sindsdien permanent wonen, komen in aanmerking voor een persoonsgebonden gedoogbeschikking.

Bij permanente bewoning van recreatieverblijven gaat het meestal om individuen (bij echtscheidingen en andere (sociale) problemen). Maar daarnaast blijken er soms ook gezinnen met kinderen op een recreatiepark te wonen. De gemeente Landerd vindt dit absoluut ongewenst.
Het verblijf van arbeidsmigranten op de recreatieparken is beperkt toegestaan in Landerd. Voor de grotere terreinen gaat het om maximaal 10 recreatieverblijven en maximaal 40 werknemers (4 medewerkers per verblijf). Dit mogen alleen de werknemers zijn en geen gezinnen. Daarmee wordt beoogd om dit sterk ondergeschikt te houden aan de recreatieve functie. Toch is vastgesteld dat op een enkel recreatiepark meer arbeidsmigranten verblijven dan is toegestaan.

Bij signalen over permanente bewoning (bijvoorbeeld door een inschrijving in de BRP of aanvragen van uitkeringen) worden bewoners direct aangeschreven ter beëindiging van de illegale woonsituatie. Ook blijft de gemeente de ondernemers/beheerders aanspreken op hun verantwoordelijkheid ter voorkoming van illegale bewoning (en andere illegale zaken). Dit aanspreken kan betekenen dat we een juridische handhavingsprocedure starten. Dit werken we verder uit in de handhavingsaanpak.

Vanaf 2012 zijn 141 personen aangeschreven om de permanente bewoning van een recreatieverblijf te beëindigen. Er werden nog slechts enkele gedoogbeschikkingen afgegeven. De gemeente realiseert zich dat er ondanks deze aanpak nog steeds bewoners zijn zonder gedoogbeschikking maar die wel permanent op een recreatiepark wonen (maar welke (nog) niet gesignaleerd zijn) en ook dat er onvoldoende zicht is op bewoning door arbeidsmigranten.

2.5 Handhavingsactie

Ter uitvoering van het vastgestelde beleid en ter voorbereiding van een verbreding van de aanpak naar mogelijke sociale misstanden en criminaliteit, is in 2016 een eerste grootschalige controleactie uitgevoerd (camping De Maashorst in Schaijk). Daarbij werd samengewerkt met de politie, de vreemdelingenpolitie, de belastingdienst en de omgevingsdienst.
Deze actie heeft een aantal inzichten en aandachtspunten opgeleverd. Zoals de constatering dat er meer arbeidsmigranten verblijven dan toegestaan, waaronder gezinnen (in strijd met bestemmingsplan). En dat een aanzienlijke groep kinderen (37) jonger dan 16 jaar op het recreatiepark verbleef. Ook werden mensen aangetroffen in sociaal- of hygiënisch gezien ongewenste omstandigheden. De ondernemer tenslotte hanteerde geen Nachtregister. Deze inzichten en aandachtspunten vormen mede de basis voor het voorliggende plan van aanpak.

2.6 Inschrijving in het BRP

In Nederland zijn mensen verplicht zich in te schrijven in de Basisregistratie Personen (BRP). Mensen die zich inschrijven op een recreatiepark horen van de gemeente dat zij niet permanent op de recreatieparken mogen wonen, een andere woonruimte moeten zoeken en dat er een handhavingsactie volgt nadat zij zich hebben ingeschreven op het recreatiepark. Het komt voor dat mensen die zich uitschrijven toch op het recreatiepark blijven wonen. Op dat moment verdwijnen zij “onder de radar”. Om hen alsnog van het recreatiepark te laten vertrekken, moet de gemeente bewijzen dat zij daar permanent wonen. Dit vergt veel inspanning. Recreëren op de meeste recreatieparken is namelijk toegestaan gedurende het hele kalenderjaar. Het is daarom moeilijk om te bepalen wie er recreëert of wie er permanent woont. Met het nachtregister hebben we een middel dat ons helpt om te bepalen welke van de twee situaties zich voordoet.

2.7 Huisvesting arbeidsmigranten

Er is een steeds groter tekort aan woonplekken voor arbeidsmigranten. Recreatieparken die niet volledig en jaarrond bezet zijn vormen hierdoor een interessante en relatief goedkope oplossing voor arbeidsmigranten en hun werkgevers. Voor de eigenaren van de recreatieparken blijkt het vaak een goede inkomstbron te zijn in recreatief slappe periodes of als alternatief voor dalende inkomsten uit toerisme.

In Landerd mogen arbeidsmigranten tijdelijk op een recreatiepark wonen. In het Bestemmingsplan Buitengebied is per recreatiepark opgenomen hoeveel arbeidsmigranten er mogen verblijven. De gemeente gaat hier toezicht op houden en op handhaven. Naast de bewoner/huurder kan ook de eigenaar van het recreatiepark verantwoordelijk worden gehouden voor het huisvesten van de arbeidsmigranten. De reden hiervoor is dat hij arbeidsmigranten (bewust) toelaat.

Bij de aanwezigheid van arbeidsmigranten op recreatieparken zijn niet alleen de eigenaren van die terreinen betrokken. Makelaars en uitzendbureaus zoeken namelijk regelmatig woonruimte voor arbeidsmigranten.
Door contact met hen te intensiveren en afspraken te maken willen we als gemeente duidelijk maken dat de huisvesting van arbeidsmigranten op recreatieparken niet ongelimiteerd is toegestaan.

Het aantal toegestane arbeidsmigranten per recreatiepark is afhankelijk van het aantal recreatieve nachtverblijven op het terrein.
In maximaal 20% van het totale aantal nachtverblijven mogen arbeidsmigranten verblijven, met een maximum van 10 nachtverblijven (40 arbeidsmigranten, 4 per verblijf). De huisvesting van arbeidsmigranten is alleen toegestaan bij bedrijfsmatige exploitatie (dus niet op De Landerije en Luijtenbroek).

2.8 Zorgvragen vanaf recreatieparken

Tot op heden werd de beleidslijn gehanteerd dat er op recreatieparken in principe geen zorg wordt verleend. In de praktijk blijkt deze beleidslijn niet houdbaar maar bovenal niet wenselijk en niet in lijn met de (bedoeling van de) wet.

Zo is er de situatie dat er gedoogbeschikkingen zijn afgegeven aan mensen op de recreatieparken, waardoor zij vanuit bijvoorbeeld de Participatiewet een uitkering en/of traject ontvangen. Daarnaast zijn er ook situaties waarin individuele voorzieningen op het gebied van Jeugdhulp zijn verstrekt. Vanuit onze wettelijke taken als gemeente op het gebied van het sociaal domein, ondersteund door de beleidsplannen Wmo en Jeugdhulp, dienen wij een ieder binnen onze gemeente die daar op basis van wetgeving en beleid recht op heeft, zorg te verlenen.

Om permanente bewoning te voorkomen mag niet (langer) worden geschermd met het afhouden van het recht op zorg. Hiervoor zijn andere middelen voorhanden, namelijk de handhaving van naleving van de bestemmingsplanvoorschriften. Indien de bestemmingsplanvoorschriften immers worden nageleefd, dan zijn er slechts enkele mensen die middels een gedoogbeschikking permanent op een park wonen en de overige mensen hebben naast het recreatieve verblijf op de parken elders een permanent woonverblijf.

Iedere inwoner die in Landerd staat ingeschreven, heeft recht heeft op zorg. Dit passen we dus ook toe bij bewoners van de recreatieparken. Als zij staan ingeschreven in de BRP verleent de gemeente zorg.
Met deze eis voor inschrijving in de BRP moeten mensen die “onder de radar” verblijven op recreatieparken, boven de radar komen als zij zorg willen krijgen. Op het moment dat men zich meldt en zich inschrijft, start meteen een handhavingstraject. Dit handhavingstraject is erop gericht om permanente bewoning tegen te gaan.

2.9 Ondermijning / veiligheid

De laatste jaren zien we steeds grotere zorgen met betrekking tot veiligheid ontstaan als het om recreatieparken gaat. Dat begon met de ontmanteling van Fort Oranje, de inmiddels beruchte camping in Rijsbergen. Dit recreatiepark werd in 2017 gesloten toen bleek dat er al jarenlang misstanden en gewelddadige incidenten plaatsvonden. Er woonden mensen permanent, soms met kinderen, in erbarmelijke omstandigheden.

Bij een grootschalige actie vonden gemeente, politie en justitie gevallen van verwaarlozing, verloedering, (seksuele- en arbeids-) uitbuiting, mensenhandel, drugshandel, gestolen goederen en mensen die hulp nodig hadden. Het was een wake-up call voor overheden. Hebben we eigenlijk wel zicht op wat er op onze recreatieparken gebeurd of zijn het vrijstaatjes?

Vanaf die tijd wilden meer gemeenten weten hoe het met hun recreatieparken gesteld was. Het RIEC (Regionaal Inlichtingen en Expertise Centrum gericht op de aanpak van ondermijning) heeft daarom in 2018 een onderzoek gepresenteerd naar recreatieparken in Brabant. Van de top 25 slechts presterende recreatieparken in Oost-Brabant staan er helaas drie Landerdse parken in de top 10. Hierbij is gekeken naar sociale omstandigheden, zoals zorg en uitkeringen, maar ook naar veiligheidsaspecten zoals gewelddadige incidenten en huiselijk geweld.

Vakantieparken zijn bedoeld om in te recreëren, je lekker te ontspannen en een tijdje te ontsnappen aan de hectiek van alle dag. Even weg uit je vertrouwde omgeving en tot rust komen op een plek waar niemand je kent. Dit trekt helaas ook mensen aan met verkeerde bedoelingen. Want ook zij kunnen op de camping even lekker anoniem zijn. Na de intensievere kijk naar recreatieparken door overheden werd ook geconstateerd dat recreatieparken een plek zijn waar het voor criminelen relatief gemakkelijk is om anoniem te verblijven. Ze kunnen er onderduiken, bijeenkomsten organiseren of ongezien zaken doen. Nog een groot punt van zorg is dat ze hun illegale inkomsten gebruiken voor de aanschaf van chalets, stacaravans of een stuk grond. Om hier meer zicht en grip op te krijgen kan het nachtregister een goede eerste stap zijn. Het is minder aantrekkelijk om te verblijven op een plek waarvan je weet dat ondernemers bijhouden wie er verblijft. En dat de gemeente daarop controleert. Op deze manier hopen we

inzicht te krijgen in wie er op onze recreatieparken verblijven en mensen uit de anonimiteit te trekken. Ook qua veiligheid is dit een goed punt, zodat bij calamiteiten men weet wie waar, met hoe veel personen verblijft.

2.10 Ontwikkelplannen ondernemers

Zoals eerder aangegeven lopen er op dit moment bij de meeste van de recreatieparken in Landerd ontwikkelplannen en plannen tot kwaliteitsverbetering. Het gaat hierbij om een ontwikkeling en kwaliteitsslag die in fasen zal worden gerealiseerd. Voor vijf van de acht recreatieparken zijn afgelopen periode nieuwe bestemmingsplannen vastgesteld die de gewenste ontwikkelingen planologisch mogelijk maken. Bij drie recreatieparken zijn deze plannen op dit moment ook in uitvoering en al deels uitgevoerd.

2.11 Conclusie

Er zijn al mooie stappen gemaakt om tot vitale en toekomstbestendige recreatieparken te komen die aan de wet- en regelgeving voldoen. Bij de ontwikkelplannen van de ondernemers is in een vroeg stadium contact geweest tussen gemeente, ondernemer en hun adviseurs om te bepalen wat wenselijk en haalbaar is. Hierbij is de Ontwikkelingsvisie Recreatieparken Landerd, het toeristisch Beleid van Landerd en het doelgroepen-model van de leisure leefstijlen leidend geweest.
Het niet voldoen aan de veiligheidseisen brandveilig gebruik en illegale bouwwerken is op dit moment onder controle.
Door onze toezichthouder VTH is er een goede professionele band opgebouwd met de recreatieparkeigenaren waarbij er regelmatig contact is. Ook de Toezichthouder (BOA) is regelmatig aanwezig op de recreatieparken.

Toch kunnen we op dit moment nog niet concluderen dat er sprake is van een veilige en goede leefomgeving voor volwassenen, maar zeker ook voor kinderen om op te groeien dan wel te verblijven op een recreatiepark. Waar op moet worden ingezet is dan ook het voorkomen van permanente bewoning (zonder gedoogbeschikking) op de recreatieparken, waardoor kinderen mogelijk niet in een goede, inzichtelijke en veilige leefomgeving opgroeien. Deze zorgelijke situaties moeten wij ten allen tijde voorkomen. Actief handhaven is hiertoe de sleutel. Enkel met het toekennen van zorg op de recreatieparken kan dit niet worden gerealiseerd.

Verder wordt geconstateerd dat er recreatieparken zijn waar activiteiten van ondermijning zijn.
Dit blijkt uit het onderzoek van het RIEC maar ook uit de recente vondst van een grote hoeveelheid drugs en signalen van bedreigingen.
Dit zijn geen wenselijke ontwikkelingen omdat recreatieparken in Landerd bedoeld zijn om te recreëren. Het is tijd dat wij dit nu verder gaan oppakken. Onze voorkeur is om dit samen met de eigenaren van de recreatieparken te doen.

3. Vervolgaanpak organiseren: hoe gaan we dit doen ?

3.1 Inleiding

Belangrijkste uitgangspunten voor de aanpak zijn dat we zowel in- en extern op integrale wijze willen werken. Dat we samen met de eigenaren van de recreatieparken naar een maatwerkoplossing voor illegale bewoning en criminaliteit zoeken, zodat de gedragenheid groter wordt. Dit werken we uit in maatwerkplannen per onderneming. Daarbij zetten we verschillende instrumenten in zoals beschikbare informatie, het Nachtregister en de bestaande handhavingsaanpak van illegale permanente bewoning. Indien nodig kunnen we handhavingssancties organiseren. We hebben dit uitgewerkt in een stappenplan. Ook leggen we een link naar de regiogemeenten en provincie om oog te hebben voor eventuele waterbedeffecten.

3.2 Stappenplan

Actie	Datum afgerond
Samenstellen projectgroep	Maart 2019
Brainstormsessie met projectgroep	17 april 2019
Informatiebijeenkomst voor eigenaren recreatieparken	13 mei 2019
Informatiebijeenkomst college	14 mei 2019
Uitwerken Plan van Aanpak	Mei / augustus 2019
Overleggen met individuele eigenaren recreatieparken	Juni t/m september 2019
Ondernemers dienen een overzicht in van probleemsituaties en locaties van illegale bewoning / arbeidsmigranten en ondermijning	Juni tot oktober 2019
Plan van aanpak concept klaar en ter beoordeling naar projectgroep	Juni,juli,aug. 2019
Plan van aanpak definitief maken	September 2019
Plan van Aanpak ter goedkeuring naar college	September 2019
Raadsinformatiebrief	Oktober 2019
Plan per park: projectteam samen met ondernemers uitvoeren	2019-2021

Personen uitnodigen die illegaal op een recreatiepark wonen voor een gesprek	Nov. 2019- eerste helft 2020
Toezichthouders controleren vanaf 1 oktober steekproefsgewijs alle recreatieparken op het nachtregister	Vanaf oktober 2019
Indien niet voldaan wordt aan het nachtregister aanschrijven eigenaren parken (verantwoordelijk maken)	Vanaf oktober 2019
Grote handhavingsactie bij een recreatiepark op ondermijning en Illegale bewoning (0-meting)	Indien nodig
In de media onze acties bekend maken	Communicatieplan nader uit te werken
Tussentijdse evaluatie bevindingen projectgroep	1e kwartaal 2020
Meerjarenplan (toekomstvisie)	1e kwartaal 2020

3.3 Opzetten projectteam recreatieverblijven (integraal)

Om dit project te laten slagen is een integraal projectteam nodig. Iedereen kan vanuit zijn vakdiscipline meedenken in risico's en oplossingen.

3.4 Samenstelling projectteam

Organisatie	**Naam**
Opdrachtgever bestuurlijk Opdrachtgever ambtelijk Overall projectleider Adviseur/beleidsmedewerker	Burgemeester Afdelingshoofd Ruimte Projectleider 1 persoon
Ruimte, toerisme en recreatie	1 persoon
Team Vergunningen, Toezicht en Handhaving	4 personen
Samenleving	4 personen
Politie	1 persoon
Burgerzaken	1 persoon

Veiligheid - BOA's - Adviseur Veiligheid	 3 personen 1 persoon
Communicatie	1 persoon

3.5 Wat zijn de taken van het projectteam?

Het team denkt integraal mee in processen en oplossingen. Aan de voorkant van het proces geven de deelnemers aan het projectteam vanuit hun vakgebied een aanvulling op het plan van aanpak.
Na goedkeuring door het college van het plan van aanpak zijn zij mede verantwoordelijk voor uitvoering (vanuit hun vakgebied) van de maatwerk-aanpak op basis van de ingediende probleemsituaties van de parken.

3.6 Toelichting stappenplan

3.6.1. Startbijeenkomst projectgroep

Tijdens de startbijeenkomst voor de projectgroep is er na een korte presentatie over de strategie van dit plan gebrainstormd. Hierin kwamen de onderwerpen integraliteit, samenwerken en de problematieken aan de orde . Een duidelijke conclusie was dat de samenwerking tussen de afdelingen versterkt moest worden. Problematieken moeten samen, integraal worden opgepakt.
De belangrijkste conclusies uit dit overleg zijn:

1. De aanpak voor de recreatieparken moet op basis van maatwerk zijn.
2. Het plan moet haalbaar zijn en precedentwerking voorkomen.
3. De commitment van de ondernemers recreatieparken is belangrijk.
4. We hebben nu voor 3 jaar een budget om de recreatieparken vitaler en toekomstbestendiger te maken. We willen komen tot een structurele oplossing voor problematieken op parken. Hiervoor dient op structurele basis aandacht en budget (capaciteit) beschikbaar te zijn.

3.6.2. Informatieavond voor eigenaren recreatieparken

Tijdens de informatieavond voor de eigenaren van recreatieparken is er een presentatie gegeven waarin werd uitgelegd hoe de gemeente illegale bewoning en ondermijning wil gaan aanpakken. Het doel was om alle eigenaren van de parken bewust te maken van de wet- en regelgeving en ze op hun verantwoordelijkheden te wijzen. Maar daarnaast ook zeker aan de eigenaren van de parken te vragen om samen met ons aan de slag te gaan. Wij vroegen hen een overzicht van hun park te maken met locaties waar illegale bewoning en ondermijning speelt. Naar aanleiding van dit overzicht wordt in samenwerking een maatwerk plan gemaakt. Zo wordt toegewerkt naar een situatie die

aan de wet- en regelgeving voldoet en vitale en toekomstbestendige recreatieparken realiseert.
Gezamenlijk hebben we afgesproken dat de burgemeester en projectleider individueel in gesprek gaan met alle eigenaren van de recreatieparken om dit te bespreken.
Mocht er na 1 oktober 2019 geen overzicht van de illegale situaties op een park zijn en is er sprake van strijdigheden met wet- en regelgeving, dan gaan we toch over tot het traject van handhaven. Indien nodig worden er dwangsommen opgelegd.
Ook is besproken dat we het nachtregister per 1 oktober 2019 als hulpmiddel willen inzetten voor controle op ondermijning en illegale bewoning.

3.6.3. Burgemeester en projectleider gaan bij alle eigenaren van de recreatieparken op bezoek

Tijdens de informatieavond voor de eigenaren van recreatieparken heeft de gemeente aangegeven dat zij in overleg wil met de eigenaren om de problemen qua illegale bewoning en criminaliteit samen in kaart te brengen. Geen enkel park is hetzelfde. Daarom moet er ook per park naar maatwerk-oplossingen gezocht worden. Hier stonden de meeste eigenaren tijdens de informatiebijeenkomst positief tegenover. In de periode juni tot en met september worden er afspraken ingepland met alle eigenaren van de recreatieparken. Eigenaren van recreatieparken kunnen een overzicht van hun park indienen met de locaties van permanente bewoning / arbeidsmigranten en (mogelijke) ondermijning. Naar aanleiding van dit gesprek wordt er een verbeterplan gemaakt waar ook borging en continuering in wordt meegenomen. Hierin wordt ook rekening gehouden met de (ontwikkel)bestemmingsplannen die al eerder zijn gemaakt.
Mocht een eigenaar van een recreatiepark niet meewerken aan een verbeterplan, dan wordt er na 1 oktober 2019 direct gehandhaafd als bij een controle blijkt dat er niet aan de wet en/of beleid wordt voldaan. Indien nodig kan er ook een grootscheepse handhavingsactie op een recreatiepark worden georganiseerd.

3.6.4 Inventariseren totale problematiek

Nadat met alle recreatiebedrijven is gesproken en zij ons een overzicht van hun probleemsituaties hebben gegeven, hebben we in beeld hoe groot de problematieken op de recreatieparken zijn. Naast individuele gesprekken met de personen die illegaal op de recreatieparken wonen (zie 4.3), gaan we (indien nodig) maatwerkplannen voor de recreatieparken maken. Ook zal er in zijn totaliteit naar de problemen op alle parken worden gekeken, zodat we in beeld krijgen of het beleid en/of woningaanbod in Landerd structureel moet wijzigen.

3.6.5. Nachtregister

Iedere ondernemer die een overnachtingsmogelijkheid aanbiedt (een hotel, B&B, logeerboerderij of recreatiepark) is verplicht om een nachtregister bij te houden. Dit staat in het Wetboek van Strafrecht (artikel 438) en in onze eigen APV (artikel 2:37).

Het nachtregister geeft inzicht in wie zich op het recreatiepark bevinden. Dit heeft meerwaarde op meerdere terreinen. In het geval van calamiteiten weet de beheerder/calamiteitendienst wie er op het park aanwezig zijn. Tevens kan het nachtregister een afschrikkende werking hebben op criminelen. Met een registratie in een nachtregister verliest men namelijk de anonimiteit en wordt het park niet als criminele ontmoetingsplaats gebruikt. Het nachtregister kan bovendien gebruikt worden ter controle van de afdracht van toeristenbelasting.
Als het nachtregister niet wordt bijgehouden, is dat een overtreding. De burgemeester is bevoegd (art. 125 Gemeentewet) tot het opleggen van een last onder dwangsom als deze last dient tot handhaving van de regel, in dit geval artikel 2:37 APV.

Het nachtregister kan ook worden gebruikt om inzicht te krijgen in het aantal arbeidsmigranten dat zich op een bepaald moment op een recreatiepark bevindt. In het bestemmingsplan zijn namelijk het maximum aantal toegestane arbeidsmigranten per recreatiepark opgenomen. Op het moment dat er meer arbeidsmigranten verblijven dan de toegestane aantallen, volgt handhaving met behulp van bestuursdwang (last onder dwangsom). De eigenaar van het recreatiepark laat dan immers toe dat er meer arbeidsmigranten verblijven dan is toegestaan.

Vanaf 1 oktober 2019 zal het nachtregister voor drie maanden structureel gecontroleerd worden door de toezichthouders (Boa). De bevindingen van de controle zullen met de eigenaren van de recreatieparken worden gedeeld. Mocht het nachtregister niet of niet goed worden bijgehouden zal er in gesprek getreden worden met de eigenaren en kan er een dwangsom worden opgelegd.
Na de evaluatie medio december 2019 zullen we bepalen hoe we de controles op het nachtregister zullen voortzetten.

3.7 Grootscheepse handhavingsactie bij een recreatiepark

Indien blijkt dat een eigenaar van een recreatiepark niet wil of kan meewerken en er onvoldoende controle op illegale bewoning en criminaliteit op dat park blijkt te zijn, kan er een op maat gemaakte handhavingsactie op een recreatiepark worden opgestart. Omdat het een handhavingsactie op elk willekeurig recreatiepark maatwerk zal zijn, kunnen we hier geen vooraf vastgesteld plan voor maken. Indien relevant maken we ter zijner tijd daarvoor een actieplan.

3.8 Beschikbare informatie

Om het verschil tussen zeer regelmatige recreatie en permanente bewoning aan te kunnen tonen, is veel onderzoek en continue toezicht nodig. Signalen over mensen die “onder de radar” op een recreatiepark wonen, moeten worden onderzocht. De

informatie die nodig is om met zekerheid vast te stellen dat iemand er permanent woont, bestaat uit gemeentelijke informatie en informatie van buiten (externe partijen).

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de bruikbare in- en externe informatie om vast te kunnen stellen of er sprake is van permanente bewoning.

Er is niet één heldere, simpele oplossing om permanente bewoning “onder de radar” op te sporen en aan te pakken. Structureel toezicht op de recreatieparken helpt hier wel bij. Door aanwezig te zijn, is beter te constateren dat iemand er permanent woont. Je kunt dan bijvoorbeeld op doordeweekse ochtenden bij de poort controleren wie er ’s-ochtends naar zijn werk vertrekt.
De stelling is dat als je vanuit het recreatiepark (structureel) naar je werk vertrekt, je er niet recreëert. Dit wijst dus op (permanente) bewoning in plaats van recreatie.

4. Uitvoering

Als er sprake is van handelen in strijd met de wet- en regelgeving zullen we de onderstaande aanpak hanteren.

4.1 Pilotperiode

In de periode van 1 oktober 2019 tot 1 januari 2020 zullen we intensief controleren op het bijhouden van het Nachtregister. Ook starten we in deze periode met het opstellen van de plannen voor een maatwerkoplossing per park voor probleemsituaties. Tevens nodigen we personen uit die een recreatiewoning illegaal bewonen om met hen in gesprek te gaan over deze situatie.

Via de tussentijdse evaluatie in het eerste kwartaal van 2020 staan we erbij stil wat wel en niet werkt en waar aanpassingen nodig zijn. Bijvoorbeeld of een langere termijn nodig is om zicht te krijgen op de uitwerking van de aanpak.

4.2 Wat als het nachtregister niet goed wordt ingevuld?

In de week van 13 t/m 17 mei 2019 heeft elke eigenaar van een nachtverblijf een brief ontvangen dat we vanaf 1 oktober 2019 het nachtregister gaan invoeren. Tijdens de presentatie aan de eigenaren van de recreatieparken is dit ook toegelicht. Vanaf 1 oktober 2019 gaat een toezichthouder (BOA) 24 uur per week op alle recreatieparken controleren. Mocht het nachtregister niet of niet goed worden bijgehouden dan zal er vanuit handhaving een aanschrijving worden verstuurd met dwangsom.

4.3 Maatwerk bij illegale bewoning (ook arbeidsmigranten)

Zoals eerder beschreven heeft de eigenaar van het recreatiepark tot 1 oktober 2019 de mogelijkheid om in een overzicht aan te geven waar personen illegaal permanent wonen. De gemeente kan hierbij hulp aanbieden, indien gewenst. Vanuit dit overzicht wordt met de eigenaren die hieraan meewerken een maatwerkplan gemaakt.

Met het projectteam zullen we vooraf spelregels bepalen om te voorkomen dat er een precedentwerking optreedt. Daarnaast zullen we als de eigenaren een overzicht hebben gemaakt met het projectteam alle parken als individuele cases gaan bespreken met als leidraad onze spelregels. Gezamenlijk gaan we bepalen hoe de opvolging gaat zijn.

Aanpak personen die illegaal op een park wonen

Met het projectteam is afgesproken dat er in het geval van illegale bewoning een brief naar de betreffende persoon wordt gestuurd. Hierin staat dat deze persoon (personen) illegaal op de camping wonen, dat dit niet is toegestaan en wordt hij/zij uitgenodigd voor een gesprek. Dit gesprek wordt gevoerd door een medewerker van de afdeling Handhaving en een medewerker van de afdeling Samenleving. Tijdens dit gesprek kan de betreffende persoon aangeven waarom hij illegaal op het recreatiepark woont en binnen hoeveel tijd hij naar een andere woonlocatie kan verhuizen. Daarna wordt er binnen het

projectteam bepaald binnen welke reële periode deze persoon de recreatiewoning moet verlaten. Dit alles wordt in een verslag vastgelegd.
Gezinnen en probleemgevallen komen hierdoor niet onnodig in de problemen, maar krijgen ook duidelijk te horen dat een permanent verblijf op de camping niet is toegestaan en binnen hoeveel tijd ze moeten vertrekken.
Mocht de persoon die illegaal op een recreatiepark woont niet reageren op onze uitnodiging, dan zullen wij het handhavingstraject opstarten en eventueel een last onder dwangsom opleggen.

Samengevat:

- Als er permanente bewoning wordt geconstateerd, zal de persoon aangeschreven worden en uitgenodigd worden voor een gesprek;
- Per situatie gaan we kijken naar de mogelijkheden voor het flexibel toepassen van termijnen met een inspanningsverplichting;
- Er wordt een verslag gemaakt en daarin een termijn gesteld wanneer illegale situatie opgeheven moet zijn.
- Indien de persoon niet reageert op onze uitnodiging , starten wij het handhavingstraject op en leggen eventueel een last onder dwangsom op.

4.4 Aansprakelijk stellen van eigenaren recreatieparken

Het handhavingstraject voor permanente bewoning wordt niet alleen gericht op de bewoners zelf. Ook de eigenaar kan aansprakelijk worden gesteld voor het permanent laten verblijven van mensen op zijn recreatiepark en een dwangsom opgelegd krijgen. Hij laat immers de aanwezige bebouwing gebruiken in strijd met het bestemmingsplan. We zullen dit per situatie bekijken.

4.5 Dwangsommen

Een dwangsom is een sanctiemogelijkheid om een overtreding te beëindigen.
Het betekent dat, als de overtreder niet voor een vooraf bepaalde datum de onrechtmatige bewoning staakt, aan hem een dwangsom wordt opgelegd. Het gaat erom dat de overtreding ongedaan wordt gemaakt en herhaling wordt voorkomen.

In het kader van onrechtmatige bewoning van recreatieverblijven wordt vaak gekozen voor een bedrag ineens. Het komt voor dat de onrechtmatige bewoning wordt beëindigd voor de in de aanschrijving genoemde datum, dus binnen de begunstigingstermijn. In dat geval is aan de last voldaan. In het andere geval verbeurt de dwangsom.

Naast het opleggen van een dwangsom aan iemand die permanent op een recreatiepark woont (huurder), bestaat ook de mogelijkheid om de eigenaar van het recreatiepark een dwangsom op te leggen. Hij is immers degene die de grond en de daarop aanwezige

bebouwing laat gebruiken in strijd met de aan de grond gegeven bestemming. Concreet betekent dit dat de eigenaar verantwoordelijk wordt gemaakt voor mensen die permanent op de camping wonen. Maar ook dat de eigenaar verantwoordelijk is voor het huisvesten van meer dan het toegestane aantal arbeidsmigranten.
De bedragen die hieronder genoemd staan, zijn richtlijnen en maximale bedragen. De gemeente kan afwijken van de maximale bedragen. De bedragen moeten afgewogen worden per situatie.

	Situatie	Bedrag		Maximum
1	Illegale bewoning (gericht op de bewoner)	€ 1.000	Per week	€ 20.000
2	Aantal arbeidsmigranten (gericht op de eigenaar van het terrein)	€ 10.000	Per constatering	€ 60.000
3	Nachtregister (gericht op de eigenaar van het terrein)	€ 4.000	Per constatering	€ 24.000

4.6 Ondermijning

Naar aanleiding van tips, controles of van onze vraag aan de eigenaren van recreatieparken kunnen we als gemeente signalen van ondermijning op het spoor komen. Bij de acties die naar aanleiding hiervan volgen, zullen we altijd samen met de politie optrekken. Bij signalen van ondermijning zullen onze controleurs nooit zelfstandig een verblijf binnen gaan. Dit gaat altijd na overleg en met de politie. Het advies van de politie over welke stappen genomen moeten worden zijn dan altijd leidend.

Als de politie en/of de gemeente een misdrijf constateert, zal er een bestuurlijke rapportage voor de burgemeester worden gemaakt. De politie zorgt voor de strafrechtelijke afhandeling. Uit de bestuurlijke rapportage kan blijken dat de gemeente ook een maatregel moet nemen. Bij de vondst van drugs sluiten we bijvoorbeeld een pand. Dit doen we ook met chalets of stacaravans. De eigenaar van het recreatiepark en de huurder/eigenaar van het verblijf worden in dat geval aangeschreven.

Signalen van ondermijning of daadwerkelijke acties met betrekking tot ondermijning zullen ook altijd in het Landerdse ondermijningsoverleg worden besproken.

5. Algemeen

5.1 Verantwoording financiële middelen

Feitelijk is het regulier werk dat op een andere manier ingezet wordt. De functionele afdelingen moeten capaciteit leveren om een integrale aanpak mogelijk te maken. Maar vanwege de omvang van het project is ondersteuning van specialisten nodig. Die huren we dan ook in.
Vanuit het jaar 2018 is er nog 18.000 euro beschikbaar, voor de jaren 2019 en 2020 is elk jaar 70.000 euro vrijgemaakt.

Hoe besteden we ons geld in 2019:

Inhuur toezichthouder nachtregister :	
24 uur per week x 13 weken x 50 euro:	15.600 euro
Inhuur jurist voor juridische opvolging:	
Kosten jurist 98 uur voor 2019) 2019	16.000 euro
Inhuur voor maatwerkplannen recreatieparken:	25.000 euro
Reserveren budget voor personele inzet afdeling Samenleving[2]	15.000 euro
Grootscheepse controle pilot park (alleen indien nodig)	
Inhuur BOA	10.000 euro
Overige kosten	5.000 euro

Na de evaluatie in 2020 kan het plan aangepast worden en dus worden bijgesteld. De inzet van het budget voor 2020 worden na de evaluatie in overleg met de opdrachtgever opnieuw vastgesteld.

5.2 Wat zijn de aandachtspunten?

<u>Medewerking eigenaren recreatieparken is belangrijk</u>
Als we snel resultaat willen maken is het belangrijk dat de eigenaren van de parken meewerken aan dit project. Mocht een eigenaar niet mee willen werken aan een plan van aanpak o.i.d. dan zullen we via handhaving zorgen dat het recreatiepark aan de wet- en regelgeving gaat voldoen. Dit betekent vaak wel een langer traject.

[2] Uitvoeringskosten voor de afdeling Samenleving worden gereserveerd voor de gesprekken met de personen die illegaal op de recreatieparken wonen. Ook worden er kosten gereserveerd voor de inschrijvingen in het BRP. De daadwerkelijke kosten zijn afhankelijk van het aantal te voeren gesprekken, nadere (onvoorziene) acties waarbij inzet nodig is en het aantal mensen dat zicht tot burgerzaken wendt, o.a. voor inschrijving/uitschrijving

Aandacht voor privacyvoorschriften (AVG)

In dit project wordt veel gevoelige informatie besproken en opgeslagen. Alle projectleden hebben hiervoor aandacht.

Veiligheid

De veiligheid van de leden van het team moet bij het uitvoeren van de controles gewaarborgd zijn. De politie zal, waar nodig, vooraf om een risicoanalyse per recreatiepark worden gevraagd. Het uitgangspunt is dat de veiligheid van de deelnemers bij het uitvoeren van de controles voorop staat.

Verhuizingen

Acties op de campings kunnen leiden tot extra verhuizingen / inschrijvingen. Dit betekent extra werk voor het BRP.

Taalbarrière

De kans is aanwezig dat er op de camping gasten (voornamelijk seizoenarbeiders) verblijven die geen of gebrekkig Nederlands spreken. Om te voorkomen dat de taalbarrière als excuus wordt gebruikt, kan een tolk van pas komen (dat is dus wel weer extra inzet / inhuur).

Capaciteit

Inspecties en controles en individuele gesprekken kunnen leiden tot veel meerwerk in het traject. Mocht er sprake zijn van een capaciteitsprobleem, dan zal met het projectgeld personeel worden ingehuurd. Mochten we hiervoor niet voldoende middelen hebben, dan kan dit de voortgang van het project belemmeren. Er zijn op dit moment geen signalen dat de beschikbare middelen niet afdoende zijn.

Zorg op recreatieparken

Omdat we beter in beeld krijgen welke mensen op de parken verblijven, bestaat de kans dat vaker zorg wordt ingezet. Dat kan bijvoorbeeld gaan over individuele voorzieningen op het gebied van Wmo en Jeugd

Er wonen volwassenen en kinderen op de recreatieparken die moeizaam mee kunnen in de maatschappij en wonen soms in een zorgelijke situatie.

Wij dienen tijdens hun verblijf op de recreatieparken te zorgen voor hulp en ondersteuning waar nodig en om op verschillende manieren bij te dragen aan hun opgroei- en ontwikkelmogelijkheden en toekomstperspectief.

Indien deze gezinnen die op dit moment nog niet in beeld zijn van de gemeente, zich verplaatsen naar een woning waar zij permanent mogen verblijven, zal dit ook een grotere aanspraak op de budgetten Participatiewet, Jeugdhulp en Wmo met zich mee kunnen brengen. Het is dan ook mogelijk dat deze actie op de recreatieparken een stijgende lijn in het aantal aanvragen binnen het sociaal domein tot gevolg heeft. Dit kan zich vertalen in knelpunten op het gebied van ambtelijke formatie en budgetten. Omdat vooraf niet in te schatten is in hoeveel gevallen dit aan de orde zal zijn, wordt het vooralsnog hier enkel als aandachtspunt benoemd.

Gaan we het probleem niet verplaatsen?
Als we strak gaan handhaven op recreatieparken zullen de mensen die er illegaal wonen naar een andere locatie gaan vertrekken. Dit kan binnen de gemeente Landerd zijn, maar ook buiten de gemeentegrenzen. Binnen de gemeente Landerd betekent dit dat er voldoende sociale woonmogelijkheden moeten zijn. Op grond van de controles (zowel nachtregister als een eventuele handhavingscontrole) willen we inzichtelijk maken wat de sociale woonbehoefte is vanuit de mensen die op recreatieparken wonen. Tijdens de tussenevaluatie in het eerste kwartaal 2020 staan we stil bij deze opgave: is dit haalbaar of zijn andere stappen nodig?

Wat gaan wij als gemeente doen voor mensen die er illegaal wonen en binnen korte tijd naar een andere woning moeten?
Wij hebben als gemeente geen taak in het zoeken van woningen voor mensen.
Wel zullen wij gesprekken met woningbouwverenigingen hebben over de mogelijkheden voor de opvang van mensen uit de recreatieparken.

Koppelen we het nachtregister aan de toeristenbelasting?
Op dit moment betalen de eigenaren van de recreatieparken een vastgesteld bedrag aan toeristenbelasting. Je zou aan het nachtregister ook de toeristenbelasting kunnen koppelen. Dit is echter nu niet wenselijk omdat dit ontmoedigend zou kunnen werken voor recreatieparkeigenaren om het nachtregister volledig in te vullen.

Aanpassen beleid
Uit de inventarisatie kan komen dat we een huisvestingsprobleem hebben. Mocht dit zo zijn dan gaan we onderzoeken of we ons beleid hiervoor aan moeten passen.
In september 2019 wordt er een start gemaakt om het beleid voor arbeidsmigranten te herzien. Onze bevindingen worden ook in dit nieuwe beleid meegenomen.

5.3. Kwaliteit
Het project is geslaagd wanneer we alle ongewenste situaties op de recreatieparken in beeld hebben, en deze in samenspraak tussen ondernemer, gemeente en andere betrokken instanties zijn opgepakt en opgelost, zodat recreatieparken vitaal en toekomstbestendig zijn en voldoen aan de wettelijke bepalingen.

5.4 Evaluatie
In het eerste kwartaal 2020 kijken we aan de hand van een korte tussenevaluatie of we op de goede weg zijn en of het doel dan (gedeeltelijk) is gerealiseerd.
Indien nodig stellen we ons plan bij en gaan we op een verbeterde weg verder. Ook met de betrokken ondernemers/eigenaren/VvE's zal in het voorjaar van 2020 een korte evaluatie zijn.

5.5 Informatie en communicatie

De projectleider zorgt voor terugkoppeling van de voortgang aan de opdrachtgever en verantwoordelijk bestuurder.

5.6 Publiciteit

Controles kunnen leiden tot aandacht van de pers of bewoners/campingeigenaren zoeken actief de pers. (zie bijlage 2). Hiervoor wordt samen met de communicatieadviseur een plan voor gemaakt.

5.7 Vervolg / meerjarenplan

Voor 2018, 2019 en 2020 hebben we budget beschikbaar om vitale en toekomstbestendige recreatieparken te realiseren. Maar we hebben een structureel plan nodig omdat bewezen is dat anders het behaalde resultaat vermindert. Een structureel plan wordt ook tijdens de evaluatie in 2020 besproken.

Bijlage 1: Informatiepositie gemeente op basis van in- en externe bronnen (wie woont er op het park?)

Interne informatie	Externe informatie
Inschrijving in de BRP:Een inschrijving in het BRP is een indicatie dat iemand er permanent woont	BRP andere gemeentes en LAA-aanpak (zie 3.3 en verder)
Gemeentelijke belastingen en heffingen : op basis van, bijvoorbeeld, de rioolheffing (waterverbruik) kan een inschatting worden gemaakt of iemand er permanent woont.	Rijksdienst van het wegverkeer: als een voertuig geregistreerd staat op een recreatieterrein woont de eigenaar daar waarschijnlijk permanent.
Leerplichtadministratie: waar kinderen volgens de leerplichtadministratie ingeschreven staan, is het hoofdadres	Belastingdienst: als er sprake is van hypotheekaftrek gaat het om het hoofdverblijf, dus permanente bewoning.
Leerlingenvervoer: dit is zorg. We gaan verlangen dat iedereen, die op de recreatieterreinen woont en zorg ontvangt, ingeschreven staat in de BRP. Wie zorg ontvangt op een recreatieterrein woont daar dus permanent	KvK: als een bedrijf is inschreven op een recreatieterrein is dit een indicatie dat de ondernemer daar permanent wonen.
Nachtregister: op basis van het nachtregister kunnen we aan de hand van het aantal overnachtingen zien of men er recreëert of permanent verblijft.	
Vergunningenadministratie: op het moment dat er, bijvoorbeeld, een bouw- of sloopvergunning is aangevraagd, kan dat een signaal zijn dat men er permanent woont	

Bijlage 2: Onderlinge informatie-uitwisseling en omgang met de media

Onderlinge informatie-uitwisseling
Bij het onderling uitwisselen van informatie wordt de geldende wet- en regelgeving in acht genomen. Al degenen die gedurende dit project kennis nemen van persoonsgegevens zijn verplicht tot geheimhouding, tenzij een wettelijk voorschrift hen tot mededeling verplicht of uit hun taak de noodzaak tot mededeling voort vloeit. De informatie wordt niet verder verwerkt dan voor de uitvoering van dit project noodzakelijk is. Er wordt geen informatie aan partijen buiten de projectorganisatie verstrekt.

Informatie campingeigenaren
De eigenaar (eigenaren) van de campings zijn tijdens een infomatie avond geinformeerd. Met alle eigenaren van de parken wordt een persoonlijk gesprek gepland. De verantwoordelijke bestuurder en projectleider zullen bij deze gesprekken aanwezig zijn.

Omgang met de media
Communicatie met of vragen vanuit de media worden via het cluster communicatie in overleg met de burgemeester geregeld.
Bij vragen die op het terrein van een andere deelnemende organisatie liggen, zoekt deze in overleg met de andere organisatie naar de meest geschikte spreekbuis.

Voorzitter en collega raadsleden,

Sinds 2000 wordt er met vallen en opstaan naar een oplossing gezocht voor in eerste instantie het probleem van de illegale permanente bewoning. Daar zijn later de problemen rondom criminele activiteiten en huisvesting arbeidsmigranten bij gekomen!

We kunnen nu anno 2019, ja 19 jaar verder, vaststellen dat er weinig tot geen voortgang is geboekt bij het oplossen van deze problemen. Sterker nog, de problemen zijn alleen maar erger geworden.

Immers als we de huidige stand van zaken in het projectplan lezen word je verre van vrolijk en dan weten we nog steeds hoe groot de problemen feitelijk zijn!

We gaan de problemen nu voor de zoveelste keren proberen aan te pakken en sterker nog ze op te lossen.

Voorzitter, DS97 heeft geen enkele twijfel dat u voornemens oprecht zijn en net als u hopen we dat de problemen op onze recreatiebedrijven nu eens en voorgoed worden opgelost.

Of u daar in zult slagen met de voorgestelde aanpak en onze hoop zal worden ingelost is echter de vraag.

Er zijn nogal wat mitsen en maren.

We zijn afhankelijk van de medewerking van de recreatie-eigenaren, we zijn afhankelijk van het woningaanbod in de sociale sector, afhankelijk van makelaars, afhankelijk van uitzendbureaus, afhankelijk van ketenpartners etc.etc.

Al die afhankelijkheid vraagt om een sterke regie van de gemeente en daar is nou net in de laatste 19 jaar niets van gebleken.

Voorzitter het plan staat vol met vooral zachte maatregelen en moeilijk inlosbare oplossingen. Alleen al het zorgen voor voldoende woningen in de sociale sector om de illegaal verblijvende een betaalbaar dak boven het hoofd te bieden lijkt schier onmogelijk!

Ja u heeft de mogelijkheid om dwangsommen op te leggen! U vraagt 1000 euro per week bij illegale bewoning. Zijn dat nou net niet die mensen die heel veel moeite hebben om hun hoofd boven water te houden. Vindt u dat echt een goed idee?

Met de hoogte van de dwangsommen aan de eigenaar kan DS97 instemmen.

U geeft aan dat u gaat kijken of deze aanpak wel zal werken. Evaluatiemomenten voldoende.

Dat we na 19 jaar ervaring nog steeds niet in staat zijn om met een plan te komen dat echt gaat werken vinden we toch wel een beetje beschamend.

En dan hebben we het in de marge nog over uw ambitie om van 220000 toeristische overnachtingen te groeien naar 400000.

U wilde die ambitie al in 2020 hebben bereikt, maar daar heeft u voorzichtigheidshalve maar 2025 van gemaakt.

Voorzitter, uw ambitie om, weliswaar 5 jaar later, naar 400000 toeristische overnachtingen te groeien staat in nauwe verbinding met uw ambitie om, zoals u in het plan van aanpak aangeeft, met meervoudige en niet simpele problematieken, de boel op orde te krijgen bij de recreatiebedrijven.

En dan heeft u ook nog last van een behoorlijk verzadigde kampeer en bungelowmarkt.

Voorzitter, in relatie met enerzijds de problemen op de recreatiebedrijven en anderzijds de ambitie om meer toeristische overnachtingen vinden we de rol van de recreatie eigenaren onderbelicht.

Zij zijn toch degene die uiteindelijk het meeste profiteren van goede campings en meer gasten!

In dat kader is het schrijnend dat u het koppelen van het nachtregister aan de toeristenbelasting niet wenselijk acht omdat u vreest dat dan de eigenaar het nachtregister niet meer volledig gaat invullen!

Voorzitter, Landerd staat met 3 bedrijven in de top 10 van slechts presterende recreatiebedrijven op het gebied van sociale omstandigheden en veiligheidsaspecten zoals gewelddadige incidenten en huiselijk geweld. Tel daarbij op de problematiek van illegale bewoning en arbeidsmigranten. Hoe denkt u met een budget van € 70.000 per jaar deze multi problematiek het hoofd te bieden? Dat is ook een vraag aan onze collega raadsleden. We hebben te maken met een omvangrijk en diepgeworteld probleem en daar horen andere budgetten bij.

Voorzitter, tot slot heeft DS97 de volgende vragen:

-Hoe groot is groep die moet verhuizen.

-En waar denkt het college de benodigde woningen te vinden gelet op de schaarste op de woning markt?

-Ziet u een rol voor de regiogemeenten weggelegd en zo ja welke?

-Kunt u de rol van de politie nader aangeven en treden ze inmiddels actief op, bijvoorbeeld preventief?

-Kunt u aangeven hoeveel mensen nu al een beroep op sociale voorzieningen doen en met welke toename u rekening houdt en wat dat kost c.q. wat dit gaat kosten?

-

Gemeenteraad Landerd

MOTIE VREEMD AAN DE ORDE

Artikel 29 lid 2 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

Onderwerp: behandelen concept Notitie Reikwijdte Detailniveau mestbewerkingslocaties

De raad van de gemeente Landerd in vergadering bijeen op donderdag 7 november 2019,

gelezen de raadsinformatiebrief R1 Notitie Reikwijdte en detailniveau mestbewerkingslocaties (NRD) van 17 oktober 2019;

Constaterende dat

- In de brief van Gedeputeerde Staten van Noord Brabant van 16 juli 2019 aan de Brabantse besturen is toegezegd: ”Ons voornemen is dat gemeente en provincie gezamenlijk een NRD opstellen en dat GS het concept van de NRD medio September tot begin November in de inspraak brengen en aan u toesturen. U heeft daarbij voldoende tijd om dit desgewenst in uw gemeenteraad of algemeen bestuur te bespreken en eventueel uw zienswijze aan GS kenbaar te maken. Op basis van de ingekomen zienswijzen en adviezen stellen GS eind 2019 de NRD van het plan MER vast.”
- In de naar de raad gezonden raadsinformatiebrief staat dat er tot uiterlijk 8 november een zienswijze ingediend kan worden op het concept NRD;

Overwegende dat

- de raadsinformatiebrief pas op 17 oktober naar de raad is verstuurd;
- de gemeenteraad van Landerd nog niet de gelegenheid heeft gehad om de raadsinformatiebrief en de notitie NRD te agenderen voor bespreking;
- de gemeenteraad , om recht te doen aan de kaderstellende rol van de gemeenteraad, deze mogelijkheid voor bespreking en het formuleren van een mogelijke zienswijze wel moet krijgen,

besluit:

1. het concept NRD (Notitie Reikwijdte Detailniveau) te agenderen voor bespreking tijdens de voorbereidende raadsvergadering van eind november en de raadsvergadering van 12 december 2019.

en draagt op aan het college van burgemeester en wethouders op om:

2. uiterlijk vóór 20 november alle informatie met betrekking tot de Notitie RD, met onder meer het concept NRD van Pouderoijen, het vervolgproces, de procedure van de regionale afspraken mestbewerkingslocaties Noord-Brabant toe te voegen aan deze agenda.

Gemeenteraad Landerd

MOTIE VREEMD AAN DE ORDE

Artikel 29 lid 2 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

3. morgen, vrijdagmorgen 8 november een pro-forma zienswijze per mail in te dienen bij Gedeputeerde Staten van Noord Brabant met daarin beschreven dat er namens de gemeenteraad van de gemeente Landerd een (mogelijke) zienswijze met onderbouwing volgt nadat de gemeenteraad het concept NRD op 12 december 2019 heeft besproken.

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening:

Indieners
Harold van den Broek, fractie RPP

Harry van Tiel, fractie Lijst Zeeland

Jacques Pijnappels, fractie Progressief Landerd

Deze motie is **aangenomen/verworpen** in de raadsvergadering van 7 november 2019

E.E. Weijenberg, raadsgriffier

Zeeland, 15 oktober 2019
Verzonden: 17 OKT 2019
Ons kenmerk: 3834-2019
Uw brief van:
Portefeuillehouder: Wethouder Brands
Onderwerp: Notitie Reikwijdte en detailniveau mestbewerkingslocatie

Gemeente Landerd

De gemeenteraad van Landerd

Geachte raadsleden,

De provincie Noord-Brabant en de gemeenten in Noordoost- en Zuidoost Brabant gaan samen regionale afspraken maken over de kwaliteitscriteria en locaties van mestbewerkingsinstallaties. De eerste stap hiervoor heeft u gezet door op 27 juni 2019 de 'Visie op mestwerking' vast te stellen.

De regionale afspraken zullen worden gemaakt aan de hand van het opstellen van een planMer. In het voorjaar van 2020 moet het concept van dit plan klaar zijn.

De uitgangspunten voor het planMer zijn nu beschreven in de (concept) Notitie Reikwijdte en detailniveau mestbewerkingslocatie (NRD). De NRD gaat in op de te realiseren opgave (hoeveel mest moet worden bewerkt), de alternatieven (welke locaties worden onderzocht), varianten en scenario's die in het planMER worden onderzocht en hoe tot een beoordeling te komen. Ook beschrijft de NRD het te volgen proces.

Het concept NRD is tot 9 november in te zien via https://www.brabant.nl/loket/ter-inzages/notitie-reikwijdte-en-detailniveau-milieueffectrapport-mestbewerkingslocaties. Tot en met 8 november kan iedereen een zienswijze indienen. Het college is niet voornemens een zienswijze in te dienen.

Parallel aan deze inzagetermijn is de Commissie MER en Brabant Advies gevraagd hierover advies uit te brengen. De raden zullen bij het vervolgproces betrokken worden en om een besluit worden gevraagd.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Landerd,
de secretaris, de burgemeester,

C.C. Boode M.C. Bakermans

Bijlagen:
In afschrift aan:
Beh. ambtenaar: Dolf Derks

Als u deze brief leest, maar niet de geadresseerde bent, hebt u geen recht kennis te nemen van deze brief of deze te verstrekken aan derden. Stuur deze brief a.u.b. retour o.v.v. 'foutief bezorgd/geadresseerd'.

Gemeente Landerd, bezoekadres: Kerkstraat 39, 5411 EA Zeeland. Postadres: Postbus 35, 5410 AA Zeeland.
tel. 0486-458111 e-mail: info@landerd.nl internet: www.landerd.nl IBAN rekeningnummer: NL29 BNGH 0285 0606 19